

Utrecht, op weg naar een inclusieve culturele metropool

Visitatie- rapport

*Cultuurnota
2017 - 2020*

Gemeente Utrecht december 2018

Utrecht, op weg naar een inclusieve culturele metropool

Visitatie- rapport

***Cultuurnota
2017 - 2020***

Gemeente Utrecht december 2018

Voorwoord

Utrecht is mijn studentenstad waar ik mijn studie heb voltooid, volwassen ben geworden en kris kras op mijn fiets heb ervaren hoe toegankelijk de stad is. Het was een groot voorrecht voor mij om, als voorzitter van de Visitatiecommissie Cultuurnota 2017 - 2020, weer terug te zijn in Utrecht. Door de stad onder de loep te nemen en de kunst- en cultuursector in de breedte opnieuw te leren kennen. Ik ervaar Utrecht nu als een stad die op weg is naar een inclusieve culturele metropool met een veelzijdige en pulserende kunst- en cultuursector in het hart van Nederland.

Na een intensieve periode waarin we in gesprek zijn gegaan met maar liefst 58 culturele instellingen, is dit visitatierapport tot stand gekomen. Als voorzitter ben ik aanwezig geweest bij de gesprekken met TivoliVredenburg, de Stadsschouwburg Utrecht en het Centraal Museum. Daarnaast heb ik met een afvaardiging van de commissie op basis van alle besprekingen en analyses de 'State of the Art' mogen schrijven, een overkoepelend perspectief op de Utrechtse culturele sector met aanbevelingen voor de toekomst.

In de State of the Art presenteren wij het intersectionele denken dat gelijk staat aan het kruispunt-denken. Dat doen we omdat dit kansen biedt om de werkelijkheid beter te begrijpen in plaats van dat wij ons publiek reduceren tot een enkele dimensie, bijvoorbeeld slechts behorend tot een etnische groep. Want meerdere factoren die de positie en de identiteit bepalen kruisen elkaar. Als we als culturele sector ons publiek beter willen begrijpen en bedienen, is het nodig om oog te krijgen voor de kwaliteit en betekenis van de diversiteit en de interessante kruispunten. Wij menen dat het delibereren over de noodzaak van diversiteit een gepasseerd station is, en dat wij behoefte hebben aan verdieping, nieuwe manieren van kijken, werken en communiceren. In de komende periode gaat het niet alleen om doelen, maar ook het bereiken van resultaten zodat wij verder kunnen bewegen naar een inclusievere culturele sector.

Alle commissieleden zijn unaniem in de constatering dat de Utrechtse instellingen in alle openheid de gesprekken zijn aangegaan en zowel hun successen als hun zorgen met ons hebben gedeeld. Vanuit verschillende kanten heb ik vernomen dat de instellingen deze uitwisseling met vakgenoten als bijzonder waardevol hebben ervaren. De passie, de veerkracht en de veelzijdigheid van de Utrechtse culturele sector zijn kwaliteiten die de visitatiecommissie heeft opgemerkt.

De gemeente Utrecht heeft de visitatieprocedure heel zorgvuldig opgezet en krijgt hiermee halverwege de huidige cultuurnotaperiode zicht op de stand van zaken. Namens de voltallige visitatiecommissie wil ik de gemeente danken voor de manier waarop wij gefaciliteerd zijn en in alle vrijheid onze onafhankelijke taak konden vervullen. Als voorzitter van de commissie wil ik alle leden ontzettend bedanken voor de bevologenheid en het commitment tijdens dit omvangrijke proces. Op deskundige en constructieve wijze hebben de vakgenoten hun onmisbare bijdrage geleverd aan dit rapport dat verder gaat dan een weergave van de werkelijkheid. Het is tegelijkertijd een oproep om gezamenlijk de toekomst te verbeelden.

Utrecht kan trots zijn op de culturele sector. De stad heeft het namelijk in zich om de komende periode uit te groeien tot een inclusieve culturele metropool.

Namens de Visitatiecommissie Cultuurnota 2017 - 2020,
Ernestine Comvalius

Inhoudsopgave

<i>Voorwoord</i>	5
<i>Inleiding</i>	7
<i>State of the Art Utrecht</i>	9
Op weg naar een inclusieve culturele metropool	10
Kruispunten	10
Verbinding	12
Nieuwe ruimte	12
Stedelijke regio	13
Citymarketing	13
Educatie en participatie	14
Codes als kompas	14
Ruime horizon	16
<i>Visitatierapport per instelling</i>	17
<i>Bijlagen</i>	123
De visitatieprocedure	124
De Visitatiecommissie Cultuurnota 2017 - 2020	125

Inleiding

Voor u ligt het visitatierapport van de Visitatiecommissie Cultuurnota 2017 - 2020 (hierna de visitatiecommissie). In dit visitatierapport presenteert de visitatiecommissie een tussentijdse stand van zaken van de instellingen die onderdeel zijn van de Cultuurnota 2017 - 2020. Het visitatierapport bestaat uit 58 rapporten, op basis waarvan tevens een 'State of the Art' over Utrecht is opgesteld. De State of the Art is een actuele en overkoepelende beschouwing op de Utrechtse culturele sector.

De visitatiecommissie stond onder voorzitterschap van Ernestine Comvalius. Daarnaast is een poule van 32 deskundigen samengesteld met uiteenlopende expertises. Op 19 december 2018 heeft Ernestine Comvalius het visitatierapport aangeboden aan wethouder cultuur Anke Klein. Daarmee heeft de visitatiecommissie haar werkzaamheden afgerond.

Er is voor gekozen om alle instellingen die onderdeel zijn van de cultuurnota 2017 - 2020 te visiteren, ongeacht de hoogte van het subsidiebedrag en met uitzondering van de beheerinstellingen. Ieder visitatierapport bestaat uit een korte samenvatting van de instelling en bevindingen per criterium en thema.

De uitkomsten van de visitaties van Theater Kikker & Podium Hoge Woerd zijn vanwege de verweven bedrijfsvoering gebundeld tot één visitatierapport. Aangezien Utrecht Marketing een verbinding heeft met alle instellingen in de stad is aan de visitatiecommissie gevraagd Utrecht Marketing ook te visiteren. Bij Utrecht Marketing zijn alleen de thema's Cultuur voor iedereen, Ruimte voor nieuwe makers en de Fair Practice Code besproken.

In bijlage 1 en 2 is meer informatie te vinden over de gevolgde procedure en de samenstelling van de visitatiecommissie.

Wij wensen u veel inzicht en inspiratie toe bij het lezen van het visitatierapport.

Culturele Zaken - Gemeente Utrecht

A close-up portrait of a man with dark skin and short dark hair. He is wearing black-rimmed glasses and has his eyes closed. His expression is calm and serene. The lighting is soft, highlighting the texture of his skin and the details of his facial features. The background is out of focus.

*State of the
Art Utrecht*

Op weg naar een inclusieve culturele metropool

Utrecht bruist van de nieuwe ontwikkelingen en heeft de potentie door te groeien tot een inclusieve culturele metropool. TivoliVredenburg, de Stadsschouwburg Utrecht en het Centraal Museum zijn iconen in de stad. Festivals als Le Guess Who?, het Internationaal Literatuurfestival, het Nederlands Film Festival, SPRING en Festival Oude Muziek bieden een onderscheidende internationale programmering, krijgen jaarlijks een groter publiek en zijn steeds beter zichtbaar in de media.

Muziek, theater, musea, monumenten, dans, beeldende kunst, wijkcultuurhuizen, *spoken word*, literatuur en kleinkunst zorgen voor een aantrekkelijk aanbod en maken de stad dynamisch. Met mengvormen tussen allerlei disciplines en domeinen in de samenleving vervagen grenzen en ontstaat een beweeglijk cultuurlandschap.

Utrecht is een snel veranderende stad waar in hoog tempo gebouwd wordt aan de toekomst. De gelaagdheid van de stad kenmerkt zich door de combinatie van een historische binnenstad, Vinex-wijken, voormalige arbeiderswijken en nieuwe stadskernen zoals het uitgestrekte stationsgebied met hoogbouw, tot het tweede stadshart Leidsche Rijn Centrum waar gebouwen hoger dan de Domtoren gaan verrijzen. De bevolking groeit en wordt steeds diverser en internationaler.

In deze State of the Art presenteren wij als Visitatiecommissie Cultuurnota 2017 - 2020 een overkoepelend perspectief op de Utrechtse kunst- en cultuursector met daarin aandachtspunten en concrete actiepunten voor de nabije toekomst. Dit overkoepelend perspectief is gebaseerd op de inspirerende visitatiegesprekken die wij de afgelopen periode met meerjarige gesubsidieerde culturele instellingen gevoerd hebben.

Kruispunten

In het culturele landschap groeien de *crossovers* tussen de kunstdisciplines en domeinen als welzijn en onderwijs. Wij pleiten voor een aantal nieuwe, verruimende definities als vervanging van bestaand jargon binnen het culturele veld. Definities die tegemoetkomen aan actuele en domeinoverstijgende ontwikkelingen.

Inclusiviteit en intersectionaliteit zijn alternatieve termen voor culturele diversiteit. Waar diversiteit veelal wordt vertaald naar culturele diversiteit, en naast een culturele achtergrond verwijst naar leeftijd, opleiding, sociale achtergrond of gender, is inclusiviteit een begrip dat niet uitgaat van spreiding maar van gezamenlijkheid. Een inclusieve benadering is er een waarin iedereen mee kan doen en ruimte is voor verschillende perspectieven. Intersectionaliteit gaat over kruispunten en terreinen die elkaar overlappen. Hier ontstaat interactie die tot meerwaarde kan leiden.

Educatie, participatie en talentontwikkeling vormen de basis voor het thema *Cultuur voor iedereen*. Op scholen wordt het aanleren van 21^e-eeuwse vaardigheden steeds meer benadrukt en gaat cultuur-educatie een verbinding aan met andere schoolvakken. Ook interculturele sensitiviteit zien wij als een belangrijke vaardigheid. Immers, de nieuwe werkelijkheid is meer fluïde.

Vanuit Vlaanderen raakt de term publiekswerking in Nederland ingeburgerd. Bij publiekswerking betrekken culturele organisaties het publiek in een vroeg stadium in het maakproces en communiceren met elkaar over de beleving van het aanbod. Publiekswerking, publieksbereik, participatie en educatie zien wij als integrale taken voor elke organisatie, taken die bij voorkeur niet alleen bij een specifiek

daarvoor aangestelde medewerker terechtkomen maar als aandachtspunten gelden voor de hele organisatie. Instellingen dienen te streven naar een meer gelijkwaardige relatie met het publiek. In een deel van de sector is al sprake van voortvarende samenwerking tussen organisatie en publiek. Laten die organisaties voorbeeldstellend zijn voor de hele sector. Want het publiek is zoveel meer dan klapvee en een veelzijdig en betrokken publiek is de kern voor de inclusieve culturele metropool van de toekomst.

Als het gaat om *Cultuur voor iedereen* loopt Utrecht in onze optiek iets achter. Niet alleen vergeleken met andere grote steden maar ook vergeleken met de ontwikkelingen binnen het rijksbeleid. Uit de visitatiegesprekken wordt duidelijk dat instellingen *Cultuur voor iedereen* benaderen als een thema dat goed bespreekbaar is, maar in de praktijk zien wij nog te veel drempels om dit proces daadwerkelijk aan te gaan en om te zetten in actie. Instellingen hebben *Cultuur voor iedereen* hoog in het vaandel staan maar beschikken onvoldoende over de nodige kennis, ervaring en netwerken. Ook signaleren wij een weinig proactieve houding om extern naar deskundigheid te zoeken. De vraag hoe instellingen de drempels kunnen verlagen om dit proces te versnellen, zien wij als urgent en als een uitdaging voor de komende periode.

Wij keken ook in hoeverre het cultuuraanbod in de stad hedendaags genoeg is als het gaat om de behoeftes van alle bewoners. Er wordt nog te vaak in stereotypen gedacht en te weinig vanuit de wensen en de omgangsvormen van nieuwe generaties. Daarom is het belangrijk een visie op het profiel van de huidige en toekomstige kunst en cultuurmakers en -producers te ontwikkelen. Aandacht voor vernieuwing en ontwikkelingen van onder meer co-creatie is hierbij van belang.

De visie op culturele diversiteit vraagt om een eigentijds benadering die recht doet aan nieuwe ontwikkelingen bij de jonge generaties binnen de diverse doelgroepen. Ook staat het denken over culturele diversiteit niet los van het denken over internationalisering. Een inclusieve benadering, waarbij het vanzelfsprekend is om ook het onbekende te programmeren.

Utrecht verdient een pluriform aanbod dat een groot publiek in de stad bereikt en waar cultuur voor iedereen aanwezig is. Maar het kan niet van alle instellingen worden verwacht dat ze iedereen bereiken. Een eigen profiel met een duidelijke artistieke signatuur en een helder doelgroepenbeleid met een passend aanbod voor een specifiek publiek zorgt voor onderscheidende instellingen. Uiteindelijk moet er wel naar worden gestreefd ieder individu de mogelijkheid te bieden hun eigen weg te vinden in het totale kunst- en cultuuraanbod.

Utrecht heeft zich jarenlang geprofileerd als een hoogopgeleide stad van kennis en cultuur. Daarmee wordt een groot deel van de Utrechtse bevolking niet aangesproken. In dat kader signaleren wij dat er bijvoorbeeld meer ruimte mag komen voor urban art. Deze stroming spreekt een steeds grotere groep aan, maar in de Utrechtse kunst- en cultuursector lijkt deze nog weinig gehoor te vinden. Ook de taal van de straat en jongerencultuur bieden meerwaarde en geven een weerwoord aan een hoogopgeleide stad van kennis en cultuur. Daarnaast zien wij het belang van een nog bruisender cultureel nachtklimaat. Het Utrechtse nachtleven lijkt als het gaat om aanbod en locaties buiten de singel, achter te blijven ten opzichte van andere grote steden. Terwijl een experimenteel en spannend nachtaanbod onontbeerlijk is voor een inclusieve culturele metropool.

- ➔ Ga uit van een gezamenlijk, inclusief en intersectioneel perspectief.
- ➔ Probeer uit te gaan van publiekswerking.
- ➔ Besteed als instelling meer aandacht aan *Cultuur voor iedereen*.
- ➔ Kies als instelling bewust voor een onderscheidend artistiek profiel.
- ➔ Streef als gemeente naar een pluriform aanbod voor alle bewoners van de stad.

Verbinding

Vroeger vestigden bewoners zich in de buurt van bijvoorbeeld fabrieken en mijnen. De mensen woonden daar waar werk was. Tegenwoordig trekken ze naar locaties waar de kwaliteit van de woonomgeving hoog is, naar een plek die ze aantrekkelijk vinden. Steeds meer mensen geven de voorkeur aan grote steden. Het culturele aanbod is, naast de beschikbaarheid van werk, de natuurlijke ligging, de Universiteit Utrecht en de historische binnenstad, één van de vijf pijlers die Utrecht zo aantrekkelijk maakt. Dit beeld komt naar voren in de Maatschappelijke Kosten- en Batenanalyse uitgevoerd door de Atlas voor Gemeenten.

In een stad die groeit is het voor iedereen de uitdaging niet uit elkaar te groeien. Een stad in transitie vraagt om verbinding. Die connectie ontstaat letterlijk door bruggen over het Amsterdam-Rijnkanaal te bouwen maar ook door ontmoeting, verwondering, discussie, kritisch denken en het onderling delen van nieuwe perspectieven. Kunst en cultuur zijn als geen ander in staat om mensen met elkaar verbinden.

Op diverse niveaus is sprake van samenwerking zoals bij het Utrechts Muziek Overleg (UMO) of het Utrechts Festival Overleg (UFO). Maar er zijn instellingen waar de deuren wijder open mogen staan voor talent en voor de verbinding met andere domeinen. De samenwerking lijkt nu soms te pragmatisch. Wij pleiten voor een samenwerking met meer focus op de inhoud.

➔ Stimuleer als gemeente dwarsverbanden en het overleg tussen culturele instellingen.

Nieuwe ruimte

Na een periode vol wijzigingen en bezuinigingen in het cultuurstelsel – een periode die vroeg om rust en het hervinden van evenwicht – zien we als commissie weer ruimte voor nieuwe uitdagingen. De Utrechtse kunst- en cultuursector brengt dit zelf ook naar voren in het actieprogramma *De kunst van het groeien*. De commissie heeft veel waardering voor dit pamflet als reactie op het coalitieakkoord *Ruimte voor iedereen*, zowel inhoudelijk als wat betreft de samenwerking in de gehele sector.

De Code Radicaliteit getuigt eveneens van gebundelde krachten. In onze ogen is deze code in essentie een oproep vanuit de sector voor meer ruimte en experiment, in het bijzonder voor makers. Wij vinden het, zeker binnen een stad in transitie, belangrijk die vrijheid te behouden. Verantwoording over bezoekersaantallen, financiën en het voldoen aan alle criteria staan veelal haaks op ruimte voor experiment, dit terwijl nieuwe ontdekkingen meestal niet op de gebaande paden te vinden zijn. Ook initiatieven waarvan het rendement van tevoren niet vaststaat verdienen ruimte om zich te kunnen ontwikkelen.

Nagenoeg alle instellingen zijn actief bezig met talentontwikkeling en het thema is in de visitatie-procedure prominent voorbijgekomen. Diverse voorzieningen die zich hierop richten zijn in ontwikkeling zoals Standplaats Utrecht; het gezamenlijke initiatief binnen de podiumkunsten. Als het gaat om de afname van het werk van talentvolle makers missen wij nog concrete afspraken met de presentatie-plekken in de stad over het programmeren van dat nieuwe aanbod. Inspirerende voorbeelden zijn de samenwerking tussen theatergroep DOX – die talentontwikkeling als haar eigen opdracht ziet –, Theater Utrecht dat een methodiek heeft ontwikkeld voor de follow-up voor jonge makers en Exbunker die in een voormalig bunker in het Wilhelminapark expositieruimte biedt aan HKU studenten.

Ook blijkt uit de sectoranalyses die de gemeente recent uit heeft laten voeren dat de behoefte aan zowel artistieke, financiële als fysieke ruimte in Utrecht groot is. Maar nog steeds is het voor met name jonge makers lastig om de deur van subsidie te openen. Subsidie voor vier jaar is in een omgeving waar in sneltreinvaart ontwikkelingen plaatsvinden, niet altijd passend. De commissie is te spreken over de nieuwe professionaliseringssubsidie van de gemeente waarmee een tussenweg gecreëerd is, maar betreurt het incidentele karakter en pleit voor structurele regelingen voor makers.

- ➔ Breng als gemeente – in lijn met de recent uitgevoerde sectoranalyses – een grotere differentiatie in subsidiemogelijkheden aan, waardoor meer ruimte geboden wordt aan talent en experiment.
- ➔ Creëer betere doorgroeimogelijkheden voor talentvolle makers en zorg dat ze in de stad een podium kunnen vinden.
- ➔ Zet in op extra werkruimtes. Het ontbeert de stad met name aan presentatieruimtes voor beeldend kunstenaars en oefenruimtes voor bijvoorbeeld muzikanten.

Stedelijke regio

Binnen het ministerie van OCW wordt, op basis van de adviezen van de Raad voor Cultuur, nagedacht over het invoeren van stedelijke regio's. Aan het ministerie van OCW is geadviseerd met deze stedelijke regio's rekening te houden bij het ter beschikking stellen van rijkssubsidies. Wij zijn van mening dat Utrecht nadrukkelijk een positie in die stedelijke regio heeft; haar verzorgingsgebied gaat ver buiten de gemeentegrenzen. De steden Amersfoort en Utrecht en de provincie Utrecht hebben hiertoe recent het rapport *Eeuwig Jong* ingediend.

Financiering is vastgelegd via de landelijke culturele Basisinfrastructuur (BIS), de rijksfondsen en particuliere fondsen en de gemeente. Zowel vanuit de BIS als het Fonds Podiumkunsten (FPK) en de andere landelijke fondsen gaat er, in vergelijking met de andere G4-steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag, per inwoner weinig subsidie naar Utrechtse cultuurstellingen. Ook de provincie Utrecht heeft maar een klein budget voor cultuur. De commissie is blij dat het coalitieakkoord *Ruimte voor Iedereen* vermeldt dat het budget voor cultuur mee gaat groeien met de groei van de stad. Maar het Rijk en de provincie zouden eveneens een gebaar in de richting van de stad Utrecht moeten maken.

- ➔ De stad Utrecht kan een voortrekkersrol krijgen in het vervolgesprek met andere steden en dorpen in de regio en met de provincie Utrecht om tot een sterke stedelijke regio Utrecht te komen. Wij vragen de instellingen na te denken hoe zij zich tot de stedelijke regio Utrecht willen verhouden.

Citymarketing

Utrecht profileert zich als een stad van gezond stedelijk leven voor iedereen. Cultuur levert daar in onze optiek een belangrijke bijdrage aan. Wij pleiten voor een benadering die verder reikt dan de instrumentele waarden, een benadering die het engagement van de stad met cultuur centraal stelt.

De invulling van citymarketing vraagt meer aandacht en sturing vanuit de gemeente. Voor Utrecht ligt de kans voor het grijpen zich sterker te profileren en van kunst en cultuur een van haar unieke selling points te maken. De centrale ligging van de stad, de dynamiek van het groeiend aantal (jonge) inwoners en het rijke culturele aanbod zien wij als sterke aanknopingspunten om Utrecht in slogans en pay-offs ook aan cultuur te koppelen.

Wij roepen de sector op zich duidelijker te profileren. De culturele iconen van Utrecht mogen daarin meer de lead nemen en nog bredere (inter-)nationale bekendheid genereren. De podiumkunsten, diverse clusters van oude tot nieuwe muziek en van popmuziek tot pluriform theater en dans, en de vele monumenten in de stad en de musea rondom het Museumkwartier kunnen als een groter geheel naar voren gebracht worden.

De ambitie van Utrecht om grote internationale projecten binnen te halen vraagt om een krachtigere inzet. Zo verwierf Het Literatuurhuis bij UNESCO de titel *City of Literature* voor Utrecht, maar speelt de gemeente vervolgens nauwelijks een actieve rol. Ten aanzien van dergelijke internationaal opererende instellingen en grote internationale evenementen zien wij een rol vanuit de stad als ambassadeur.

De commissie ziet bij het vraagstuk Utrecht in transitie het belang van een gezamenlijk denkproces in de hele sector over de bijdrage van kunst en cultuur. Niet alleen door hierover met elkaar in gesprek te gaan, maar ook door de ideeën samen te vertalen naar een inspirerend cultureel programma dat de stad vooruit kan helpen.

- ➔ Utrecht kan zich sterker profileren en van kunst en cultuur een van haar unique selling points maken. Daarbij kan worden ingezet op een breed gedragen themaprogramma, bijvoorbeeld over de toekomst van de stad en tijdens de viering van 900 jaar Utrecht.

Educatie en participatie

Het Utrechtse coalitieakkoord stelt dat iedere culturele instelling een stimulerende rol in educatie zou moeten spelen. Wij onderschrijven dit maar pleiten daarbij wel voor een brede invulling van educatie en participatie omdat instellingen daar allerlei vormen van laten zien. Educatie bestrijkt een breder terrein dan het onderwijs, namelijk ook de doelgroepen volwassenen en ouderen. Veel instellingen zijn actief op het gebied van educatie en participatie. Dat doen zij bijvoorbeeld door programma's voor scholen te ontwikkelen, maar ook door reguliere bezoekers een nagesprek of een verdiepend voorprogramma te bieden. In feite kunnen alle initiatieven voor het publiek ook een educatieve functie krijgen.

In actieve participatie spelen de wijkcultuurhuizen een cruciale rol. De meerwaarde van actieve participatie ligt vooral in de verbindingen die ontstaan: tussen de verschillende disciplines, tussen wijk en stad, tussen amateurs en professionals en tussen uiteenlopende domeinen als zorg, sport, onderwijs, economie en stedelijke ontwikkeling. Onder meer Cultuur19, ZIMIHC en Het Wilde Westen vervullen een schakelfunctie tussen deze domeinen.

Wij plaatsen de kanttekening dat bij domeinoverstijgend werken het welzijnsdilemma niet de eigen waarde van kunst en cultuur moet domineren. Kunst en cultuur staan voor ons voorop. De gemeente raden wij aan het experiment te bevorderen vanuit het idee dat juist daar vernieuwing kan ontstaan, ook in artistiek opzicht en als het gaat om het thema *Cultuur voor iedereen*.

Wat verder speelt is de omvorming in 2019 van het Utrecht Centrum voor de Kunsten (UCK). Hoe dit zal worden opgevangen is nog onzeker en de eerste besprekingen in het culturele veld zijn begonnen. Het is belangrijk dat deze buitenschoolse amateurkunsteducatie in voldoende mate beschikbaar blijft.

- ➔ Educatie en participatie zijn aandachtspunten voor alle instellingen, met ruimte voor de eigenheid van instellingen en een daarbij passende aanpak.
- ➔ Stimuleer vooral tussen cultuur en onderwijs kennisdeling, sterkere netwerken en uitwisseling van best practices van cultuureducatie.
- ➔ De werkwijzen vanuit de wijkcultuurhuizen kunnen voorbeeld stellend zijn. Verbind onderzoek bij de wijkcultuurhuizen met onderzoek naar actieve werkwijzen bij stedelijke instellingen.
- ➔ Zet als gemeente in – conform de recent uitgevoerde sectoranalyse Amateurkunst – op meer (vormen van) wijkcultuurhuizen en versterk hun slagkracht met een programmabudget.

Codes als kompas

De diverse codes zien wij als moreel kompas, een manier om een ondergrens aan te geven en een verwachting uit te spreken met als doel vooruit te komen. Daarachter ligt een inhoudelijke urgentie voor de ontwikkeling van de kunst- en cultuursector en haar publiek. Wij realiseren ons dat ook de overheid een rol heeft instellingen hierop te toetsen en zo nodig te faciliteren om aan nieuwe criteria in de codes te voldoen.

Code Culturele Diversiteit

Aansluitend op het netwerk PACT Utrecht en de *Code Culturele Diversiteit* adviseren wij de gemeente instellingen te vragen om voor tenminste twee van de vier aandachtspunten (P's): Programma, Personeel, Publiek, Partners, een plan van aanpak op te stellen. Een plan waardoor een doorbraak bereikt wordt en een significant resultaat wordt geboekt. In de toekomstige meerjarenplannen moeten een visie en een gewenst resultaat naar voren komen. Wij adviseren de gemeente halverwege de volgende cultuurnotaperiode wederom een visitatie uit te voeren en strikt op dit punt te toetsen. Sommige instellingen zijn hierin al verder dan anderen. Via een netwerk als PACT Utrecht kan men van elkaar leren. Stimuleringsubsidies voor *best practices* zien wij als een mogelijkheid om dit proces te versnellen.

Uit de visitaties komen weinig voorbeelden naar voren van een bestuur of Raad Van Toezicht met een sterk stimulerende rol, bijvoorbeeld ten aanzien van cultureel divers werken. Dat is wel noodzakelijk om ook daadwerkelijk effect te sorteren.

Code Cultural Governance

De Code draait in de ogen van de meeste gevisiteerde instellingen om de samenstelling van het bestuur danwel de Raad Van Toezicht. De inhoud van de Code is echter breder en vraagt ook aandacht voor onder meer transparantie, informatievoorziening, beschrijving van de governancestructuur en de interne processen.

De samenstelling van besturen en Raden Van Toezicht is bij veel instellingen onvoldoende divers. Instellingen focussen doorgaans op culturele diversiteit en de man-vrouwverhouding. Deze punten zijn vaker op orde dan diversiteit in leeftijd. In veel besturen en Raden Van Toezicht ontbreekt een dertiger. Dat geldt ook voor instellingen die de ambitie hebben een jonger publiek te bereiken. Andere soms noodzakelijke vormen van diversiteit, zoals de aanwezigheid van een maker in het bestuur, staan vaak niet op het netvlies.

Fair Practice Code

Vrijwel alle instellingen gaven aan bekend te zijn met de Code en te willen streven naar een redelijke beloning. De Code draait voor de meeste instellingen om goed werkgeverschap met de focus op loon en minder op secundaire arbeidsvoorwaarden. Vooral bij de zzp'ers, de makers en de kunstenaars is sprake van onderbetaling. Personeel in loondienst krijgt veelal uitbetaald volgens de cao, zo blijkt uit de gesprekken. Bij sommige organisaties ontbreekt een objectief kader voor het werkgeverschap omdat zij interne richtlijnen volgen en niet een cao.

Het zicht op oplossingen om aan de Code te voldoen draait doorgaans om beschikbare financiën, waarbij soms expliciet naar subsidiegevers en andere financiers wordt gewezen. Andere mogelijke oplossingen staan nog niet goed op het netvlies. Weinig partijen geven aan dat zij meer geld willen vrijmaken om aan de Code te voldoen, ook niet de partijen die hun eigen vermogen op orde hebben of die fors meer produceren dan het programma in het meerjarenplan.

- ➔ Wij raden de gemeente aan een actievere rol te spelen in het stimuleren en controleren van naleving van de Code Cultural Governance. Voorts adviseren wij eens in de vier tot zes jaar aan de grotere instellingen te vragen een externe evaluatie van het bestuur of de Raad Van Toezicht uit te laten voeren.
- ➔ Wij benadrukken dat het beoefenen van kunst een vak is en geen hobby en roepen instellingen op de maker en de kunstenaar centraal te stellen. Hun werk is van waarde en verdient ook een passende financiële waardering. Wij vragen instellingen daarnaast een cao te volgen.
- ➔ Zet als gemeente bij de Fair Practice Code voor een periode van twee jaar actief in op *management by speech*: vraag instellingen expliciet naar beloning van personeel, zzp'ers en partners en vraag een toelichting op de aandachtspunten waaraan niet is voldaan.

Ruime horizon

Utrecht kan met recht trots zijn op de kunst- en cultuursector. De bevologenheid, de passie en de veerkracht spatte af van de gesprekken die wij mochten voeren. De bereidheid tot verbetering en ontwikkeling is groot. Krachten worden gebundeld in verschillende oproepen tot meer ruimte voor experiment. Die betrokkenheid is typerend voor Utrecht en verdient waardering.

Toch blijft het de vraag hoe Utrecht zich kan ontwikkelen tot een culturele metropool die inclusief is. Daar worden stappen in gezet maar het moet volgens ons dé inzet voor de komende periode worden. Want een inclusieve kunst- en cultuursector zien wij als de kern, waarbij zowel makers als het publiek centraal staan. Wij vragen alle instellingen na te denken hoe zij gezamenlijkheid, inclusiviteit en intersectoraliteit op creatieve wijze aan hun missie en visie kunnen koppelen.

Ontsotting kan de weg vrijmaken voor een integrale benaderingswijze. Wij hebben een totaaloverzicht van het cultuurlandschap voor ogen waar de amateursector en de professionele sector vloeiend in elkaar overgaan en disciplines en domeinen elkaar kruisen, waar podia, presentatieplekken en instellingen nieuwe verbindingen aangaan, kunstdisciplines samenkomen en inspirerende verbindingen vormen met domeinen als de zorg en stedelijke ontwikkeling. De spannendste experimenten gebeuren immers op de grensvlakken; juist daar schuilt meerwaarde.

De tijd is in onze ogen rijp om de horizon verder te verruimen, op weg naar een inclusieve culturele metropool.

A close-up, high-resolution portrait of an elderly man's face. The skin is heavily wrinkled and aged, with a warm, reddish-brown tone. He has dark, thick eyebrows and deep-set eyes. A full, grey and white beard covers the lower half of his face. The text "Visitatierapport per instelling" is overlaid in white, italicized font across the center of the image.

*Visitatierapport
per instelling*

B

BAK 22
Stichting BAK, basis voor actuele kunst

C

Café Theater Festival 23
Stichting Café Theater Festival

**Casco Art Institute:
Working for the Commons** 25
Stichting Casco

Centraal Museum 27
Stichting Centraal Museum Utrecht

Metaal Kathedraal 28
Stichting Cie Wordt Vervolgd

Coöperatie, De 29
Stichting CPRT (De Coöperatie)

Cultuur19 31
Stichting Cultuur19

D

Dansers, De 33
Stichting De Dansers

Dutch Harp Festival 35
Stichting Dutch Harp Festival

E

EKKO 36
Stichting EKKO

EXbunker 38
Stichting EXbunker

F

Filiaal theatermakers, Het 40
Stichting Het Filiaal theatermakers

Filmtheater 't Hoogt 42
Stichting 't Hoogt

Fotodok 43
Stichting Fotodok

G

Gaudeamus 45
Stichting Gaudeamus Muziekweek

H

Harmonieorkest Vleuten 47
Harmonieorkest Vleuten

Helling, De 49
Stichting De Helling

Holland Baroque 51
Stichting Holland Baroque Society

Huis Utrecht, Het 52
Stichting Het Huis

I

IMPAKT 54
Stichting IMPAKT

J

Jongeren Cultuurhuis Kanaleneiland 56
Stichting Jongeren Cultuurhuis Kanaleneiland

K

Kunstliefde 58
Genootschap Kunstliefde

L

Le Guess Who? 60
Stichting Le Guess Who?

Literatuurhuis, Het 61
Stichting Het Literatuurhuis

M

Monobanda 63
Stichting Monobanda PLAY

Museum Speelklok 65
Stichting Nationaal Museum van Speelklok tot Pierement

N

Nederlands Film Festival 66
Stichting Nederlands Film Festival

Nederlands Kamerkoor 68
Stichting Nederlands Kamerkoor

Nederlands Volksbuurtmuseum, Het 69
Stichting Nederlands Volksbuurtmuseum

Nederlandse Bachvereniging, De 71
Stichting De Nederlandse Bachvereniging

New Dutch Connections 73
Stichting New Dutch Connections

NUT, Het 74
Stichting Nieuw Utrechts Toneel

O

Operamakers 76
Stichting Operamakers

Organisatie Oude Muziek 78
Stichting organisatie Oude Muziek

P

Pieterskerkconcerten 80

Stichting Pieterskerkconcerten

Pluk de Nacht 81

Stichting Pluk de Nacht

Popwaarts 83

Stichting Popwaarts

R

Room with a View 84

Stichting Room with a View

Rosa Ensemble 86

Stichting Rosa Ensemble

Ruis 88

Stichting Ruis

S

SPRING Performing Arts Festival 90

Stichting Dans en Beweging

Stadsschouwburg Utrecht 91

Stichting Stadsschouwburg Utrecht

Festival Tweetakt 93

Stichting Storm

Stuim (Schweigman&) 95

Stichting Stuim

Stut Theater 97

Stichting Stut Theater

T

Theater Kikker & Podium Hoge Woerd 98

Stichting Theater Kikker

Theater Utrecht 101

Stichting Theater Utrecht

Theatergroep Aluin 103

Stichting Theatergroep Aluin

Theatergroep DOX 104

Stichting DOX

TivoliVredenburg 106

Stichting TivoliVredenburg

U

Utrecht Marketing 108

Stichting Utrecht Marketing

Utrechtse Klokkenspel Vereniging 110

Utrechtse Klokkenspel Vereniging

V

Vrijstaat, De 111

Stichting De Vrijstaat

W

Werftheater 113

Stichting Werftheater Activiteiten

Wilde Westen, Het 114

Stichting Het Wilde Westen

Z

Zaterdagmiddagmuziek Domkerk 115

Stichting Zaterdagmiddagmuziek Domkerk

ZIMIHC 117

Stichting ZIMIHC

Zuilens Fanfare Corps 119

Zuilens Fanfare Corps

B

BAK

Stichting BAK, basis voor actuele kunst

BAK (2003, voorheen Begane Grond) is een platform voor het denken over, met en door kunst om op die manier maatschappelijke kwesties te bevragen. In deze cultuurnota-periode richt BAK zich op drie verschillende domeinen: de vluchtelingenproblematiek, de ecologische crisis en uitdagingen op het gebied van technologische veranderingen. BAK ontwikkelt in structurele samenwerking met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) en in incidentele samenwerking met de Universiteit Utrecht (UU) een nieuw institutioneel model dat presentatie combineert met postacademische talentontwikkeling, waarbij beide functies met elkaar in balans zijn. Dit Research center for the Contemporary biedt elk jaar plaats aan tien *research fellows*: kunstprofessionals met een MA in de kunsten die onderzoek doen op het snijvlak van kunst, wetenschap en cultureel activisme. Zij worden begeleid door een verscheidenheid aan professionals met verschillende achtergronden. Tentoonstellingen, reflectie en educatie worden gezien als onderdelen van deze onderzoeks-trajecten. Daarbij wil BAK het publiek op actieve wijze betrekken.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De stap die BAK heeft gemaakt om als kunstinstelling een postacademische opleiding op te zetten, heeft volgens de commissie positief uitgepakt. Werkend vanuit een aantal centrale thema's, zijn de post-academie- en de presentatiefunctie intensief met elkaar vervlochten en geïntegreerd. Fellows leveren bijdragen aan het publieke programma en hun onderzoek kan tot een tentoonstelling leiden. BAK heeft hiermee haar werkwijze, die altijd al gekenmerkt werd

door een sterk theoretische invalshoek, geformaliseerd. In de artistiek inhoudelijke visie van BAK wordt steeds de verbinding gemaakt tussen kunst, wetenschap en politiek. De komende periode staat de vraag 'hoe kunnen we non-fascistisch leven?' centraal. BAK ontwikkelt zich hiermee verder naar een kunstinstelling die het hedendaagse leven kritisch beschouwt en alternatieven aandraagt. Volgens de commissie bewandelt BAK interessante paden bij de heruitvinding van een maatschappelijk betrokken kunstinstelling, los van traditionele opvattingen over kunst.

Betekenis voor de stad

BAK heeft in de afgelopen jaren haar positie in het Utrechtse culturele veld versterkt. BAK voelt zich medeverantwoordelijk voor het ontwikkelen van een meer dynamisch Utrechts beeldende kunstveld. Een goed voorbeeld van hoe BAK de samenwerking zoekt en een zichtbare positie in de stad inneemt, is volgens de commissie het project *What Is the City but the People?* van Jeremy Deller. BAK organiseerde dit samen met het Centraal Museum en SPRING Performing Arts Festival. De succesvolle collectieve performance op het jaarbeursplein, waar burgers van Utrecht zich presenteerden, vormde maar een deel van een langduriger project. Het is een voorbeeld van hoe BAK vanuit een theoretisch kader relaties aangaat met verschillende gemeenschappen. BAK kan als denktank en laboratorium volgens de commissie op een domein-overstijgend niveau van betekenis zijn voor Utrecht. Als nieuw model kunstinstelling kan het vanuit de kunst een bijdrage leveren aan het denken over urgente, maatschappelijke vraagstukken. De commissie ziet daarin ook de waarde van de komst van de BAK-fellows naar de stad. De commissie acht het van belang dat BAK in Utrecht de ruimte krijgt om te experimenteren; een vrijheid die wereldwijd steeds meer onder druk staat.

BAK is ervan overtuigd dat het voor een bredere groep kunstliefhebbers interessante programma's aanbiedt en is zich ervan bewust dat meer communicatie-inspanningen geleverd moeten worden om deze doelgroep effectiever te bereiken.

Ondernemerschap

BAK heeft een nieuwe zakelijk directeur aangesteld die voortvarend van start is gegaan met verschillende trajecten op het gebied van financiering. Met de ontwikkeling van een postacademische opleiding heeft BAK een aanvullende financiële bron kunnen aanboren. De commissie ziet dat er door de gewenste en noodzakelijke aanpassingen aan de nieuwe huisvesting aan de Pauwstraat financiële knelpunten (kunnen) ontstaan. Het blijkt lastig om aanvullende financiering te genereren voor een pand dat BAK niet in eigendom heeft. De commissie volgt met interesse hoe BAK in relatie tot het pand nadenkt over gedeeld eigenaarschap, hoe het pand ook van de stad zou kunnen zijn en of hier een andere vorm van eigendom of beheer voor nodig is. De commissie is benieuwd welke consequenties de zoektocht naar een sociaal en ecologisch rechtvaardig economisch model zal hebben voor het ondernemerschap van BAK.

Onderscheidendheid

Met de start van een postacademisch onderzoeks-traject als onderdeel van de kunstinstelling heeft BAK een heldere positie in het veld ingenomen. BAK werkt samen met verschillende academies en universiteiten, maar onderscheidt zich ervan door de grote vrijheid waarmee de fellows hun onderzoek kunnen vormgeven. BAK onderscheidt zich zowel nationaal als internationaal door de manier waarop het de pijlers kunst, wetenschap en politiek met elkaar verbindt.

Cultuur voor iedereen

BAK experimenteert in haar programma met een combinatie van theoretische reflectie en participatie. De instelling haakt aan op het internationale discours over dit vraagstuk. Van de opgedane kennis en ervaring rond kwantitatieve versus kwalitatieve publieksparticipatie zouden andere culturele instellingen in Utrecht gebruik kunnen maken. Daarnaast lijkt het de commissie goed als er een uitwisseling plaatsvindt tussen BAK en PACT, aangezien BAK rijke ervaring en inzichten vanuit de beeldende kunst over deze thema's kan inbrengen.

Ruimte voor talentvolle makers

Met de postacademische opleiding biedt BAK ruimte aan talentontwikkeling. De instelling geeft een eigen invulling aan het begrip 'talentvolle makers': niet gebonden aan leeftijd, niet per se geworteld in Utrecht en breder dan alleen kunstenaars. BAK zit in een overleg met onder andere het Centraal Museum, SWK030 en HKU om te onderzoeken welke mogelijke oplossingen te vinden zijn voor het gebrek aan fysieke werkruimte voor makers. BAK merkt dat het lastig is om tijdelijke onderkomens voor de fellows te regelen. BAK werkt daarnaast intensief samen met de masteropleiding Fine Arts van de HKU.

Fair Practice Code

BAK zit in een werkgroep met De Zaak NU en andere instellingen over de vorming van een loongebouw voor medewerkers van presentatie-instellingen. De commissie ziet uit naar een loongebouw waarin de verhoudingen tussen verantwoordelijkheden en posities meer evenwichtig worden gewaardeerd.

Café Theater Festival

Stichting Café Theater Festival

Café Theater Festival (CTF, 2004) is een laagdrempelig festival voor theater en dans in de publieke ruimte dat zich afspeelt in horeca-gelegenheden in de Utrechtse binnenstad. Het festival wil nieuwe makers aan een nieuw publiek verbinden. Talentontwikkeling staat hoog in het vaandel en het festival wil functioneren als springplank voor makers. De afgelopen jaren heeft CTF een groei doorgemaakt en is zowel de organisatie als de financiële administratie geprofessionaliseerd. Ook is in 2018 een schaa sprong gemaakt met satellietfestivals in Zwolle en Tilburg.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

CTF heeft zich van studentenfestival ontwikkeld tot een festival dat jong professioneel podium-kunsttalent toont. Het festival richt zich voor- namelijk op net afgestudeerde makers.

Een kunstvakopleiding is echter geen vereiste voor deelname aan CTF, zolang een maker kan overtuigen waarom hij het experiment in de publieke ruimte wil aangaan. Om de kwaliteit te verhogen, mogen eerste- en tweedejaars studenten zich niet meer aanmelden. CTF is een lerende organisatie die goed op het eigen functioneren reflecteert. Dit blijkt onder meer uit de beslissing om het oorspronkelijke plan voor de Café Theater Fabriek als platform voor ontwikkeling in de publieke ruimte los te laten. Hierin volgt het festival het advies van de adviescommissie Cultuurnota 2017 - 2020. De Café Theater Fabriek richt zich nu alleen op de begeleiding van makers die op het festival komen spelen. De commissie heeft vertrouwen in dit coachingstraject en constateert bij de organisatie een groot verantwoordelijkheids- gevoel voor nieuwe makers. Ze raadt desondanks aan om streng te blijven selecteren.

Betekenis voor de stad

CTF heeft een unieke positie in Utrecht. Het festival is zeer actief in lokale netwerken. Uit een eigen enquête blijkt dat 84 procent van het publiek door een bezoek aan CTF zin krijgt om ook naar een andere voorstelling te gaan. De commissie ziet een kans voor de podia in de stad om dit publiek te laten doorstromen naar andere presentatieplekken. CTF heeft de ambitie om ook Utrechtse wijken buiten het centrum bij het festival te betrekken. In 2016 is gestart met het traject Café Theater Onderzoeker waarin jaarlijks een maker of gezelschap wordt begeleid bij het maken van een voorstelling in een Utrechtse wijk. Ook heeft het festival de Wijk-jury onder zijn hoede genomen.

Ondernemerschap

CTF heeft de financieringsmix goed op orde en heeft voor een gratis toegankelijk festival een hoog percentage eigen inkomsten. De brede doelgroep is helder en het festival blinkt uit in zichtbaarheid op sociale media. De commissie ziet in CTF een bevlogen organisatie vol ambitie, die haar plannen weet te realiseren. Het festival

heeft binnen het eigen team een professionaliseringsslag gemaakt vanuit de wens om de artistieke kwaliteit beter te waarborgen en aan te sluiten bij de professionalisering onder deelnemende makers. De grootste uitdaging ligt in de verhouding tussen de grote ambities en de nog (te) kleine organisatie, de beperkte financiële mogelijkheden en vooral het ontbreken van een goed doordacht ondernemingsplan en een langetermijnplanning. De Commissie ziet dat het CTF soms moeite heeft om – gezien de schaalvergroting en professionalisering – grip te houden op de bedrijfsvoering, financiële planning en het personeelsbeleid. Dit maakt de organisatie kwetsbaar en zet haar onder druk. Ook bij de uitbreidingen naar andere steden loopt CTF tegen de eigen grenzen aan. De commissie vreest dat dit niet houdbaar is en constateert dat CTF op korte termijn een strategisch plan moet opstellen, met een heldere analyse van de huidige activiteiten en een ambitie voor de landelijke activiteiten en de verhouding daarvan tot het festival in Utrecht. Hierin ziet de commissie een taak voor het bestuur. Tevens heeft het festival de ambitie om een landelijke talentontwikkelingsrol te vervullen, door als landelijke stichting makers te begeleiden die cafévoorstellingen ontwikkelen waarmee zij kunnen reizen. De commissie adviseert ook hier eerst een visie en een financieringsplan te ontwikkelen.

Onderscheidendheid

Met locatietheater in cafés levert CTF een onderscheidende bijdrage aan het Utrechtse festival-aanbod. Bovendien heeft het festival een landelijke uitstraling door in de programmering twee derde van de makers buiten Utrecht te selecteren en samen te werken met landelijke partners.

Cultuur voor iedereen

CTF voelt een intrinsieke motivatie om de diversiteit te vergroten en werkt daar op verschillende manieren aan. Desondanks is het niet gelukt een vacature in te vullen met een bi-culturele medewerker en zoekt de organisatie nog naar een bestuurslid met een andere culturele achtergrond. De vakjury is wel diverser geworden. CTF erkent dat de culturele diversiteit in de programmering nog ondermaats is, maar voert daar actief beleid op door gericht te scouten en

de aanmeldprocedure laagdrempeliger te maken. De organisatie wil als festival waarin ontmoeten centraal staat een zo breed mogelijke publieksgroep bereiken. Ze zoekt daarbij aansluitende samenwerkingspartners, zoals What You See Festival en Midzomergrachtfestival. New Dutch Connections is uitgenodigd om een programma voor een café te maken. De commissie is positief over de concrete plannen op dit gebied. Ze ziet kansen om een nieuw publiek te bereiken door het aantal deelnemende kroegen in het centrum te verminderen en naar een of meerdere wijken te bewegen.

Ruimte voor talentvolle makers

Het festival is een belangrijke plek voor talentvolle makers die meters willen maken en daarbij goede begeleiding krijgen. Het festival heeft jaarlijks 28 speelplekken te verdelen. Vanuit het coachingstraject Café Theater Fabriek krijgen de geselecteerde makers begeleiding van het artistieke team, zowel persoonlijk als in een aantal groepsbijeenkomsten. De beslissing om try-outs toe te voegen aan het programma heeft sterk bijgedragen aan de kwaliteit van de voorstellingen, ziet de organisatie. Ook biedt het festival nazorg aan makers. CTF onderzoekt of er matchmaking tussen jonge zakelijk leiders en gezelschappen mogelijk is.

Fair Practice Code

CTF is bekend met de Fair Practice Code en zet actief stappen daar binnen het beperkte budget invulling aan te geven. De organisatie ervaart het als knelpunt indien de code een harde eis wordt. Het zal dan moeilijker worden om het festival verder te ontwikkelen.

Casco Art Institute: Working for the Commons

Stichting Casco

Casco Art Institute: Working for the Commons (Casco, 1990) is opgericht als platform voor experimentele kunst. Sinds 2014 is de organisatie samen met Fotodok gevestigd in een pand in het Museumkwartier. Casco wil met haar kunstpraktijken bijdragen aan maatschappelijke

verandering. Met het programma *Composing the commons* heeft ze de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar de rol van kunst bij de totstandkoming van een alternatieve, op *commons* (gemeenschappen) gebaseerde samenleving. In de periode 2017 - 2020 stelt Casco drie kernprojecten centraal: Imaginary Museum, INLAND Nederland en (Un)usual Business. Met deze projecten onderzoekt Casco de mogelijkheid van een nieuw soort kunstinstelling, de veranderende relatie tussen stad en platteland en het potentieel van gemeenschapseconomieën. Voor de uitvoering van haar experimenten trekt Casco onderzoekers van de geesteswetenschappen en sociale wetenschappen aan, gaat ze langdurige samenwerkingsverbanden aan met (internationale) kunstenaars en betreft ze groeperingen uit de samenleving die gewoonlijk niet in contact komen met hedendaagse kunst. De programmering wordt gekenmerkt door flexibiliteit en een grote diversiteit aan activiteiten die te zien zijn als tussentijdse onderzoeksresultaten van de meerjarige projecten.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

Casco werkt aan de ontwikkeling van een toekomstig model voor een kunstinstelling door het ontwikkelen en presenteren van artistieke praktijken rond verschillende vormen van wederkerige samenwerking – door de instelling aangeduid met de term *commons* – met gebruik van het principe van *unlearning*. De commissie heeft waardering voor de manier waarop Casco ondanks verminderde subsidie-inkomsten vasthoudt aan haar inhoudelijk uitgangspunten. Casco houdt het team klein en gefocust en werkt consistent door aan de kernprojecten Imaginary Museum, INLAND Nederland en (Un)usual Business, die zijn ondergebracht in een nieuwe programmering. Casco gaat ervan uit dat de kennis en ervaring die in deze projecten wordt opgedaan doorwerkt in de buitenwereld, in de praktijk van deelnemende kunstenaars, in de levens van deelnemende bewoners of andere betrokkenen en in de ervaring en kennis van deelnemende studenten van diverse kunstopleidingen. In het project dat Casco op dit moment in Leidsche Rijn uitvoert, onderscheidt de instelling drie lagen van betekenis:

1. Het samenwerken aan een project op locatie met daaruit voortvloeiend *agents of change*.
2. Een langlopende theoretische studie naar *unlearning*; een onderzoek naar onbewust verworven gewoontes.
3. De ontwikkeling van een sociaalgeëngageerde kunstpraktijk.

Casco realiseert zich dat de feitelijke bijdrage van de organisatie door de vele collectieve vormen van samenwerking vaak moeilijk zichtbaar wordt.

Betekenis voor de stad

Casco kiest er bewust voor om met haar vestiging aan de Lange Nieuwstraat onderdeel te zijn van het Museumkwartier. Casco trekt in het huidige pand meer publiek dan op de eerdere locaties en deelt ruimtes met Fotodok. In relatie tot specifieke projecten wordt ook op andere locaties in Utrecht gewerkt, zoals nu op de boerderij Terwijde in Leidsche Rijn in samenwerking met kunstenaarscollectief The Outsiders. Casco heeft daarmee dezelfde beweging gemaakt als verwante kunstinitiatieven in het buitenland die in perifere gebieden participatief werken: een manier om maatschappelijke impact te hebben buiten de kunstwereld. Tegelijkertijd wordt de kunstinstelling regelmatig uitgenodigd om de kennis over de *commons* die in Utrecht wordt opgedaan op een internationaal niveau in te zetten, bijvoorbeeld binnen de Arts Collaboratory; een netwerk van kunstinitiatieven in Afrika, Azië, Zuid-Amerika en het Midden-Oosten.

Ondernemerschap

Casco heeft zich na het wegvallen van de bijdrage van het Mondriaan Fonds weten aan te passen aan nieuwe omstandigheden. Casco beschikt over een goed internationaal netwerk en weet langlopende relaties aan te gaan en te onderhouden. De erkenning die Casco hiermee ten deel valt uit zich onder meer in het aanboren van nieuwe geldbronnen, met als meest opvallend resultaat het internationale Foundation for Arts Initiatives dat op eigen initiatief aanbood de kunstinstelling financieel te ondersteunen. Daarnaast heeft Stichting Doen haar bijdrage aan het programma van Casco verhoogd. Wat betreft het publieksbereik kiest Casco niet voor specifieke doelgroepen maar voor een brede

doelgroep verbonden aan kunst, onderwijs en sociale bewegingen. De organisatie heeft de intentie om de communicatie en publieksbegeleiding te verbeteren, bijvoorbeeld door verschillende informatielagen aan te bieden. De commissie erkent dat stappen zijn gezet in de verbetering van de communicatie, maar ziet nog steeds een urgent knelpunt in het zichtbaar maken en naar de buitenwereld toe verwoorden van wat Casco aan kennis en ervaring in de projecten opdoet.

Onderscheidendheid

De manier waarop Casco als kunstinstelling een brug weet te slaan tussen theorie en praktijk door zowel samen te werken met het onderwijs aan universiteit en hogeschool als met kunstenaars, buurtbewoners en maatschappelijke organisaties, vindt de commissie een waardevolle bijdrage aan het Utrechtse cultuurlandschap. Casco verlegt daarbij voortdurend de grenzen tussen wat wordt herkend en begrepen als kunst, design en politiek. Casco geeft aan geen keuze te maken voor een verschijningsvorm, discipline of werkterrein; de betekenisgeving staat centraal en vormt een toetssteen voor de artistieke kwaliteit. Casco ziet in Utrecht een gedeelde interesse in sociaalmaatschappelijke en politieke thema's die vanuit de kunstpraktijk worden bestudeerd. De commissie moedigt Casco aan om de uitwisseling met het Utrechtse beeldende kunstveld te vergroten.

Cultuur voor Iedereen

Diversiteit en inclusiviteit zijn diep in de organisatie en de programmering van Casco geworteld. Niet alleen de samenstelling van het personeel is divers in termen van etniciteit, geslacht en leeftijd, ditzelfde geldt voor de kunstenaars en gemeenschappen waarmee gewerkt wordt. In de projecten wordt op experimentele wijze gezocht naar werkvormen die volledig inclusief zijn.

Ruimte voor talentvolle makers

Casco gaat vaak langdurige samenwerkingsverbanden aan met – voor een deel Utrechtse – kunstenaars, biedt hen een platform en brengt hen in contact met de internationale kunstwereld. Casco werkt daarnaast regelmatig met studenten van verschillende kunstvakopleidingen.

Fair Practice Code

Het is duidelijk dat Fair Practice Code bij Casco niet alleen gaat over geld. Juist de kernwaarden van deze Fair Practice Code – solidariteit, transparantie, duurzaamheid, diversiteit, vertrouwen – zijn sterk ontwikkeld bij Casco. Als het gaat om *fair pay* en *fair share*: Casco betaalt de kunstenaars naar behoren. Het valt de commissie op dat de drie toegevoegde thema's Ruimte voor nieuwe makers, Cultuur voor iedereen en de Fair Practice Code, als toekomstige beoordelingscriteria door Casco al heel lang in praktijk worden gebracht. Hiermee bevestigt de kunstinstelling zijn voorhoedepositie.

Centraal Museum

Stichting Centraal Museum Utrecht

Het Centraal Museum is het oudste gemeentelijk museum van Nederland. In 2015 - 2016 is het museum grondig verbouwd. Vanaf 2017 richt het Centraal Museum meer dan ooit de blik naar buiten: publiek, stad, vakgenoten en de wereld. De nieuwe missie van het museum is de bezoekers verrijken door kunst en cultuur uit de wereld van Utrecht. Het Centraal Museum heeft een permanente opstelling van de vaste collectie, organiseert spraakmakende tentoonstellingen en bezit toonaangevende collecties waaronder de grootste Rietveldcollectie ter wereld, mode en de Utrechtse Caravaggisten. Kerntaak is het zorgvuldig bewaren en toegankelijk ontsluiten van de kunstschaten van het museum. Het nijntje museum is onderdeel van het Centraal Museum.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is positief over de aanscherping van de missie van het Centraal Museum, waarbij de verrijking van de bezoeker leidend is. De commissie is wel van mening dat het Centraal Museum deze missie, en vooral de resultaten ervan, inhoudelijk inzichtelijker kan maken dan het op dit moment doet. De voorbeeldstellende werking van het Centraal Museum van deze publieksgerichte missie is daarbij ook van belang. De commissie heeft veel waardering voor de duidelijke visie op tentoonstellingen van

hedendaagse kunst, mode en vormgeving, die zich uit in aantrekkelijke programma's en die ook een verbinding met het publiek buiten de muren van het museum aangaan. Het is lovenswaardig dat het tentoonstellingsbeleid van het Centraal Museum zo bewust is gericht op de verbinding met de aanwezige collectie en het uitgevoerde inhoudelijke onderzoek. Daar waar de adviescommissie kritisch was over tentoonstellingskwaliteit, concludeert de visitatiecommissie dat deze met de afgelopen tentoonstellingen weer op peil is.

Betekenis voor de stad

De commissie ziet dat het Centraal Museum een verantwoordelijkheid neemt in betekenis voor de stad, zichtbaar is en zich actief opstelt in de relaties met collega instellingen in de stedelijke regio. De deuren zijn opengestaan naar andere musea, instellingen en kunstenaars en het vakpubliek heeft groeiende erkenning voor het Centraal Museum. Het museum ziet graag dat in de stad presentatieplekken ontstaan die jonge kunstenaars een podium bieden, maar ziet daarin geen initiërende rol weggelegd. De commissie spreekt de hoop uit dat het Centraal Museum in de toekomst ruimte vindt initiatieven vanuit het middensegment te ondersteunen.

De commissie constateert dat de relatie met het Rietveld Schröderhuis sterker naar buiten kan worden gecommuniceerd en het huis als deel van de collectie een prominentere plek kan krijgen op de website.

Ondernemerschap

De commissie is positief over de indrukwekkende bezoekersaantallen in de afgelopen twee jaar. Deze sterke groei heeft veel aandacht van de organisatie gevraagd. Het Centraal Museum gaat nu meer prioriteit geven aan de kwalitatieve publieksreceptie, inhoudelijke tentoonstellingsvisie en depot.

Het Centraal Museum geeft aan de Code Cultural Governance te onderschrijven. Gelet hierop acht de commissie het echter noodzakelijk dat de Raad van Toezicht diverser wordt qua culturele achtergrond, leeftijd en toevoeging van makers, of een tekort hieraan uitlegt.

Onderscheidendheid

De commissie is positief over de onderscheidende positie die het Centraal Museum de laatste jaren heeft weten in te nemen binnen de middelgrote musea in Nederland. Het Centraal Museum onderscheidt zich op het gebied van educatie met de Werkplaats. De toeschouwer wordt daarin niet alleen als consument benaderd maar participeert ook als deelnemer. Het resultaat is wisselend en het Centraal Museum zoekt voortdurend naar welke vorm het beste past bij de Werkplaats.

Cultuur voor iedereen

Het Centraal Museum richt zich in projecten op groepen met een migratieachtergrond en noemt een aantal aansprekende voorbeelden. De commissie is benieuwd naar de ontwikkeling van het bereik voor de collectie en de programma's in het museum zelf en begrijpt dat dit een intensief traject is dat tijd vergt. De commissie constateert dat het Centraal Museum de nadruk legt op het betrekken van andere doelgroepen en is benieuwd naar de resultaten daarvan en het effect op het publiek dat een bezoek brengt aan het museum. Het bereik van studenten en jongeren is marginaal begroot en laat een verschil zien met de beschreven ambitie van het Centraal Museum. De commissie constateert dat deze doelgroepen nog onvoldoende worden bereikt.

Ruimte voor talentvolle makers

De commissie is positief over de functie die het Centraal Museum vervult voor de Utrechtse kunstenaars. Het stelt werk van Utrechtse kunstenaars tentoon en werkt samen met partners zoals HKU Beeldende Kunst. Het Centraal Museum ondersteunt Utrechtse kunstenaars in de ateliers actief door middel van adviserende en coachende gesprekken.

Fair Practice Code

De commissie stelt vast dat het Centraal Museum de Fair Practice Code goed uitvoert met de regeling kunstenaarshonoraria (2017). Ook integreert het museum het opdrachtgeverschap in het collectiebeleid.

Metaal Kathedraal

Stichting Cie Wordt Vervolgd

De Metaal Kathedraal (2010) is een Utrechtse broedplaats en podium waar kunstenaars, wetenschappers en publiek samenwerken met een focus op ecologie. De instelling is het initiatief van theatermaker Maureen Baas en is gevestigd in een voormalige kerk in Leidsche Rijn. In het gebouw spelen concerten en voorstellingen, vinden vergaderingen en congressen plaats en worden ruimtes verhuurd. Naast het podium is plaats voor vijftien ateliers en woonplekken voor *artists in residence*. Metaal Kathedraal wil een voortrekkersrol vervullen in transitieprocessen en heeft met eigen middelen de eerste stappen gezet in de richting van een geëngageerde programmering waarin kunst een centrale en autonome plek krijgt. Voor de komende periode staan festivals gepland voor een breed publiek, programma's rond *artists in residence*, het Voedselpodium over kunst en voedsel en De Humuslaag met workshops en debat.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De visitatiecommissie is onder de indruk van het werk dat de Metaal Kathedraal de afgelopen jaren heeft verzet. Te midden van de groot-schalige stedelijke ontwikkeling in het gebied ligt nu een kleine groene oase rond een bijzonder gebouw. De initiatiefnemers van deze ecologische culturele broedplaats willen het publiek ervan bewust maken dat wij mensen zorg moeten dragen voor onze leefomgeving, voor de aarde. De Metaal Kathedraal zet de verbeelding van de kunsten – theater, muziek, performances en vormen van social design – in om allerlei thema's rond duurzaamheid onder de aandacht te brengen. De bijzondere plek en de ecologische *do-it-yourself* aanpak van de eigenaars vormen de basis van waaruit wordt gewerkt. De door de organisatie gehanteerde integrale manier van werken en de niet altijd heldere manier van communiceren, maakt het voor de commissie moeilijk om grip te krijgen op wat er nu concreet aan cultureel programma wordt gerealiseerd en wat de artistieke kwaliteit hiervan is.

De commissie raadt aan om het culturele programma, in de aanloop naar de Cultuurnota 2021 - 2024, met naam en toenaam weer te geven in relatie tot de gekozen thema's.

Betekenis voor de stad

De Metaal Kathedraal is gevestigd op een bijzondere plek en de organisatie weet daar met de gekozen thematiek zowel fysiek als inhoudelijk vorm aan te geven. Daarmee neemt de Metaal Kathedraal een unieke positie in, ongeveer tussen Leidsche Rijn en de stad en met een uitstraling op landelijk niveau. De gemeente heeft de totstandkoming van deze plek ondersteund omdat het de waarde inzag van een dergelijk initiatief op een scharnierplek in de stad. Het publiek voor de culturele activiteiten groeit. De organisatie schat in dat de activiteiten per keer ongeveer 75 procent nieuw publiek trekken. Daarmee groeit de bekendheid van Metaal Kathedraal in de stad. Bezoekers komen uit de omgeving maar bij specifieke voorstellingen komen mensen uit het hele land.

Ondernemerschap

De commissie heeft respect voor de slagvaardigheid waarmee de organisatie de afgelopen jaren aan de slag gegaan is en voor de hoeveelheid werk die er in korte tijd is verzet. De stichting weet daarnaast zowel lokaal, nationaal als internationaal goede netwerken in te zetten en te onderhouden. De ambities van de Metaal Kathedraal zijn echter groter dan de organisatie op dit moment kan waarmaken. De commissie raadt daarom aan selectiever te zijn en duidelijke lijnen uit te zetten binnen de programmering. Dat bevordert de helderheid, ook in de begroting en de verantwoording naar de financiers. De organisatie is op zoek naar een zakelijk leider. De commissie onderkent de urgentie van de versterking van het team en ziet de toevoeging van iemand die de vertaalslag naar financiers en fondsen goed kan maken als noodzakelijk. De commissie raadt aan om de doelgroepen van de Metaal Kathedraal verder te specificeren. Hiermee kan het publiek gericht met de visie van Metaal Kathedraal worden verbonden, bijvoorbeeld door middel van een vorm van aandeelhouderschap. De publieksinkomsten zijn nu beneden verwachting. Met een actiever beleid moet daar meer uit te halen zijn.

De commissie concludeert dat de Metaal Kathedraal gebaat zou zijn bij een interdisciplinair aanspreekpunt binnen de gemeente. Voor dergelijke innovatieve, integraal werkende initiatieven zou een domein-overstijgende financiering op zijn plaats zijn.

Onderscheidendheid

De Metaal Kathedraal is zeer onderscheidend in de manier waarop de plek wordt ingezet om thema's rond ecologie en duurzaamheid te agenderen en vorm te geven. Daarmee levert de organisatie een bijdrage aan het pluriforme aanbod in de stad. De Metaal Kathedraal bestaat nog niet lang maar heeft de potentie om zowel in de stad en ook (inter-)nationaal een unieke positie in te nemen die de domeinen kunst en cultuur overstijgt.

Cultuur voor iedereen

De Metaal Kathedraal zegt een heel divers publiek over de vloer te krijgen, maar heeft daar vooralsnog geen specifieke strategie voor ontwikkeld.

Ruimte voor talentvolle makers

De Metaal Kathedraal biedt werkruimtes aan voor kunstenaars en startups. Het is de bedoeling dat deze makers in de toekomst nog meer geselecteerd worden op de thema's waar de Metaal Kathedraal zich mee bezighoudt. De commissie ziet graag dat er meer duidelijkheid ontstaat over de samenstelling van deze groep.

Fair Practice Code

De Metaal Kathedraal geeft aan het belang van de Fair Practice Code te onderschrijven maar er in de praktijk niet altijd aan te kunnen voldoen. Vooral de initiatiefnemers zijn de sluitpost op de begroting. Duidelijk is wel dat het team op dit moment nodig moet worden uitgebreid.

De Coöperatie

Stichting CPRT (De Coöperatie)

De Coöperatie (2012) is een Utrechts productieplatform voor muziekcultuur dat gericht is op professionele talentontwikkeling voor beginnende makers. Het platform biedt brede expertise en faciliteiten ter ondersteuning van

jonge musici, producers en andere creatieven bij hun artistieke en zakelijke ontwikkeling. Om kennis te delen organiseert De Coöperatie meetings en conferenties, zoals het jaarlijkse No Man's Land en biedt zij coaching in het MASTER-project. De Coöperatie biedt makers vraaggerichte begeleiding bij het vormgeven van hun talenten en ambities. In de huidige periode wil De Coöperatie haar faciliteiten uitbreiden met een repetitiestudio, de marketing en communicatie versterken en No Man's Land laten groeien.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie heeft vertrouwen in de vakkundigheid van De Coöperatie en onderschrijft de plannen van de organisatie. De eigen artistieke signatuur ziet zij onvoldoende duidelijk naar voren komen. Ook krijgt zij weinig zicht op de vraag hoe de diverse selectieprocedures en artiestentrajecten in de praktijk verlopen. In het advies van de adviescommissie Cultuurnota 2017 - 2020 staat vermeld:

'Verder zouden de criteria waarop selectie, begeleiding en evaluatie van een artiest plaatsvindt, nader moeten worden omschreven, zodat de tot dusver goede maar intuïtieve keuzes een duidelijke ondergrond krijgen.' De visitatiecommissie komt tot eenzelfde constatering.

Zij raadt De Coöperatie aan de artistieke visie aan te scherpen en de artiestenbegeleiding in een concrete uitwerking naar voren te brengen. Het tijdens het visitatiegesprek besproken voorbeeld van een traject vindt de commissie een voorbeeld dat hierin meer inzicht verschaft. Ook waar het gaat om een rol als pionier en om een experimenterende manier van werken, is het van belang het zoekproces expliciet te maken en daarin kwetsbaarheid te tonen. De commissie ziet flexibiliteit als een kracht van De Coöperatie. Met betrekking tot het onderdeel beeldcultuur geeft de organisatie aan dat het hier vooral gaat om samenwerking met fotografen en videoartiesten die dienstbaar zijn aan de muzikanten. De commissie raadt aan helder te zijn over deze invulling van de beeldcultuur in volgende meerjarenplannen.

Betekenis voor de stad

De commissie ziet een functie zoals De Coöperatie vervult van toegevoegde waarde voor de stad. Met name No Man's Land heeft een duidelijke positie in het veld en de commissie onderkent de betekenis van de conferentie voor deelnemende makers. Ten opzichte van de meer gevestigde instellingen tekent de plek in de keten zich helder af. Aan de kant van input mist de commissie echter voldoende informatie over de werving van nieuwe makers. Ook vraagt zij zich af of De Coöperatie van plan is een actieve relatie aan te gaan met organisaties zoals cultuurhuizen, en hoe de organisatie een dergelijke relatie voor zich zou zien.

De Coöperatie heeft de ambitie samen te gaan met andere muziekinstellingen in de stad met het doel de zichtbaarheid te vergroten en een breed spectrum van makers te bedienen. Instellingen als Ekko, De Helling en Kytopia zouden daarbij een rol van betekenis kunnen vervullen. Het gaat niet per definitie om een productieplatform onder één dak; ook een netwerk kan in de optiek van De Coöperatie volstaan. De commissie vindt het van belang meer helderheid te verschaffen over de vraag welke rol de organisatie daarbinnen wil vervullen.

In algemene zin raadt de commissie De Coöperatie aan om plannen sterker vanuit de eigen kracht en eigenheid te verwoorden. Zij heeft de indruk dat de organisatie enigszins verstrikt zit in de wens aan de subsidiegever tegemoet te komen. Het huidige plan leest als een plan van mogelijkheden in plaats van een plan van keuzes. Flexibiliteit en slagvaardig op ontwikkelingen inspelen is een kracht die De Coöperatie verder kan ontwikkelen.

Ondernemerschap

De commissie vraagt zich af of het huidige bestuursmodel met een Raad van Toezicht, waarbij veel verantwoordelijkheden bij de directeur terechtkomen, de meest ideale vorm is voor De Coöperatie. Het maakt de organisatie in haar optiek kwetsbaar. Zij mist een helder beeld van de interne structuur en organisatievorm en zij verwacht dat het de organisatie verder kan helpen om hierin duidelijkheid te scheppen. De commissie is positief over de contacten met

marktpartijen en raadt aan deze proactief te onderzoeken. Subsidietoekenningen van het Fonds Podiumkunsten, Fonds voor Cultuurparticipatie en Prins Bernhard Cultuurfonds verbreden de financiële basis. De begroting vraagt om meer transparantie over de uitgaveposten. De commissie onderstreept het belang van een concrete terugkoppeling in jaarverslagen en meerjarenplannen over de wijze waarop de interne organisatie is ingericht en nadere details om de begroting en het financieel jaaroverzicht in te kunnen schatten. De Coöperatie vraagt in haar zelfevaluatie om vertrouwen en de commissie constateert dat de organisatie veel goodwill heeft gekregen. Zij vindt het echter van belang duidelijkheid te bieden ten aanzien van de genoemde aandachtspunten.

Onderscheidendheid

De commissie is van mening dat De Coöperatie een onderscheidende rol inneemt in de stad, die zij gezien de bovenstaande aandachtspunten nader kan invullen.

Cultuur voor iedereen

De organisatie is betrokken bij de ontwikkeling van PACT en zegt open te staan voor meer diversiteit, maar toont hierin volgens de commissie geen proactieve aanpak. De commissie raadt De Coöperatie aan om zich op basis van de criteria van PACT en de Code Culturele Diversiteit bewuster met dit thema bezig te houden en hierin advies en deskundigheid te zoeken.

Ruimte voor talentvolle makers

De commissie benadrukt dat buiten de gebaande paden van de bekende cultuurcentra veel talent en inspiratie is te vinden. Zij ziet De Coöperatie als een jonge en flexibele instelling die zich binnen de bestaande keten tot een voorloper op dit gebied zou kunnen ontwikkelen.

Fair Practice Code

De commissie heeft onvoldoende zicht gekregen in hoeverre de Fair Practice Code wordt toegepast. De organisatie brengt naar voren dat muzikanten een bescheiden vergoeding ontvangen voor repetities en reis- en onkosten en dat het bij optredens gaat om reguliere gages. Hoe de organisatie intern de arbeidsvoorwaarden heeft geregeld, vindt de commissie minder duidelijk naar voren komen.

Cultuur19

Stichting Cultuur19

Cultuur19 (2006) programmeert en faciliteert cultuuractiviteiten voor jong en oud in de wijken Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern. Ze wil in haar programma wijkbewoners, lokale amateurkunstenaars en professionele kunstenaars bij elkaar brengen en zo zelfreflectie door artistieke maakprocessen stimuleren en bewoners aanzetten tot het actief bijdragen aan de ontwikkeling van de wijk. In samenwerking met partners in de wijk organiseert ze onder andere het Leidsche Rijn Festival, KLUB19 en Zingende Beelden. Ook is Cultuur19 initiatiefnemer van het cultuurnetwerk de Leidsche Rijn Connectie. Binnen de wijkgerichte aanpak is in de afgelopen jaren een verregaande samenwerking tot stand gekomen tussen onderwijs, cultuur en welzijn. Het meerjarenplan beschrijft een volgende stap in deze ontwikkelingsfase.

Sinds 2017 beheert Cultuur19 de CultuurCampus en werkt van daaruit aan het realiseren van een artistiek kernprogramma. Cultuur19 vat de Cultuurcampus op als een open toegankelijke ruimte, waar geleerd wordt onder leiding van professionele kunstenaars en ziet zichzelf als regisseur in het aanbod van amateurkunst-educatie. De plannen voor de Cultuurcampus krijgen gestalte in samenwerking met minimaal vier cultuurpartners in de wijk. Enkelen hebben de plannen reeds omarmd.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

Cultuur19 heeft een duidelijke visie over hoe het vanuit de vier cultuurdragers – cultuureducatie, amateurkunsteducatie, amateurkunst en professioneel programma – reageert op vragen uit de wijk. Cultuur19 heeft de hele keten van talentontwikkeling – kennismaken, ontwikkelen, bekwamen en excelleren – in huis. Rode draad door alle activiteiten van Cultuur19 is het streven naar artistieke kwaliteit. Het intensieve karakter van de talentontwikkeling leidt steeds naar de presentatie van een professioneel programma. De organisatie is zich bewust van de spanning tussen een initiërende/regisserende en een faciliterende rol en kijkt per situatie wat nodig is. Cultuur19 signaleert een behoefte, zet, in samenwerking met professionals,

een ontwikkeling in gang en helpt het initiatief om het eigenaarschap op zich te nemen. Een recent voorbeeld is Hangplek voor Ouderen, een theaterproject voor senioren waarbij het zowel om de doorontwikkeling van talent, als om welzijn (ontmoeting en activiteit) gaat.

Betekenis voor de stad

Cultuur19 is een grote speler in het culturele veld en weet vanuit die positie de activiteiten in de wijk te verbinden met de culturele instellingen in de stad. Cultuur19 ziet zichzelf als de humuslaag voor de stedelijke professionele sector. Dat begint bij de basis met het aanbieden van kunsteducatie op scholen en voor amateurs. De organisatie legt vervolgens verbindingen met opleidingen en podia in de wijk en de stad en zoekt actief naar plekken waar jonge talenten verder kunnen groeien. In de verankering van de activiteiten van Cultuur19 in vier cultuurdragers (amateurkunst, amateurkunsteducatie, cultuur-educatie en professioneel programma) en hun onderlinge wisselwerking ligt de bijzondere werkwijze van Cultuur19 die wijk-overstijgende betekenis heeft. Cultuur19 gelooft in samenwerking vanuit de eigen kracht en pleit ervoor om een jongerencultuurhuis voor Leidsche Rijn in de vorm van een netwerk te realiseren.

Ondernemerschap

Het valt de commissie op dat Cultuur19 een scherp oog heeft voor de haalbaarheid van haar ambities. De organisatie heeft een duidelijke visie op hoe de CultuurCampus gebruikt kan worden door verschillende partijen uit de wijk en voor verschillende activiteiten. Er worden drie tarieven gehanteerd voor het gebruik van het pand: cultureel tarief, samenwerkingstarief en gewoon tarief. Door contacten te onderhouden met relevante partijen zoals scholen en welzijnsorganisaties, weet de organisatie brede publieksgroepen te bereiken en bedienen. De commissie waardeert het dat Cultuur19 goed de verbinding weet te leggen tussen de lokale haarvaten en de grootstedelijke kanalen. Door het wegvallen van welzijnsorganisatie DOENJA Dienstverlening moet Cultuur19 bezuinigen, waardoor aan bepaalde behoeftes in een snelgroeiende wijk niet meer kan worden voldaan.

De commissie wijst er op dat deze wegvallende middelen, met het budgetbeslag van de huur, niet meer op een verantwoorde wijze door Cultuur19 kan worden opgevangen.

Onderscheidendheid

Cultuur19 is een belangrijke gesprekspartner in het formuleren van een visie op de culturele infrastructuur van Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern. De commissie waardeert de krachtige manier waarop de organisatie met een eigen identiteit in het netwerk kan functioneren. Cultuur19 weet goed de verbinding te maken tussen de domeinen cultuur, onderwijs en welzijn, waardoor de artistieke kwaliteit een positieve bijdrage aan de andere domeinen kan leveren.

Cultuur voor iedereen

Cultuur19 signaleert dat met het onder druk staan van de laagdrempelige MFA-zalen in Leidsche Rijn, het zeer moeilijk wordt diverse doelgroepen te bereiken. Die ontwikkeling is, met het oog op het bereiken van alle inwoners van Utrecht, volgens de commissie een volstrekt onwenselijke situatie. Gezien het belang van het domein-overstijgend werken, kan dit vraagstuk niet alleen aan de culturele instellingen worden overgelaten.

Cultuur19 vat het begrip 'cultuur voor iedereen' breed op. De organisatie zet zich in voor senioren en voor mensen met een verstandelijke beperking, onder andere in samenwerking met Harmonie-orkest Vleuten. Verder ziet Cultuur19 mogelijkheden om via de toeleidingstrajecten vanuit de wijk naar (de programmering van) haar festivals een meer cultureel divers publiek te bereiken. De commissie hoopt dat Cultuur19, ondanks beperkte middelen, alle kansen aangrijpt om waar mogelijk stappen te zetten.

Ruimte voor talentvolle makers

De ruimte die Cultuur19 talentvolle makers biedt is stevig verankerd in de werkwijze met de vier cultuurdragers. Nieuwe initiatieven worden door de organisatie in contact gebracht met professionele makers om zich verder te ontwikkelen. Cultuur19 streeft in die samenwerkingen naar een veelzijdig palet. Talentvolle makers krijgen regelmatig een podium in de CultuurCampus en op de door Cultuur19 georganiseerde festivals.

Nomads in Residence, waar jonge makers een werkplek kregen en artistiek en bedrijfsmatig werden ondersteund, verhuist naar de Metaalkathedraal. Cultuur19 zoekt naar oplossingen om deze ondersteuning toch te kunnen blijven bieden.

Fair Practice Code

Cultuur19 onderschrijft de Fair Practice Code en biedt professionele makers een vergoeding volgens de cao. De organisatie doet een groot beroep op vrijwilligers en geeft aan dat het grenzen wil stellen aan de overuren die medewerkers maken.

D

De Dansers

Stichting De Dansers

De Dansers (2009, voorheen Merckx&Dansers en begonnen als Dansend Hart in 1984) maakt dansvoorstellingen waarin dans en livemuziek samenkomen. De artistieke leiding is sinds 2015 in handen van choreograaf/danser Josephine van Reenen en componist/muzikant Guy Corneille. De Dansers wil het publiek op een emotioneel niveau aanspreken en biedt vaak een eerste kennismaking met dans. De voorstellingen spelen in theaters, op scholen en op festivals in de buitenlucht, voor zowel kinderen en families als jongeren en (jong) volwassenen. De Dansers neemt deel aan het Leernetwerk Creatief Vermogen Utrecht in het kader van de uitvoering van Cultuureducatie met Kwaliteit. Het gezelschap heeft besloten niet op alle aanvragen voor extra voorstellingen in te gaan om zo tijd vrij te maken voor de ontwikkeling van nieuw repertoire en de artistieke signatuur, de verdieping van de relatie met het publiek en het professionaliseren van de organisatie.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De Dansers maakt dankzij de meerjarige financiering van de gemeente Utrecht en het Fonds Podiumkunsten een schaalvergroting door. De hierdoor verkregen ruimte wordt ingezet om te onderzoeken, te bedenken met wie en waar wordt (samen)gewerkt en vooruit te kunnen plannen. De artistiek leiders kunnen zich in deze nieuwe positie verder ontwikkelen als artistiek leiders én als makers, waarbij ook de dramaturgie van de organisatie wordt onderzocht en vormgegeven. Experiment is een essentieel onderdeel van De Dansers en speerpunt in de artistiek-inhoudelijke ontwikkeling. In Shake Shake First Edition (de voorstudie voor de voorstelling Shake Shake Shake) komt dit experimentele profiel naar voren. De voorstelling is in een ontwikkelfase aan publiek gepresenteerd om de interactie tussen dansers en publiek te onderzoeken. De uitbreiding van het artistieke kernteam met een decor- en een kostuumontwerper is voorlopig uitgesteld om meer te kunnen focussen op de ontwikkeling van het huidige team. De commissie ziet in De Dansers een nieuwsgierige en gretige organisatie die zich snel ontwikkelt. De commissie vindt dat de onderzoekende aanpak past bij de huidige positie van De Dansers en is benieuwd hoe deze aanpak bestendig kan worden.

Betekenis voor de stad

De Dansers heeft behoefte aan een eigen repetitieruimte. Op het Nijverheidsterrein is daar op dit moment een concrete mogelijkheid voor. Op deze plek is meer contact mogelijk met andere kunstenaars, kan de organisatie zelfstandig zijn en is tevens de mogelijkheid andere makers uit te nodigen. Dit opent mogelijkheden op het gebied van *outreach* en educatie. De commissie denkt dat een eigen repetitieruimte inderdaad een meerwaarde oplevert voor het gezelschap: zowel inhoudelijk als voor de positie in de stad. Op het gebied van samenwerking voert De Dansers geen specifiek beleid: de aard en intensiteit van de samenwerking wisselt per partner. Van de bezoekers komt 17 procent uit Utrecht, volgens de organisatie het hoogst haalbare via het reguliere circuit. De Dansers heeft de wens dit percentage te verhogen, maar weet dit lastig samen te brengen met de dynamiek en planning van een landelijk

opererend gezelschap. Op het gebied van educatie is De Dansers zich aan het ontwikkelen, ook wat personeelsformatie betreft. De educatiemethode is sterk geënt op een combinatie van receptieve, reflectieve en actieve componenten vanuit dansimprovisatie. Momenteel wordt educatie aangeboden en ontwikkeld rond een voorstelling, op maat in overleg met scholen en als onderdeel van de uitvoering van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit in het primair onderwijs. De Dansers heeft de voorkeur om intensief en meerdere keren met een kleine groep te werken, maar dat past niet altijd bij het beleid de beschikbare middelen van de school.

Ondernemerschap

De Dansers streeft naar duurzame werkrelaties. Veel dansers en muzikanten blijven voor langere tijd bij De Dansers betrokken en worden gestimuleerd daarnaast ook andere projecten te blijven doen. De organisatie is voorzichtig uitgebreid. Zo is er een specialist op het gebied van marketing en communicatie aangesteld die het beleid gaat herzien en zich zal richten op kwalitatieve marketing: het investeren in een hechte achterban. De commissie adviseert De Dansers het profiel van de organisatie scherper te formuleren zodat vanuit dit profiel duidelijke keuzes worden gemaakt op het gebied van doelgroep, marketing en samenwerking. Tevens draagt een helder profiel bij aan de zichtbaarheid en herkenbaarheid van De Dansers in de stad Utrecht, waar volgens de commissie nog winst te halen is. De commissie constateert dat met de stijging van de inkomsten uit publieke fondsen de verhouding publieke tegenover private financiering uit evenwicht dreigt te raken en adviseert de organisatie daar alert op te blijven.

Onderscheidendheid

De uniciteit en onderscheidendheid van De Dansers zit voornamelijk in de combinatie van livemuziek en dans. De Dansers omschrijft zichzelf als een band van dansers en muzikanten die in samenspel iets neerzetten op het podium en op zoek gaan naar een gemeenschappelijke bron. De danstaal is door dit vertrekpunt vaak wat rauwer. Dansers laten hun stem horen en muzikanten gaan de vloer op: ze laten iets van zichzelf zien. De persoon op het podium en zijn

of haar personage moeten in elkaar overvloeien. Dat maakt de voorstellingen aantrekkelijk voor zowel kinderen als volwassenen.

Cultuur voor iedereen

De Dansers geeft aan voor een divers publiek te spelen, mede dankzij het grote aantal schoolvoorstellingen. Ook op het gebied van de organisatie wordt gestreefd naar diversiteit in man-vrouwverdeling, opleidingsniveau en culturele achtergrond. Tevens heeft de organisatie een *critical friend* gevonden in de persoon van een lector Inclusive Education. De dansers en muzikanten komen uit verschillende landen. Dans is een internationale aangelegenheid en gaat dwars door alle lagen van de bevolking heen, ook omdat het zonder taal is. De voorstellingen van De Dansers vereisen geen culturele voorkennis: De Dansers wil niet intimiderend, isolerend of canoniek zijn. De commissie raadt De Dansers aan ernaar te blijven streven een cultureel divers arsenaal aan dansers op het podium te laten zien, om zo te zorgen voor meer herkenning bij het (potentiële) publiek.

Ruimte voor talentvolle makers

De Dansers, de organisatie en de makers/leiders zijn in ontwikkeling, waardoor er nog geen ruimte vrijgemaakt kan worden voor het ondersteunen en opleiden van andere talenten. Vooralsnog proberen de artistiek leiders tijd vrij te maken om zelf workshops te doen en ruimte te houden voor artistieke groei. De coproducties dragen hieraan bij. De artistiek leiders hebben mensen met veel ervaring om zich heen verzameld, ook de zakelijk leiding en het bestuur geven coaching. De Dansers hebben geen actieve rol in de coöperatie Standplaats Utrecht. Als er een specifieke vraag is op het gebied van talentontwikkeling, wil De Dansers expertise bieden.

Fair Practice Code

De Dansers heeft geen moeite met het volgen van de Fair Practice Code. Wel ziet de organisatie hier een probleem voor de gehele cultuursector. De Code is niet alleen de verantwoordelijkheid van de sector, ook van de politiek en de wetgeving. De Dansers zelf zou op termijn problemen kunnen krijgen met het uitvoeren van de Code indien bij een nieuwe cao de indexering achterblijft.

Dutch Harp Festival

Stichting Dutch Harp Festival

Stichting Dutch Harp Festival (2008) wil de ontwikkeling en bekendheid van de harp als (solo)instrument bevorderen. Sinds 2010 organiseert zij in Utrecht het tweejaarlijkse Dutch Harp Festival (DHF) dat de harp in al haar facetten belicht. Het festival wordt voorafgegaan door de DHF World Harp Competition; een internationaal concours voor harpisten aan het begin van hun carrière. In het verlengde van het concours biedt de Dutch Harp Tour de winnaar een podium om zijn of haar carrière verder tot ontwikkeling te brengen. In de huidige periode wil de stichting de aanvullende concertserie Meesterharpisten realiseren, een talentontwikkelingsprogramma (het CCC Programme) voor de concourswinnaars organiseren en opdrachten verstrekken aan gerenommeerde componisten. De vijfde editie heeft in 2018 op 12 en 13 mei plaatsgevonden in TivoliVredenburg.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is van mening dat het DHF het voorgenomen meerjarenplan volgens verwachting uitvoert. Zij vindt het positief dat het DHF op diverse manieren haar artistieke grenzen verlegt en buiten het idioom van de klassieke harp treedt. Het festival is een stimulans voor de ontwikkeling van musici en daagt uit om nieuwe wegen te bewandelen. De organisatie biedt ruimte voor harpisten die actief zijn in de jazz en de pop. Ook harpisten uit onder meer Japan, Korea, Afrika en Mexico treden op en bespelen andersoortige harpen dan de in Nederland gangbare pedaalarharp. Programmaonderdelen zonder de harp zijn eveneens mogelijk. De commissie ziet een brugfunctie weggelegd voor het festival en raadt de organisatie aan om de relaties tussen de klassieke wereld waaruit het festival voortkomt en de nieuwe domeinen verder uit te breiden. Met een follow-up voor de carrière van musici na het winnen van een concours, voorzien de CCC-trajecten volgens de commissie in een bestaande behoefte. In een CCC-traject richt de organisatie zich vakkundig op maatwerk en een vraaggerichte aanpak. Zij waardeert het dat er zowel aandacht is voor de artistieke ontwikkeling

als voor de zakelijk kant. Zij beveelt de organisatie aan om het ondernemerschap van concourswinnaars verder te versterken.

Betekenis voor de stad

Het festival draagt naar verwachting bij aan het culturele leven in de stad en zet Utrecht op de kaart als podium voor jong talent. De concoursvoor rondes in New York en Hong Kong genereren ook internationale aandacht. De commissie waardeert de samenwerking met het HKU Utrechts Conservatorium, die in haar optiek is uit te breiden naar de afdeling Kunst en Economie en de afdeling Muziek en Technologie. Zij ziet kansen het festival sterker te verankeren in de stad en wijst daarbij ook op de creatieve bedrijvensector.

Ondernemerschap

De commissie waardeert de bevestigende wijze waarop een klein team met een bescheiden budget het festival organiseert. Door de beperkte financieringsmix en de relatief sterke subsidieafhankelijkheid ziet zij het festival echter ook als kwetsbaar. Dat de festivalleiding in verhouding tot de tijdsinvestering een geringe vergoeding ontvangt, ziet de commissie als sympathiek maar ook als een punt van aandacht. Met het oog op een realistische risicoanalyse verdient het aanbeveling om deze situatie bij een volgende meerjarenaanvraag inzichtelijk te maken. Het festival heeft de ambitie om meer publieksinkomsten te genereren. In het verlengde daarvan beveelt de commissie aan een meer divers ticketbeleid te voeren en naast passe-partouts ook losse tickets aan te bieden. De organisatie brengt een realistisch beeld van de eigen doelgroep naar voren. Op de laatste twee edities kwam een hoog aantal bezoekers. Families met kinderen en jongeren vormden een nieuwe publieksgroep. De commissie is positief over het contact met evenementenbureau Friendly Fire en raadt aan deze samenwerking uit te bouwen. Zij ziet kansen om het bestaande netwerk te verruimen door de gesprekken met mogelijke samenwerkingspartners een stap verder te brengen en concreet te maken. Gezien de beperkte armslag van de organisatie kunnen stagiaires op gebieden als marketing en sponsoring mogelijk behulpzaam zijn.

Onderscheidendheid

Het festival speelt een onderscheidende rol door een niche te bestrijken, van daaruit verrassende verbindingen te leggen en daarmee een nieuw publiek voor de harp te winnen. Mede door de DHF World Harp Competition en de CCC-trajecten heeft het een specifieke functie binnen de keten op het gebied van talentontwikkeling.

Cultuur voor iedereen

De commissie constateert dat de organisatie bekend is met de Code Culturele Diversiteit en dat zij oog heeft voor een cultureel diverse programmering. De organisatie bereikt daarmee echter nog geen cultureel divers publiek. De commissie ziet kansen maar realiseert zich dat het een lange adem nodig heeft om de brug te slaan naar nieuwe publieksgroepen. De organisatie wijst ook op aandacht voor inclusiviteit, zoals een publiek van slechthorenden en slechthorenden.

Ruimte voor talentvolle makers

De commissie is positief over de ruimte voor jong talent bij de DHF World Harp Competition en de CCC-trajecten. De organisatie is een belangrijke speler en een netwerk voor talentontwikkeling. Het concours en het festival zorgen voor exposure van jonge musici en brengen hen in contact met producenten. De commissie raadt de organisatie aan het ontwikkelingstraject uit te breiden en hierin ook partners buiten het klassieke domein te zoeken.

Fair Practice Code

De commissie waardeert de vergoedingen voor optredende musici die hoger zijn dan de in de Code genoemde bedragen, zowel voor een individuele musicus als voor een ensemble als geheel.

De betaling van de festivalleiding is in haar visie onvoldoende in overeenstemming met de richtlijnen in de Code, zeker gezien de forse tijdsinvestering. De commissie brengt naar voren dat onder het minimumloon wordt gewerkt en wanneer een cao gehanteerd zou worden dit niet langer houdbaar zou zijn.

E

EKKO

Stichting EKKO

EKKO (1986) is hét vooruitstrevende podium in Utrecht voor alternatieve popmuziek en avontuurlijke dance. Het podium brengt kwaliteit en vernieuwing samen en biedt een doorstroomfunctie voor de aankomende (inter-) nationale top en lokaal en regionaal talent. Het trekt een geïnteresseerd publiek dat de muziek van morgen live komt voorproeven. EKKO biedt ook optredens van artiesten op onverwachte locaties in en om de stad, zoals het Woodlump festival op Molenerf De Ster. De inspanningen van EKKO voor programmatieke vernieuwing en haar spilfunctie in het nationale popcircuit leveren waardering en prijzen op. EKKO maakt werk van cultuureducatie voor het onderwijs. EKKO streeft de huidige periode naar verdere verbreding, verdieping en uitbreiding van haar samenwerkingspartners. Verder wil EKKO (nog) meer buiten de eigen muren programmeren, het aanbod uitbreiden naar het topsegment, en ruimte maken voor *community-based* programmering.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is positief over het sterke en uitdagende programma van EKKO en de voortrekkersrol die de organisatie speelt. EKKO zoekt naar wat urgent is en speelt adequaat in op de behoeftes in de sector. De nieuwe trajecten in de wereldmuziek en de wijze waarop experimentele elektronische muziek wordt geprogrammeerd, vindt de commissie uitdagend. EKKO werkt met diverse kunstdisciplines, waaronder moderne dans en audiovisuele kunst en weet daarin de juiste partners te vinden. De specifieke programmering op externe podia maakt het aanbod breed en gevarieerd. De organisatie weet welk programma past bij een doelgroep op een bepaalde plek. Zoals blues, alternatieve country

en singer-songwriters in Molenerf De Ster, waarmee een nieuw publiek uit de wijken wordt bereikt. De commissie ziet over de gehele lijn een consistent profiel, waarbij ook de presentatie, marketing en communicatie goed passen bij de inhoud van het programma. EKKO heeft het advies van de Cultuurnota 2017 - 2020 met betrekking tot het verstevigen van de educatieplannen ter harte genomen. Zo heeft EKKO bijvoorbeeld een nieuw project ontwikkeld waarbij leerlingen het gebouw EKKO overnemen.

Betekenis voor de stad

Met haar brede programma neemt EKKO een belangrijke plek in binnen de popketen. De commissie merkt op dat EKKO potentie heeft om te voorzien in de weggefallen infrastructuur in de regio, zoals ook in het advies in de Cultuurnota 2017 - 2020 naar voren komt. De komst van TivoliVredenburg verstevigt in zekere zin de positie van EKKO omdat de podia zich in de huidige vorm sterker van elkaar onderscheiden. De infrastructuur mist voldoende ruimte voor de aanwas van jong talent, constateert EKKO. De commissie denkt dat EKKO gebaat is bij een flexibele podiumplek die meer ruimte biedt voor experiment. De panden naast EKKO waren kantoren die inmiddels een woonbestemming hebben. Daardoor is het geluidsvolume teruggeschroefd, vooral tijdens de nachtprogrammering. Op het gebied van dance is dit een lastig probleem voor de organisatie. De commissie onderkent dat op dit vlak een gat is ontstaan en Utrecht gebaat is bij een onderscheidend cultureel nachtklimaat. EKKO is sterk in dit genre en door de problematische situatie rond de geluidsoverlast wordt de organisatie in de uitvoering beperkt, terwijl hier veel vraag naar is. De commissie begrijpt de zorgen van EKKO over het vergunningenbeleid en wat EKKO omschrijft als de 'verbraving' in de stad. De organisatie zoekt hierin een oplossing met gemeente en bewoners. Het is niet wenselijk cultuurinstellingen naar de randen van de stad te verplaatsen, vindt EKKO. Juist de programmering in de binnenstad maakt het aanbod en voor de stad aantrekkelijk. De huidige locatie van EKKO is ook toegankelijk voor studenten en vrijwilligers.

Ondernemerschap

De commissie vindt het bewonderenswaardig hoe de organisatie zich in de afgelopen periode, vanuit een situatie met een negatief eigen vermogen, heeft ontwikkeld tot een gezond bedrijf. Ook inhoudelijk zijn de plannen op hun plek gevallen en de organisatie loopt met de uitvoering van haar programma voor op het meerjarenplan 2017 - 2020. De reorganisatie heeft EKKO financieel gezond en toekomstbestendig gemaakt. Daarbij is de artistieke kwaliteit voorop blijven staan en zijn de plannen boven verwachting uitgevoerd.

De commissie waardeert de mix van zakelijkheid, vakmanschap en intuïtie die in de bedrijfsvoering naar voren komt. Voor het kernteam is een uitgebreid coachingtraject voorhanden om de onderlinge samenwerking te verstevigen. Daarbij wordt niet alleen op taken maar ook op competenties gelet. De commissie vindt het bijzonder en getuigen van betrokkenheid dat hierin een substantieel bedrag wordt geïnvesteerd.

Binnen het bestuur is door externe omstandigheden veel verloop geweest; twee nieuwe leden zijn een jurist en een vastgoedspecialist. EKKO wil haar publiek verbreden en mikt doelgericht op de jonge doelgroepen. Daarbij treedt de organisatie buiten de gebaande paden en laat zij zich inspireren door de flexibiliteit van festivals. EKKO merkt op dat de muzieksegmentatie fijnmazig is en niet homogeen, waarbij het soms niet eenvoudig is doelgroepprofielen samen te stellen.

Onderscheidendheid

De commissie ziet EKKO als onderscheidend in de pioniersrol die zij vervult en de durf om te experimenteren. Daarin is de organisatie een voortrekker in de stad en de commissie vindt het wenselijk dat EKKO de ruimte krijgt om die rol te blijven vervullen. Ook als faciliterende organisatie voor muzikanten is het van belang in EKKO te investeren.

Cultuur voor iedereen

EKKO trekt in toenemende mate een divers publiek voor de diverse programmering. De organisatie heeft oog voor feestdagen als het Suikerfeest en programmeert bijvoorbeeld Turkse bands en een voodooprogramma.

Bij Cosmosis verschilt het publieksbereik per act en ook via Le Guess Who? wordt een divers publiek bereikt. Een aandachtspunt is hiphop en urban, evenals samenwerking met de Cultuurhuizen en de Herman Brood Academie. De commissie beveelt aan om de ingezette koers door te zetten, te verzilveren en zich ook te spiegelen aan *critical friends*.

Ruimte voor talentvolle makers

Binnen de organisatie creëert EKKO ruimte voor stagiaires en vrijwilligers op het gebied van techniek tot marketing en assistent-programmering. Zij krijgen tevens kansen om door te groeien binnen de organisatie. De commissie noemt dit een unieke formule. Voorts zou EKKO zoals vermeld graag een kleiner podium voor beginnend talent tot haar beschikking hebben.

Fair Practice Code

Namens de kleine podia bespreekt EKKO binnen de poppodiumkoepel VNPF aandachtspunten zoals de criteria in de Code. De organisatie maakt zich hier sterk voor de problemen voor de kleine podia omdat de regels nu door de grote spelers worden bepaald. Podia onderschrijven de Code maar hiervoor zijn voldoende middelen noodzakelijk.

EXbunker

Stichting EXbunker

EXbunker (2014) is een tentoonstellingsruimte gehuisvest in een voormalige bunker in het Wilhelminapark. Hier worden twaalf solo-tentoonstellingen per jaar georganiseerd, veelal van hedendaagse kunstenaars die (nog) niet bij een galerie zijn aangesloten en niet in een museum exposeren. Twee van deze twaalf openingen organiseert EXbunker zelf, de overige tien realiseren de exposerende kunstenaars. EXbunker organiseert enkele aanvullende activiteiten waarbij zij aansluit bij bestaande initiatieven zoals de Culturele Zondag en activiteiten in het Wilhelminapark. Ingegeven door het grote aantal verzoeken en aanvragen van kunstenaars om in EXbunker te exposeren, is in 2017 uitgebreid naar andere locaties.

EXboot, een tot tentoonstellingsruimte getransformeerde prostitutieboot aan 't Zandpad, is inmiddels een feit en EXelevator (in Utrecht West) is in ontwikkeling. Om dit organisatorisch mogelijk te maken is Stichting EX opgericht. EXbunker streeft niet naar verdere uitbreiding maar vanuit de wens om meer expositiemogelijkheden te bieden aan kunstenaars blijft zij alert op locaties die de elementen die zij belangrijk vindt bundelen; in een wijk in Utrecht waar weinig tot geen kunst is, de mogelijkheid om nieuw soort publiek te trekken en een bijzondere historische locatie.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie vindt het artistieke beleid van EXbunker helder en duidelijk. EXbunker heeft de voormalige bunker in het Wilhelminapark getransformeerd tot tentoonstellingsruimte en zal ook in de komende projecten (EXboot en EXelevator) bestaande plekken reactiveren. EXbunker heeft een open en informele houding. De tentoonstellingsplekken zijn gratis toegankelijk om alle mogelijke publieksgroepen toegang te bieden. EXbunker opent de blik voor iets waar anders aan voorbijgelopen zou worden en brengt een breed publiek in contact met werk van hedendaagse kunstenaars én de kunstenaars zelf. Een selectiecommissie van zes leden selecteert door kunstenaars ingezonden voorstellen en scout daarnaast ook actief. EXbunker hanteert geen protocol en geeft kunstenaars geen richtlijnen. De organisatie is terughoudend ten opzichte van werk dat te letterlijk inspeelt op het verleden, maar vindt een reflectie op de historie van de plek wel interessant. EXbunker streeft ernaar nieuwe energie toe te voegen met werk dat fungeert als antigif. Kunstenaars worden daarom gestimuleerd werk speciaal voor de plek te maken en EXbunker stelt de voorwaarde dat de kunstenaar altijd in de EXbunker aanwezig is om het publiek te vertellen over zijn/haar werk. De commissie waardeert deze vernieuwende werkwijze die de kunstenaar tijdelijk mede-eigenaar maakt van de plek. De commissie vindt de visie en het werk van EXbunker consistent en coherent: alles grijpt in elkaar.

Betekenis voor de stad

EXbunker heeft een duidelijke positie in de stad. De organisatie vestigt zich op plekken buiten het centrum en verbindt de wijk en een nieuw publiek met hedendaagse kunst van talentvolle makers. EXbunker draagt bij aan de ontwikkeling van kunstenaars in hun loopbaan en heeft een belangrijke plek in de keten als opstap naar galeries en musea. Het biedt een permanent podium voor talentvolle makers, waarvan velen afkomstig zijn van de HKU. De permanente behuizing van cultureel erfgoed maakt EXbunker duidelijk geworteld in de stad Utrecht. Dankzij de keuze voor deze locaties bereikt het een breder publiek, dat naast kunstliefhebbers ook bestaat uit geïnteresseerden in de historie van de ruimte. Door de duidelijke worteling op de plek en de ambitie kunstenaars verder te helpen in hun carrière, stimuleert EXbunker met succes impact op zowel lokale als (inter)nationale schaal.

Ondernemerschap

Het laagdrempelige en kleinschalige karakter van EXbunker komt terug in de organisatiestructuur. Het bestuur en de selectiecommissie krijgen geen vergoeding. Ondersteuning komt vanuit de drive van de sector en de makers. Er wordt geen entree geheven (doneren na afloop van een bezoek is mogelijk), maar EXbunker heeft een ANBI-status om zo giften aftrekbaar van de belasting en dus aantrekkelijk te maken. EXbunker heeft op bedrijfsmatig vlak geen groeimodel voor ogen. De door uitbreiding ontstane extra werkzaamheden probeert de organisatie onder meer op te vangen met hulp in natura en door middel van slimme samenwerkingen, zoals diensten opnemen in het huurcontract van anderen op dezelfde locatie. De cultuurnota 2017 - 2020 blijft een belangrijke pijler, ook vanuit inhoudelijk oogpunt: EXbunker verwacht ondersteuning bij de permanente openstelling van een gemeentemonument. De organisatie voldoet aan de eis om een groot publiek te bereiken, een publiek dat verder reikt dan de kunstelite. Op het gebied van communicatie zijn de website, nieuwsbrief en sociale media als Facebook en Instagram beproefde middelen. Op administratief vlak is er de

komende periode behoefte aan een betaalde positie van een paar uur per week. EXbunker heeft een organische ontwikkeling doorgemaakt waarbij het de institutionalisering bewust heeft vermeden. Vanuit informele structuren weet de instelling bestuur, makers en publiek te mobiliseren. Het ondernemersmodel (op het gebied van organisatie, communicatie en financiering) en de toekomstplannen vloeien logisch voort uit de visie. De commissie ziet echter ook gevaren in een klein en actief bestuur dat alles doet. De commissie vraagt zich af of er een governance structuur denkbaar is die recht doet aan de openheid en informaliteit van EXbunker en die meer toekomstbestendig is: een actuele organisatievorm die transparant maar niet traditioneel is.

Onderscheidendheid

EXbunker is onderscheidend in de laagdrempelige manier waarop ze een breed publiek binnenhaalt. Tevens neemt EXbunker een duidelijke en onderscheidende positie in de keten voor nieuwe makers in door de mogelijkheid te bieden zich in een solotentoonstelling te presenteren. Ook de permanente bewoning van plekken met een historie is uniek. EXbunker is de enige presentatielocatie in Utrecht die expliciet geen *white cube* behuist. EXbunker faciliteert een dialoog tussen plek en presentatie.

Cultuur voor iedereen

EXbunker zet de deuren open voor een divers publiek en onderschrijft het belang van diversiteit. De organisatie is echter niet actief op zoek naar een meer diverse programmering en voert hierin geen beleid. In het huidige beleid is diversiteit voornamelijk zichtbaar in de kunstenaars die met EXbunker hebben gewerkt. Hoewel zij grotendeels van de HKU afkomstig zijn, is deze selectie divers qua gender, leeftijd en etniciteit. In de organisatie is diversiteit enkel op het gebied van gender en leeftijd gerealiseerd maar worden verdere stappen gezet. EXbunker zal voor de komende cultuurnotaperiode een visie op diversiteit ontwikkelen waarbij het aangeeft aan dat het kwaliteit boven diversiteit stelt. De commissie betwijfelt of deze begrippen elkaar uitsluiten.

Ruimte voor talentvolle makers

EXbunker richt zich voornamelijk op recent afgestudeerde kunstenaars om hen te ondersteunen bij professionalisering en is schakel tussen academie en galerie/museum. Uit een eerste expositie vloeit een nieuwe expositie voort: veel kunstenaars worden na EXbunker uitgenodigd voor een volgende presentatie. EXbunker biedt makers coaching aan tijdens de realisatie van hun tentoonstelling. De aard van deze coaching is divers, van advies over de inrichting en techniek van de expositie tot pr en communicatie.

Fair Practice Code

De kunstenaars die bij EXbunker exposeren krijgen een onkostenvergoeding voor het presenteren van bestaand werk of het vervaardigen van nieuw werk voor de ruimte. Deze vergoeding wordt meestal volledig besteed aan de tentoonstelling en is dus geen honorarium. EXbunker wil in de volgende cultuurnotaperiode de kunstenaars ook een honorarium kunnen bieden. Verder blijft de organisatie graag klein en basic. EXbunker biedt autonome kunstenaars een plek om te werken en kijkt over hun schouder mee.

F

Het Filiaal theatermakers

Stichting Het Filiaal theatermakers

Muziektheatergezelschap Het Filiaal theatermakers (HFt, 1994) maakt interdisciplinair theater voor een jong publiek. Met voorstellingen en kunsteducatie van hoge kwaliteit wil HFt het publiek verleiden tot het verkennen van alle uithoeken van hun gevoel en verstand. De organisatie brengt theater en muziek op gelijkwaardige wijze samen in voorstellingen waaraan ook de disciplines dans-, poppen- en

objecttheater zijn toegevoegd. Het gebruik van digitale media, video en installaties speelt een toenemende rol. HFt is gevestigd in De Berenkuil, is huisgezelschap van de Stadschouwburg Utrecht en werkt samen met onder meer Theater Kikker en Podium Hoge Woerd. Ook is het gezelschap naast landelijke tournees actief met buitenlandse speelbeurten en tournees. Voor het onderwijs ontwikkelt HFt standaard een lespakket en workshops bij de voorstellingen, waarbij elementen uit de voorstelling worden geïntegreerd in het reguliere lesaanbod. Het gezelschap zet zich in voor talentontwikkeling en biedt stageplekken, gastlessen, workshops, coaching en masterclasses.

Artistieke inhoudelijke kwaliteit

HFt maakt voorstellingen vanuit intrinsieke motivatie en stimuleert ook jonge makers in huis deze werkwijze te hanteren. Vaak worden vanuit deze intuïtieve werkwijze maatschappelijk actuele thema's behandeld. HFt maakt *multi-generational* theater dat zijn wortels en basis heeft in de maatschappij. Taal en instrumenten van jeugdcultuur en jongerereencultuur worden niet actief ingebracht, maar zeker ook niet buiten de deur gehouden. Technologie wordt opgenomen in de voorstellingen, juist om het publiek hier op een andere manier naar te laten kijken. HFt wil de verbeelding aanspreken en een nieuwe blik bieden op het alledaagse. De organisatie zoekt naar gelaagdheid en kiest hierin bewust naar een combinatie van vrije voorstellingen en schoolvoorstellingen. De rijkdom van een werk wordt volgens de organisatie mogelijk gemaakt door de diversiteit van het publiek in de zaal. Educatie is nauw betrokken bij het artistieke proces. De educatie-medewerkers werken vanaf het begin mee aan een productie om vanuit een inhoudelijke kern de educatieve programma's en activiteiten vorm te geven. De commissie is overtuigd van het vakmanschap en de artistieke kwaliteit van HFt. De werkwijze waarbij producties vanuit de wereld en vanuit noodzaak van de makers zelf tot stand komen, is helder en eigen en klinkt in de hele organisatie door. De commissie merkt daarbij op dat deze werkwijze wel het gevaar met zich meebrengt dat verhalen en onderwerpen over het hoofd worden gezien.

Betekenis voor de stad

De cultuurcoach die vanuit HfT op scholen werkt, betreft scholen actief bij de organisatie. De locatievoorstelling *Toen mijn vader een struik werd* is door duizenden leerlingen van in totaal 120 scholen gezien. De commissie is onder de indruk van de inhoudelijke kwaliteit van het educatieve aanbod en de hoeveelheid scholen die de organisatie weet te bereiken. HfT geeft aan samen te werken met Utrechtse organisaties met een ander profiel om zo werelden en makers bij elkaar te brengen. De commissie ziet dat vooral bij de (succesvolle) samenwerking met Welkom in Utrecht maar hoopt in de komende periode op meer concrete resultaten van deze samenwerkingen.

Ondernemerschap

HfT zoekt naar nieuwe vormen van marketing en heeft op dit vlak geëxperimenteerd maar nog niet de juiste richting gevonden. Zo bleek de samenwerking met een *social influencer* achteraf te commercieel. In de toekomst zal HfT kritisch kijken naar wat het beste bij de organisatie past. HfT heeft meer moeite met het verkopen van vrije voorstellingen aan theaters, veelal omdat zalen en programmeurs conservatiever programmeren en er minder kindervoorstellingen worden geprogrammeerd. HfT wil het aantal vrije voorstellingen laten stijgen om zo een goede balans met het aantal schoolvoorstellingen te houden. Momenteel werkt HfT toe naar de grote kerstproductie die over ruim een jaar in première gaat. Dit is een vrije voorstelling. Er moeten veel kaarten worden verkocht, maar HfT heeft nu veel tijd om een stevige marketingcampagne te voeren. De commissie is benieuwd naar de kerstvoorstelling van HfT, en of de langetermijnstrategie zijn vruchten afwerpt en deze strategie vaker gehanteerd zal worden in de toekomst. Hoewel HfT graag in het buitenland speelt, gebeurt dit alleen als dit kostenneutraal gerealiseerd kan worden.

Onderscheidendheid

De commissie constateert dat het multidisciplinaire karakter van de voorstellingen van HfT onderscheidend is in de manier waarop theater, muziek, techniek en film vanaf de beginfase samenkomen. Het samenkomen van verschillende disciplines was goed zichtbaar in

de voorstelling *Falling Dreams*, die bekroond is met een Zilveren Krekel.

Cultuur voor iedereen

HfT ziet zichzelf graag als rolmodel, maar is daar op het gebied van inclusiviteit nog niet. Op het toneel wordt geprobeerd bij de grotere voorstellingen steeds vaker een diverse cast te realiseren, maar de commissie ziet dit op het moment nog nauwelijks terug in de (online) uitingen. HfT geeft aan dat binnen de organisatie nog veel winst valt te behalen. Om diversiteit op het gebied van gender en etniciteit te realiseren, is een *critical friend* nodig. De kennis ontbreekt om andere netwerken hiervoor aan te boren. Ook kan er worden gekeken naar waar de vacature wordt uitgezet en hoe andere netwerken kunnen worden aangeboord. HfT is zich van de noodzaak bewust maar wil er wel voor waken dat de medewerkers met een bi-culturele achtergrond eenling worden. De commissie is zeer positief over de inhoudelijke en intensieve samenwerking met de organisatie Welkom in Utrecht. *'Toen mijn vader een struik werd'*, was indrukwekkend en waardevol.

Ruimte voor talentvolle makers

HfT is onderdeel van de coöperatie Standplaats Utrecht, omdat de organisatie talentontwikkeling belangrijk vindt voor de stad en voor jonge makers. Ook heeft de organisatie – na een financieel gezien mindere periode – weer jonge talenten in huis. Zij krijgen van HfT naast begeleiding juist ook artistieke vrijheid. Op initiatief van de culturele basisinfrastructuur (BIS-)gezelschappen hebben gesprekken plaatsgevonden om een landelijk talentontwikkeltraject op te zetten.

Fair Practice Code

HfT ziet als BIS-gezelschap een voorbeeldfunctie voor zichzelf weggelegd op het gebied van de Fair Practice Code. HfT past de Code toe, ondanks de hoge kosten die dit met zich meebrengt. De organisatie heeft goede werkelaties met het personeel. De omgang met de medewerkers is flexibel en er is wederzijds vertrouwen. HfT neemt deel aan een landelijk over dat zich richt op het creëren van betere werkomstandigheden voor zzp'ers.

Filmtheater 't Hoogt

Stichting 't Hoogt

't Hoogt (1973) wil een filmaanbod tonen van artistieke en cultureel hoogwaardige films en documentaires, onderscheidend van en aanvullend op het commerciële filmaanbod. Naast de reguliere vertoningen biedt het filmtheater film- en media educatie en diverse speciale programma's, zoals thema-avonden en retrospectieven. De organisatie wil samenwerkingen verder uitbouwen, culturele en educatieve organisaties ondersteunen, een actieve platformfunctie innemen en zo de filmketen in de stad verstevigen.

't Hoogt is de periode 2017 - 2020 begonnen op basis van het ondernemingsplan Parels in de filmketen in Utrecht. In 2017 heeft 't Hoogt een nieuw plan geschreven, in navolging van de eis in de subsidiebeschikking vanwege het ontbreken van een locatie vanaf 2019. Het meerjarenplan 2018 - 2020, Podium voor Beeldcultuur, was toegespitst op de verwachte toekomst in de Utrecht City bioscoop. Begin 2018 diende zich een investeerder aan voor de City maar eind maart 2018 bleek dat het pand onverkoopbaar was door een beding dat exploitatie onmogelijk maakte. Op dit moment heeft 't Hoogt nog geen zekerheid over de toekomstige locatie en vinden op 31 december 2018 de laatste vertoningen plaats op de huidige locatie. De pijlen richten zich nu op het Werkspoorkwartier.

De commissie heeft begrip voor de lastige situatie waarin 't Hoogt zich bevindt. Door de onduidelijkheid over de nieuwe locatie en de beperkingen van de huidige locatie, heeft 't Hoogt in de strategie om de ambities te bereiken alleen nog kleine stappen kunnen zetten. De commissie heeft hier bij de evaluatie rekening mee gehouden.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

't Hoogt richt zich in de programmering op de niche van de kwetsbare film. De commissie ziet een duidelijke lijn in het programma met aandacht voor artistieke inhoud en maatschappelijke thema's. Daarbij stelt de commissie ook vast dat het programma vooral uit films bestaat die de distributeurs niet in de commerciële zalen

af kunnen zetten. De commissie raadt 't Hoogt aan de missie en visie meer zelfbewust en eigenzinniger uit te dragen en daarbij op zoek te gaan naar nieuwe doelgroepen.

Filmeducatie is een kernactiviteit en de educatieve activiteiten richten zich op scholen, zowel het primair- als het voortgezet onderwijs.

Het aanbod voor het mbo is gestart en moet nog handen en voeten krijgen. De commissie mist een actuele samenhang tussen het artistiek programma en het educatief programma: het lijken twee zelfstandige entiteiten waartussen een verbinding ontbreekt.

Ook prolongeert 't Hoogt films en programmeert het maandelijks bij de Metaal Kathedraal. In de samenstelling van het team kiest 't Hoogt sinds kort voor jonge programmeurs die zich richten op cross-overs, satellietprogramma's en locatievoorstellingen. De ambitie voor de toekomst van 't Hoogt is gericht op de pijlers nieuwe media en interactief. Dit is een behoorlijke koerswijziging. Deze bredere en hernieuwde invulling van het programma vraagt nog om een inhoudelijke visie, een verdere onderbouwing van het beleid en een nadere focus op personeel met die specifieke kennis in huis.

Betekenis voor de stad

't Hoogt vertoont bijna allemaal premièrefilms die – op enkele na – anders niet in Utrecht te zien zouden zijn en biedt daarbij verdiepingsprogramma's aan. Voor 't Hoogt is elke bezoeker welkom en het wil in die zin een plek bieden aan iedereen in de stad. Het doel is om bezoekers de mogelijkheid te bieden de filmbeelden in een maatschappelijke context te plaatsen en meer aan zelfexpressie en zelfduiding te doen.

De commissie vraagt zich ook of de kracht van een niche-film zover reikt en vindt dit een wat rooskleurige voorstelling van zaken – zeker zonder samenhang met het educatief programma.

De maatschappelijke rol van 't Hoogt wordt voornamelijk vormgegeven door een educatief aanbod, bestaande uit binnenschoolse activiteiten. De doelen die 't Hoogt daarbij voor ogen heeft, mogen scherper en meetbaarder geformuleerd worden. De commissie vraagt zich ook af in hoeverre de huidige educatie aansluit bij de audiovisuele filmpraktijk waar veel jongeren zich op richten.

De buitenschoolse educatie wordt beperkt aangeboden omdat hiervoor de tijd en de aandacht ontbreekt. De commissie is benieuwd naar de groei van jong publiek zoals studenten, hetgeen ook eerder een aandachtspunt was. 't Hoogt onderneemt daartoe activiteiten zoals het tonen van films in het café, film op locatie en een dynamische website gericht op een jonger publiek. De commissie mist helaas in de zelf-evaluatie een beschouwing op alle genoemde activiteiten van 't Hoogt.

Ondernemerschap

't Hoogt heeft geen financiële reserves en bouwt deze ook niet op. Het bevindt zich in een moeilijke situatie wat betreft de (on)mogelijkheden van het pand. Ook had 't Hoogt een tegenvaller te verwerken door de aanwezigheid van asbest. Ondanks de begrijpelijke situatie vraagt de commissie zich af of de ambitie van 't Hoogt in balans is met de beschikbare financiële en personele middelen.

De commissie heeft waardering voor de veerkracht van de organisatie; ondanks demotiverende factoren blijft de organisatie uitvoering geven aan het meerjarenplan. Ook is de commissie positief over de groei in het publiek de afgelopen jaren. De commissie constateert een algemene visie op het onderdeel marketing en mist een duidelijke strategie op het publieksbereik.

Onderscheidendheid

't Hoogt speelt specifiek een belangrijke rol in de keten vanwege het vertonen van films met een bijzondere cinematografische, kunstzinnige of maatschappelijke waarde die elders in Utrecht niet vertoond worden.

Cultuur voor iedereen

't Hoogt zoekt actief naar samenwerkingsverbanden die de inzet voor Cultuur voor iedereen kunnen versterken. Het investeert in samenwerking met een aantal festivals zoals het Turkse Rode Tulp Film Festival of het Eastern Neighbours Film Festival. De commissie krijgt de indruk uit de zelfevaluatie dat 't Hoogt een grote flexibiliteit laat zien, maar raadt aan meer durf te tonen in de te maken keuzes en die meer te waarborgen in de organisatie.

Daarnaast is het daadwerkelijke bereik van brede publieksgroepen niet meetbaar.

Ruimte voor talentvolle makers

't Hoogt heeft door het beperkt aantal zalen nauwelijks ruimte om jonge makers een presentatieplek te bieden.

Fair Practice Code

Voor personeel onder contract volgt 't Hoogt de horeca-cao en bioscoop-cao. Sinds deze laatste is verlopen, hanteert 't Hoogt een arbeidsvoorwaardenreglement dat hierop is gebaseerd. Docenten krijgen een standaardtarief, scholen hanteren hun eigen tarieven. Het personeel wordt betaald voor de functie en de bijbehorende taken. Voor de organisatie van extra activiteiten die buiten de omschreven taken vallen, zoals debat, is geen financiële beloning mogelijk. In de toekomst wil 't Hoogt hier een oplossing voor vinden.

Fotodok

Stichting Fotodok

Fotodok (2008) is het centrum voor documentairefotografie in Utrecht. Fotodok wil door middel van documentairefotografie het perspectief van mensen op de wereld verruimen en hen handvatten geven om tot gefundeerde maatschappelijke keuzes te komen. De komende vier jaar brengt Fotodok meer concentratie in haar programma door zich toe te leggen op twee afzonderlijke thema's: 'Sociale cohesie' en 'De impact van menselijk handelen op onze omgeving'. Rond deze twee thema's creëert ze een Board of Reflection. Deze thematische manier van werken biedt Fotodok meer tijd om gericht publiek te werven en duurzame partnerschappen aan te gaan met makers, curatoren, maatschappelijke en culturele instellingen en het bedrijfsleven. Elk thema wordt uitgewerkt op verschillende platforms, variërend van (online)tentoonstellingen tot lezingen en debatten in de serie Taferelen. Fotodok werkt aan het verder uitbouwen van haar educatieve taak door actieve participatie te stimuleren en een doorgaande leerlijn te ontwikkelen op

enkele scholen. Daarnaast continueert het de Fotodok Book Club en blijft het internationale gasten verbinden aan het netwerk van presentatie-instellingen.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

Fotodok heeft een brede opvatting over wat documentairefotografie is en blijft voortdurend reflecteren op de veranderende vormen en betekenissen ervan. In haar programma werkt de organisatie nadrukkelijk niet met vooraf ingevulde agenda's; die mogen door fotografen zelf worden ingevuld. De intentie van de maker is voor Fotodok steeds leidend. Fotodok weet op een intelligente manier zowel inhoudelijk als toegankelijk te zijn. Met succesvolle formules als Taferelen, Fotodok Book Club en Board of Reflection deelt Fotodok vanuit de inhoud informatie en inspiratie met het publiek. De commissie is onder de indruk van de hoeveelheid mensen die de organisatie hiermee weet te bereiken. De openheid in Fotodok's visie – door de brede opvatting over documentairefotografie – wordt door de commissie zeer gewaardeerd, maar kwam in eerste instantie vaag over. De commissie zou Fotodok daarom willen adviseren haar missie scherper te verwoorden.

Betekenis voor de stad

Fotodok werkt samen met veel verschillende Utrechtse partijen zoals Museum Speelklok, Filmhuis 't Hoogt, de HKU en de Master Arts & Society. Fotodok is gevestigd in het Museumkwartier, schuin tegenover Impakt, en deelt het pand met Casco. De commissie hoopt dat deze setting voor de drie kunstinstellingen tot versterking leidt; los van elkaar maar ook in samenhang. Bijvoorbeeld door meer afstemming op het gebied van activiteiten en communicatie. De activiteiten van Fotodok trekken naast vakgenoten zowel ouder als jong publiek. De educatieactiviteiten van Fotodok vertonen een duidelijke progressie in vergelijking tot het advies Cultuurnota 2017 - 2020. Fotodok doet mee aan een pilot van de Samenwerkende Utrechtse Musea (SUM). Er wordt aandacht besteed aan een didactische methodiek en gewerkt aan duurzame relaties met verschillende basisscholen, het vmbo en het Grafisch Lyceum Utrecht (mbo). Fotodok nam dit jaar deel aan de

fotobeurs Unseen in Amsterdam. De commissie ziet dat Fotodok zich natuurlijkerwijs ontwikkelt tot een huis voor documentairefotografie en hoopt dat het die potentie verder weet uit te bouwen.

Ondernemerschap

Fotodok werkt aan een betere balans tussen incidentele, structurele en publieksinkomsten. De organisatie zet positieve stappen in die richting, maar het is een arbeidsintensief proces en zij heeft nog een weg te gaan. De commissie ziet dat Fotodok over een goed netwerk beschikt en dit op inventieve wijze weet te verbinden aan de inhoud. Het relatiebeheer van Fotodok gaat duidelijk over vertrouwen en betrokkenheid. Zo werd de organisatie benaderd door het Woudenbergfonds. Er worden inkomsten gegenereerd met presentaties bij bedrijven, tijdens festivals en manifestaties en op de Book Club avonden worden boeken verkocht. De kosten van Utrecht Marketing drukken bij Fotodok, als kleine culturele instelling, zwaar op de begroting. Gezien het beperkte budget, waardeert de commissie dat Fotodok vooral inzet op online communicatie. Zichtbaarheid genereerde Fotodok recentelijk ook met een buitenexpo op het Domplein.

De huidige organisatie is met alleen zzp'ers klein maar wendbaar en de beloningsstructuur van Fotodok past bij een instelling in oprichting. Deze flexibele vorm vraagt te veel van de medewerkers en na tien jaar lijkt het de commissie tijd voor een vaste kern met een bij het formaat van de instelling passende bezoldiging. Dit zal de duurzaamheid van de organisatie ten goede komen. Fotodok loopt aan tegen het feit dat ze vanuit de gemeente maar een kleine reserve mogen hanteren, wat al snel tot liquiditeitsproblemen leidt.

Onderscheidendheid

Fotodok richt zich als enige instelling in Utrecht op documentairefotografie en bereikt hiermee een zeer betrokken publiek, ook van buiten de stad. Fotodok hecht veel belang aan duiding en verdieping en het op een toegankelijke manier presenteren van een belangrijke vorm van visuele onderzoeksjournalistiek die wereldwijd onder druk staat. Daarmee biedt ze een klein

tegenwicht voor het wegvallen of sterk inkrimpen van de traditionele structuren die de media in het verleden boden. Fotodok kiest bewust voor deze niche en weet deze heel goed over het voetlicht te brengen. De organisatie past hiermee bij de kunstinstellingen met een sterke onderzoekscomponent die het Utrechtse kunstenveld kenmerken, en geeft invulling aan de journalistieke kanten ervan.

Cultuur voor iedereen

Fotodok is bekend met netwerk PACT Utrecht. Er staat een vacature uit voor een nieuw bestuurslid, waarbij diversiteit een belangrijk aandachtspunt is in het profiel. Fotodok zorgt ervoor dat het onderwerp diversiteit aandacht krijgt in samenwerkingen en activiteiten. Het komt in allerlei vormen aan de orde in de tentoonstellingen. Een meer bicultureel en divers publiek wordt vooral bereikt door de educatieve activiteiten, workshops op basisscholen, de IMC Weekendschool, Movira en vmbo-scholen. Fotodok biedt daarnaast stageplaatsen aan voor het mbo. De organisatie wil er verder op wijzen dat het pand niet rolstoeltoegankelijk is.

Ruimte voor talentvolle makers

Fotodok biedt in de tentoonstellingen en de randprogrammering veel ruimte voor makers. Ook curatoren van buiten Utrecht krijgen de mogelijkheid projecten te ontwikkelen. Fotodok werkt samen met (kunst)opleidingen, organiseert portfolio reviews en biedt stageplaatsen aan. In de programmering van de Book Club wordt steeds een internationaal bekende fotograaf aan een startende fotograaf gekoppeld. Soms kan Fotodok makers voorzien van budget en begeleiding voor het maken van nieuw werk, zoals bij de Stipendium Dialoog voor jonge makers.

Fair Practice Code

Fotodok is op de hoogte van de Fair Practice Code. De commissie vindt het zorgelijk dat de instelling niet beschikt over voldoende middelen om vaste medewerkers in dienst te nemen. Fotodok drijft nu op de persoonlijke inzet, het enthousiasme en vertrouwen van een aantal freelancers, maar op den duur is een duurzamere structuur essentieel voor een instituut met de positie en potentie van Fotodok. Makers en

curatoren worden door Fotodok naar behoren betaald. De commissie waardeert het dat de organisatie medewerkers de mogelijkheid biedt om zich te ontwikkelen, bijvoorbeeld door middel van een cursus of opleiding.

Gaudeamus

Stichting Gaudeamus Muziekweek

Gaudeamus (1945) stimuleert, ontwikkelt en presenteert activiteiten op het gebied van hedendaagse concertmuziek in al haar facetten. De Gaudeamus Muziekweek is een internationaal festival dat vooral de jongste gecomponeerde muziek over het voetlicht brengt. Jonge componisten krijgen een podium voor hun werk en de gelegenheid hun talent te ontwikkelen en contact te leggen met een netwerk van collega's. Daarnaast wil Gaudeamus het publiek informeren over en interesseren voor nieuwe muziek. Lezingen, cursussen, seminars en in de avond een talkshow wisselen de concerten af. Vast onderdeel van de Muziekweek is een competitie onder vijf jonge componisten voor de Gaudeamus Award. De Gaudeamus Academy biedt hen voorafgaand aan de Muziekweek gelegenheid hun uitvoeringen voor te bereiden en workshops en lezingen te volgen van gerenommeerde collega's. Gaudeamus biedt een breed netwerk van nationale en internationale partners. De stichting is sinds 2011 gevestigd in Utrecht.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De samenwerking met eigentijdse partijen, de focus in het programma op jonge makers en het aanspreken van een jonger publiek geven Gaudeamus een nieuw elan, waarvan de commissie onder de indruk is. Zij noemt de kwaliteit van het programma hoog. Zij constateert

dat het festivalprogramma deels wordt bepaald door een brede selectie van uiteenlopende genres door de jury. Voor het overige gaat het om co-curatie met de ensembles. De organisatie noemt een aantal van circa 80 tot 100 composities voor een festivaleditie. Gaudeamus wil daarnaast ook een aantal interessante componisten over meerdere jaren volgen en zo een langere ontwikkelingslijn laten zien.

Gaudeamus stelt zich de opdracht nieuwe artistieke ontwikkelingen naar voren te brengen en ook risicovol te programmeren. Om de groei van het publiek niet te belemmeren zijn voldoende toegankelijkheid en bruikbare feedback vergaren van bezoekers aandachtspunten van de organisatie. Gaudeamus heeft het initiatief genomen voor een landelijke coalitie op het gebied van hedendaagse muziek die zich richt op talentontwikkeling en de inrichting van de keten op dit gebied. Gaudeamus hecht er belang aan om niet alle activiteiten in TivoliVredenburg te programmeren. Zij wil ook op andere plekken in de stad, buiten het centrum, programmeren. Onder andere de Molen de Ster in Lombok. Tevens is er aandacht voor een jong publiek, met een speciaal educatieprogramma rond geluidsinstallaties, in samenwerking met Het Huis Utrecht.

Betekenis voor de stad

Gaudeamus gaat een groot aantal partnerschappen aan, zowel binnen als buiten de stad, merkt de commissie op. Gaudeamus werkt samen met podia die variëren van TivoliVredenburg, Le Guess Who? en festival SPRING, tot de Stadschouwburg Utrecht, Theater Kikker en het Centraal Museum dat muziek bij exposities programmeert. Ook de Geertekerk en de Nicolaïkerk behoren tot het netwerk. Aandachtspunt bij de diverse samenwerkingen is de zichtbaarheid van Gaudeamus, stelt de organisatie. Ook de commissie vindt dit van belang.

Ondernemerschap

Gaudeamus heeft een vaste groep loyale bezoekers die jaarlijks terugkomen, waaronder veel professionals. Een ander deel van het publiek komt eenmalig, wat onder meer te maken heeft met de achterban van optredende musici. De commissie waardeert de groei van het jonge publiek. Wel ziet zij de inkomsten omgerekend

per bezoeker als te laag en adviseert de toegangsprijzen nog eens kritisch tegen het licht te houden. Dat Gaudeamus ook de professionals vraagt toegangsprijzen te betalen vindt zij positief. De commissie ziet de vermelde groei-percentages in de zelfevaluatie, het beleidsplan en jaarverslag, zonder daarbij de absolute aantallen te noemen, als onvoldoende inzichtelijk. Zij raadt aan hierin meer duidelijkheid te scheppen.

Op het gebied van ticketverkoop verwacht de organisatie dicht in de buurt te komen van haar in de meerjarenplannen geformuleerde ambities. Het aantal niet-betalende bezoekers bij activiteiten in het openbaar betreft een inschatting; toeschouwers die gaan zitten en blijven kijken telt de organisatie als bezoekers. Anders dan de voorbijgangers op straat, die even blijven staan en weer doorlopen.

De commissie mist een concrete uitkomst van de ambitie om de sponsorinkomsten te verhogen en noemt de sponsorbijdragen een onzekere factor. Het profiel van Gaudeamus is voor sponsors aangescherpt tot 'jonge creatieve makers' waardoor het duidelijker is voor bedrijven waarbij ze aanhaken. Ook is de afhankelijkheid van fondsen onveranderd groot, wat de financiering kwetsbaar en tijdsintensief maakt. De commissie raadt aan de mogelijkheden te onderzoeken voor meerjarige regelingen van relevante fondsen.

De commissie noemt het positief dat de organisatie zich in verband met de komende pensioenering van de huidige directeur in de aanloop naar de komende meerjarenplannen oriënteert op een opvolger. Het plan is om de opvolging geleidelijk te laten verlopen, met ruimte voor een zorgvuldige overdracht.

Cultuur voor iedereen

De commissie ziet dat Gaudeamus zich inspant op het gebied van diversiteit. De organisatie besteedt aandacht aan niet-westerse muziek, onder meer in samenwerking met Oriental Landscapes Festival dat zich richt op de Arabische muziekcultuur. Ook heeft Gaudeamus jaarlijks een *musician in residence*, die momenteel een project met twee Iraanse musici opzet, met het doel nieuw werk te componeren. Het programma staat open voor andere muziekculturen. Het gaat om nieuwe muziek die in deze

tijd gemaakt wordt, en dit biedt kansen voor een cultureel diverse programmering. De commissie mist een reflectie op de vraag in hoeverre dit ook tot een meer divers publiek leidt en is benieuwd naar de effecten hiervan.

Het bestuur heeft geen bestuurslid meer met een biculturele achtergrond, maar neemt zich voor op korte termijn een artistieke adviesraad in te stellen met aandacht voor diversiteit.

Het bestuur voldoet hiermee niet aan de Code Cultural Governance, de commissie nodigt het bestuur uit dit in het jaarverslag toe te lichten, zoals de Code vraagt. Zij benadrukt het belang om daartoe ook proactief andere netwerken aan te boren.

Ruimte voor talentvolle makers

De organisatie geeft een aantal componisten opdrachten en plaatst hen in de schijnwerpers. Ze brengt de componisten in contact met musici, wat van belang is voor hun toekomst. Momenteel heeft de organisatie twee nieuwe makers in huis die zij gedurende twee jaar begeleidt, gesteund door de nieuwe makers-regeling van het Fonds Podiumkunsten.

De commissie vraagt zich af in hoeverre het ondernemerschap in de praktijk voldoende ruimte kan krijgen van coaches met een artistieke achtergrond. Zij adviseert ook coaches met primair zakelijke expertise in te zetten.

Fair Practice Code

Gaudeamus brengt in de zelfevaluatie naar voren dat zij hecht aan goed werkgeverschap. Zij meet zich daarbij aan muziekinstellingen van vergelijkbare grootte. Het betreft interne richtlijnen, geen cao. In vergelijking met andere festivals is de vergoeding voor musici gangbaar, geeft de organisatie aan. Zij wil er zorg voor dragen dat de ambities ten aanzien van het programma niet ten koste gaan van de betaling van musici. De commissie geeft aan dat de Code om een meer objectief kader vraagt dan de interne richtlijnen van de organisatie en raadt aan deze eigen richtlijnen te objectiveren.

H

Harmonieorkest Vleuten

Harmonieorkest Vleuten

Harmonieorkest Vleuten (HOV, 1949) is een amateurmuziekvereniging binnen de HaFaBra-sector (harmonie, fanfare en brassband).

De vereniging wil bij het musiceren artistieke ambitie, maatschappelijk engagement en enthousiasme stimuleren en doet dit onder leiding van professionele dirigenten. Zij plaatst zich midden in de samenleving en vervult met haar activiteiten een cultureel-educatieve en sociaal-maatschappelijke rol. Met een basis in Vleuten / Leidsche Rijn strekt haar werkgebied zich uit over Utrecht-West. Daarbinnen zijn er diverse samenwerkingsverbanden met andere organisaties op het gebied van de amateurkunst – zoals het UCK, ZIMIHC en Cultuur19 – en met een aantal basisscholen, waar leerlingen via een jaarlijks muziek-educatieproject kennismaken met blaasmuziek. Harmonieorkest Vleuten organiseert evenementen voor de eigen achterban en presenteert zich regelmatig op andere publieke evenementen in de stad. Naast het bestand van vijf reguliere orkesten (van basisniveau E tot topniveau A) zijn een orkest voor senioren en een orkest voor mensen met een verstandelijke beperking in oprichting met een op maat gesneden, laagdrempelige opzet.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

Het is duidelijk dat het Harmonieorkest Vleuten onder leiding van de professionele dirigent serieus heeft gewerkt aan de aanscherping van de artistieke visie. Het programma van de verschillende orkesten komt op weloverwogen participatieve wijze tot stand, samen met de dirigenten en leden van de verschillende orkesten. Steeds wordt daarbij afgestemd op het niveau van het betreffende orkest, de gelegenheid waarbij wordt opgetreden en de doelgroepen die worden aangesproken. Deze werkwijze,

ingegeven door een actief streven naar verbreding en verdieping van publiek, leidt tot een zeer divers repertoire. De heldere structuur van de verschillende orkesten en de goede contacten met muziekdocenten maken dat de individuele talentontwikkeling binnen HOV stevig verankerd is. Steeds wordt gekeken hoe de verschillende orkesten zich ten opzichte van elkaar ontwikkelen. Bij recente concerten heeft HOV daarnaast *cross-overs* met andere kunstdisciplines gerealiseerd. De commissie waardeert de manier waarop het samen opgaan van artistieke ontwikkeling en maatschappelijke waarde de eigenheid en zeggingskracht van het orkest versterkt. Waarbij de commissie wil opmerken dat de overkoepelende artistiek inhoudelijke ontwikkeling hierdoor niet altijd eenduidig is.

Betekenis voor de stad

De toelating tot de cultuurnota 2017 - 2020 heeft voor HOV geleid tot meer samenwerkingen met diverse maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen op niveau van de wijk en de stad, zowel wat betreft de artistieke ontwikkeling als op bestuurlijk en organisatorisch vlak. Zo wordt structureel samengewerkt met HKU Utrechts Conservatorium, ZIMIHC en Cultuur19, om een paar partijen te noemen. Bij incidentele samenwerkingen en projecten wordt steeds gekeken hoe deze zich kunnen ontwikkelen tot meer duurzame partnerrelaties. De ambitie reikt nog veel verder, tot en met een nieuwjaarsconcert in TivoliVredenburg.

Ondernemerschap

De commissie is onder de indruk van de kracht en het enthousiasme waarmee Harmonieorkest Vleuten als vrijwilligersorganisatie functioneert. Met een veelzijdige programmering en keuze voor locaties en gelegenheden waar wordt opgetreden, stimuleert Harmonieorkest Vleuten de beoogde actieve en passieve participatie. HOV weet daarbij een goede mix van inkomsten uit contributies, recettes, oud papier, fondsenwerving en subsidie te realiseren. Om de stijgende (vaste) kosten te kunnen blijven dragen is de contributie onlangs verhoogd. Door grotere projecten in coproductie met partners als CineMec en Podium Hoge Woerd uit te voeren, konden kosten worden gedekt en zelfs bescheiden inkomsten worden gegenereerd.

Een punt van aandacht is dat HOV uit zijn huisvesting is gegroeid en het voortouw heeft genomen om nieuwbouw te realiseren dat ook ruimte biedt aan andere partijen uit Leidsche Rijn. De commissie waardeert het dat HOV bij nieuwe initiatieven steeds zorgt dat eerst de financiële randvoorwaarden worden gecreëerd, waardoor de continuïteit gewaarborgd is. Zorgen heeft het orkest over de lesgeldbijdrage van de gemeente: die dreigde weg te vallen door de toelating tot de Cultuurnota 2017 - 2020. Voor de huidige periode is een uitzondering gemaakt, maar voor de volgende Cultuurnota is dit een aandachtspunt.

Onderscheidendheid

Harmonieorkest Vleuten is zowel lokaal als landelijk een voorbeeld voor amateurorganisaties die hun activiteiten naar een hoger niveau tillen. De afgelopen periode kwamen verschillende verenigingen op bezoek om te leren van de ervaringen van het orkest. HOV stelt momenteel ondersteund door het Oranjefonds een informatiepakket samen waarmee andere verenigingen hun toekomstbestendigheid kunnen vergroten. Daarnaast werd HOV gevraagd om te participeren in een werkgroep met Meer Muziek in de Klas, het LKCA en de KNMO, om te komen tot een versterking van het muziekonderwijs op school. En is op uitnodiging een lezing / presentatie met als titel Van blaasorkest naar community gegeven tijdens een symposium, gelieerd aan het in Utrecht gehouden Europees Brassband Kampioenschap. De amateurorganisatie presteert volgens de commissie zodanig goed dat er in meerdere opzichten sprake is van een voorbeeldfunctie voor het bredere cultuurveld. Uit de ervaringen van HOV blijkt de meerwaarde van de toelating van amateurverenigingen in de Cultuurnota 2017 - 2020, dit onderstreept de conclusies van de sectoranalyse.

Cultuur voor iedereen

Wat betreft het thema inclusiviteit kiest HOV allereerst voor de oprichting van twee speciale orkesten: voor senioren en voor mensen met een verstandelijk beperking. Voor beide groepen zijn weinig mogelijkheden om te musiceren. HOV heeft de middelen om dit te realiseren inmiddels bij elkaar. Het O-(Overdag-)orkest en

het G-orkest zullen naar verwachting in januari starten. Verder gaf HOV in 2017 een kerstconcert in het azc. Voor 2019 staat er een samenwerkingsproject met het Catching Cultures Orchestra in de planning. Vanuit het project Blaas-je-rijk zijn er contacten met scholen waar een relatief groot deel van de leerlingen een diverse culturele achtergrond heeft. Vooruitlopend op de uitvoering van deze initiatieven heeft de commissie vertrouwen in de doorwerking ervan in het repertoire en het programma van het orkest. Gezien het stedelijke ambitieniveau van HOV verwacht de commissie dat er ook in de samenstelling van het bestuur ingezet zal worden op meer diversiteit.

Ruimte voor talentvolle makers

Incidenteel heeft Harmonieorkest Vleuten in speciale programma's ervaring opgedaan met talentvolle makers van buiten. Het orkest geeft aan dat deze samenwerkingen ook meerwaarde hebben voor de talentontwikkeling binnen het orkest en dat voor dergelijke initiatieven jaarlijks ruimte in de programmering blijft bestaan. De volgende stap zou volgens de commissie zijn om de wijze waarop HOV met talentvolle makers wil werken uit te werken in een visie.

Fair Practice Code

Harmonieorkest Vleuten hanteert bij de honorering van de artistieke leiding en de inzet van de bij het project betrokken docenten en musici de Fair Practice Code. Daarnaast heeft de Code ertoe geleid dat HOV meer bladmuziek is gaan aanschaffen of leent via legale kanalen. Bij inhuur van professionals wordt een marktconforme vergoeding geboden. Wel zit de amateurorganisatie, die steunt op vrijwilligers, wat betreft de inzet van mensen aan het plafond van wat mogelijk is. HOV ziet nog kansen in de uitbreiding van de activiteiten waaraan wordt deelgenomen en de scholen waarmee wordt samengewerkt, maar kan die nu niet realiseren. De inzet van een verenigingsondersteuner zou hierin een groot verschil kunnen maken.

De Helling Utrecht

Stichting De Helling

De Helling (2003) is een Utrechts poppodium uit het middensegment. Het is een springplank voor bands naar grotere zalen, landelijke bekendheid en het professionele circuit. De Helling biedt gastvrijheid en goede faciliteiten aan optredende of repeterende bands, en sfeer en ambiance aan een publiek van liefhebbers. De Helling beoogt de breedte van de popmuziek te bestrijken en daarbinnen een mix van mainstream, outsiders en beginnend talent te programmeren. Daarnaast levert de Helling onder meer faciliteiten voor colleges en uitvoeringen van de Herman Brood Academie. De Helling opereert sinds 2014 los van Tivoli, dat opging in TivoliVredenburg.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is van mening dat De Helling het jaarplan 2018 met de herziene begroting naar verwachting uitvoert. De programmering is van kwaliteit maar wel vraagt de artistieke identiteit van De Helling de komende jaren nog steeds de aandacht. In de gedegen concertprogrammering, die voor een groot deel in samenwerking met TivoliVredenburg wordt geprogrammeerd, mogen meer accenten worden gelegd. De commissie vindt het van belang dat binnen het aanbod actief wordt gezocht naar een artistiek profiel in de keten van Utrechtse organisaties die zich richten op (pop)muziek. Waar de afgelopen jaren de bedrijfsvoering prioriteit had, is een focus op de artistieke inhoud noodzakelijk. Ook vindt de commissie dat in dit profiel de pr en marketing meer aandacht moet krijgen. In opdracht van de gemeente heeft De Helling recent een herzien meerjarenplan met de titel More open opgeleverd. De commissie heeft de verwachting dat de geschetste ideeën in het dit toekomstplan geconcretiseerd worden.

Betekenis voor de stad

De Helling geeft aan een bijdrage te leveren aan het culturele leven in de stad en zet stappen in de richting van de buurt Rotsoord. De samenwerking met organisaties in het gebied dat volop in ontwikkeling is, komt op gang. De commissie is benieuwd hoe De Helling zich daarin gaat

onderscheiden van andere vergelijkbare instellingen. Een bestendiging van een pop-podium met een buurtfunctie vraagt een uitwerking van de behoefte en vragen vanuit de buurt. De verwachting van de commissie is dat De Helling de verantwoordelijkheid neemt om zich dat toe te eigenen.

De commissie adviseert waakzaam te blijven op de toekomst van de organisatie. De commissie beveelt aan te investeren in een goede verstandhouding met culturele partners in de stad.

Ondernemerschap

De commissie waardeert de stappen die De Helling heeft moeten zetten in de bedrijfsvoering en het ondernemerschap. De Helling verwacht voor 2018 een bescheiden positief resultaat en de commissie vindt dit een prestatie gezien het dal waarin de organisatie zich bevond. De Helling lijkt vanaf 2019 financieel op orde te zijn. De begroting is sluitend maar gelet op de slechte positie van het eigen vermogen blijft de organisatie kwetsbaar. De commissie onderkent de behoefte aan meer personeel op het gebied van programma en marketing om zo de kwetsbaarheid van de organisatie te verminderen. De commissie is benieuwd naar de strategie voor een financieringsmix in relatie tot wijk-activiteiten en experimentele activiteiten. De strategie op de verschillende doelgroepen zal door De Helling de aankomende periode inzichtelijk gemaakt dienen te worden. De commissie heeft waardering over de hoge zaalbezetting ook al liggen er meer kansen om doelgroepen te bereiken. Wel vraagt de commissie zich af wat de experimentele programmering en meer buurtgerichte activiteiten voor de financiële positie betekenen gezien een lagere bezettingsgraad van het aantal bezoekers voor dit onderdeel. De commissie benadrukt dat een goede verstandhouding met de relevante partners in de stad van belang is en raadt aan bij de jaarlijkse evaluatie met directie en bestuur de stand van zaken hierin als aandachtspunt op te nemen. Ook raadt de commissie een constructief kritische evaluatie aan van het bestuur en directie, gelet op het verleden en de toekomst.

Onderscheidendheid

De Helling heeft een unieke plek in de keten van de stad en onderscheidt zich van andere locaties door de capaciteit en ligging van het gebouw.

Cultuur voor iedereen

De bijzondere ligging van De Helling biedt kansen aan Cultuur voor iedereen. De commissie constateert dat De Helling zich hiervan bewust is. De Helling biedt een verschillend programma aan om ook jongeren uit andere wijken te verleiden een bezoek aan Rotsoord te brengen.

Ruimte voor talentvolle makers

De Helling biedt ruimte aan jonge muzikanten om zich te presenteren tijdens het nieuwe open podium. Het biedt stageplekken aan studenten van onder andere de Herman Brood Academie. De commissie ziet kansen voor een steviger beleid op dit onderdeel; de fysieke ruimte kan optimaler worden benut. Op artistiek of financieel vlak ziet De Helling geen rol voor zichzelf weggelegd voor talentvolle makers. De commissie vindt dit begrijpelijk gezien de huidige functie van de organisatie. De commissie raadt De Helling aan alert te blijven op goede voorbeelden van talentontwikkeling in de stad en het eigen netwerk waar mogelijk in te zetten voor talentvolle makers.

Fair Practice Code

De Helling is bekend met de Fair Practice Code en is kritisch op de betekenis van de Code op dit moment. De organisatie zegt zich in te zetten voor een betere inkomenspositie van de muzikanten in de popsector, maar mist daarin concrete richtlijnen vanuit overheden of koepelorganisaties. De Helling onderkent dat onder andere door de hoge financiële druk op de organisatie muzikanten en technici ongelijk worden betaald in het nadeel van de muzikanten. Een gelijkschakeling van een betaling zou wenselijk zijn, maar zonder concrete richtlijn is het als podium moeilijk om af te wijken van de gangbare bedragen in een concurrerende markt.

Holland Baroque

Stichting Holland Baroque Society

Holland Baroque, (2006) is een ensemble met een eigen, 21ste eeuwse visie op barokmuziek. De historisch geïnformeerde uitvoeringspraktijk is de basis voor actuele en verrassende programma's rondom barokmuziek.

Samenspelen op hoog niveau en het plezier in dit samenspel overbrengen op het publiek is leidend. In het kader daarvan zoekt het ensemble naar benaderingen en samenwerkingspartners die de eigen performance vrijer en interactiever kunnen maken.

Per voorstelling zijn thema en verhaal leidend bij de artistieke invulling. In de huidige periode wil Holland Baroque sterker reflecteren op de vormgeving en entourage rond de concerten. Talentontwikkeling krijgt aandacht in het Training Experience-programma en besteedt naast muzikale aspecten aandacht aan performance. Holland Baroque neemt zich voor het financiële draagvlak te versterken.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is onder de indruk van de muzikale kwaliteit van Holland Baroque, dat met een vaste kern speelt, maar ook met grote bezettingen. Het ensemble streeft ernaar een leidende rol te spelen in de barokmuziek. Het is deels uit noodzaak dat veelvuldig met in het buitenland woonachtige musici wordt gewerkt, wat kostbaar is door de reis- en verblijfskosten. In Nederland studerende musici die zich specialiseren in oude muziek vertrekken na hun opleiding vaak weer terug naar het buitenland, geeft de organisatie aan. De artistieke leiding benadrukt dat zij een makers-ensemble vormen en in die zin niet kiezen voor een opus dat af is. Holland Baroque wil met oude noten nieuwe programma's maken. Het gaat erom een verhaal op het podium te vertellen en het publiek een compleet avondprogramma te laten beleven. De liefde voor barokmuziek, de darmsnaar en een open blik; dat zijn de sleutelwoorden voor het ensemble. De muzikaliteit overstijgt alles, het gaat om de muzikaliteit die diep vanbinnen komt, zo omschrijft de artistieke leiding haar signatuur. Het ensemble geeft aan op wereldniveau te willen opereren en zich te meten aan de kwaliteit

van internationale barokensembles. Voorts wil Holland Baroque niet alleen op barokpodia en -festivals spelen maar breder verspreid optredens verzorgen.

Ondernemerschap

De organisatie heeft te maken gehad met een tekort op de begroting en de commissie ziet de financiële basis als kwetsbaar. Zij noemt het positief dat de organisatie maatregelen neemt om de kosten terug te brengen. Holland Baroque verlaagt de repetitiekosten door eerst met aanvoerdersrepetities te werken en de overige musici later mee te laten mee repeteren. Om de hoge kostenpost voor musici uit het buitenland terug te brengen, kijkt het ensemble wat er mogelijk is om minder afhankelijk te zijn van musici uit het buitenland. Zakelijke en artistieke belangen blijven echter voor een spanningsveld zorgen. Ook ten aanzien van de Fair Practice Code: er is een minimum bedrag per dag per musicus waaronder het ensemble niet optreedt. Desondanks noemt de organisatie het bijzonder dat musici bereid zijn op te treden voor de relatief lage vergoedingen en drijft zij vaak op goodwill. Wanneer het lastig is tot een financiële beslissing te komen, neemt het bestuur haar verantwoordelijkheid.

Holland Baroque heeft ervoor gekozen het educatieproject Kids Only niet voort te zetten. De organisatie vond de groeimogelijkheden onvoldoende en de werkdruk te hoog en geeft er de voorkeur aan op het hoogste niveau op het podium staan.

Ook het bestuur heeft in dergelijke beslissingen een rol, om te analyseren waar de ware ambities liggen. Mede gezien de beperkte omvang van de organisatie is gekozen voor een bestuursvorm en niet voor een model met een Raad van Toezicht. De commissie vindt het positief dat het bestuur is aangevuld met personen die gespecialiseerd zijn in marketing en private sponsoring. De beoogde sponsoring-target is nog niet gehaald en de komende periode zet de organisatie in op het werven van een groep sponsors die de organisatie gedurende een langere periode steunt. De commissie ziet het als enigszins zorgelijk dat vooralsnog geen sprake is van een structurele oplossing voor de kwetsbare financiële positie.

De commissie merkt op dat de branding van Holland Baroque bij programmeurs aandacht vraagt. Een en ander heeft te maken met het gevarieerde programma, waardoor het ensemble voor muziekzalen wellicht lastiger te plaatsen is. De gedurfde en veelzijdige programma's bieden ook kansen om uit te wijken naar andere podiumcircuits, denkt de commissie. Zij noemt het positief dat de organisatie met regelmaat contact opneemt met programmeurs wanneer een idee nog in de beginfase is.

Een obstakel in het publieksbereik is het gebrek aan toegang tot klantensystemen van zalen, waardoor Holland Baroque beperkte mogelijkheden ziet de zaalbezetting te beïnvloeden. De commissie beaamt dat deze afhankelijkheid op het gebied van de marketing de organisatie kwetsbaar maakt. Wanneer de zaalbezetting te wensen overlaat, schrijft Holland Baroque onder meer plaatselijke kranten aan en delen medewerkers persoonlijk flyers uit. De commissie ziet kansen om het grote aantal online-bezoekers meer te verzilveren. Voorts waardeert zij de ruime inkomsten uit cd- en dvd-verkoop.

Betekenis voor de stad

Holland Baroque heeft nog geen passende repetitieruimte gevonden in de stad. Zij werkt naar tevredenheid samen met het Nederlands Kamerkoor dat in hetzelfde kantoor is gevestigd en maakt een- of tweemaal per jaar een gezamenlijk programma. De twee organisaties helpen elkaar waar nodig. De commissie betreurt dat samenwerking met het Festival Oude Muziek wegens persoonlijke en inhoudelijke verschillen onvoldoende tot stand komt. Mogelijk kan het bestuur hierin bemiddelen, is de suggestie. De connectie met HKU Utrechts Conservatorium betreft de *fellowships* maar Holland Baroque werkt intensiever samen met het Koninklijk Conservatorium Den Haag.

Onderscheidendheid

De commissie ziet de muzikale kwaliteit van het gevarieerde programma van Holland Baroque en de wijze waarop het ensemble barokmuziek in deze tijd betekenis weet te geven als onderscheidend binnen het aanbod in Utrecht.

Cultuur voor iedereen

De commissie constateert dat culturele diversiteit met name naar voren komt in de samenstelling van het ensemble. Gezien de reacties op social media is het draagvlak voor de organisatie groot en divers. De commissie merkt op dat spelen in andere circuits wellicht mogelijkheden biedt een deel van het online publiek de zaal binnen te halen. Zij ziet Holland Baroque als een charismatische organisatie die haar netwerk verder zou kunnen uitbreiden.

Ruimte voor talentvolle makers

Het Training Experience Programma, sinds kort Samama Fellowship geheten, is bestemd voor net of bijna afgestudeerde musici, die daarvoor kunnen auditeren. Een *fellowship* stelt het ensemble in staat te sturen op bepaalde expertise en vaardigheden. Vijf musici kregen in het verlengde hiervan een vaste plek in het ensemble en van een aantal is het praktisch dat zij in Nederland woonachtig zijn.

Fair Practice Code

Zonder de gemeentelijke subsidiebijdrage zou Holland Baroque niet kunnen voortbestaan, geeft de organisatie aan. Dan zou het huidige kwaliteitsniveau niet meer zijn vast te houden. Nog intensiever werken en voor een lagere vergoeding, is geen realistische optie.

Het Huis Utrecht

Stichting Het Huis

Het Huis Utrecht (Het Huis) wil een schakel zijn in de podiumkunstenketen als landelijke werkplaats voor onderzoek en ontwikkeling voor kunstenaars. Een huis waar talentontwikkeling, debat en publiek samenkomen. De organisatie biedt makers ondersteuning op artistiek, zakelijk, productioneel, technisch en communicatievlak. Het Huis heeft werk- en repetitieruimtes, presentatieplekken en een café ter beschikking. Jaarlijks krijgen ongeveer twintig makers bij Het Huis een residentieplek van twee weken, waarin zij onderzoek doen zonder tot een presentatie te hoeven komen.

Ook werkt Het Huis via de Nieuwe Makers-regeling met enkele makers aan een productie. Onder anderen Boukje Schweigman en Dries Verhoeven zijn vaste huurders. Het Huis heeft een dragende rol in Standplaats Utrecht.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

Het Huis Utrecht biedt als werkplaats ruimte aan een groot aantal makers dat een volgende stap wil zetten in hun ontwikkeling. De vraag van de maker is daarbij het vertrekpunt. De commissie ziet dat Het Huis met beperkte middelen de werkplaatsfunctie maximaal heeft uitgevonden en benut. Ze heeft vertrouwen dat Het Huis de makers goed kan begeleiden. Het Huis biedt onder andere plek aan makers die niet per se passen in het artistiek profiel van bestaande productiehuisen, die interdisciplinair werken of die een volgende stap willen zetten in hun artistieke ontwikkeling. Desalniettemin is het de commissie onduidelijk op basis van welke specifieke criteria makers een residentieplek verwerven en hoe de makers worden gekozen met wie Het Huis een aanvraag doet via de Nieuwe Makersregeling. Hier mag Het Huis transparanter in zijn.

Betekenis voor de stad

Het Huis is betrokken bij vele initiatieven en platforms in de stad en vervult een zichtbare rol in de Utrechtse culturele infrastructuur. Het Huis heeft goed nagedacht over wat haar meerwaarde in de keten van talentontwikkeling kan zijn en vult met de werkplaatsfunctie een leemte op. Ook praat Het Huis mee over de gebiedsontwikkeling rondom de Amsterdamsestraatweg en organiseert ze de debattenreeks TAAI over stadsontwikkeling.

De commissie constateert dat Het Huis veel activiteiten onderneemt en zich ook actief profileert buitenshuis. Het Huis interpreteert haar talentontwikkelingsopdracht breed en trekt vanuit die visie vele taken naar zich toe. Gezien het beperkte budget en het kleine kern-team adviseert de commissie om scherpere keuzes te maken.

Ondernemerschap

Na het wegvallen van de productiehuisubsidie per 2013 heeft Het Huis zichzelf opnieuw moeten uitvinden. De strategie die Het Huis heeft gekozen

om deze situatie te boven te komen vergt vindingrijkheid en lef. De commissie is onder de indruk van het ondernemerschap en gekozen verdienmodel. Wel ziet de commissie dat de focus in de financieringsmix op verhuur ligt en het een voortdurende zoektocht is naar de balans tussen ondernemerschap en de ruimte voor talentontwikkeling. De theaterzaal kan momenteel nauwelijks als montage, repetitie- of presentatieplek worden ingezet aangezien overdag vaak een verhuring plaatsvindt. Dat levert een spanning op tussen gewenst en noodzakelijk gebruik. Het Huis werkt hard om in aanmerking te komen voor een productiehuisfunctie in de landelijke culturele basisinfrastructuur (BIS) en wil zich in de nieuwe cultuurnotaperiode volledig kunnen richten op het Huis voor Makers. De commissie voorziet hierin een grote uitdaging. Het Huis heeft bewust gekozen voor een mix van activiteiten. In aanloop naar de nieuwe cultuurnotaperiode adviseert de commissie een aantal scenario's te onderzoeken waarin niet alleen de wezensvraag naar wat Het Huis wil zijn centraal staat, maar ook wordt onderzocht hoe deze scenario's te realiseren zijn. De commissie is bovendien benieuwd op welke manier de organisatiestructuur zich zal ontwikkelen en hoe de taakverdeling tussen het artistieke en zakelijke in balans zal worden gebracht binnen de te vormen tweekoppige directie.

Onderscheidendheid

Het Huis vervult een unieke positie in Utrecht van werkplaats voor talentvolle makers.

Cultuur voor iedereen

Het Huis realiseert zich dat ze een nog overwegend witte organisatie is, maar onderneemt de eerste stappen om dat te veranderen. De organisatie werkt aan een plan van aanpak voor de tweede helft van de cultuurnotaperiode met realistische doelstellingen op de deel-terreinen personeel, programma, partners en publiek. De directie voert hierover gesprekken met de medewerkers en heeft met het hele team een *unconscious bias*-training gevolgd. De commissie vindt het getuigen van commitment dat Het Huis overweegt quota te stellen om haar inclusiviteitsdoelen te behalen. Ook is Het Huis een van de oprichters van PACT.

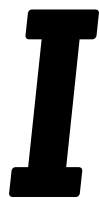
De commissie vindt dat Het Huis goed op weg is om kritisch naar de eigen organisatie te kijken en hoopt dat ze vooral aan een goede afspiegeling van de diversiteit onder makers in Nederland ruimte gaat bieden.

Ruimte voor talentvolle makers

De kerntaak van Het Huis is talentontwikkeling. Het Huis stelt makers centraal en biedt hen ruimte voor onderzoek en ontwikkeling, waarmee Het Huis een belangrijke rol in de keten vervult. Ook is de organisatie pleitbezorger van talentvolle makers in uiteenlopende netwerken in de stad en het land en een van de initiatiefnemers van Standplaats Utrecht. Het contact met productiehuizen in het land is goed. Het Huis heeft een aparte zakelijk leider in dienst die de aanvragen en begeleiding van makers bij de Nieuwe Makersregeling van het Fonds Podiumkunsten verzorgt. In 2018 heeft Het Huis een Makersfonds opgericht waarin een percentage van de kale verhuuropbrengsten ten goede komt aan makers, en het Anne Faber Stipendium, een fonds ter nagedachtenis aan collega Anne Faber dat jaarlijks een jonge zakelijke leider ondersteunt.

Fair Practice Code

Het Huis onderschrijft de uitgangspunten van de Fair Practice Code en wil deze vanaf 2019 verder in het beleid concretiseren. Het Huis betaalt alle medewerkers via de cao. Vanaf 2019 zal zij de begrotingen van makers die aan de Nieuwe Makersregeling verbonden zijn ook toetsen aan de Fair Practice Code. Het Huis geeft aan dat er een cultuuromslag in de hele sector nodig is om de Fair Practice Code goed te kunnen uitvoeren. Ook vraagt Het Huis zich af of kunstenaars, afnemers (zalen en festivals), subsidiënten en de politiek de consequenties van de Code wel willen dragen, waardoor verdere uitwerking van de Code nodig is.

IMPAKT

Stichting IMPAKT

IMPAKT bestaat in 2018 dertig jaar. IMPAKT onderzoekt en belicht in een interdisciplinaire context de invloed van media en technologie op de samenleving. De rol van kunst staat daarbij centraal. IMPAKT vindt dat kunst in een samenleving die steeds meer polariseert nadrukkelijker de dialoog dient te zoeken. De organisatie legt in de programmering dan ook meer de nadruk op opinie en debat. Jaarlijks staat één thema centraal. In 2017 richtte IMPAKT zich met het thema *Wicked Problems* op een demystificatie van technologie als mysterieuze zwarte doos en in 2018 op het thema *Post-truth*. In 2019 zal IMPAKT zich op de betekenis van de Interface – daar waar de interactie tussen het lichaam en technologie plaatsvindt – richten. Bij de invulling van het jaarprogramma is een grote rol weggelegd voor gastcuratoren. Het jaarlijkse festival in het najaar blijft de kern van het programma, maar deze wordt in vorm en opzet vernieuwd met meer ruimte voor opinie en debat. In de eerste helft van het jaar wordt door middel van kleinschalige evenementen en tentoonstellingen in eigen huis en met partners in de stad, toegewerkt naar het festival. In de maanden erna richt IMPAKT zich op publicatie en verslaglegging.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

IMPAKT is al dertig jaar een vooruitstrevend festival over mediacultuur dat op kritische wijze de opkomst van internet en sociale media volgt. De organisatie weet daarbij steeds op een urgente manier in te spelen op de actualiteit. IMPAKT is zich aan het her-uitvinden; van een kortdurend en intensief festival ontwikkelt het zich naar een instelling met een meer gespreid jaarprogramma.

Het pand aan de Lange Nieuwstraat maakt het voor IMPAKT mogelijk om door het jaar heen te programmeren en toe werken naar het festival. De commissie is met name benieuwd naar de resultaten van een meer intensieve en langdurige manier van werken met curatoren en kunstenaars door middel van *residencies*. De commissie wil het belang benadrukken van de esthetisch, zintuigelijke manier waarop kunstenaars maatschappelijk breed bediscussieerde onderwerpen op het gebied van technologie en media weten te verbeelden. Daarmee kan IMPAKT een zinvolle bijdrage leveren aan het discursieve format waar media en debatcentra al in voorzien.

Betekenis voor de stad

IMPAKT werkt samen met een grote hoeveelheid verschillende partijen in de stad en hecht aan het BK-NU-overleg, vanwege inhoudelijke affiniteit met de daarbij aangesloten BK-instellingen. Het festival trekt een specifiek geïnteresseerd publiek dat vanuit het hele land en het buitenland naar Utrecht komt. Het pand aan de Lange Nieuwstraat zorgt er daarnaast voor dat de positie van IMPAKT meer fysiek zichtbaar wordt in de stad. De commissie is enthousiast over het gezamenlijke initiatief van IMPAKT en SETUP om met andere partijen een Culturele Zondag in het teken van digitale cultuur te organiseren. Tijdens Utrecht Digitaal presenteren media-kunstenaars, game developers, festivals, media-labs en startups hun werk aan het publiek.

Ondernemerschap

IMPAKT kan als organisatie voor technologie en mediacultuur een heel eigen positie in het culturele veld (gaan) innemen. De commissie ziet de ontwikkeling naar een instelling met een jaarprogrammering dan ook als beloftevol. Het festival blijft een goede vorm om (inter)nationaal publiek van buiten de stad te trekken. De commissie wil daarbij de kanttekening plaatsen dat de ontwikkeling naar een instelling met een jaarprogramma zorgt voor een grote druk op de kleine staf. Als IMPAKT een permanente instellingsfunctie wil vervullen behoeft het aantal fte's volgens de commissie de aandacht. De ontwikkeling naar een instelling vormt ook een goede gelegenheid om de structuur van de organisatie helder te maken en beter te communiceren.

IMPAKT vindt de aanwezigheid van deelnemers en makers belangrijk en geeft hen daarom gratis passe-partouts. Een gevolg is dat de publieksinkomsten van het festival laag zijn. De commissie denkt dat hier toch wat te winnen is. De publieksenquête die IMPAKT is gestart met ondersteuning van het K.F. Hein Fonds, kan hiervoor een goed uitgangspunt zijn. Het lijkt de commissie goed om expertise in huis te halen voor het ontwikkelen van een meer diverse financieringsmix. De commissie is zeer positief over de deelname van IMPAKT aan EMAP van de Europese Unie, waarmee het residentieprogramma voor vier jaar wordt ondersteund.

Onderscheidendheid

IMPAKT ontwikkelt zich van een kort en dynamisch festival naar een nieuw model instelling dat door middel van een jaarprogramma naar een festival toewerkt. Vanuit de kunst onderzoekt IMPAKT hierbij actuele en urgente vraagstukken rond de invloed van technologie en media op onze samenleving.

Cultuur voor iedereen

IMPAKT werkt met (gast)curatoren en kunstenaars die een cultureel diverse achtergrond hebben. Wat betreft het publiek is het zoeken naar manieren om de verbinding met cultureel diverse gemeenschappen in Utrecht te maken. De commissie adviseert IMPAKT om contact te leggen met PACT om ervaringen uit te wisselen. De commissie ziet dat IMPAKT in de programmering inhoudelijk aandacht geeft aan genderdiversiteit, de positie van mensen met een beperking en zelfs het ontwikkelen van een post-antropocentrisch blikveld.

Ruimte voor talentvolle makers

De commissie is zeer te spreken over de manier waarop IMPAKT door middel van *residencies* ruimte biedt aan kunstenaars en curatoren en vaak een langdurige werkrelatie met hen onderhoudt. De instelling zoekt ook nadrukkelijk de samenwerking met Utrechtse kunstenaars. Daarnaast onderhoudt IMPAKT een goede relatie met de HKU. In de context van het festival maakte IMPAKT met de studenten een tentoonstelling in de HKU-galerie. Regelmatig lopen kunststudenten van de HKU en de UU stage bij IMPAKT.

Fair Practice Code

IMPAKT stelt dat de organisatie kunstenaars betaalt volgens de honorariumrichtlijn, nu nog met een bijdrage uit het experimenteerreglement van het Mondriaan Fonds. Tegelijkertijd constateert de commissie dat de groei naar een presentatie-instelling de organisatie voor nieuwe uitdagingen stelt. De organisatie loopt nu al tegen grenzen aan, wat zorgelijk is gezien de groei in ambitie. Het is begrijpelijk dat IMPAKT daarom pleit voor meer duidelijke prestatieafspraken met de gemeente en voor heldere kaders over wat redelijke vergoedingen zijn binnen kunstinstellingen. Zonder het bewustzijn over welke inspanningen een jaarprogramma vergt worden ambities snel groter dan de beschikbare middelen. Daardoor lopen instellingen als IMPAKT het risico roofovername te plegen op de eigen organisatie.

Jongeren Cultuurhuis Kanaleneiland

*Stichting Jongeren Cultuurhuis
Kanaleneiland*

Jongeren Cultuurhuis Kanaleneiland (2007) wil de cultuurparticipatie van jongeren (10 - 26 jaar) met een grote afstand tot de reguliere culturele instellingen stimuleren. Daarnaast vindt het cultuurhuis de bijdragen van de jongeren zelf van belang voor de vitaliteit van de culturele sector *an sich*. Het beleid voor de komende periode is gericht op verdieping van het programma door onder meer langlopende samenwerkingstrajecten aan te gaan met *artists in residence*. Het cultuurhuis gaat het bestaande programma verbreden door instrumentale muziek te stimuleren en combinaties te maken met traditionele muziekstijlen.

Verder wil het weer meer aandacht besteden aan mode en beeldende disciplines in het programma. Daarnaast breidt de organisatie haar talentontwikkeling verder uit van De Boks | creatieve werkplaats naar De Boks | creative community, en beoogt ze een doorzetting van de groei met de kennismakingslijn in andere, vergelijkbare wijken in de stad.

Door de toegenomen huisvestingslasten en het wegvallen van budget uit Welzijn sociaal beheer heeft de stichting extra subsidie aangevraagd om de kosten voor huisvesting en sociaal beheer te dekken. Tevens is een ophoging voor het inhoudelijk programma aangevraagd, gericht op het beantwoorden van de vraag naar laagdrempelige mogelijkheden voor talentontwikkeling met jongeren in andere Utrechtse wijken.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De visitatiecommissie is zeer te spreken over het enthousiasme en de gedrevenheid die zij bij het Jongeren Cultuurhuis Kanaleneiland (JCK) heeft ontmoet. Het cultuurhuis beschikt over een open en leergierig team dat zich zelfbewust positioneert en kansen ziet om te groeien: voor de jongeren uit de wijk, voor de organisatie en voor zichzelf. De commissie ziet en prijst dat het JCK op zoveel vlakken investeert in artistieke kwaliteit, niet alleen voor de jongeren maar ook voor de medewerkers en docenten die de jongeren begeleiden. Artistiek gezien vaart de organisatie deels op de vraag die bij de jongeren leeft, maar duidelijk ook op het aanwezige artistieke talent en het initiatief van de jonge makers die met de jongeren werken. De kennismaking met cultuur wordt laagdrempelig aangeboden, maar is tegelijkertijd ambitieus. Het lijkt de commissie wel goed om de Raad van Toezicht te versterken met een lid met artistieke expertise, die kan helpen de artistieke visie nog steviger neer te zetten.

Betekenis voor de stad

Voor het JCK heeft de toelating tot de Cultuurnota rust gebracht in de organisatie. Deze nieuwe positie heeft er daarnaast voor gezorgd dat het cultuurhuis meer serieus wordt genomen in de culturele wereld van Utrecht, met voor de jongeren interessantere platformen om zich te presenteren tot gevolg. Het JCK is samenwerkingen

aangegaan met de Stadsschouwbrug, Tivoli-Vredenburg en het Nederlands Filmfestival, die deels tot terugkerende programma's hebben geleid. De organisatie geeft aan dat zij zich in deze samenwerkingen nog sterker zou kunnen positioneren en zich soms zakelijker kan opstellen. De commissie onderschrijft dat het JCK zich zelfbewuster mag positioneren in de samenwerking met andere culturele instellingen en adviseert daarnaast krachten te bundelen met de urban partners in de stad.

Ondernemerschap

Het JCK geeft aan haar activiteiten in andere wijken te willen doorontwikkelen. In het bijzonder in Overvecht waar JCK reeds vijf jaar actief bezig is met de ambitie om een volwaardig Jongeren Cultuurhuis Overvecht te gaan realiseren. De commissie acht het JCK daar capabel genoeg voor, de organisatie in Kanaleneiland staat stevig en er is ruimte bij de medewerkers om uit te breiden in uren. Tegelijkertijd zal die uitbreiding gepaard moeten gaan van een verdere versterking van de organisatie, die nu zwaar leunt op een paar vaste krachten. De commissie zou willen adviseren te werken aan een grotere spreiding van verantwoordelijkheden binnen de organisatie en de jonge makers meer zichtbare invloed te geven in de artistieke visie. De uitbreiding van de activiteiten van het JCK is een kans voor de medewerkers om te groeien in hun vakgebied.

De commissie waardeert het dat JCK in het verleden met sponsoring en crowdfunding heeft geëxperimenteerd en adviseert om vanuit die ervaringen te zoeken naar een financieringsmix die past bij het profiel van de organisatie. De commissie constateert dat het JCK baat zou hebben bij een diffusere financiering binnen meerdere beleidsdomeinen.

Onderscheidendheid

Het JCK is sterk geworteld in de wijk en heeft ook goede contacten met jongeren in andere wijken zoals Overvecht. Het cultuurhuis breekt de wijk open, het krijgt makkelijker het vertrouwen van ouders en maakt kunst en cultuur toegankelijk voor een groep jongeren die er anders weinig mee in aanraking komt. Vanuit die positie wordt het JCK benaderd door culturele instellingen in het centrum van de stad, die op zoek zijn naar

manieren om in contact te komen met deze voor hen lastig te bereiken doelgroep. Het cultuurhuis is zich bewust van het gevaar van *window dressing* als de jongeren te gemakzuchtig worden ingezet om aan diversiteitseisen te voldoen, en stuurt daarom aan op duurzame samenwerkingen. De commissie is benieuwd naar hoe het JCK in de toekomst nog zelfbewuster een strategische positie zal innemen in het culturele veld van Utrecht.

Cultuur voor iedereen

Diversiteit is geen thema voor het JCK, maar een vanzelfsprekend gegeven dat voortkomt uit de wijk waarin het geworteld is. De diversiteit betreft zowel de medewerkers en de jonge makers, als de jongeren waar het cultuurhuis mee werkt. De organisatie biedt Cultuur voor iedereen aan, en in het bijzonder voor hen die daar het verst vanaf lijken te staan. Om een cultureel inspirerende stad te blijven is het van groot belang ruimte te bieden aan nieuwe invloeden en deze ook te voeden. Voor het JCK ligt de nadruk daarom niet op zenden maar op luisteren, vinden, ophalen, versterken, inspireren, verder brengen, tonen, stimuleren en uitdagen.

Ruimte voor talentvolle makers

De commissie waardeert het dat het JCK functioneert als hub voor zowel de jongeren uit de wijk, als voor jonge, talentvolle makers die de ruimte en ondersteuning krijgen om ook aan hun eigen carrière te bouwen. De jonge makers zijn de meest stimulerende coaches voor de jongeren. Ze leren niet alleen door de directe begeleiding maar ook door te zien hoe zij met hun eigen werk bezig zijn. Het lijkt de commissie een goed idee om de samenwerking met de jonge makers die de jongeren begeleiden verder uit te bouwen volgens het model van de *artist in residence*. De jonge makers begeleiden niet alleen de jongeren, maar werken ook aan hun eigen artistieke ontwikkeling. De commissie adviseert om deze formule nog meer tot een integraal onderdeel van de werkwijze van het cultuurhuis te maken.

Fair Practice Code

Het JCK is bekend met de Fair Practice Code. Het *artist in residence*-programma is een voorbeeld van hoe het JCK omgaat met talentvolle

makers: met een redelijk honorarium, maar ook door ondersteuning bij de eigen carrière en het gebruik van faciliteiten. De organisatie is wel kwetsbaar door de inzet van veel freelancers, maar heeft niet de financiële middelen om meer mensen in dienst te nemen. Op het gebied van vertrouwen, solidariteit, duurzaamheid en transparantie heeft de commissie een hele positieve indruk van het JCK. Het cultuurhuis biedt zijn mensen veel ruimte en vertrouwen.

K

Kunstliefde

Genootschap Kunstliefde

Kunstliefde is een genootschap dat bestaat sinds 1807. Het is een podium en expositieruimte voor beeldende kunst in Utrecht. In huis biedt Kunstliefde een divers programma met actuele tentoonstellingen en activiteiten waarin de focus ligt op hedendaagse kunst, beeldend kunstenaars in Utrecht en jong talent. Daarnaast realiseert Kunstliefde projecten op locaties in de stad om kunst onder de aandacht te brengen bij een breed publiek, zoals Utrecht-DownUnder en de Atelierroute. Het genootschap is een van de oudste in Nederland en kent kunstenaarsleden en kunstlievende leden. Kunstliefde is voornemens de doelstellingen en activiteiten conform het ondernemingsplan 2017 - 2020 uit te voeren, maar heeft te maken met een rechtszaak in verband met een extreme huurverhoging die wordt opgelegd door de eigenaar van het pand, Stichting Het Boellaardfonds.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

Kunstliefde verbindt mensen die zich op uiteenlopende manieren met beeldende kunst, en alles wat daarmee samenhangt, bezighouden.

Als genootschap dat bestaat sinds 1807 heeft het een grote diversiteit aan leden, zowel kunstenaars als kunstlievende. Eenmaal toegelaten kunstenaarsleden mogen altijd bij Kunstliefde aangesloten blijven, wat zorgt voor een diverse mix: jong talent, bekende namen en kunstenaars met een goede beroepspraktijk die (nog) niet veel tentoonstellingen op hun naam hebben staan. De diverse kunstenaars komen met elkaar in contact in onder meer het kunstenaarscafé, bij openingen en podiumavonden. Om de kwaliteit van tentoonstellingsprojecten binnen- en buitenshuis te waarborgen, worden deze door selectiecommissies samengesteld. Kunstliefde stelt deze commissies samen. De samenstelling en rol van de commissies en de aard van de selectie, wisselt per project: door leden, door externen, Utrechtse curatoren en experts. Een keer per jaar, tijdens de Cash & Carry-tentoonstelling in december, mogen alle leden werk laten zien. De procedures en samenstelling van de selectiecommissies zijn echter niet altijd helder. Met het oog op transparantie zou de organisatie het commissiereglement inzichtelijk kunnen maken. De commissie ziet ook mogelijkheden in het minder strak reguleren van de procedure door het aantal selectiemomenten te reduceren. De commissie vindt dat Kunstliefde een unieke positie inneemt in het veld van de actieve kunstenaar. Kunstliefde heeft een duidelijke en belangrijke sociale functie. Deze sociale kracht is ook een artistieke kwaliteit. De commissie ziet de complexiteit van de brede taak van de organisatie en stimuleert Kunstliefde juist de breedte van de organisatie en visie op beeldende kunst te omarmen.

Betekenis voor de stad

Kunstliefde biedt makers in de stad Utrecht ruimte om te exposeren en zich te ontwikkelen en brengt makers met elkaar in contact. Kunstliefde presenteert het werk van leden en andere makers aan een breed publiek in huis en op locaties in de stad op diverse en toegankelijke manieren. Kunstliefde is de schakel tussen een grote diversiteit aan kunstenaars en een breed kunstminnend publiek. Tevens begeleidt ze jonge net afgestuurde makers die vaak afkomstig zijn van de HKU.

Ondernemerschap

Kunstenaarsleden die ooit door Kunstliefde zijn geselecteerd, blijven vrijwel altijd lid. Naast kunstenaarsleden zijn er ook kunstlievende leden bij Kunstliefde aangesloten. Zij betalen eveneens een jaarlijks lidmaatschap. Kunstliefde promoot dit actief en er is momenteel een stijging in het ledenaantal zichtbaar. Kunstliefde heeft de wens de strategie aangaande bedrijfsvrienden verder uit te werken, maar dat is momenteel lastig vanwege de rechtszaak tegen het Boellaardfonds. Zolang de toekomst van het pand onzeker is, worden er geen bedrijfsvrienden geworven. Een deel van de extra financiering van de Gemeente Utrecht wordt het ene jaar aan UtrechtDownUnder en het andere jaar aan Atelierroute besteed. Hoewel deze extra financiële middelen gericht zijn ingezet, is deze scheiding niet in het jaaroverzicht zichtbaar gemaakt. Kunstliefde zal dit in het komende jaaroverzicht verwerken. De commissie wil voorts notie maken van de lopende rechtszaak over de huurverhoging die als een zwaard van Damocles boven het hoofd van de instelling hangt. Hoewel de gevolgen dramatisch kunnen zijn voor Kunstliefde, adviseert de commissie het gevoerde beleid en de inzet van het pand niet te laten afhangen van deze onzekerheid.

Onderscheidendheid

Kunstliefde heeft een unieke positie in Utrecht dankzij de rijke historie en het brede profiel en is daarin onderscheidend. Kunstliefde heeft veel vaste onderdelen zoals De Belofte, Nieuwe Liefde, De Kunstliefde Prijs en de ledententoonstelling, maar hierbinnen kan van alles gebeuren: van een groepsshow met tekenkunst tot een tentoonstelling met als gastcurator een geluidskunstenaar.

Cultuur voor iedereen

Kunstliefde sluit niemand uit en behandelt iedereen gelijk, maar heeft nog geen beleid op het gebied van diversiteit en inclusiviteit. Wel geeft de organisatie aan actiever op zoek te kunnen gaan naar nieuwe doelgroepen en bestuursleden, al zijn de tijd en de middelen beperkt. Toch heeft Kunstliefde in de praktijk al enkele projecten lopen waarvan diversiteit op natuurlijk wijze onderdeel is geworden. Voor de

afgelopen editie van UtrechtDownUnder werd voor de vrijwilligerspoule gebruik gemaakt van het netwerk van de Voedselbank. Vluchtelingen en medewerkers van de Voedselbank verzamelden vaak in een werfkelder; een meerwaarde van de afgelopen editie. Kunstliefde zal dit in de toekomst actiever inzetten en de contacten en lijnen die er zijn benutten.

Ruimte voor talentvolle makers

De Belofte, het ontwikkeltraject van Kunstliefde, loopt nu veertien jaar. Op basis van de behoefte van de deelnemende makers heeft Kunstliefde in de loop van de jaren het traject voortdurend bijgesteld. Tegenwoordig is hierin ook een rol weggelegd voor oud-Beloftekunstenaars. Zij brengen op vrijwillige basis hun recent opgedane kennis over aan nieuwe Belofte-kunstenaars. Kunstliefde kijkt waar de kunstenaars behoefte aan hebben, maar houdt ook vast aan enkele onderdelen die Kunstliefde belangrijk acht voor de ontwikkeling van de kunstenaar, zoals het bezoeken van galeries en galeriehouders en het contact met het Mondriaan Fonds.

Fair Practice Code

Kunstliefde zet zich in voor de kunstenaar op veel vlakken. De organisatie speelt in op de wensen van de kunstenaar waar dat kan en blijft solidair aan alle kunstenaarsleden en kunstenaars waarmee wordt gewerkt. Voor Utrecht Down Under zou Kunstliefde graag alle deelnemende kunstenaars een honorarium geven, maar het is tot op heden niet gelukt hiervoor een substantiële bijdrage te krijgen. Momenteel biedt Kunstliefde hen een honorarium aan dat redelijk in lijn is met het rekenmodel van het Mondriaan Fonds. Graag zou de organisatie ook werk in opdracht laten maken speciaal voor de locatie. Hierover lopen gesprekken met Cultuur & Ondernemen en met het Mondriaan Fonds. Het feit dat UtrechtDownUnder altijd op tijdelijke locaties plaatsvindt, bemoeilijkt het vinden van structurele subsidie en Kunstliefde zoekt hiervoor naar een tussenoplossing. De commissie ondersteunt deze ambities en adviseert de organisatie vooral helder inzicht te geven in beloningen en de balans te houden tussen betaalde krachten en vrijwilligers.

L

Le Guess Who?

Stichting Le Guess Who?

Le Guess Who? (LGW, 2007) is een vierdaags internationaal muziekfestival dat in het teken van vernieuwing en verrassing staat. Verspreid over een groot aantal locaties in de stad Utrecht wordt een waaier aan actuele muziek gepresenteerd, langs en over de grenzen van genres, culturen en regio's. Daarbij is speciale aandacht voor het leggen van bijzondere verbindingen in de programmering, voor combinaties met andere artistieke disciplines zoals vormgeving, film en theater en voor de dialoog tussen artiesten en publiek. Voor aanstormend talent wordt tegelijkertijd op kleinschalige locaties in de stad het gratis festival Le Mini Who? gehouden. Le Guess Who? is in korte tijd uitgegroeid tot een internationaal vermaard en toonaangevend evenement dat tot over de grenzen publiek trekt. Het festival is bovendien gestart met het realiseren van op zichzelf staande nevenprojecten rond diverse sub-thema's, en levert gastprogrammering voor festivals elders in de wereld. In de komende periode wil de organisatie haar huidige structuur consolideren en professionaliseren. Daarnaast ziet zij zich in een positie om te oogsten uit de opgebouwde reputatie, onder meer door artiesten uit de A-sector van de onafhankelijke popcultuur als curator van een speciaal programma aan het festival te verbinden.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

Le Guess Who? is een avontuurlijk festival dat risico's durft te nemen in de programmering. De commissie is onder de indruk van de bevologenheid waarmee de organisatie steeds weer bijzondere en experimentele artiesten en genres onder de aandacht van het publiek weet te brengen, zonder daarbij te leunen op de bekende *headliners*. LGW geeft met deze welhaast

activistische voortrekkersrol blijk van een grote liefde voor muziek. LGW kiest er bewust voor om niet mee te gaan in de monocultuur van veel festivals en investeert bijvoorbeeld in het zoeken naar vergeten of politiek geëngageerde artiesten. Daarnaast programmeert het dwars door genres heen en kijkt ook buiten de muzikale genres, bijvoorbeeld naar de beeldende kunst en literatuur. Bij de verdere ontwikkeling van het festival zet de organisatie in op artistieke verdieping en het beter vasthouden van het publiek; liever meer *passe-partouts* verkopen dan het programma verder uitbreiden. Tijdens het festival ontmoeten artiesten elkaar en is er plaats voor artistieke uitwisselingen die ook weer kunnen leiden tot nieuwe projecten.

Betekenis voor de stad

LGW voelt zich thuis in Utrecht. De stad kent veel bijzondere plekken en verschillende partijen waarmee samengewerkt kan worden. De ambities om het festival te laten groeien zijn dan ook vooral gericht op het uitbreiden van samenwerkingen in de stad. Niet alleen in het centrum met andere culturele instellingen, maar ook in de wijken ziet LGW kansen voor uitwisseling. De commissie vindt het positief dat de organisatie die beweging door de stad maakt en niet op een plek blijft zitten.

LGW is een internationaal uithangbord voor de stad Utrecht. Het festival trekt veel (inter)nationale bezoekers die de stad in vier dagen goed leren kennen. De spreiding van het programma door de stad wordt door deze bezoekers zeer gewaardeerd. De organisatie voelt zich daarin echter niet altijd voldoende erkend door de partijen die zich bezighouden met de promotie van de stad. Daarnaast brengt de programmering op alternatieve locaties in de stad, zoals kerken, veel extra kosten met zich mee.

Ondernemerschap

LGW geeft aan te willen toetreden tot de culturele basisinfrastructuur (BIS) van de rijksoverheid. Het festival loopt tegen de grenzen aan van wat binnen de huidige bezetting mogelijk is. Het zoekt meer continuïteit en meer ruimte om zelf programma's samen te stellen en producties te initiëren. Gezien de voortrekkersrol van het festival begrijpt de commissie dat de organisatie zoekt naar manieren om de eigen aanpak

te verfijnen en de kwaliteit te waarborgen. De commissie verwacht dat een toetreding tot de BIS het festival ten goede zal komen, maar hoopt wel dat het daarbij de vrijheid behoudt om artistiek inhoudelijk wendbaar te blijven. Een groot deel van LGW vindt plaats in Tivoli-Vredenburg. De commissie raadt aan om de inkomsten en kosten van dit onderdeel in een toelichting op de begroting beter uit te leggen en hoopt dat TivoliVredenburg de organisatie van het festival hierin tegemoet kan komen. De commissie vindt het logisch dat LGW heel zorgvuldig zoekt naar de juiste financieringsmix. Door het specifieke imago van het festival ligt het samenwerken met grote sponsors bijvoorbeeld niet altijd voor de hand. De commissie vindt de deelname van LGW aan een pilot van het VSBfonds en Fonds 21 om publieksonderzoek in de cultuur op landelijke niveau af te stemmen, positief en passend bij de zelfkennis die de organisatie aan de dag legt.

Onderscheidendheid

LGW is een experimenteel festival met een zeer uitgesproken profiel, dat zowel nationaal als internationaal de aandacht trekt en tegelijkertijd op wijkniveau verbindingen legt. In de programmering toont het festival zich volgens de commissie een smaakmaker en pionier van hoge kwaliteit. LGW neemt meer risico's dan andere muziekfestivals en loopt daarmee consequent voor de troepen uit.

Cultuur voor Iedereen

LGW verhoudt zich op verschillende niveaus tot het thema van cultuur voor iedereen. Enerzijds is het aanbod van artiesten op het festival zeer divers en biedt het activistische karakter van een deel van de programmering, en de verbreding in de samenwerking met verschillende disciplines, kansen om nieuwe doelgroepen te bereiken. Anderzijds wordt de diversiteit opgezocht door de wijken in te trekken en daar met muziek als verbindend middel samenwerkingen aan te gaan. De organisatie realiseert zich wel dat het niet vanzelfsprekend is dat het publiek dat zo bereikt wordt vervolgens ook een dagkaart of passpartout koopt.

Ruimte voor talentvolle makers

Met Le Mini Who? biedt het festival een podium voor talentvolle en startende muzikanten. Daarnaast zou de organisatie specifieke producties willen organiseren voor talentvolle makers, maar heeft het daar nu niet de middelen voor. Een festival als LGW is bij uitstek een plek voor ontmoeting en netwerk – regelmatig spelen artiesten uit het buitenland er samen met Nederlandse artiesten. De commissie ziet dan ook kansen om deze voor jonge makers belangrijke uitwisseling beter te faciliteren als daar middelen voor beschikbaar zijn.

Fair Practice Code

De organisatie geeft aan dat de grootste druk op de medewerkers door de professionalisering is verlaagd, maar dat deze nog steeds aanwezig is. De commissie signaleert verder dat het onderwerp van realistische vergoedingen voor freelancers en artiesten duidelijk leeft bij de organisatie. LGW geeft aan dat het goed zou zijn om richtlijnen te ontwikkelen voor de vergoedingen van muzikanten, maar dat dit in samenwerking met de sector moet gebeuren. Wel ziet het kansen om hierin de leiding te nemen en als laboratorium te functioneren. De commissie zou dit initiatief zeer waarderen; het festival is door zijn unieke positie in staat een dergelijk onderwerp aan de orde te stellen.

Het Literatuurhuis

Stichting Het Literatuurhuis

Het Literatuurhuis is het resultaat van een fusie tussen vier voorheen zelfstandige organisaties op het gebied van literatuur: de Stichting Literaire Activiteiten Utrecht (SLAU), het Poëziecircus, Nacht van de Poëzie en de Stichting Utrechts Internationaal Literatuurfestival (het City2Cities-festival). Elk van de organisaties bracht een eigen succesvol festival mee naar het nieuwe samenwerkingsverband. Het Literatuurhuis beoogt de literaire cultuur in brede zin een podium in de samenleving te bieden en zet daartoe verschillende groot- en kleinschalige evenementen, producties en activiteiten in.

De Nacht van de Poëzie is het jaarlijkse evenement rond Nederlandstalige dichters in TivoliVredenburg en vertegenwoordigt, evenals de NK Poetry Slam, een wedstrijd voor beginnende dichters. Beide evenementen zijn vertrouwde elementen in het aanbod van Het Literatuurhuis. Het City2Cities-festival is in 2016 met een verbreding qua aandachtsgebied, verdergegaan als het International Literature Festival Utrecht (ILFU); een meerdaags festival dat gewijd is aan Nederlandse en internationale prozaschrijvers. In Literaire Meesters ten slotte staat per editie een klasieke schrijver uit de literatuurhistorie centraal. Naast de festivals is het hele jaar door een ruim aanbod aan activiteiten rondom literatuur. Met ingang van 2018 heeft Het Literatuurhuis de afzonderlijke festivals Nacht van de Poëzie, ILFU en Literaire Meesters gebundeld in één festivalperiode van twee weken in september, onder de noemer Internationaal Literatuur Festival Utrecht. Het Literatuurhuis heeft bij Unesco in 2017 de titel City of Literature voor de stad Utrecht verworven.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is onder de indruk van de omvang en de kwaliteit van het programma. De wijze waarop Het Literatuurhuis erin is geslaagd om de vier organisaties samen te brengen en daarin bruggen te slaan, vindt zij lovenswaardig. Ook activiteiten en aandachtspunten die voorheen niet door een van de afzonderlijke instellingen werden gedekt, krijgen vanuit de gefuseerde instelling aandacht. De inzet van het bestuur en de medewerkers getuigt van grote betrokkenheid en de commissie spreekt haar vertrouwen uit in de koers van Het Literatuurhuis. Wel ziet de commissie het als onvermijdelijk om keuzes te gaan maken in de ambities, om het programma hanteerbaar te houden voor de organisatie. De commissie is positief over de keuze voor één grotere festivalperiode met een bredere opzet en met de Nacht van de Poëzie als slotavond. Ook zijn activiteiten voor kinderen en jongeren aangehaakt. Zij ziet in het programma een voldoende evenwichtige balans tussen mainstream en opkomende schrijvers. Bij de Nacht van de Poëzie is er sprake van een verjonging van het publiek en de commissie is positief over de impact van NK Poetry Slam

voor nieuwe dichters. De plannen voor het Fringefestival lijken haar overtuigend uitgewerkt. Het Literatuurhuis streeft er ook naar het publiek te verrassen met vernieuwende literatuur. Het brengt niet alleen Westerse literatuur onder de aandacht en verbreedt hiermee de horizon, vindt de commissie. Zo liet de aandacht voor China vorig jaar zien hoe de Chinese literaire traditie haaks staat op die in het Westen. In een eerder jaar stonden Syrische schrijvers in de aandacht en in 2018 betreft het Turkse schrijvers.

Betekenis voor de stad

De organisatie geeft er blijk van dat zij de relevante – vaak kleinere – organisaties in Utrecht goed in het vizier heeft. De commissie waardeert voorts de samenwerking met de Universiteit Utrecht en raadt aan ook de samenwerkingsmogelijkheden met de HKU te onderzoeken. De commissie is van mening dat er vooralsnog sprake is van geringe samenwerking met de Bibliotheek Utrecht. Potentiële samenwerking tussen beide instellingen biedt Utrecht kansen om zich te profileren als literairstad en tevens City of Literature verder vorm te geven, denkt de commissie.

Met een verwijzing naar de recente sectoranalyse geeft de organisatie aan dat zij de beschikbare subsidie binnen de cultuurnota voor organisaties op het gebied van literatuur in de stad als gering ziet.

Ondernemerschap

Ook op bestuurlijk niveau is de fusie op een prijzenswaardige manier verlopen. De commissie ziet sterke profielen naar voren komen in het bestuur en zij waardeert de wijze waarop de artistieke en zakelijke leiding is geborgd. De organisatie lijkt echter overbelast door het omvangrijke programma en het maken van scherpe keuzes en het stellen van prioriteiten ziet de commissie als noodzakelijk. Zij ziet hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid van bestuur en directie. Ten behoeve van het nieuwe ILFU is substantiële aanvullende financiering verworven. Met externe financiering houdt de organisatie het bedrijf draaiende maar op de langere termijn ziet de commissie het als een instabiele situatie. Zij signaleert hier een punt van zorg maar door de komst van een zakelijk

leider ziet zij nieuwe kansen om aanvullende fondsen en private middelen te werven. Met betrekking tot het verwerven van de titel City of Literature geeft de organisatie aan dat de uitvoering van deze taak in organisatorische zin haar draagkracht te boven gaat. Zij spreekt de wens uit dat de gemeente hierin een proactieve rol oppakt. Het Literatuurhuis heeft het voornemen een aparte stichting op te richten. De commissie onderkent het belang van een oplossing voor de werkzaamheden ten behoeve van City of Literature.

Het Literatuurhuis heeft geen CRM-systeem, wel beschikt het over adresbestanden. Men heeft een breed en generiek beeld van de achterban (van de vroegere vier instellingen) maar nog geen gespecificeerd beeld van de sub-publieksgroepen en nieuwe publieksgroepen. Publieksonderzoek wees uit dat de huidige publieksgroep breed is wat betreft leeservaring, varieert in leeftijd, en dat 40 procent afkomstig is van buiten de regio Utrecht. De commissie vindt het positief dat Het Literatuurhuis zich voorneemt om zich actief met de publieksonwikkeling bezig te houden.

Onderscheidendheid

Als koepelorganisatie in de stad op het gebied van literatuur met toonaangevende festivals en een breed programma vervult Het Literatuurhuis volgens de commissie een onderscheidende rol binnen het aanbod.

Cultuur voor iedereen

De commissie vindt dat de organisatie een realistisch beeld geeft van haar kansen en knelpunten op het gebied van diversiteit. Cultureel diverse schrijvers in haar programma trokken in het algemeen geen divers publiek, maar bij geïsoleerde programmaonderdelen met schrijvers en Turkse zangers, kwam een omvangrijk Turks publiek uit het gehele land. De organisatie streeft echter naar een gemengd publiek over de gehele linie van haar programma. De commissie mist culturele diversiteit in het bestuur en wijst met enige nadruk op wegen om meer proactief buiten het eigen netwerk en aanpalende kunstdisciplines te zoeken en aan te sluiten bij bestaande circuits. Ook voor een brede makelaarsfunctie in de stad vindt zij diversiteit binnen de organisatie van belang.

Om Het Literatuurhuis te verduurzamen en haar eigen bestaansrecht zeker te stellen, raadt de commissie aan vernieuwend beleid te ontwikkelen op het gebied van inclusiviteit.

Ruimte voor talentvolle makers

Ruimte voor jonge makers ziet de commissie terug in diverse onderdelen van het programma, waaronder NK Poetry Slam en de Nacht van de Poëzie en in het streven naar een balans tussen ervaren en opkomende schrijvers.

Fair Practice Code

De organisatie streeft ernaar om een passend aantal fte's te creëren, om de huidige overbelasting van haar medewerkers een halt toe te roepen. In de optiek van de commissie ligt de oplossing niet zonder meer in het vergroten van de organisatie en het verruimen van de financiering, maar tevens in het aanpassen van de werklust door prioriteiten te stellen binnen het programma. Daarin ziet zij ook een mogelijke taak weggelegd voor het bestuur. Het Literatuurhuis laat zich bij de betaling van schrijvers deels leiden door de richtlijnen van de Schrijverscentrale. De organisatie ondervindt de gevolgen van de marktwerking in de schrijverswereld, met hoge prijzen voor lezingen. Bekende namen in het programma betalen zich echter terug in publiciteit voor het festival.

M

Monobanda

Stichting Monobanda PLAY

Monobanda PLAY heeft in 2018 de naam gewijzigd in Monobanda. Monobanda maakt vernieuwende interactieve ervaringen die uitgaan van de spelende mens met als doel de grenzen van technologie en interactie te verkennen en uit te breiden. Monobanda wil

inspireren, innoveren en bijdragen aan de ontwikkeling en verbreding van het interactieve medium met eigen werk en cross-sectorale samenwerkingsverbanden.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie vindt de keuze om 'spelen' binnen de missie en visie van Monobanda een prominente plek te geven sterk en onderscheidend. De gerealiseerde projecten zijn op zichzelf origineel en interessant. De commissie vraagt zich wel af in hoeverre spelen een middel is om een bepaald doel te bereiken en wat dat doel dan is. Het is de commissie niet goed duidelijk hoe Monobanda tot ideeontwikkeling komt, welke artistieke keuzes daaraan ten grondslag liggen en welke doelstellingen en doelgroepen beoogd worden. De organisatie komt nu vrij projectmatig over, terwijl het aan te bevelen is de losse projecten in een groter verband te zetten, gekoppeld aan een stevigere strategische visie. De commissie adviseert Monobanda zich hiertoe een aantal vragen te stellen. Welke projecten gaan we ontwikkelen of aan deelnemen en waarom? Op wie richten we ons en welke logische partners horen daarbij? Welke partners niet? En waarom niet? En hoe kunnen we dat het beste *branden*?

Betekenis voor de stad

De projecten van Monobanda zijn over het algemeen laagdrempelig, inclusief en complementair aan het culturele aanbod in Utrecht. De praktische aanhaking op nieuwe ontwikkelingen in de stad (diverse gebiedsontwikkelingen zoals Merwedekanaal-zone, Beurskwartier of Science Park), het broedplaatsenbeleid of de Utrechtse *healthy urban living*-strategie zou echter beter kunnen. Hier liggen de komende jaren absoluut kansen voor Monobanda, maar het is onduidelijk of en hoe deze kansen gepakt zullen worden. Ook hier geldt dat Monobanda scherper op het eigen netvlies kan zetten bij wie ze zich wil aansluiten, waarom en met welk doel.

Ondernemerschap

De commissie constateert dat de financiële basis dun is. Financiële ruimte om de organisatie structureel in formatie te laten groeien is er niet.

Ruimte en kennis om zelfstandig andere financieringsbronnen of fondsen te werven, bijvoorbeeld ten behoeve van professionalisering, lijken niet overtuigend aanwezig. Zakelijke kennis is nu vooral bij het bestuur geborgd, niet bij de directie. De commissie constateert ook dat Monobanda in een proces van ontwikkeling en groei zit en ziet dat er wel degelijk mooie stappen zijn gezet op het gebied van (onder andere) ondernemerschap. De betrokkenheid en kennis van het bestuur geeft vertrouwen. Kansen op het gebied van marketing en merkwaarde blijven nu nog liggen. Monobanda is binnen haar projecten soms wat onzichtbaar als afzender. Ook hier geldt: wanneer Monobanda scherper zou neerzetten wie ze is, voor wie, waarom en welk verhaal daarbij hoort, volgt er zeer waarschijnlijk vanzelf een logische marketing- of brandingstrategie. Dit kan vervolgens helpen bij het aanvragen van extra fondsen en het op eigen initiatief gericht benaderen van potentiële partners.

Onderscheidendheid

De commissie vindt het werk van Monobanda zeer onderscheidend. Er zijn maar weinig andere makers die kunst combineren met spelen en dan ook nog (in de meeste gevallen) ingestoken vanuit een maatschappelijke of sociale invalshoek. Er worden duidelijke stappen gezet buiten het domein van de digitale cultuur en samenwerkingsverbanden aangegaan met andere sectoren. Dit geeft het werk van Monobanda domein-overstijgende waarde.

Cultuur voor iedereen

In de missie en visie van Monobanda liggen inclusiviteit en veel verschillende instapniveaus besloten. Er is geen specifieke diversiteitsstrategie maar veel gebeurt al automatisch, mede vanuit het commitment van de organisatie op bepaalde sociale thema's.

Ruimte voor talentvolle makers

Monobanda biedt ruimte aan makers en talenten. Dit is een kernwaarde van de organisatie, maar bewust beleid hierover ontbreekt. Dit past bij de huidige grootte van de organisatie, maar bij een eventuele groei in de toekomst zou talentontwikkelingsbeleid zeker op zijn plaats zijn.

Fair Practice Code

De commissie juicht toe dat er wordt nagedacht over professionelere verloning en differentiatie in verloning. Mocht Monobanda in de toekomst willen groeien of uitbreiden, dan zal dit leiden tot een meer hiërarchische organisatie. Dit lijkt de commissie prima. Het biedt potentiële werknemers kansen op doorgroei, wat weer zijn beslag zal hebben op ambitie en kwaliteit. Ook het aantrekken en vooral vasthouden van talentvolle makers of programmeurs zal op deze wijze beter geborgd worden.

Museum Speelklok

Stichting Nationaal Museum van Speelklok tot Pierement

Museum Speelklok (1956) beschikt over de grootste openbare collectie historische mechanische muziekinstrumenten en wil deze collectie zo veel mogelijk ontsluiten en laten klinken voor een breed publiek. Het museum heeft een internationale status als kenniscentrum op dit gebied en beschikt over een gerenommeerd restauratieatelier dat ook een erkend leer-werkbedrijf is. Tot haar kerndoelen rekent het museum het succesvol presenteren van de (im)materiële collectie zowel offline als online en het vergroten van de maatschappelijke betekenis van het museum in en voor de stad. De organisatie streeft daarbij naar de realisatie van een ambitieus tentoonstellingsprogramma. In 2018 is de tentoonstelling *Robots love Music* gerealiseerd, over de vermeende strijd tussen mens en machine. Een tentoonstelling over straatmuziek staat voor 2020 op de planning. Uiteindelijk hoopt het museum met extra investeringen meer dan 100.000 bezoekers per jaar te trekken.

Artistiek inhoudelijk kwaliteit

In de eerste twee maanden van haar aanstelling werkte de nieuwe directeur van Museum Speelklok aan de aanvraag voor de Cultuurnota 2017 - 2020. In de afgelopen periode heeft zij het gewenste model van een interactief muziek- en techniek-museum verder uitgewerkt, zonder daarbij het algemeen publiek te verwaarlozen. De invulling van het kenniscentrum is de afgelopen jaren

aangepast van een alomvattend internationaal kenniscentrum naar een realistischer, organisch groeiend kenniscentrum. Het museum zet in op beleving en techniekvoorlichting en ontwikkelt om de zoveel tijd een *blockbuster* rond een thema dat voortkomt uit de rijke collectie mechanische muziekinstrumenten. De commissie is onder de indruk van de inventieve manier waarop het museum vanuit zijn collectie steeds aanleidingen vindt om verhalen te vertellen en daarmee een groot publiek weet te bereiken. Daarin schuilt in de uitputting een zekere kwetsbaarheid. De onderwerpen die het museum kiest en de publieksgroepen die het bedient zijn divers. De commissie vindt het van belang daarbij een duidelijk profiel voor ogen te houden. De commissie hoopt dat het museum in de grote hoeveelheid activiteiten de voor het publiek herkenbare systematiek in de gaten houdt. Het is de uitdaging om bij al die ambities het niveau hoog te houden en de aansluiting met de doelgroepen te blijven maken.

Betekenis voor de stad

Museum Speelklok is een uniek museum met grote aantrekkingskracht op een breed publiek. Het presenteert zich als een 'instapmuseum'. Het museum is in Utrecht geboren en getogen en voelt zich hier thuis: Utrecht is een echte muziekstad. Het museum werkt regelmatig samen met Utrechtse podia. De directeur zit sinds enige tijd ook in het Utrechts Muziek Overleg (UMO). Museum Speelklok is gevestigd in een mooie en centraal gelegen kerk, maar geeft aan dat dit voor een museum om allerlei redenen een lastig gebouw is. Een goed passend gebouw zou veel mogelijk maken op het gebied van tijdelijke tentoonstellingen, vaste opstellingen en verhuur. De programmering van het podium wil het museum meer gaan sturen in relatie tot de eigen artistiek inhoudelijke visie. De collectie speelt muziek en kan dus van tijd tot tijd op het podium worden gezet, soms wordt er dan samengespeeld met muzikanten.

Ondernemerschap

De commissie ziet het risico van overbelasting; er bestaat naar haar idee een spanningsveld tussen de vele ambities en de capaciteit van het team. De commissie vraagt zich af wat een eventuele groei van het museum en de

bezoekersaantallen zou betekenen voor de artistiek inhoudelijke koers, de beschikbare faciliteiten en het gebouw. De kerk is mooi en centraal gelegen, maar een lastig gebouw voor het museum, bijvoorbeeld als het gaat om tentoonstellingen en verhuuractiviteiten. De hogere bijdrage uit de Cultuurnota heeft het mogelijk gemaakt om een pr-medewerker aan te nemen, waardoor meer stagiairs konden worden begeleid met als resultaat veel persaandacht en reuring in de stad. Daarnaast kon een *registrar* worden aangenomen en kon er meer worden geïnvesteerd in de wisseltentoonstelling. De financieringsmix ziet er wat betreft de fondsenwerving goed uit en ook de horeca loopt naar behoren. Het museum heeft gastvrijheid hoog in het vaandel staan: ieder uur kan het publiek een gratis rondleiding volgen en ook bij verhuur is een rondleiding altijd inbegrepen. Knelpunt volgens het museum is de slechte bereikbaarheid van de musea in het centrum van Utrecht. Daar wordt in SUM-verband aan gewerkt.

Onderscheidendheid

Het museum is uniek te noemen door de bijzondere collectie mechanische muziek-instrumenten, maar ook door de manier waarop het zowel laagdrempelig als de verdiepend weet te zijn.

Cultuur voor iedereen

Het museum biedt speciale faciliteiten voor mindervaliden, blinden en ouderen. Als er een relatie met de collectie valt te maken, ziet het museum ook mogelijkheden om meer mensen met een cultureel diverse achtergrond aan te spreken. Het geeft ook aan in SUM-verband te willen optrekken om mogelijke samenwerkingen op dit vlak te onderzoeken. De naturalisatie-ceremonie voor nieuwe Utrechters vindt plaats in Museum Speelklok. Kinderen met een cultureel diverse achtergrond komen veelal binnen via het scholenprogramma. Voor de vacature voor Raad van Toezicht, zoekt het museum iemand met een biculturele achtergrond. De organisatie is zich ervan bewust dat een andere blik op het museum een positieve aanvulling kan zijn.

Ruimte voor talentvolle makers

Museum Speelklok biedt talentvolle makers op verschillende manieren de ruimte om zich verder te ontwikkelen. In het restauratieatelier werken specialisten van hoog niveau. Het museum geeft aan dat het lastig is om mensen te vinden met de juiste opleiding en vaardigheden. Daarom leidt het atelier zelf vakmensen op en begeleidt het stagiairs. Verder werkt het museum met studenten die de rondleidingen verzorgen. Zij worden begeleid en getraind om bezoekers te ontvangen en van de juiste en gewenste informatie te voorzien. Daarnaast biedt het museum jonge musici een podium en leverden studenten van de HKU een bijdrage aan de tentoonstelling Robots love Music.

Fair Practice Code

Het museum is bekend met de Fair Practice Code. De studenten die rondleiden, krijgen een vergoeding en worden soms op projectbasis ingezet bij de totstandkoming van tentoonstellingen. Het museum geeft wel aan dat het bij de meer experimentele concerten niet altijd mogelijk zal zijn om de Code te volgen, omdat deze dan onbetaalbaar worden.

N

Nederlands Film Festival

Stichting Nederlands Film Festival

Het Nederlands Film Festival (1981) is in omvang, bereik en impact uitgegroeid tot het gezichtsbepalende festival van de Nederlandse filmcultuur. Het NFF laat een zo groot mogelijk publiek kennismaken met de Nederlandse film in alle breedte en levert constructieve bijdragen aan de Nederlandse av-industrie (fictie, documentaire, series, interactive, transmedia) door thema's te agenderen, vakgenoten te inspireren, projecten te stimuleren en professionals samen te brengen. Het negendaagse

festival genereert grootse media-aandacht. Utrecht is op dat moment de hoofdstad van de Nederlandse film, waar de vakwereld en een groot publiek worden verwelkomd. In de periode 2017 - 2020 richt het NFF zich op de integratie van de pijlers film, televisie en interactive. Het NFF wil die vakgebieden samenbrengen in diverse activiteiten voor publiek en professionals.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is positief over de keuze van het Nederlands Film Festival (NFF) voor gastcuratoren die hun eigen avond samenstellen en over de hernieuwde aanscherping van het Academy systeem. Het NFF etaleert de Nederlandse film. Deze functie wordt uitstekend uitgevoerd en levert het festival veel aandacht en publiek op. Het programma voor professionals bestaat uit drie pijlers – film, televisie en interactief – die nu integraal worden aangeboden. Raadpleging van de beleidsdocumenten, de zelfevaluatie van het festival en het visitatiegesprek hebben de commissie onvoldoende inzage gegeven op wat het programma voor professionals in kwaliteit en kwantiteit oplevert. De commissie raadt het NFF aan de regie van het programma meer naar zich toe te trekken en zo zicht te houden op het resultaat.

De commissie complimenteert het NFF met de intensiteit waarmee het zijn educatiebeleid vorm wil geven. NFF stelt zich actief op door programma's via scholen aan alle kinderen in Nederland aan te willen bieden. De nieuwe ambities op het gebied van educatie zijn lovenswaardig maar erg hoog. De commissie vraagt zich af of een intensivering halverwege het lopende kunstenplan urgent genoeg is om nu in te zetten, gezien de huidige uitdagingen van het NFF qua publieksbereik en financiering. De commissie raadt aan duidelijke prioriteiten te stellen en die in ogenschouw te houden. De commissie heeft de indruk dat de internationale programmering de laatste twee jaar in omvang is afgenomen.

Betekenis voor de stad

De commissie is van mening dat het NFF een grote betekenis heeft voor de stad. De zichtbaarheid is groot en het festival trekt een hoog aantal bezoekers uit Utrecht en daarbuiten.

Wel is de commissie van mening dat de samenwerking van het NFF met partners zoals Utrecht Marketing en 't Hoogt verstevigd kan worden.

Ondernemerschap

Het grote aantal films van het NFF wordt voornamelijk via de afname van distributeurs vertoond. Het NFF verwacht dat op termijn een probleem ontstaat in de afname omdat distributeurs een afdracht willen ontvangen, wat eerder niet het geval was. De commissie kijkt met spanning en ook met zorg toe hoe deze uitdaging wordt opgelost, en de mogelijke consequenties voor het aantal films dat wordt vertoond.

De commissie is positief over het verkorten van de afgelopen editie. De kortere festivalperiode van negen dagen heeft kostenreductie opgeleverd zonder een direct negatief effect op het festival. Wel uit de commissie haar zorg over de forse toename van het aantal vrijkaarten aangezien dit een derving van inkomsten is. Het aangekondigde crm-systeem heeft het NFF nog niet gerealiseerd en zodoende is er weinig informatie over bezoekers en het bezoekgedrag. Dit betekent dat de marketingstrategie, gericht op het verbreden en vergroten van het publiek, nog niet aansluit op de marketingambitie. Daarbij heeft de commissie twijfels of het NFF de aankomende jaren wel meer bezoekers zal bereiken aangezien de eerder geformuleerde groei, waar het festival aan vasthoudt, al ambitieus was en tot nu toe niet haalbaar blijkt. Het voornemen van het NFF om meer jongeren te bereiken zal volgens de commissie vertaald moeten worden in een doeltreffende strategie.

De commissie heeft het beeld bevestigd gekregen dat het merendeel van de beschikbare uren van de zakelijk directeur besteed wordt aan het werven van fondsen en sponsors. De commissie begrijpt dat financiën om de hoogste prioriteit vragen gezien de lager dan gevraagde subsidie maar constateert ook dat de zakelijk directeur aan andere zaken nauwelijks meer toekomt. De commissie vraagt zich af, gezien de huidige ontwikkelingen in de organisatie, of de overgang naar een Raad van Toezicht juist getimed wordt.

Onderscheidendheid

Het NFF onderscheidt zich doordat het de schotten heeft weggehaald tussen de disciplines film, televisie en interactief.

Het festival is tevens onderscheidend vanwege het programma dat van 'hoog' tot 'laag' wordt gepresenteerd.

Cultuur voor iedereen

De commissie constateert dat het NFF een serieuze inspanning levert om een meer divers publiek te bereiken ook al is het resultaat nog weinig duidelijk. De commissie merkt op dat het, ondanks dat het NFF aangeeft de Cultural Governance Code toe te passen, nog niet is gelukt voldoende diversiteit in de bestuurssamenstelling te realiseren, bijvoorbeeld in leeftijd en culturele achtergrond. Ook de organisatie kan nog diverser en dit vraagt aandacht voor de komende jaren.

Ruimte voor talentvolle makers

De commissie constateert dat het NFF volop aandacht heeft voor de ontwikkeling van jonge professionals door het aanbieden van een NFF Talentprogramma. Het is de commissie niet duidelijk welke doelen het NFF zich hierbij stelt en wil behalen. Gezien de missie van het NFF waarbij signaleren, presenteren en ontwikkelen kwalitatieve doelen zijn, merkt de commissie op dat het NFF concreter inzicht kan geven op de specifiek toegevoegde waarde voor talentvolle makers.

Fair Practice Code

De Fair Practice Code wordt door het NFF onderschreven maar krijgt gezien de huidige urgentie van fondsenwerving geen prioriteit. Het NFF heeft nog een weg te gaan, de filmsector heeft geen cao en het NFF volgt geen andere cao. In gezamenlijkheid met andere filmfestivals kan een cao op de agenda worden gezet.

Nederlands Kamerkoor

Stichting Nederlands Kamerkoor

Het Nederlands Kamerkoor (NKK, 1937) presenteert al ruim 80 jaar koormuziek op hoog niveau uit alle genres en tijdperken. In 2015 verhuisde het NKK naar Utrecht waar het al een vertrouwde bezoeker was, onder meer als vaste bespeler van de Pieterskerk. Het koor laat van zich horen met omvangrijke projecten

waarbinnen het internationale samenwerking initieert en compositieopdrachten verstrekt. Het NKK vervult ook een functie in de stad. Hiertoe onderhoudt het uiteenlopende en grensverleggende samenwerkingsverbanden, zowel binnen als buiten Utrecht. Samen met andere partners in de stad effent het NKK de weg voor de komst van het internationale korenfestival Europa Cantat naar Utrecht in 2022.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie ziet het Nederlands Kamerkoor op zowel artistiek als zakelijk vlak en ook in haar betekenis voor de stad als voorbeeld-stellend. Zij merkt op dat de organisatie ondanks de terugval in subsidie meer doet dan gepland. De kwaliteit van het programma en de uitvoering ervan vindt de commissie lovenswaardig. De artistieke verbindingen, ook met theatergezelschappen, zijn gedurfd en grensverleggend. De commissie is onder de indruk van het grote aantal projecten en activiteiten dat het NKK met relatief weinig fte's ontplooit.

Betekenis voor de stad

Het NKK vervult als topkoor een ambassadeursfunctie in Utrecht en ver daarbuiten. De organisatie heeft een uitgebreid netwerk in de stad en vindt naast een groot podium als Tivoli-Vredenburg ook samenwerking met ZIMIHC van belang. De commissie waardeert de samenwerking met ZIMIHC en Korenstad Utrecht ten behoeve van een tienjarenplan voor de koormuziek. Het NKK zet zich in om de voorgenomen samenwerking met Operamakers meer concreet gestalte te geven.

Ondernemerschap

De organisatie zet het team aan tot zelfsturing en zelfreflectie, zodat er tamelijk zelfstandig werkende afdelingen zijn. Dit geeft energie, motivatie en een open klimaat, merkt de commissie op. Eenzelfde manier van omgaan is er met de zangers. Een koorcommissie maakt in overleg met de organisatie afspraken over zaken als repetitietijden en arbeidsomstandigheden. In de omgang met uitdagingen en ondernemerschap ziet de commissie een voorbeeldfunctie. De commissie constateert dat het NKK creatief en ondernemend heeft gereageerd op het feit

dat de gemeente een lagere subsidie heeft toegekend dan gevraagd. Een relatiemanager is aangesteld en het genereren van aanvullende inkomsten van private fondsen is mogelijk gemaakt door de uitstraling van de grootschalige projecten.

In de dilemma's die het NKK naar voren brengt, ziet de commissie de gevolgen van de bezuinigingen op de cultuursector terug. Een situatie waarin ensembles moeten zien te overleven, met als gevolg een sterke druk op de organisatie. Daarin ziet de commissie een zekere mate van kwetsbaarheid en zij noemt het bijzonder hoe veerkrachtig en verantwoordelijk de organisatie zich in de gegeven omstandigheden opstelt. De landelijke culturele basisinfrastructuur (BIS) mist een koorvoorziening. De commissie onderstreept het streven van het NKK om een plek in de BIS te verwerven, mede omdat de organisatie de afhankelijkheid van het Fonds Podiumkunsten als een onzekere factor ervaart. Het koor kan in de optiek van de commissie concurreren met de absolute wereldtop en zij ziet kansen om het gesprek hierover aan te gaan.

Onderscheidendheid

Ook verspreid in het land en op internationaal niveau legt het NKK verrassende samenwerkingsverbanden. De commissie is positief over het voornemen Europa Cantat in 2022 in Utrecht plaats te laten vinden. Ook zet het NKK stappen om het World Symposium on Choral Music naar de stad te halen. De organisatie wil zich met het binnenhalen van grote internationale projecten profileren als ambassadeur van de stad.

Cultuur voor iedereen

De commissie constateert dat het NKK zoekt naar manieren om aan te sluiten bij de criteria in PACT en de Code Culturele Diversiteit. De organisatie vindt een bredere muziekcanon van belang om een meer divers publiek te kunnen bereiken. Tevens geeft zij aan dat een belangrijke stap naar meer diversiteit het aantrekken van talent achter de schermen is, om zo de deskundigheid van het team op dit gebied te versterken. Hiervoor zijn op korte termijn plannen gemaakt. De organisatie is sinds dit jaar een erkend leer- en werkbedrijf. Langs die weg wordt ook diversiteit aan in het team gebracht.

Ruimte voor talentvolle makers

Jong talent is vooral met het oog op nieuwe aanwas van het koor een belangrijk punt, merkt de commissie op. Zij waardeert de verbindingen van het NKK op het gebied van educatie en amateurkoren.

Fair Practice Code

Tijdens evaluatiegesprekken met zangers wordt gevraagd naar hun toekomstgedachten, waarbij ook de artistiek inhoudelijke uitdagingen worden besproken. Transparantie is er over alle afspraken en over annuleringen. In financieel opzicht ziet de commissie als gevolg van de terugval in subsidie een duidelijk knelpunt. Koorleden verdienen 40 procent minder dan orkestmusici. Met haar vergoedingen voor repetities en concerten kan de organisatie niet aan de Fair Practice Code voldoen. Ook de staf werkt meer dan zij in uren betaald krijgt. De commissie benadrukt dat de organisatie zich genoodzaakt ziet op deze wijze de bezuinigingen op te vangen. Zij hoopt dat het NKK de middelen vindt om koorleden conform de Code te belonen en het team te versterken, zodanig dat de organisatie haar artistieke potentieel kan verdiepen, de ruimte krijgt de canon uit te breiden en zich lokaal en landelijk kan blijven vernieuwen en internationaal haar ambassadeursfunctie kan verzilveren.

Het Nederlands

Volksbuurtmuseum

Stichting Nederlands Volksbuurtmuseum

Het Nederlands Volksbuurtmuseum (1993) is een kleinschalig museum, ontstaan in de Utrechtse volksbuurt Wijk C. De collectie bestaat uit materiaal dat merendeels beschikbaar is gesteld door bewoners van Wijk C. In haar activiteitenprogramma plaatst het museum sociaalmaatschappelijke thema's, zoals Samen eten en Making money in een historisch perspectief aan de hand van tastbare voorwerpen, beeldmateriaal en oral history. Het museum heeft haar ambitie om hét landelijk kenniscentrum over volksbuurten te worden losgelaten en zal zich meer richten

op de plaats van Wijk C in de stad en de relatie met andere Utrechtse buurten. In het voorjaar van 2018 heeft het museum onderzoeksbureau Blueyard gevraagd een verkennend onderzoek te doen naar levensvatbare scenario's voor de toekomst. Het museum krijgt een nieuwe directeur, die de komende periode zal werken aan een plan om het museum toekomstbestendig te maken. Hieruit zullen een missie, visie en doelstellingen volgen. Enkele aandachtspunten zijn daarbij het ontwikkelen van een collectiebeleid, de collectie *oral history* uitbreiden en de professionalisering van de marketing.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is positief over de verrassende en vernieuwende invalshoeken van de tijdelijke tentoonstellingen. Het museum weet in relatie tot de volksbuurt actuele en aansprekende thema's te vinden. De keuzes voor de onderwerpen komen nu vaak toevallig tot stand. De commissie denkt dat hier meer uit te halen valt door de selectie van thema's in relatie tot de wijk en de collectie in een tentoonstellingsbeleid uit te werken. In de collectievorming is Het Nederlands Volksbuurtmuseum duidelijk nog zoekende, het ontwikkelen van een gefundeerde visie op het verzamelbeleid heeft volgens de commissie dan ook prioriteit. Het museum kan daarmee ook actief aan collectievorming doen. Het museum beschikt over een unieke vaste presentatie met erfgoedwaarde, waarvan de inrichting nog in kwaliteit kan verbeteren. De commissie is verder erg te spreken over het bijzondere orale archief en de plannen om dit te actualiseren. De commissie herkent zich niet in de analyse van het rapport van Blueyard, dat het collectie- en tentoonstellingsbeleid te versnipperd is. Wel denkt de commissie dat beiden beter uitgewerkt en verdiept kunnen worden. Dit biedt ook kansen voor contact en uitwisseling met andere instellingen en collecties, zowel lokaal als nationaal.

Betekenis voor de stad

Het Nederlands Volksbuurtmuseum heeft een unieke positie in het Utrechtse culturele landschap. Er worden door het museum alleen weinig verbindingen gemaakt met andere instellingen en het onderwijs. Gezien de onderwerpen die het

museum aanpakt, ziet de commissie dat hier nog veel kansen worden gemist. Het museum weet redelijke bezoekersaantallen te behalen. De commissie is positief over de wens van het museum om relaties te leggen tussen Wijk C en de nieuwe volksbuurten van Utrecht.

Ondernemerschap

De commissie onderschrijft de analyse in het rapport van Blueyard dat het museum in de professionalisering een grote slag te maken heeft. Het ontbreekt het museum aan een goede zelfanalyse en aan een stevig netwerk in het culturele veld. Voor het voortbestaan van het museum is het nodig hier snel verandering in aan te brengen. Het bestuur is zich ervan bewust dat het expertise mist op het gebied van museumbeheer, collectiebeleid en het maken van tentoonstellingen. Het museum is daarnaast kwetsbaar door de aanwezigheid van maar één betaalde kracht. Kortom, er ligt een grote uitdaging voor een nieuwe directeur. De commissie adviseert om voor de toekomst van het museum niet een van door Blueyard voorgestelde scenario's te kiezen, maar deze als inspiratie te nemen voor het scherper krijgen van het eigen zelfbeeld. Een diversiteit aan onderwerpen ziet de commissie niet als problematisch, zolang het museum zijn missie, visie en identiteit maar duidelijk heeft en naar buiten toe communiceert. Daarbij wil de commissie benadrukken dat de organisatie niet bang hoeft te zijn om door professionalisering zijn eigenheid en charme te verliezen; het kan juist zorgen voor een verduurzaming van de eigen identiteit. Daarnaast wil de commissie het museum adviseren resultaten uit het verleden te verzilveren: maak deze successen zichtbaar, bijvoorbeeld op de website.

Onderscheidendheid

Het Nederlands Volksbuurtmuseum onderscheidt zich door zijn sterke verbondenheid met de wijk en door de betrokkenheid van vrijwilligers. Het is een stedelijk museum met een collectie die voortkomt uit de vestigingslocatie. Uniek zijn het orale archief, de persoonlijke sfeer die het gevolg is van de collectie, de verhalen die er worden verteld en de betrokkenheid van de vrijwilligers. Het Volksbuurtmuseum is door zijn eigenheid ook voor een landelijk publiek interessant.

Cultuur voor iedereen

Het Volksbuurtmuseum beschikt over een grote diversiteit aan vrijwilligers. Daarnaast zorgen de thematentoonstellingen voor diversiteit in publieksgroepen, ook daarom is de commissie zeer te spreken over de afwisseling in onderwerpen die over het voetlicht worden gebracht. Het museum geeft aan er vooral voor 'de gewone man' te zijn. De commissie denkt dat het Volksbuurtmuseum voor veel meer publieksgroepen, uiteenlopend in opleiding en inkomensniveau, interessant is. Met een uitbreiding van educatieactiviteiten valt hier nog iets te winnen. Vanuit de onderwerpen van tentoonstellingen kunnen verbindingen worden gelegd met cultureel diverse groepen. Ook bij de uitbreiding van de collectie *oral history* kan hier aandacht aan worden besteed.

Ruimte voor talentvolle makers

Het Nederlands Volksbuurtmuseum heeft contacten met studenten van de HKU en de Universiteit Utrecht. De inrichting van de zaal en het logo van het museum zijn bijvoorbeeld door HKU-studenten ontworpen. Deze samenwerkingen lijken nu nog incidenteel, en het lijkt de commissie goed om te streven naar meer structurele verbanden.

Fair Practice Code

Het Nederlands Volksbuurtmuseum werkt met een grote pool aan vrijwilligers, van jong tot oud en van universitaire geschoolde starters tot mensen met een kwetsbare positie in de samenleving. Ook de vrijwilligerscoördinator is een vrijwilliger. De vrijwilligers worden goed begeleid en krijgen een onkostenvergoeding. Af en toe krijgt een ontwerper een betaalde opdracht voor de vormgeving van een tentoonstelling.

De Nederlandse Bachvereniging

Stichting De Nederlandse Bachvereniging

De Nederlandse Bachvereniging (1922) is een internationaal toonaangevend muziekgezelschap dat zich richt op de barokmuziek, met name van haar naamgever Bach en diens tijdgenoten, voorgangers en erfgenamen. Voor jaarlijks 64 concerten heeft zij zich verbonden aan een aantal kernplekken in het land. Gezichtsbepalend is de jaarlijkse uitvoering van de Matthäus-Passion in de Grote Kerk in Naarden. Verder is zij regelmatig te gast op buitenlandse festivals en staat er voor de komende periode een aantal buitenlandse tournees op stapel.

De organisatie heeft zich de afgelopen jaren bezig gehouden met het project *allobach.com*: een multimediaal project waarbij het ensemble het complete oeuvre van Bach uitvoert en in een hoogwaardige video-registratie online zet. In samenhang met de reguliere programmering ontwikkelt zij daarnaast trajecten voor educatie en talentontwikkeling. De Bachvereniging opereert als een flink bedrijf, waarin concertorganisatie, personeelsbeleid, marketing en het beheer van de diverse geldstromen professioneel worden aangepakt.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is lovend over de consistente hoge kwaliteit van het programma van de Bachvereniging. Bach en muziek van zijn tijd blijven de hoofdrol spelen. De aandacht voor latere muziek is te zien als een accentverschuiving in het programma. De door de artistiek leider verwoorde visie op de betekenis van klassieke muziek, vindt de commissie aansprekend. Dat het om muziek uit het verleden gaat, ziet hij niet als een beperking voor het publieksbereik maar juist als inspirerend. Het gaat in zijn visie om een andere manier van denken en luisteren, die verrijkend is voor een publiek van nu. De langere spanningsboog van de muziek vraagt aandacht, helpt om te concentreren. Die behoefte aan rust is er nog

steeds. De theatrale kant krijgt aandacht vanuit het idee dat ook Bach niet onbekend was met theatraliteit. In die zin laat de Bachvereniging een vernieuwend licht op zijn muziek schijnen en weet zij de grenzen op te rekken, merkt de commissie op. Voorts heeft de Bachvereniging bijzondere projecten geïnitieerd, waaronder de coproductie met Opera2Day: Dangerous Liaisons. De geplande deadline van All of Bach is versoepeld om voldoende ruimte voor de programmering te houden.

Met de zangers zijn audities gehouden om tot een vast vocaal ensemble te komen. Bij orkestleden is de auditiecultuur minder ingeburgerd, maar desondanks doet de commissie de aanbeveling om ook bij instrumentalisten aan kwaliteitsbewaking te blijven doen.

Betekenis voor de stad

De commissie hecht aan de aanwezigheid van de Bachvereniging in Utrecht, mede gezien haar meerwaarde voor de oude muziek. De organisatie oriënteert zich op termijn op een andere locatie, waar musici en staf onder één dak komen te zitten en de commissie waardeert het dat zij haar zoektocht op Utrecht richt. De Bachvereniging speelt bijna al haar programma's in de stad en het aantal samenwerkingspartners groeit. Zij neemt deel aan het Utrechts Muziekoverleg. Met TivoliVredenburg verloopt de samenwerking naar wens en tijdens Culturele Zondag zijn er optredens op andere locaties dan gebruikelijk. Ook speelt de wens om met Utrechtse partners, zoals de HKU en het Nederlands Vioolconcours samen te werken. De commissie kan zich voorstellen dat samenwerking met onder meer het Festival Oude Muziek, Holland Baroque en het Nederlands Kamorkeor verder tot ontwikkeling komt. De commissie ziet kansen voor verdieping van de educatieve activiteiten voor het onderwijs. In samenwerking met het Utrechtse bureau Podium wordt het educatieproject Oog in oog met De Matthäus Passion in 2019 vernieuwd. De Bachvereniging richt zich daarbij op het voortgezet onderwijs (havo en vwo) in de Utrechtse regio.

Ondernemerschap

De commissie waardeert de wijze waarop de Bachvereniging na de personele wisseling organisatorisch meer eigentijds op de rails is gezet. Na het vertrek van de artistiek en zakelijk

directeur is gekozen voor één algemeen directeur, om slagvaardiger te zijn. Voorts heeft de commissie kennis genomen van de voorgenomen transitie naar een Raad van Toezicht in 2019. De relatief lage subsidieafhankelijkheid met een hoog aandeel publieksinkomsten en privaat geld vindt de commissie bewonderenswaardig. Wel merkt zij op dat de afhankelijkheid van de Matthäus -Passion in de Grote Kerk in Naarden, waarmee de organisatie een groot publiek en sponsors aan zich bindt, een mogelijke achilleshiel is.

De commissie deelt de visie van de Bachvereniging dat de verwachte stelselherziening grote veranderingen voor de organisatie kan meebrengen. Zij heeft een Utrechtse functie maar zeker ook een landelijke in het verlengde van de criteria van het Fonds Podiumkunsten. Met het Nederlands Kamorkeor, Amsterdam Sinfonietta, Het Nederlands Blazersensemble en Asko/Schönberg bezet de Bachvereniging een groot subsidieaandeel bij het FPK. Mocht een organisatie een plek in de culturele basisinfrastructuur (BIS) verwerven, dan is het nog niet duidelijk met welk budget.

Mede door de aandacht voor All of Bach is minder in het buitenland gespeeld. De commissie is heel positief dat de internationale optredens weer aantrekken, met onder meer concerten in het Konzerthaus Wien (april 2019), een tournee door Japan (sept./okt. 2019) en bij het Bachfest Leipzig (juni 2020). De buurlanden Duitsland, België en Frankrijk, maar ook China en Zuid-Korea hebben de aandacht van de organisatie.

Onderscheidendheid

De commissie vindt het programma van de Bachvereniging muzikaal van topkwaliteit. 'All of Bach' noemt zij een grensverleggend initiatief met een groot publieksbereik. Met name de hoge muzikale kwaliteit van de Matthäus-Passion ziet zij als zeer onderscheidend.

Cultuur voor iedereen

De commissie ziet kansen voor de organisatie om zich te vernieuwen op het gebied van diversiteit. Het nieuwe management kan een aanleiding zijn om hierin nieuwe wegen te onderzoeken. De commissie raadt aan om binnen een breed scala van doelgroepen publiek te zoeken dat gevoelig is voor klassieke muziek.

Zij denkt daarbij ook aan variatie in samenwerkingspartners en lengte en locaties van optredens.

Ruimte voor talentvolle makers

Het Young Bach Fellowship is een coaching-programma dat jonge talentvolle musici kansen biedt en serieus werk maakt van de verjonging van de leden. De relatie met het HKU Utrechts Conservatorium is bescheiden en de commissie zou het op prijs stellen als meer contact en samenwerking wordt gezocht. De organisatie ziet de werkwijze van het Nederlands Blazers-ensemble als inspirerend en zou graag vergelijkbaar met het JongNBE haar jongtalent-traject uitbreiden, wat de commissie positief tegemoet ziet.

Fair Practice Code

De organisatie onderstreept dat zij haar musici graag beter zou betalen en geeft aan dat de huidige vergoeding redelijk is, maar nog niet op de honoreringsrichtlijn zit, omdat de middelen daartoe vooralsnog ontbreken. De commissie heeft er waardering voor dat de bedragen de criteria in de Code dicht benaderen.

New Dutch Connections

Stichting New Dutch Connections

New Dutch Connections (NDC, 2004) heeft als doel de dialoog en samenwerking tussen Nederlanders en nieuwe Nederlanders te stimuleren en de culturele en maatschappelijke participatie van nieuwkomers te bevorderen. Dit doet NDC door professionele theaterproducties te ontwikkelen en Toekomst-Academies op te zetten, waarin vluchtelingen hun talenten kunnen ontwikkelen en waar een match met het bedrijfsleven wordt gezocht. Onderdeel hiervan is Cross Cultural Connections, een tweejarige kunst- en cultuurmodule op verschillende locaties in Nederland waarin jonge vluchtelingen worden gekoppeld aan een kunstprofessional. De voorstellingen van NDC spelen zowel in theaters als in kerken, moskeeën, synagogen, asielzoekerscentra en gemeentehuizen. De meest recente, The Bright

Side of Life, werd in 2018 door de jury van het Nederlands Theaterfestival geselecteerd als een van de beste voorstellingen van het jaar.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

NDC maakt sterke producties die niemand onberoerd laten en die jarenlang op het repertoire blijven. De oorspronkelijkheid en zeggingskracht van het werk zijn groot. NDC werkt vanuit de overtuiging dat kunst een doel moet dienen en een functie heeft. Bruggen slaan is de kern van haar activiteiten. De organisatie ziet het als haar kracht dat ze deze doelstelling kan vertalen in een goed artistiek product. In de kunst- & cultuurmodules werkt NDC samen met makers van gevestigde toneelgezelschappen, waardoor de commissie vertrouwen heeft in de kwaliteit van deze activiteiten. Het is de commissie wel nog onduidelijk hoe de kunst- & cultuurmodules precies verlopen. De commissie adviseert NDC om korter en helder te formuleren wat haar werkwijze precies is. De commissie begrijpt de wens van NDC om autonoom te blijven in de samenwerking met culturele basisinfrastructuur (BIS)-gezelschappen.

Betekenis voor de stad

Met haar unieke werkwijze is NDC een toevoeging aan de culturele en maatschappelijke infrastructuur in Utrecht. Andere verhalen en personen op het toneel zichtbaar maken is van belang. Vanwege haar expertise wordt NDC door veel andere instellingen bevestigd. In samenwerkingen daagt NDC gevestigde theaterinstellingen uit hun vanzelfsprekendheden en werkwijze te herzien, wat de commissie een meerwaarde voor de stad vindt. NDC werkt steeds vaker in Utrechtse wijken, waaronder Lunetten en Overvecht. Culturele partners in de stad zijn onder andere Theater Utrecht, DOX, De Dansers, Het Wilde Westen en Café Theater Festival. Ook is NDC in gesprek met de HKU over de thema's interactief en narratief theater, nieuwe media en migratie.

Ondernemerschap

De commissie vindt de kennis over ondernemerschap en de financiële uitgangspositie van NDC in orde. Enerzijds eindigt de lopende meerjarige ondersteuning vanuit Europa, anderzijds zijn er goede vooruitzichten voor verlenging en is er volop potentieel voor andere financiële partners.

Wel vraagt de commissie zich af hoe duurzaam de werkwijze van NDC is, gezien de overbelasting van de organisatie. De ontwikkeling van een nieuwe theaterproductie is doorgeschoven, terwijl theaterproducties maken en spelen een wezenlijk onderdeel is van de ambitie van NDC. De commissie heeft vertrouwen in de realisatie van volgende projecten. Ook erkent de commissie dat NDC voor fondsen in een lastig domein opereert. Bovendien subsidiëren fondsen doorgaans geen reprises. Dit maakt het vrijwel onmogelijk om voorstellingen langer door te spelen, terwijl dit bijdraagt aan publieksopbouw. De commissie is het eens met NDC dat het verstandig lijkt om een aparte zakelijk leider voor de theaterproducties aan te nemen, die dit gedeelte kan borgen en de vertaalslag naar fondsen en andere instellingen kan maken. Ook hier adviseert de commissie de methodiek en impact van NDC nog duidelijker te beschrijven en deze te evalueren. NDC maakt een omslag van een bestuursmodel naar een Raad van Toezicht-model met een volledig nieuwe samenstelling. Het belangrijkste gespreksonderwerp is de ontwikkeling van een duurzame organisatie. De commissie is positief over de unieke marketingstrategie waarbij NDC het publiek opdeelt in drie categorieën. Bij elke voorstelling vult NDC de zaal met een derde vluchtelingen (wier toegangskaarten door bedrijven en particulieren worden gekocht), een derde bezoekers die iets voor de vluchtelingen kunnen betekenen (zoals bedrijven) en een derde regulier publiek. NDC onderzoekt hoe zij bedrijven nog meer als partners kan betrekken. De commissie ziet kansen voor NDC om op dit gebied hogere eigen inkomsten te verwerven.

Onderscheidendheid

NDC verbindt de cultuursector met andere terreinen en is daarin een voorloper. Het koppelen van jonge vluchtelingen aan het bedrijfsleven vindt de commissie zeer onderscheidend. Ook trekt NDC een nieuw publiek naar de theaters door deze jongeren letterlijk een podium te bieden en door de matchmakingfunctie naar bedrijven. Doordat NDC op verschillende terreinen opereert is zij moeilijker in de keten te plaatsen, waardoor zij door potentiële financiers en artistieke partners soms ten onrechte uitsluitend in de welzijnshoek wordt geplaatst.

Cultuur voor iedereen

NDC bereikt jonge en diverse publieksgroepen waaronder met name nieuwe Nederlanders met een azc-achtergrond. De helft van de deelnemers aan de ToekomstAcademies zijn alleenstaande minderjarige vluchtelingen. De commissie ziet mogelijkheden om ook mensen met een andere migratieachtergrond te bereiken, zoals mensen die al langer in Nederland wonen. NDC wordt steeds vaker gevraagd in het Engels te spelen om ook expats te bereiken. Hierover is de organisatie in gesprek met Utrecht Marketing. De commissie is zeer positief over het diverse publieksbereik maar ziet dat nog slagen gemaakt kunnen worden in de diversiteit van de eigen organisatie.

Ruimte voor talentvolle makers

Werken met talentvolle jongeren zit NDC in het dna. Door de samenwerking met azc's brengt NDC vooral mensen die nieuw in Nederland zijn in aanraking met kunst en cultuur.

Fair Practice Code

NDC was onbekend met de Fair Practice Code maar onderschrijft de code op alle punten en wil deze onder de aandacht brengen bij de nieuwe Raad van Toezicht.

Het NUT

Stichting Nieuw Utrechts Toneel

Het Nieuw Utrechts Toneel (Het NUT, 2006) staat voor open, onderzoekend, actueel en geëngageerd theater met een focus op de dialoog met het publiek. Het NUT profileert zich als stadsgezelschap van Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern. Het NUT creëert producties op locatie en familievoorstellingen onder de titel In Leidsche Rijn. Ook werkt Het NUT toe naar de nieuwe grotezaalproductie Koning Crumb in 2020. De maandelijkse actualiteiten-show De Orde van de Dag is in 2018 gestopt, wel staat het team van De Orde in 2019 op Oerol met De Futuristen. Het NUT is in gesprek met FC Utrecht over een jubileumvoorstelling in 2020.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie vindt Het NUT een beloftevolle organisatie met een goed profiel en een duidelijke artistieke urgentie. Ze is overtuigd van het vakmanschap en de zeggingskracht van het gezelschap. Het NUT heeft niet alle beschreven activiteiten uit de subsidieaanvraag 2017 - 2020 gerealiseerd. Zo is Het NUT gestopt met De Orde van de Dag en is de geplande voorstelling voor 2018 op de Parade niet doorgegaan. De nieuwe voorstelling Grens over de Romeinse limes die door Leidsche Rijn loopt is een jaar vooruitgeschoven. De commissie ziet dat Het NUT het vermogen en de flexibiliteit bezit om strategische keuzes te maken en resultaatgericht te blijven. Het NUT geeft blijk van omgevingsbewustzijn en is niet bang om op basis van voortschrijdend inzicht ingrijpende keuzes te maken. De artistieke kwaliteit blijft op deze manier overeind.

Betekenis voor de stad

Het NUT heeft de ambitie om het stadsgezelschap van Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern te zijn en de hele wijk te bereiken. De relatie met Leidsche Rijn is artistiek inhoudelijk gedreven: Het NUT vindt het een interessante plek waar verhalen worden gemaakt en actief geschiedenis wordt geschreven. De commissie is van mening dat de relatie met Leidsche Rijn verder versterkt kan worden. Zo is de relatie met wijkpodium Castellum Hoge Woerd nog niet optimaal. Voor het huisvestingsprobleem van Het NUT ziet de commissie grote kansen in het opbouwen van goede relaties met Castellum Hoge Woerd en RAUM, maar ze erkent ook de worsteling van Het NUT op dit gebied. De commissie vindt het van belang dat Het NUT in de ontwikkeling van RAUM door de betrokken partijen wordt gezien. Behalve Leidsche Rijn bespeelt Het NUT in Utrecht ook de Stadsschouwburg Utrecht, Theater Kikker en het stadhuis.

Ondernemerschap

Het NUT werkt publieksgericht en is daarin ambitieus. Er liggen uitdagingen in het vergroten van het publiek en in het opbouwen van publiek buiten Utrecht. Daarvoor ontbreekt een strategie. De commissie adviseert Het NUT om aan gerichte netwerkontwikkeling te doen en langdurige samenwerkingen met enkele bewust gekozen podia en festivals aan te gaan, gebaseerd

op inhoudelijke affiniteit met de betreffende programmeurs en hun publiek. Op personeelsvlak maakt Het NUT een schaalvergroting door. Het kernteam bestaat uit vier mensen en Het NUT heeft nood aan een grotere eigen kantoorruimte en (repetitie)plek. De uitdaging is daarnaast om niet enkel ad hoc te werken maar ook lange lijnen uit te zetten. Om dit te bereiken is de rol van artistiek leider in transitie: hij moet anderen in een eerder stadium betrekken en leren loslaten. Het NUT is zoekende naar de beste manier om zich te positioneren. Het NUT heeft vier merken met een eigen beeld en doelgroep onder de hoede, wat het communiceren van een heldere boodschap en branding van Het NUT bemoeilijkt. De commissie is positief over de sterke samenwerking van het bestuur en ziet dat de bestuursleden de organisatie goed aanvullen in competenties. De commissie hoopt dat het bestuur zijn verantwoordelijkheid neemt in de gewenste transitie en zorgt voor het opstellen van een gedegen plan van aanpak en voor procesbewaking.

Onderscheidendheid

Het NUT heeft een kenmerkende manier van theater maken, waarbij de makers de vierde wand doorbreken en het publiek actief bij de voorstelling betrekken. Hierin heeft Het NUT een sterk eigen profiel ontwikkeld. Ook spreekt een grote urgentie uit het werk, door de actualiteit en grote filosofische levensvragen als inspiratiebron te nemen.

Cultuur voor iedereen

Het NUT erkent het belang van diversiteit en onderschrijft een inclusieve sector op alle fronten: gender, leeftijd, sociale klasse en achtergrond. Het NUT wil in zijn voorstellingen universele thema's aansnijden die starten vanuit een persoonlijk verhaal waardoor iedere bezoeker iets in een verhaal kan herkennen. De invulling van diversiteit binnen de organisatie en het bestuur is nog onderwerp van discussie, hierin heeft Het NUT een onderzoekende houding. De commissie mist daarin wel nog een duidelijke intrinsieke motivatie en heldere doelstellingen. Om goed voorbereid te zijn op de volgende cultuurnotaperiode ziet de commissie graag dat Het NUT stappen zet om de diversiteit van het publiek en in de eigen organisatie te vergroten.

Ruimte voor talentvolle makers

Het NUT ziet het als taak van Utrechtse theatergezelschappen om ruimte te bieden aan makers die net van de opleiding komen. De Orde van de Dag bood een goede instap voor schrijvers en acteurs en Het NUT betreurt het dat deze plekken vanwege tijd- en ruimtegebrek zijn weggevallen. Wel werkt de organisatie voor de jeugdvoorstelling met studenten. In de toekomst hoopt en verwacht de organisatie meer ruimte te bieden aan talentvolle makers. Daarvoor is het noodzakelijk dat de artistiek leider bij minder producties betrokken is. Het NUT ziet dat Utrecht een rijk makersklimaat heeft maar dat de trots voor Utrechtse makers ontbreekt. Het NUT zou graag zien dat het Utrechts Theater Overleg meer ruimte biedt aan het artistieke gesprek en aan jonge makers.

Fair Practice Code

Het NUT vergoedt op basis van de cao. Wel zit er spanning in de dagvergoeding, daarin kan de organisatie de cao niet tot op de letter volgen vanwege te hoge kosten. Het NUT neemt risico dat vaak (onterecht) aan onderkant van de keten belandt. Dit komt mede door de conflicterende opdrachten aan de theaters enerzijds en aan de makers anderzijds, ziet Het NUT. De theaters programmeren steeds minder gesubsidieerd aanbod. Elke medewerker van Het NUT werkt meer dan hij of zij wordt betaald, doordat de ambitie groter is dan de middelen. Dit is geen duurzame situatie. Het NUT vraagt zich af of het wenselijk is dat met het invoeren van de Fair Practice Code de productie van kunst en cultuur omlaag moet.

Operamakers

Stichting Operamakers

Operamakers (2012) ontwikkelt educatie-, community- en participatieprojecten voor onderwijs en kunstinstellingen, met als leidend principe: zingen verbindt. Operamakers stimuleert het zingen in koorverband om mensen met elkaar te verbinden en een open houding naar elkaar en de buitenwereld te stimuleren. Operamakers komt voort uit het YO!Opera-festival, dat als pionier in het veld jarenlang succesvolle en innovatieve projecten op educatiegebied realiseerde. Een van de doelstellingen van Operamakers voor de komende jaren is om het koorzingen tot structureel onderdeel van het primair onderwijs (po) en voortgezet onderwijs (vo) te maken. Voor het po ontwikkelde Operamakers het Kinderen en Ouders Zingen (KOZ-)programma, waarin het samen zingen organisch groeit langs de verbindingsslijn tussen school en thuis. Ook voor de groepsleerkrachten is gelegenheid daarbij kennis en vaardigheden op te doen. Voor het vo is er het project Vocal Statements (VOS), dat het samen zingen koppelt aan aansprekende en urgente maatschappelijke thema's. Voor beide trajecten kan Operamakers een beroep doen op een netwerk van samenwerkingpartners, waaronder het Nederlands Kamerkoor. Operamakers richt haar activiteiten in de eerste plaats op de stad Utrecht en omgeving. Operamakers ontving in juni 2018 voor het project Vocal Statements de Gouden C, de jaarlijkse prijs voor een door het Fonds Cultuurparticipatie ondersteund project 'dat je mee moet maken'.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

Operamakers geeft in het verlengde van de zelfevaluatie aan dat de voorgenomen plannen niet goed uitvoerbaar zijn gebleken en richt zich op het uitzetten van een nieuwe koers. In reactie

op de vraag van de commissie hoe deze koers zich tot de oorspronkelijke plannen verhoudt, geeft de artistiek leider aan hoe een en ander zich ontwikkelt.

De commissie waardeert de openheid en transparantie waarmee Operamakers haar situatie toelicht. Het voorgenomen programma was meerstemmig koorzingen in vmbo-scholen en in scholen voor primair onderwijs met kinderen en ouders van niet-Europese afkomst.

Operamakers ondervond echter problemen om voldoende gekwalificeerde docenten te vinden die het programma willen of kunnen uitvoeren in het vmbo. Aanvragen vanuit scholen zijn er echter genoeg, geeft de organisatie aan.

In het primair onderwijs blijven de deuren van de beoogde scholen veelal gesloten voor de projecten van Operamakers. De betreffende schooldirecties geven aan dat ouders in het algemeen moeilijk te betrekken zijn bij hun school – ook bij ouderavonden – en om die reden zien zij geen kansen voor een gezamenlijk zangproject. De samenwerking met het Nederlands Kamerkoor (NKK) is tijdelijk stilgelegd omdat het idee trainingen te geven gezien de ervaringen van de docenten op de scholen niet langer realistisch leek. NKK NXT is wel succesvol verlopen.

De organisatie realiseert zich dat te hoog is ingezet en dat de beoogde aantallen niet zijn bereikt. Desondanks is zij bij uitstek gemotiveerd om scholieren in het po en vmbo te bereiken. De artistiek leider wil insteken op scholen waar taal een probleem is, bij jeugd voor wie uitsluiting meespeelt. Zang en stembeheersing helpen om jezelf goed uit te drukken en communicatievaardigheden te ontwikkelen, ook in een later beroep.

Een nieuwe manier om contact met de scholen te leggen is aanbieden om een hele dag met een klas of school te werken, bijvoorbeeld in Leidsche Rijn. Doel is de plannen te verdiepen en met een andere tactiek te werk te gaan. Docenten werken nu eenstemmig; achteraf vindt Operamakers driestemmig zingen (met een vader-, moeder- en kinderlijn) te ambitieus. Ook noemt de organisatie een succesvol project in TivoliVredenburg waar een zaal met zo'n 800 vmbo-leerlingen geboeid was door het levensverhaal en de muziek van een

musicus-vluchteling, tevens artist in residence. De artistiek leider wil deze aanpak doorvoeren in de klas; docenten vragen om vanuit een persoonlijk verhaal hun binding met muziek over te brengen en zo contact maken met de scholieren. Niet vanuit een format lesgeven, maar zingen en musiceren vanuit een innerlijke drive. Storytelling is de invalshoek waarmee het project verdergaat.

De commissie is onder de indruk van de ambitie en passie voor het werk, maar vindt de haalbaarheid van de besproken koerswijziging nog niet overtuigend. Zij vindt het vooral van belang om sterker aansluiting te zoeken bij bestaande netwerken rond cultuur en onderwijs in de stad. Wellicht is afstemming en samenwerking mogelijk met onder meer de MuziekRoute. De commissie raadt aan om gezamenlijk met andere organisaties de alliantie met het primair onderwijs op te bouwen, met behoud van de eigen identiteit van Operamakers. Door klein te beginnen en vervolgens uit te breiden kan een vaste structuur en netwerk ontstaan, waardoor Operamakers ruimte krijgt zich op de inhoud van het werk bezig te richten. De commissie heeft verder de indruk dat Operamakers haar actuele kennis over het primair onderwijs nog kan versterken.

Met het oog op de plannen voor het vmbo vindt de commissie de invalshoek van storytelling en een persoonlijke benadering inspirerend. Zij verwacht echter niet dat iedere docent hierin even bedreven kan raken, omdat het ook persoonsgebonden is en met charisma heeft te maken.

Zij raadt ook ten aanzien van het vmbo aan om de samenwerking te zoeken met verwante organisaties en sleutelpersonen die het onderwijs goed kennen. De afwisseling tussen korter werken op meerdere scholen en intensief werken op één school zoals Operamakers doet in Overvecht, vindt de commissie positief. Om het gebrek aan docenten op te lossen is Operamakers bezig een specifiek traject voor lesgeven in het vmbo te ontwikkelen voor de HKU. Een vmbo-stage werd niet als volwaardige stage erkend. Contact met de docentenopleidingen is in de optiek van de commissie een initiatief dat eveneens bij voorkeur in samenwerking met andere instellingen kan worden uitgewerkt.

Organisatie

Voorts vindt de commissie de werksituatie van de organisatie niet geheel transparant. Operamakers beschikt niet over een eigen kantoor; werk- en postadres is de woning van de artistiek leider, die ook met regelmaat elders werkzaam is. De commissie mist voldoende inzicht hoe een en ander bestuurlijk en organisatorisch verloopt en hoe de continuïteit van het werk in de praktijk wordt gewaarborgd. Ook vindt zij meer duidelijkheid over de geldstromen die te maken hebben met Operamakers en ander artistiek werk van de artistiek leider gewenst. De organisatie geeft voorts aan de website te willen vernieuwen.

De huidige gemiddelde prijs per leerlingcontact vindt de commissie onevenredig hoog. Zij vraagt Operamakers voor de komende twee jaar concrete en meetbare doelen te stellen ten aanzien van haar bereik en daarin realistische keuzes te maken. Wanneer het bereiken van het po onvoldoende gebeurt, concentreer dan het werk op het vmbo en bouw dit verder uit, is de aanbeveling.

Concluderend raadt de commissie aan om het wat solistische werken te doorbreken en sterkere allianties aan te gaan. De huidige situatie in de stad, met bestaande initiatieven als de MuziekRoute en Creatief Vermogen en het mogelijk wegvallen van het Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK), biedt ruimte voor nieuwe mogelijkheden waarbij ook Operamakers kan aansluiten.

Organisatie Oude Muziek

Stichting organisatie Oude Muziek

De Organisatie Oude Muziek (OOM, 1981) organiseert jaarlijks het prestigieuze meerdaagse Festival Oude Muziek in Utrecht. Op dit festival is zowel de internationale top van ensembles en orkesten als jong talent op het gebied van oude muziek vertegenwoordigd. Actuele ontwikkelingen binnen de oude muziek worden toegelicht in lezingen en workshops. Door het jaar heen presenteert OOM een reeks concerten door Nederland en België onder de noemer Seizoen Oude Muziek. De organisatie richt zich op het ontwikkelen en uitdragen,

maar ook onderzoeken en bevragen van de oude muziekcultuur. Zij biedt een breed programma van hoge kwaliteit, waarbij zij het voortdurend zoeken en vinden van nieuw publiek voor oude muziek als belangrijke taak beschouwt. Daarnaast onderhoudt zij een Research & Development-traject als voedingsbodem voor het aanscherpen van historisch en wetenschappelijk inzicht en de uitvoeringspraktijk.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is overtuigd van de artistieke kwaliteiten van OOM. De organisatie stelt de vraag hoe om te gaan met muzikaal cultureel erfgoed en ontwikkelt conceptuele handvatten om de betekenis van oude muziek te onderzoeken, te verwoorden, uit te breiden en in praktijk te brengen. Met het Seizoen creëert OOM de mogelijkheid nieuwe en jonge ensembles te lanceren, iets wat de concertzalen vaak niet (kunnen) doen. De organisatie heeft impact en is een belangrijke speler in het veld. Vanuit deze positie neemt zij de verantwoordelijkheid innovatie te stimuleren. OOM kan zalen over de drempel heen helpen om onderbelicht repertoire te programmeren, naast het feit dat het deze zalen veelal aan programmeurs voor oude muziek ontbreekt. De commissie waardeert deze innovatieve en gedurfde aanpak. Voorts heeft OOM de ambitie zich de komende periode te richten op woord en declamatie, door de rol van imitatie en spraak in oude muziek te onderzoeken en de huidige impact en actuele waarde van baroktheater voor het voetlicht te brengen. OOM ziet dat de sector nood heeft aan een sterk discours om het belang van muzikaal cultureel erfgoed duidelijk te maken. Hierin kan OOM een belangrijke rol in spelen. De symfonische sector zou hier dan ook in worden opgenomen. Het uitbreiden in tijd en periode is mogelijk omdat OOM niet definieert vanuit repertoire en tijdsperiode, maar vanuit aanpak en het belang van erfgoed.

Betekenis voor de stad

OOM onderhoudt een aantal stevige samenwerkingsverbanden, onder meer met het Nederlands Kamerkoor en de Nederlandse Bachvereniging. Een verrassende partner is Le Guess Who?. Er zijn veel overeenkomsten ondanks dat beide festivals zich richten op een

ander geluid: beide willen bestaande hokjes doorbreken. Voor OOM is de samenwerking een signaal naar de buitenwereld: oude muziek is veel breder dan vaak gedacht en voor Le Guess Who? fungeert de samenwerking als een kwaliteits-keurmerk. De commissie is benieuwd hoe de samenwerking met Le Guess Who? zich ontwikkelt en of deze crossover-aanpak nieuwe publieksgroepen trekt. Een publieksonderzoek zou in dit kader interessant kunnen zijn. De samenwerking en banden met TivoliVredenburg, waar het festival plaatsvindt, zijn goed op alle niveaus. TivoliVredenburg breidt steeds meer uit qua faciliteiten, wat goed is voor het inrichten van een festivalcentrum. Het festival is voor TivoliVredenburg belangrijk; het krijgt dankzij de locatie veel zichtbaarheid. De continue veranderingen en procedures van TivoliVredenburg brengen voor OOM ook moeilijkheden met zich mee en OOM vraagt zich af hoe dit zich in de toekomst zal ontwikkelen. De commissie moedigt OOM aan blijvend te investeren in deze relatie, gezien het positieve effect dat de locatie heeft op de zichtbaarheid en uitstraling van het festival.

Ondernemerschap

De periode dat OOM uit de culturele basisinfrastructuur (BIS) was, is dramatisch geweest voor de organisatie. Vooral op het menselijk vlak waren de gevolgen groot, het is ten koste gegaan van de energie en gezondheid. Toch heeft het ook goede dingen opgeleverd: de huidige ploeg is klein, maar sterk en energiek. De commissie is onder de indruk van het goede en snelle herstel na een moeilijke tijd, wat zich uit in een toename van publiek en eigen inkomsten. Momenteel zit het Festival weer in de BIS, maar het Seizoen niet. OOM hoopt dat ook deze programmalijn weer onderdeel van de BIS wordt. Hierover lopen gesprekken met het ministerie en de Raad voor Cultuur. De commissie volgt deze gesprekken met interesse.

De kaartprijzen voor het Festival worden door OOM bewust niet te veel verhoogd om mensen vaker te laten komen. De organisatie zal er indien nodig eerder voor kiezen te bezuinigen op het aantal grote producties. De organisatie zoekt bedrijfsvrienden en andere bedrijfssponsors maar dit is in de praktijk lastig gebleken.

Het kost veel tijd en energie, meer en anders dan bij (kleine) donateurs. De Vrienden zijn voor de organisatie van groot belang. Met het bedrag van de Vrienden is een buffer opgebouwd. Hier kan OOM in geval van nood een half jaar mee verder, maar voorlopig staat dit bedrag vast en wordt gespaard voor uitzonderlijke producties en investeringen. De huisstijl is in 2017 opgefrist (de laatste keer was in 2009). De uitgebreide brochure wordt behouden en hier worden vanaf 2019 boekenleggers met gerichte tips voor o.a. jongeren aan toegevoegd. Op het gebied van marketing werkt OOM verder vooral met invloedrijke individuen die bloggen of vloggen: kostbaar, maar met grote impact.

Onderscheidendheid

OOM is de autoriteit op het gebied van oude muziek in Utrecht. De onderscheidende positie zit vooral in de manier waarop de organisatie omgaat met muzikaal cultureel erfgoed en in de manier waarop onderzoek en uitvoeringspraktijk voortdurend worden gecombineerd.

Cultuur voor iedereen

OOM heeft de focus op Europese oude muziek, dat is de core business van het festival en de organisatie. OOM zoekt vooralsnog vooral naar diversiteit in de vorm van het verjongen van het publiek en het toegankelijk maken van oude muziek voor een breed publiek. Jonge oude-muziek liefhebbers gaan met OOM in gesprek en stellen in het in 2018 gestarte publieksprogramma Ambassadors of Early Music een programma rond het festival samen dat een jong publiek trekt. Het geven van extra context is daarbij een van de belangrijkste onderdelen. Verder houdt OOM de kaartprijzen laag en doet de organisatie ook mee aan de Toegift om een minder vermogend publiek ook mogelijkheden te bieden. De commissie adviseert meer aandacht te besteden aan diversiteit onder staf en medewerkers. De commissie begrijpt dat de Europese muziekgeschiedenis de focus van OOM is. Zij is benieuwd of naast het uitbreiden in tijdsperiode een mogelijke uitbreiding in gebied en cultuur en het opzoeken van de rafelranden ook kan worden onderzocht.

Ruimte voor talentvolle makers

Bij OOM lopen verschillende trajecten op het gebied van coaching en talentontwikkeling door elkaar. Coaching wordt aan alle Fringe-ensembles aangeboden; zij worden aan een expert gekoppeld. Alle finalisten van het Internationaal Van Wassenaeer Concours krijgen een coaching-prijs waarmee ze waar ook ter wereld coaching kunnen krijgen. Ook heeft OOM de slagkracht om een ensemble waarin de organisatie gelooft te lanceren in meerjarige trajecten. De organisatie voert gesprekken met het conservatorium Utrecht, bijvoorbeeld over een mogelijke samenwerking omtrent Fringe.

Fair Practice Code

Fair practice is binnen de organisatie een belangrijk onderwerp. Het is beleid om correcte gages aan optredende musici te betalen. Voor de Fringe-musici, doorgaans conservatorium-studenten, ligt dit anders: zij krijgen een speelplek aangeboden inclusief coaching, vergoeding van lokaal transport en de mogelijkheid gratis de festivalconcerten te bezoeken.

P

Pieterskerkconcerten

Stichting Pieterskerkconcerten

Sinds 1989 presenteert de Stichting Pieterskerkconcerten (SPC, 1989) series van koorconcerten en workshops in de Pieterskerk in Utrecht. In deze series zijn zowel amateurkoren uit de regio als professionele koren uit het hele land te horen. Een belangrijke bespeler, het Nederlands Kamerkoor, is in Utrecht gevestigd. De programma's bevatten regelmatig eigentijdse composities. Naast concerten worden er workshops voor amateurs gegeven. SPC wil jaarlijks tot twintig amateurkoorconcerten en vijf professionele concerten

organiseren. In de aanloop naar het Festival Oude Muziek treden ook buitenlandse koren op. In 2019 viert de SPC haar lustrum met een korenmanifestatie.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie waardeert het boeiende programma dat Stichting Pieterskerkconcerten met een betrekkelijk gering subsidiebedrag weet samen te stellen. De organisatie selecteert het aanbod en is tot op zekere hoogte vergelijkbaar met een curator of intendant. Zij heeft een programmeur voor professionele koren en een programmeur voor amateurkoren. Koren zijn graag bereid te zingen in de Pieterskerk. Ook brengt de organisatie ensembles soms actief samen, zoals een jeugdkoor en een ouderenkoor. Dergelijke initiatieven zorgen voor leeftijds-spreiding in zowel het aanbod als het publiek. De commissie spreekt haar waardering uit voor het verstrekken van een opdracht voor een nieuwe compositie, waarmee Pieterskerkconcerten buiten haar comfortzone treedt. Zij heeft er kennis van genomen dat het aantal workshops door verminderde belangstelling sterk is teruggebracht. Stichting Pieterskerkconcerten opereert als culturele organisatie volledig autonoom van de Pieterskerk. De commissie vindt het van belang dat deze onafhankelijkheid duidelijk naar voren komt in de communicatie naar buiten toe.

Betekenis voor de stad

De Pieterskerkconcerten zijn van toegevoegde waarde voor het veld en versterken de uitstraling van koren in de stad. De aantrekkingskracht van het kerkpodium is gerelateerd aan het gebouw en de prachtige akoestiek. De concerten trekken voldoende publiek en veel vaste bezoekers. Soms laat de publieksopkomst bij koren van buiten de stad te wensen over, maar ook hier is een stijgende lijn te zien. Samenwerking met de initiatieven Kerken Kijken en Kerken Luisteren kan behulpzaam zijn om het publiek verder te verbreden, denkt de commissie.

Ondernemerschap

De verhouding met de Pieterskerk ziet de commissie als zakelijk; de organisatie huurt de kerk op vrijdagavonden en incidenteel voor de workshops. Koren vergoeden vervolgens de

huurprijs aan de organisatie. Daarmee ligt het financiële risico volledig bij de optredende koren, ook als er weinig publiek komt. De commissie heeft de indruk dat deze afspraak zeer duidelijk met de koren wordt gecommuniceerd.

Pieterskerkconcerten verkoopt zelf ook toegangskaarten en zij verrekenet deze inkomsten met het bedrag dat een koor verschuldigd is voor de huur van de kerk. De commissie vindt het van belang om de geldstromen uit kaartverkoop inzichtelijk in het financieel jaarverslag naar voren te brengen. De commissie ziet de constructie waarmee de organisatie werkt feitelijk als een subsidie voor de optredende koren, waarbij de organisatie het aanbod selecteert. Anders dan een regulier podium werkt Pieterskerkconcerten zonder financieel risico, wat de commissie als een effectieve manier van werken ziet.

De professionaliteit van de verhuur is door een verbetering van de voorzieningen van de kerk verhoogd. De commissie wijst op het belang om als hoofdhuurder van de Pieterskerk scherp te onderhandelen over de huurprijs, aangezien dit ten goede zou komen aan de koren. Pieterskerkconcerten is zowel van betekenis voor de uitstraling van de Pieterskerk als voor de koren. De commissie is positief over de sterke betrokkenheid en *hands-on* mentaliteit van het bestuur en de wijze waarop binnen de gekozen structuur gezamenlijk beslissingen worden genomen. De organisatie vraagt commitment van bestuursleden voor drie jaar, waarmee zij continuïteit kan borgen. De commissie heeft de indruk dat de organisatie in die zin solide is. De commissie bespeurt de wens bij Pieterskerkconcerten tot een ruimere subsidiëring door de gemeente. De commissie wijst erop dat de gemeente niet op eigen initiatief een ruimer subsidiebedrag kan toekennen. Zij adviseert Pieterskerkconcerten om deze wens te vertalen naar een goed gefundeerde aanvraag voor de volgende Cultuurnotaperiode.

Onderscheidendheid

De organisatie zet de Pieterskerk op de kaart en biedt koren van binnen en buiten de stad een bijzonder podium. De commissie waardeert het onderscheidende aanbod van koormuziek in de Pieterskerk binnen het palet van muziekprogramma's in kerken.

Cultuur voor iedereen

De commissie heeft de indruk dat de organisatie haar kansen om met de huidige programmering een breder publiek aan te boren enigszins laag inschat. Zij ziet mogelijkheden om binnen meer diverse doelgroepen naar publiek te zoeken dat affiniteit met het bestaande aanbod heeft.

De organisatie hoeft hierin niet te pionieren en kan ervaren partners zoeken. Het zou daarbij helpen als de organisatie in haar communicatie nog duidelijker laat zien autonoom te zijn en los te staan van een kerkelijke instelling.

Ruimte voor talentvolle makers

De commissie ziet het incidenteel verstrekken van compositieopdrachten door de organisatie als een kans voor jonge musici. Verder is zij positief over de optredende jeugdkoren en het voornemen om studentenkoren actief te benaderen. Binnen haar vermogen als podium biedt de organisatie ruimte voor jonge koorzangers.

Fair Practice Code

De koren zijn verantwoordelijk voor vergoedingen aan zangers; de commissie begrijpt dat Pieterskerkconcerten hierin formeel geen rol speelt. De organisatie drijft op vrijwilligers en de commissie ziet hierin een zekere kwetsbaarheid waar het gaat om continuïteit. Tegelijkertijd lijkt de aanwas en uitstroom van vrijwilligers in de praktijk organisch te verlopen.

Pluk de Nacht

Stichting Pluk de Nacht

Pluk de Nacht (2002) is een van de grootste openluchtfilmfestivals van Nederland, met een vaste organisatie gedragen door vrijwilligers. De doelstelling van het festival is in de afgelopen 15 jaar dezelfde gebleven, namelijk onderbelichte filmkunst aan een breed publiek presenteren. De stichting geeft aan dat in de afgelopen periode veel is veranderd in de filmwereld. De distributieketen is gedigitaliseerd en na een dal in de jaren negentig is het bioscoopbezoek sinds enkele jaren weer gestegen. Pluk de Nacht vindt de variatie in het aanbod echter onvoldoende en ziet een taak weggelegd in het vergroten van de diversiteit in de film.

Zij kiest voor exclusieve titels, waarbij iedere festivalavond één korte film en één speelfilm centraal staan. Het festival speelt sinds 2014 in Utrecht en sinds 2002 in Amsterdam, waar het festival is opgericht.

Prioriteiten voor de cultuurnotaperiode 2017 - 2020 zijn professionalisering van de organisatie en het verbreden en verdiepen van het programma. De samenwerkingsverbanden met partners en sponsors worden uitgebreid.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is zeer te spreken over de heldere, artistieke keuze van Pluk de Nacht voor bijzondere films die anders in Nederland niet te zien zullen zijn omdat zij hier niet worden gedistribueerd. Een dergelijke sterk gemotiveerde keuze zou de commissie graag ook voor de randprogrammering terug willen zien. Pluk de Nacht lijkt daar meer in te zetten op beleving, terwijl de commissie juist kansen ziet voor een meer inhoudelijke en artistieke relatie met het hoofdprogramma. Ditzelfde geldt voor het satellietprogramma dat de organisatie door het jaar heen wil realiseren. De commissie adviseert Pluk de Nacht de uitbreiding van het rand- en satellietprogramma sterker en meer samenhangend te realiseren, waarbij de verschillende elementen – een inhoudelijke verdieping, de belevingswaarde van de locatie en een groter publieksbereik door meer activiteiten – elkaar uitstekend kunnen versterken.

Betekenis voor de stad

Pluk de Nacht levert een uniek bijdrage aan het culturele leven van de stad. Het openluchtfilmfestival trekt een relatief jong publiek dat op andere plekken niet in aanraking komt met dergelijke films. Het festival trekt daarnaast ook publiek uit de omgeving van Utrecht. Commissie ziet nog wel ruimte voor vergroting en bestendiging van de betekenis voor de stad door het aangaan van de juiste lokale partnerships en het bieden van een platform voor Utrechtse makers in de randprogrammering. Zij ziet hierbij ook kansen als het gaat om de kwaliteiten van de locatie waar het festival plaatsvindt. Het valt daarom te betreuren dat er nog geen vaste locatie voor Pluk de Nacht in Utrecht is gevonden.

Ondernemerschap

De commissie heeft er bewondering voor dat de organisatie het festival ondanks tegenslag telkens weer met veel enthousiasme realiseert. Pluk de Nacht bevindt zich in een transitiefase van een uitsluitend door vrijwilligers gedreven organisatie naar een meer professioneel georganiseerde instelling. Die slag heeft Pluk de Nacht nog niet gemaakt, waardoor de in het meerjarenplan genoemde ambities nog onvolgende zijn gerealiseerd. De commissie vraagt daarbij aandacht voor de zeer beperkte subsidiebijdrage vanuit de gemeente (circa de helft van het bescheiden, aangevraagde bedrag werd gehonoreerd) die niet heeft bijgedragen aan de inrichting van meer professionalisering. De commissie ziet dat de organisatie sterk is in het organiseren van sponsoring en passende mediacampagnes. Daarbij valt nog winst te halen door beter inzicht in de samenstelling en de wensen van het publiek te krijgen. Die kennis kan worden ingezet bij het verhogen van de publieksinkomsten en het vinden van (alternatieve vormen van) financiering, maar ook bij de verdieping van het festivalprogramma. Het vinden van een vaste locatie moet volgens de commissie prioriteit krijgen. De energie die in het zoeken naar een geschikte locatie wordt gestoken, gaat ten koste van het ondernemerschap. Commissie ziet verder een rol voor het bestuur bij het bestendigen van de organisatie en het ondernemerschap, zij benadrukt dat een kleine organisatie baat heeft bij een actief betrokken bestuur.

Onderscheidendheid

Pluk de Nacht is enig in zijn soort in Utrecht. Een vergelijkbare programmering wordt elders in de stad niet aangeboden. De commissie denkt wel dat die positie onder druk staat door de komst van steeds meer festivals en andere (initiatieven tot) openlucht filmvertoningen.

Cultuur voor iedereen

Pluk de Nacht wil laagdrempelig zijn maar trekt toch vooral een publiek met een passie voor film. In de programmering van Pluk de Nacht vormt diversiteit een duidelijk thema maar het onderwerp wordt niet bewust ingezet in de communicatie naar het publiek. Pluk de Nacht geeft wel aan juist in Utrecht een jong en daarmee ook meer divers publiek te trekken, anders dan in Amsterdam. Maar omdat de organisatie zijn

publiek nog niet heel goed kent is die constatering tot nu toe nog een aanname. Voor de vorming van een nieuw bestuur heeft de organisatie een diverse lijst samengesteld, maar het is nog onzeker wie uiteindelijk toezegt.

Ruimte voor talentvolle makers

Pluk de Nacht biedt in de randprogrammering ruimte aan Utrechtse makers. De samenstelling hiervan lijkt alleen nog vrij ad hoc tot stand te komen. In een stad waar zoveel talent aanwezig is op het gebied van de nieuwe media, lijkt het de commissie een voor de hand liggende keuze om zich daar meer specifiek op te richten. Met die focus wordt de relatie met het filmprogramma inhoudelijk verdiept en tegelijkertijd een aan deze makers verbonden publiek bereikt. Pluk de Nacht biedt verder vooral een platform voor jong internationaal filmtalent.

Fair Practice Code

Pluk de Nacht is bekend met de Code en werkt in Utrecht samen met de vrijwilligersorganisatie CASE. De commissie ziet dan ook geen knelpunten, zeker gezien de fase waarin de organisatie zich bevindt.

Popwaarts

Stichting Popwaarts

Onder de naam Popronde organiseert Stichting Popwaarts (2004) jaarlijks een reizend festival langs een groot aantal Nederlandse steden. Stichting Popwaarts biedt een kortstondige, efficiënte infrastructuur voor startende bands waarmee zij zonder al te veel organisatie door heel Nederland kunnen optreden. Muzikanten stappen in een carrousel, toeren buiten de eigen regio en krijgen de kans om nieuw publiek op te bouwen. In ongeveer veertig steden programmeert Stichting Popwaarts tientallen bands en acts op kleine, gratis toegankelijke locaties in de binnensteden. Lokale boekers en podia werken samen in een landelijke koepel en bands worden op meerdere wervingsniveaus in heel het land gespot en geselecteerd. De meerjarige subsidie van de gemeente Utrecht is bestemd voor de Utrechtse edities van de Popronde.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

Stichting Popwaarts is een landelijk bekende en efficiënte formule voor beginnende bandjes in het popcircuit. Het is een dwarsdoorsnede van wat op dit moment in het Nederlandse popcircuit leeft. Voor de meest recente editie in Utrecht heeft Stichting Popwaarts ingezet op hiphop, jazz en wereldmuziek. De commissie moedigt deze ingeslagen koers aan om actueel te blijven en is van mening dat bij deze specifieke genres, ondanks tegenvallende bezoekersaantallen, nog een wereld is te winnen. Locaties uitkiezen die treffend zijn voor genoemde genres of het aanboren van bepaalde mediapartners kan hierin een belangrijke rol spelen.

Betekenis voor de stad

Het belang van Stichting Popwaarts voor de stad Utrecht wordt door de commissie gezien. Stichting Popwaarts bevestigt het imago van Utrecht als stad waar inwoners en bezoekers jonge bandjes kunnen kijken. Op dit moment ligt de focus van het festival op het centrum. De commissie begrijpt deze keuze maar denkt dat Stichting Popwaarts stappen kan zetten in het bereiken van de hele stad door meer de wijken in te trekken. Daar kan ook worden geëxperimenteerd met het aanbieden van andere muziekgenres.

Ondernemerschap

De commissie constateert dat de afhankelijkheid van subsidies en cafés groot is. Doordat er sprake is van een veelheid aan financieringsbronnen lijkt het overzicht soms zoek. De commissie begrijpt dat Stichting Popwaarts zich moet verhouden tot een veelheid aan steden met andere subsidievoorwaarden en daarnaast een relatief laag bedrag ontvangt in vergelijking tot andere instellingen uit de Cultuurnota 2017 - 2020. Desalniettemin is de commissie ontstemd over de manier waarop Stichting Popwaarts de visitatieprocedure van de gemeente Utrecht heeft bewandeld. Er zijn meerdere handreikingen gedaan, maar telkens is de commissie onvoldoende geïnformeerd over de editie van het festival in Utrecht. Op basis van de summiere aanvraag, onvolledig ingevulde zelfevaluatie en een visitatiegesprek waarin nauwelijks antwoord werd gegeven op vooraf verstuurd vragen, vraagt de commissie zich

af of Stichting Popwaarts de relatie met de gemeente wel van belang vindt. De commissie ziet alleen een mogelijkheid voor subsidie indien Stichting Popwaarts bereid is een serieuze en professionele verantwoording af te leggen. Wellicht is de stichting anders beter gebaat bij een andere vorm van financiering, zoals sponsoring of het verwerven van meer eigen inkomsten. De visitatiecommissie wil de adviescommissie Cultuurnota 2021 - 2024 alvast meegeven hier tijdens de beoordeling niet langer coulant mee om te gaan.

Onderscheidendheid

Het concept van Stichting Popwaarts is uniek en vormt een onmisbare schakel in het popcircuit. Landelijk en lokaal gezien bestaat er geen ander groot en gratis festival voor beginnende bandjes dat in vele steden neerdaalt. Voor bands en publiek is het een ideale plek om elkaar te leren kennen en te mogen experimenteren.

Cultuur voor iedereen

De commissie is positief over de doelstelling om meer hiphop, wereldmuziek en jazz te programmeren, maar mist de concretisering hiervan. Om goed voorbereid te zijn op de volgende cultuurnotaperiode ziet de commissie graag dat de organisatie stappen zet om de diversiteit in de eigen organisatie, programmering, presentatieplekken, publiek en de keuze voor (media) partners te vergroten.

Ruimte voor talentvolle makers

Voor en achter de schermen kunnen aanstormende talenten meters maken bij Stichting Popwaarts. Popwaarts vindt het lastig artiesten na het festival een follow-up te bieden. De commissie vindt dit begrijpelijk, maar ziet hierin nog mogelijkheden. Een interessant voorbeeld vindt zij de online toolkit die de Popunie aanbiedt.

Fair Practice Code

Kenmerkend voor het werk van Stichting Popwaarts is dat muzikanten en medewerkers weinig tot niet worden betaald. Daar staat tegenover dat dit werk hen een groot netwerk oplevert. De commissie is zich bewust van de spanning die heerst tussen enerzijds jonge ambitieuze mensen die de muzieksector in willen

rollen en anderzijds de hoeveelheid uren die zij daaraan besteden voor de lage vergoedingen die daar tegenover staan. Juist een organisatie als Stichting Popwaarts, waar het instapniveau zowel voor artiesten als medewerkers laag is, zou hier een voorbeeldrol in kunnen vervullen.

R

Room with a View

Stichting Room with a View

Stichting Room with a View is de studio van theatermaker en beeldend kunstenaar Dries Verhoeven. De studio ontwikkelt vanuit Het Huis Utrecht interdisciplinaire projecten voor de theaterzaal, de openbare ruimte en de museale ruimte. Room with a View maakt werk met een ontregelend karakter en confronteert het publiek hiermee. Verhoeven heeft met en op grote nationale podia en festivals gewerkt. Ook in het buitenland bestaat grote belangstelling voor zijn werk. Room with a View wil het publiek activeren en aanzetten tot het nadenken over kunst en maatschappelijke twistpunten. Niet zelden brengt een werk publiek debat op gang. De afgelopen periode zijn circa 200 speelbeurten per jaar gerealiseerd. Voor de huidige periode heeft Room with a View een schaalvergroting voor ogen, zowel in de vorm als in het aantal projecten.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

Room with a View heeft een duidelijk artistiek profiel dat ontstaat vanuit de autonome kunstenaarspraktijk. De commissie is overtuigd van de artistieke kwaliteit die in vorm en inhoud consistent en vernieuwend is: de eigenzinnigheid en radicaliteit komen in alle projecten op een nieuwe manier terug. De ontwikkeling richting de museale ruimte en monumentaal beeldend werk is ingegeven door artistieke keuzes. Deze ontwikkeling hangt samen met liefde voor werk

waarin de bezoeker medeplichtig is; werk waarbij de bezoeker de duur van de aanwezigheid zelf bepaalt. De eerste stappen naar de museale ruimte zijn reeds gezet met het videowerk *Guilty Landscapes* en momenteel ontwikkelt *Room with a View* nieuw werk bij de NDSM-werf, een instelling voor beeldende kunst in het voormalige Amsterdamse havengebied die de interesse in de openbare ruimte met Verhoeven deelt. Beeldende kunstinstellingen staan niet altijd open voor iemand die zijn sporen in het theater heeft verdiend. Mede daarom werkt *Room with a View* samen met andere instellingen voor het ontwikkelen en maken van werk dat zich manifesteert in het veld van de beeldende kunst. *Room with a View* heeft inmiddels een schaalvergroting doorgemaakt die op verschillende manieren zichtbaar wordt: in de soort culturele instellingen waar werk wordt getoond, de internationale projecten die worden gerealiseerd, het aantal uitvoeringen per werk en de omvang van de werken zelf. Verhoeven wil daarnaast ook klein en intiem werk blijven maken.

Betekenis voor de stad

Room with a View hoopt dat de stad Utrecht de vrijheid en ondersteuning kan (blijven) bieden voor de ontwikkeling van nieuw en radicaal werk. Het beoogde evenementenplein is volgens *Room with a View* geen goede ontwikkeling voor het presenteren van kunst in publieke ruimte, omdat het de bezoeker niet langer onverwacht confronteert met kunst. *Room with a View* mist verder een humuslaag van vergelijkbare instellingen die elkaar kunnen steunen en inspireren. De studio ziet de potentie van de stad en de wil van het (jonge en hoogopgeleide) publiek. Utrecht kan zich meten met steden als Gent, Hamburg en Zürich. Deze steden voeren echter een meer agenderend en internationaal kunstbeleid. Prikkelende stadsgesprekken zouden makers, instellingen en de gemeente uit kunnen dagen een radicaler profiel te ontwikkelen. Een mogelijkheid die *Room with a View* ziet is het aanstellen van een externe intendant die waarnemingen opschrijft, los van de voorwaarden waaraan instellingen moeten voldoen. *Room with a View* ziet dat instellingen zich voegen naar gestelde voorwaarden. Om te voorkomen dat voorwaarden leidend worden stelt zij het hanteren van een 'code radicaliteit' voor. De commissie ziet

Verhoeven graag deze prikkelende ideeën vaker met de stad te delen, zeker in de aanloop naar de nieuwe cultuurnotaperiode.

Ondernemerschap

Room with a View verwacht in de toekomst minder private financiers te kunnen vinden vanwege: de beperkte mogelijkheden voor en visie op interdisciplinair werk op het snijvlak van theater en beeldende kunst, de krimpende budgetten en de toegespitste criteria die private fondsen hanteren bijvoorbeeld op het gebied van maatschappelijke relevantie. *Room with a View* heeft meerdere malen de maatschappelijke waarde van gemaakt werk bewezen. Tevens ziet Verhoeven waarde in kunstwerken die zich in de periferie van het debat begeven en niet direct een maatschappelijk doel dienen. De studio gaat hierover met de fondsen in gesprek. Structurele bijdragen van het Fonds Podiumkunsten en de gemeente Utrecht zullen de financiële basis van *Room with a View* moeten blijven om door te gaan. Ook zal de strategie van werken via bemiddelende instellingen blijvend worden ingezet. De studio heeft nog geen strategie voor het benaderen van bedrijven en andere vormen van sponsorwerving, al zijn er in het verleden wel pogingen ondernomen. *Room with a View* betwijfelt of bedrijven zich willen binden aan controversieel werk. Ook vermoedt de organisatie dat op het moment dat bedrijven dat wel doen, zij hier ook een belang bij hebben – en hiermee de controversie geïnstitutionaliseerd wordt. *Room with a View* is continu op zoek naar een passende PR en marketing. Momenteel verstuurt de studio een nieuwsbrief, onderhoudt een website en brengt een publicatie uit die wordt verspreid, ook onder mogelijke sponsors. Met een klein team wordt succesvol gewerkt aan grootschalige projecten, iets dat in financiële zin soms risico's met zich meebrengt. De commissie ziet hier uitdagingen wat betreft duurzaamheid en zou graag een operationele bedrijfsstrategie zien ten aanzien van fondsenwerving, marketing en coproducties. De autonome praktijk van *Room with a View* levert soms spanning op het gebied van bedrijfsvoering en marketing op. De commissie raadt *Room with a View* aan te werken aan een stevigere maar compacte organisatie waarbinnen Verhoeven in vrijheid kan ontwikkelen.

Onderscheidendheid

Room with a View kenmerkt zich door een radicale houding die consequent tot uitdrukking komt in de diverse projecten. De werken zijn ontregelend van karakter en de ideeën van de maker eigenzinnig. Hierin is Room with a View zowel nationaal als internationaal onderscheidend. Ook de schaal van de projecten in relatie tot de omvang van het team en de (subsidie)inkomsten is uniek. De verhouding eigen inkomsten/subsidies is bovengemiddeld.

Cultuur voor iedereen

Room with a View streeft naar een meer inclusief bestuur, maar heeft moeite met het vinden van nieuwe bestuursleden met een bi-culturele achtergrond. Bestuursleden moeten zich verbonden voelen met het werk en daarvoor is kennis van het werk van Verhoeven noodzakelijk. In Het Huis wordt wel gesproken over het aanboren van nieuwe netwerken. Op de loonlijst van Room with a View komen overigens veel niet-westerse namen voor; er wordt gewerkt met zeer diverse performers. Daardoor is het nog wenselijker dat dit in het bestuur terugkomt.

Ruimte voor talentvolle makers

Room with a View is een makersstudio, geen kunstinstelling. De studio kan met talentvolle makers artistieke gesprekken voeren, reflecteren op werk en een klankbord zijn en kan op zakelijk vlak ondersteuning en training bieden. Room with a View heeft een kritische houding ten opzichte van cultuureducatie. Verhoeven vindt de door de gemeente gehanteerde definitie van educatie te sterk gericht op het uitleggen en interpreteren van een werk (bemiddeling en toegankelijk maken). Verhoeven dicht meer intrinsieke waarde aan het werk zelf toe; een goed werk is toegankelijk vanuit zichzelf. Verhoeven zoekt met zijn werk de politieke ruimte op en speelt hierop in. De context – zoals een stadsplein of museum – geeft lading aan het werk en helpt bij een beter begrip. Room with a View is voorstander van publieke gesprekken naar aanleiding van een werk. De studio initieert deze niet zelf maar laat dat graag over aan een ontvangende partij. De commissie waardeert de eigen ideeën van Room with a View over educatie en adviseert de organisatie educatie te definiëren in haar eigen termen.

Fair Practice Code

Room with a View vindt de waarden van de Fair Practice Code belangrijk en volgt deze ook. De zakelijk leider wil graag betrokken zijn bij de werkgroep van Kunsten '92. Room with a View is zich ervan bewust dat het uitvoeren van de Code consequenties kan hebben. De projecten kunnen duurder worden, dus als er vanuit de fondsen geen extra geld komt heeft dit gevolgen voor de activiteiten. Het uitvoeren van de Code heeft op dit moment geen directe gevolgen voor de organisatie, maar ze geeft aan bereid te zijn in de toekomst vaker nee te zeggen omwille van het volgen van de Code. Room with a View vindt dat het invoeren van de Fair Practice Code bijdraagt aan de professionalisering van de sector. In de visie van Room with a View dient de Code nog verder geconcretiseerd te worden om deze echt te kunnen hanteren.

Rosa Ensemble

Stichting Rosa Ensemble

Rosa Ensemble (1997) maakt interdisciplinaire muziektheatervoorstellingen op het snijvlak van pop en hedendaagse muziek. De leden van het ensemble bedenken, ontwikkelen en componeren alle voorstellingen. De twee voorstellingslijnen Haute couture en Prêt-à-porter geven een verschil aan in speelplek en publieksbereik; respectievelijk een volwaardige voorstelling in muziek- of theaterzaal en een korter optreden op een festival of andere locatie. Het brede programma van Rosa varieert van een meerdelige live-krimi *Deense Detective* tot een stand-up dichter begeleid door een popband. Het ensemble neemt deel aan de Muziekroute voor scholen in Overvecht en aan Utrecht Centraal, het festival van de Utrechtse muzieksector.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is positief over de artistieke innovatie van Rosa Ensemble, met spannende concepten rond muziek, theater en audiovisueel werk. Dat het ensemble zich na 20 jaar nog steeds opnieuw blijft uitvinden, nieuwe richtingen onderzoekt en blijft experimenteren, vindt zij bewonderenswaardig. Zij constateert dat

Rosa Ensemble het artistiek leiderschap wil uitbreiden naar een vaste kern van meerdere artistieke mensen met daaromheen een alternatieve popscene.

Het ensemble benadrukt vanuit het eigen kunstenaarschap te werken en de commissie beveelt aan om vanuit die artistieke bredere verbindingen aan te gaan en daarbij ook buiten de eigen comfortzone te stappen. De commissie ziet kansen om de vernieuwende artistieke signatuur sterker door te trekken naar vernieuwing in het ondernemerschap. Zij waarschuwt voor een disbalans in de aandacht voor de artistieke en de zakelijke kant.

Betekenis voor de stad

De commissie is van mening dat Rosa Ensemble van artistieke waarde is voor de stad en de vernieuwing van de muzieksector. Zij is bezorgd over de, naar haar idee, wat naar binnen gekeerde houding van de organisatie. Hierin schuilt het mogelijke gevaar op een artistiek eiland te geraken. Zij heeft de indruk dat Rosa Ensemble meer naar buiten kan treden en haar natuurlijke partners in de stad kan opzoeken.

De commissie waardeert het bereik van scholen in de wijk door deelname aan de Muziekroute waarmee naast scholieren soms ook de ouders worden bereikt. Rosa Ensemble onderstreept dat zij de naar haar mening hoge huurprijs die ZIMIHC vraagt als een obstakel ziet om het gebouw meer te verankeren in de wijk Overvecht.

Ondernemerschap

Rosa Ensemble rust op een loyale basis van trouwe bezoekers. Ook is de commissie positief over het publieksbereik van de Deense Detective en het aantal volgers op de podcast. De commissie mist echter een nuchtere en strategische visie en oog voor nieuwe mogelijkheden op het gebied van social media. Ze waarschuwt voor een disbalans in de aandacht voor de artistieke en de zakelijke kant. Het krachtenveld binnen de organisatie tussen het artistieke en het zakelijke vraagt om een kritische blik op verkoop en marketing. Rosa Ensemble ziet naar eigen zeggen weinig openheid ten aanzien van risicoprogrammering bij muziekpodia en kijkt mede om die reden met succes uit naar theaters. Het werk heeft een zekere kwetsbaarheid, beaamt de commissie, en vraagt juist daarom om een effectieve vertaalslag

op het gebied van verkoop en marketing. Zij onderstreept het belang om hierin proactief een brug te slaan naar de buitenwereld en zo nodig ook (artistiek) concessies te doen. Om het werk onder de aandacht te brengen van een breder en zich vernieuwend publiek is het noodzakelijk de voelsprietten meer op scherp te zetten. De commissie ziet tevens kansen voor Rosa Ensemble op de internationale markt.

Onderscheidendheid

De commissie raadt aan om het eigen artistieke profiel verder te verscherpen en van daaruit keuzes te maken en groter te durven denken. Het ensemble is erbij gebaat haar *unique selling point* te bepalen en daarmee proactief naar buiten te treden. Rosa Ensemble zou op het vlak van publieksbereik en ondernemerschap even gedurfd buiten de gebaande paden kunnen treden als zij op artistiek gebied gewoon is te doen.

Cultuur voor iedereen

De contacten met de wijk zijn nog mondjesmaat, evenals de diversiteit in het publiek en het aanbod, merkt de commissie op. De samenwerking met Syrische muzikanten en de Muziekroute voor het diverse schoolpubliek in de wijk ziet zij als een positief begin. Ook diversiteit bij medewerkers productie en organisatie is een aandachtspunt. Rosa Ensemble is tevens leerwerkbedrijf en ziet kansen voor mbo-stagiaires.

Ruimte voor talentvolle makers

De commissie benadrukt dat nieuwe makers ook een nieuwe wereld kunnen meebrengen. De organisatie noemt een jonge violiste als Diamanda Dramm die nieuwe deuren voor het ensemble opent en mensen vanuit haar eigen *scene* meebrengt. Om de diversiteit in het aanbod en het publiek te vergroten is een bredere blik en aandacht voor onverwachte invalshoeken van belang, benadrukt de commissie.

Fair Practice Code

Rosa Ensemble hecht aan de criteria in de Code. Zij werkt met vaste gages voor muzikanten die in overeenstemming zijn met de richtlijnen in de Code. Een repetitiedag is tweemaal drie uur en bij een avond doorwerken geldt dit als dubbele repetitie. Het eigen personeel is niet in vaste dienst maar werkt als zzp'er.

Ruis

Stichting Ruis

Stichting Ruis (2004) biedt een laagdrempelig podium aan bands uit binnen- en buitenland die (nog) buiten het mainstream-circuit opereren. Ruis is gevestigd in dB's, waar zich ook een café en repetitiestudio's bevinden. Ruis programmeert hier een breed aanbod van muziekstijlen, geselecteerd op vooruitstrevendheid en artistieke zeggingskracht. Het podium vormt daarnaast een ideale eerste presentatieplek voor bands uit de oefenruimtes. Vaak programmeert Ruis een beginnende band als voorprogramma bij een grotere act. Ruis organiseert bovendien de bandwedstrijd Clash of the Titans, die een belangrijke rol vervult op het gebied van zichtbaarheid en doorstroming van veelbelovende bands uit Utrecht en omgeving. Verder verhuurt de organisatie faciliteiten voor culturele initiatieven. Op de DIY (do-it-yourself) avonden biedt ze aan beginnende bands de mogelijkheid hun eigen optreden te organiseren.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

Ruis is een gezichtsbepalend podium voor de stad Utrecht en een onmisbare opmaat voor kleine bands. Zij kunnen op deze plek inspelen en meters maken, om daarna in grotere zalen te staan. Programmeurs en andere experts uit de muziekscene komen naar de concerten. De experimentele programmering (met aandacht voor diverse genres als black betal, garagerock, rockabilly) en de informele locatie van Ruis vormen een aanvulling op het aanbod in de stad. De zaal is intiem en door de aanwezige repetitieruimtes zijn de lijntjes kort en kunnen beginnende bandjes elkaar helpen. dB's fungeert als ontmoetingsplek. Het is een kleine zaal zonder barrières. De organisatie opereert in een niche, maar staat ook met beide voeten in de scene. Ruis vormt de grondlaag voor de Utrechtse muziekscene en de basis voor veel bands. De opzet van Clash of the Titans, de bandwedstrijd van Ruis, wordt geprofessionaliseerd. Ondanks de afnemende bezoekerscijfers en het feit dat Ruis tegen de nieuwe editie aanhikt, is de organisatie ervan overtuigd dat het moet: voor de bands, voor het publiek, voor de plek en

voor de stad. De wedstrijd in een nieuwe vorm wordt professioneler opgezet zodat meer aandacht en spin-off kan worden gegeneerd voor de bands. Ook wordt een nauwere samenwerking met de muziekopleiding onderzocht. De commissie is overtuigd van de artistiek-inhoudelijke kwaliteit van Ruis. De unieke combinatie van oefenruimte, podium en café waar talent, publiek en professional elkaar ontmoeten, is van onmisbaar belang voor de stad. De organisatie neemt tevens een cruciale plek in de keten in op internationaal niveau, maar blijft autonoom; Ruis opereert onafhankelijk van de bekende patronen van de muziekindustrie. De commissie is tevens onder de indruk van de betrokkenheid en de verantwoordelijkheid die Ruis toont ten opzichte van de Clash. Het artistieke karakter van Ruis is sterker dan de organisatie zelf onder woorden weet te brengen. De commissie adviseert Ruis dit profiel nog sterker neer te zetten richting beleidsmakers en subsidiënten.

Betekenis voor de stad

Ruis is gehuisvest in het CAB-gebouw. Deze plek is van cruciaal belang voor de organisatie en de stad. De toekomst van de locatie is echter onzeker. Het gebied wordt verkocht aan een projectontwikkelaar en er wordt een herbestemmingsplan gemaakt. De situatie is zorgelijk, ondanks de goede intenties van de betrokken partijen. Het gebouw zal sowieso blijven staan omdat het een monument is, maar de bouwplannen kunnen wel tot gevolg hebben dat Ruis zich middenin een appartementencomplex bevindt en/of dat de huurprijs flink omhoog zal gaan. Beide scenario's zullen ingrijpende gevolgen hebben voor de organisatie. De commissie vindt deze onzekerheid zorgelijk. Ze hoopt dat de culturele waarde van Ruis het CAB-gebouw niet verloren gaat aan de gebiedsontwikkeling. dB's en Ruis zouden de toegevoegde waarde kunnen benadrukken. Goed overleg tussen projectontwikkelaar, gemeente en dB's is daarbij noodzakelijk.

Ondernemerschap

Ruis heeft een groeiend aantal bezoekers. Ondanks dat de zaken goed lopen, hangt de organisatie op drie manieren aan een zijden draadje: door de bouwontwikkelingen, de afhankelijkheid van de sponsoring van dB's en de grote

afhankelijkheid van enkele personen. De organisatie is te fragiel en daarom is versteviging gewenst. De hoogste prioriteit is de uitbreiding van het aantal fte's. Ruis streeft ernaar voor het einde van 2018 iemand in te zetten op het gebied van productie. Dit zal leiden tot een verminderde werkdruk van de artistiek directeur. Indien nodig zullen hiervoor de reserves worden ingezet. Verder werken Ruis en dB's aan het optimaliseren van de nieuwe overeenkomst tussen de stichting en de bv. Deze is momenteel nog gebaseerd op enkele niet wenselijke mechanismes. De overeenkomst wordt nu doorontwikkeld tot iets dat leidt tot tevredenheid van beide partijen. Ruis krijgt met een onevenredig laag budget veel voor elkaar. Dit vindt de commissie bewonderenswaardig, maar ze signaleert ook dat het een (te) hoge druk legt op organisatie. Het gebruik van de reserves voor de uitbreiding van het aantal fte's vindt de commissie niet wenselijk. Ze adviseert Ruis snel een duurzame oplossing te vinden om het bestaan van de organisatie te waarborgen, mogelijk in samenspraak met de gemeente.

Onderscheidendheid

Stichting Ruis is onderscheidend op zowel artistiek vlak als qua positie in de stad. De organisatie neemt een unieke positie in de keten in terwijl tevens autonoom wordt geopeerd. De laagdrempeligheid van Ruis voor zowel publiek als talent is uniek en is ook terug te vinden in het karakter van de ruimte. Er is in Utrecht geen andere plek zoals Ruis.

Cultuur voor iedereen

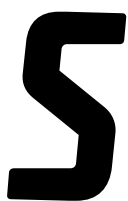
Ruis ziet in Utrecht graag een plek voor wereldmuziek en zou zelf deze plek willen zijn. De organisatie heeft echter geen expertise op dit gebied en ook geen directe contacten. Ruis wil de taak alleen op zich nemen als het goed aangepakt kan worden, het ad hoc neerzetten werkt niet. Contact met STUW is essentieel en verder zou Ruis graag een programmeur betrekken, al dan niet op vaste basis, om een reeks te programmeren. Dit is niet eenvoudig naast de 160 producties die op jaarbasis al worden gerealiseerd. De commissie kijkt met belangstelling uit naar een mogelijke samenwerking met STUW of de komst van een programmeur wereldmuziek.

Ruimte voor talentvolle makers

De achtergrond van de muzikanten is zo divers als de programmering. Talenten komen van de oefenruimtes, van de popacademie in het pand en via via. De ruimte huren kost geld, maar er worden ook gratis jamsessies georganiseerd waar veel bandjes aan deelnemen. Uit deze grote hoeveelheid en diversiteit aan makers komt talent bovendien. Via talentvolle makers komt Ruis ook vaak weer in contact met andere talenten. Ook wijzen de vaandeldragers van een bepaalde stroming de organisatie op talentvolle makers. Programmeurs vinden op hun beurt de lokale talenten bij Ruis en dat legitimeert de locatie. Dat alles gebeurt in de diversiteit van verschillende de scènes en ook nieuwe stromingen komen bij Ruis aanwaaien.

Fair Practice Code

Op het vlak van personeel moet de organisatie verduurzaamd worden. Ze is nu te sterk afhankelijk van enkele personen. De twee medewerkers (artistiek leider en technicus) bouwen geen pensioen op, wat absoluut wel zou moeten. Hoewel er geen geld is, is het belangrijk dit snel op te lossen. Ook zijn er meer fte's nodig. Op het moment dat er meer budget is voor personeel zal binnen de poule van vrijwilligers worden gekeken; vrienden en bekenden van de organisatie. Er is geen vrijwilligersbeleid, maar op vrijwilligers wordt ook geen enorm beroep gedaan. De eerste stappen richting het stabiliseren en verduurzamen van organisatie zijn al gezet. De banden met de HKU zijn aangehaald. Vanuit de academie is veel enthousiasme en interesse om studenten aan het werk te zetten.

SPRING Performing Arts Festival

Stichting Dans en Beweging

SPRING Performing Arts Festival (SPRING, 2013) beoogt een toonaangevend internationaal platform te zijn voor nieuwe ontwikkelingen in de podiumkunsten en profileert zich als trefpunt voor *cutting-edge* internationale kunstenaars en programmeurs. Enerzijds zet het festival zich in voor de ontwikkeling van jonge veelbelovende kunstenaars en anderzijds voor de artistieke ontwikkeling van theater, dans en *cross-overs*. SPRING heeft de SPRING Academy opgericht, een educatief en reflectief platform voor studenten en jonge kunstenaars. In de periode 2017 - 2020 wil SPRING drie doorlopende programmalijnen invoeren. Digitalisering en nieuwe media zijn aandachtspunten van SPRING in de cultuurnota 2017 - 2020. Ook wil het festival zich richten op artistiek onderzoek naar nieuwe vormen van *community art* en nieuwe doelgroepen. Verder neemt SPRING zich voor meer nadruk te leggen op een niet-Europese programmering.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

SPRING heeft een sterke internationale programmering, voortkomend uit een duidelijke visie. De organisatie wil ervoor waken dat de programmering van kunst en cultuur niet beperkt blijft tot de heersende Westerse norm. Samenwerkingen met internationale makers en instellingen leveren volgens de organisatie juist nieuwe ideeën en perspectieven op. SPRING opereert ook in informele niet-Europese netwerken om programma te vinden uit andere werelddelen. Bij haar voorstellingen biedt SPRING makers en het algemene publiek context op diverse manieren, bijvoorbeeld in de vorm van een uitgebreid en gelaagd programma, nieuwe vormen van nagesprekken en de SPRING

Academy. De commissie ziet het belang van het contextprogramma en heeft grote waardering voor de inspanningen die de organisatie verricht om makers en publiek op allerlei originele manieren actief bij de voorstellingen te betrekken. Naast het festival in mei, wordt in samenwerking met de Stadsschouwburg Utrecht SPRING in Autumn georganiseerd, met een minder experimentele programmering en het doel om het publiek verbreden.

Betekenis voor de stad

SPRING programmeert op diverse plekken door de hele stad. De organisatie vindt het van groot belang dat het Neude – ook speelplek van SPRING – behouden blijft voor festivals. Het evenementenplein buiten het historisch centrum biedt volgens de organisatie geen oplossing: kunst moet op onverwachte plekken kunnen opduiken. Als festival draagt SPRING bij aan het internationale profiel van de stad, door de grote hoeveelheid internationale makers en projecten die ze binnenhaalt. De commissie constateert dat SPRING op het gebied van de podiumkunsten een van de weinige plekken met internationaal aanbod is in de stad. Betekenis voor de stad is echter ook afhankelijk van publieksbereik, waarin SPRING haar betekenis nog verder kan vergroten. De organisatie onderhoudt goede contacten met instellingen in de stad, zowel op het gebied van de podiumkunsten als op het gebied van beeldende kunst.

Ondernemerschap

SPRING is zich bewust van de precaire situatie die is ontstaan door de afhankelijkheid van fondsen die in principe geen structurele subsidies verstrekken. SPRING probeert desalniettemin in overleg met deze fondsen meerjarige afspraken te maken. Daarnaast vraagt SPRING met succes Europese subsidies aan. Door de scherpere en steeds meer verschillende criteria van de fondsen wordt de puzzel steeds ingewikkelder, maar SPRING blijft de mogelijkheden voor ondersteuning onderzoeken. SPRING experimenteert daarnaast met het werven van donateurs en het binnenhalen van eenmalige donaties. De organisatie ziet kansen voor het verbreden van het overwegend relatief jonge publiek en SPRING in Autumn lijkt hier succesvol in. De commissie is van mening dat de organisatie een absoluut

bijzonder internationaal aanbod presenteert, maar dat het publieksbereik wat betreft betalende bezoekers relatief beperkt blijft. Er valt voor de organisatie winst te behalen op toegankelijkheid en festivalsfeer. De commissie vraagt zich af het of naar aanleiding van SPRING in Autumn het SPRING-festival in mei op een aantal punten moet worden heroverwogen (datum, programmering) zonder dat het hoogstaande karakter en scherpe profiel van laatstgenoemde wordt aangetast. De organisatie laat in hun plannen de nodige ambities zien. Een aantal daarvan, zoals Spring Off, zijn niet gerealiseerd. De commissie waardeert de ambities en begrijpt dat niet alles slaagt, maar verwacht hierover wel uitleg van de organisatie in de zelfevaluatie. Op het gebied van beleid, ondernemerschap en marketing is kennis volgens SPRING geborgd in het bestuur.

Onderscheidendheid.

De commissie onderschrijft het onderscheidende karakter van SPRING. De organisatie heeft een sterke positie op het gebied van internationale programmering in Utrecht en op landelijk niveau. Ook opereert de organisatie succesvol in internationale netwerken.

Cultuur voor iedereen

SPRING heeft contacten met wijkcultuurhuizen, buurthuizen en migrantenorganisaties in de stad om een divers publiek te bereiken. Wat volgens SPRING echter mist in het diversiteitsdiscours is de discussie over opleiding en klasse. Het bereiken van een hoogopgeleid divers publiek is vaak lastig. De commissie constateert dat de organisatie op het niveau van producties veel inspanningen doet om een divers publiek te bereiken, en met succes enkele voorstellingen in de publieke ruimte voor een breed publiek heeft geprogrammeerd. Dat zou volgens de commissie verder kunnen worden uitgewerkt. De commissie constateert dat een niet-westerse programmering niet automatisch een divers publiek met zich meebrengt en adviseert de organisatie daarnaast om de beoogde publieksdiversiteit SMART te formuleren en dus ook naderhand te bepalen. De commissie waardeert de diversiteit van de organisatie zelf: in de organisatie en het bestuur zijn juist wel meerdere generaties en verschillende culturele achtergronden aanwezig.

Ruimte voor talentvolle makers

SPRING is onderdeel van Standplaats Utrecht, dat naast SPRING Academy en de nieuwe makerstrajecten een van de talentontwikkelings-trajecten van de organisatie is. De vijf deelnemende instellingen selecteren gezamenlijk zeven tot acht makers en iedere instelling is hoofdbegeleider van een van deze makers. Er wordt ook *peer-to-peer* gewerkt en er is veel samenwerking en verbinding met de stad. De commissie is zeer positief over de heldere wijze waarop de organisatie hier zijn eigen rol in definieert. Daarnaast zet de SPRING zich succesvol in voor het begeleiden van talent in huis via de regeling nieuwe makers. De organisatie heeft een trackrecord waarbij door SPRING begeleide makers (inter)nationaal aan het doorbreken zijn. De commissie is dan ook enthousiast over de manier waarop de organisatie makers ondersteunt in hun ontwikkeling en hoe dat een intrinsiek onderdeel is van de werkwijze.

Fair Practice Code

SPRING volgt de cao en hanteert eerlijke beloningen als het om kunstenaars gaat. Wel geeft de organisatie aan dat de zzp'ers worden onderbetaald bij gebrek aan financiële zekerheid op het moment dat de afspraken worden gemaakt. Hiervoor zoekt de organisatie naar een oplossing, wat volgens de commissie wenselijk is aangezien zij ook ziet dat tegelijkertijd het eigen vermogen van SPRING groeit. SPRING geeft verder aan dat het doorzetten van de Fair Practice Code veel verandering teweeg zal brengen in het culturele landschap. SPRING ziet het overigens ook als haar verantwoordelijkheid om zzp'ers op het gebied van de Code te ondersteunen. Zij moeten leren wat hun waarde is en soms ook nee durven zeggen.

Stadsschouwburg Utrecht

Stichting Stadsschouwburg Utrecht

Stadsschouwburg Utrecht (1941, SSBU) is het grootste permanente theaterpodium in de stad en wil theatermakers verbinden aan een breed, gemengd en cultureel divers publiek. In het aanbod komen alle genres aan bod: toneel, muziektheater, cabaret, jeugdtheater

en dans, aangevuld door opera, musical en show. De SSBU heeft als beleid om alle reizende producties van de rechtstreeks door het Rijk gefinancierde gezelschappen en een groot aantal door het Fonds Podiumkunsten gesubsidieerde gezelschappen te programmeren. Ook biedt de SSBU in de programmering ruimte voor jonge makers en talentontwikkeling. In de periode 2017 - 2020 presenteert de SSBU een nieuw festival EXPLORE met werk uit Azië, Afrika en Latijns-Amerika. De samenwerking met het SPRING Performing Arts Festival is geïntensiveerd door een nieuw gezamenlijk festival te initiëren (SPRING in Autumn). De SSBU blijft coproducent van Tweekt en biedt sinds 2016 in gezamenlijkheid met het festival schoolvoorstellingen aan.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is van mening dat de Stadschouwburg Utrecht (SSBU) buitengewoon goed functioneert. De SSBU neemt vol overtuiging zijn verantwoordelijkheid om een breed en groot publiek te bedienen. De diversiteit in de genres van het aanbod sluit hierop aan. De consequentie van het zijn van een podium voor de stad, waarbij de focus ligt op diversiteit in genres, is dat dit een uitgesproken profiel in de weg staat. De SSBU is zich hiervan bewust en de commissie raadt aan om de programmering in de toekomst te verscherpen of bepaalde producties met meer elan in de markt te zetten.

Op dit moment voert de SSBU weliswaar een continu publieksonderzoek uit onder alle bezoekers van alle voorstellingen via een online vragenlijst, maar doet geen nader onderzoek naar de inhoudelijke impact van een voorstelling bij de individuele bezoeker. Voor de SSBU ligt hier een kans om de verrijking bij het publiek te kunnen bepalen en zo het slagen van haar missie te kunnen onderbouwen. De commissie ziet vanuit de missie mogelijkheden om makers en publiek meer met elkaar te verbinden dan nu het geval is. Verder is de commissie positief over de samenwerking met Utrechtse gezelschappen en makers, waarin de SSBU een belangrijke rol speelt en hen kansen biedt om met nieuwe voorstellingen een nieuw publiek op te bouwen.

Betekenis voor de stad

De SSBU profileert zich als laagdrempelig theater. In de keten heeft de SSBU een verbindende rol als podium en betreft partners waar nodig. De commissie is positief over de verantwoordelijkheid die de SSBU op zich neemt om alle Utrechtse makers een podium te bieden en op te nemen in het aanbod. De SSBU bepleit de positie van makers in de stad en de commissie ziet kansen voor de SSBU het gesprek daarover nog meer te voeren en daarmee de betekenis voor de stad en de keten te vergroten.

Ondernemerschap

De commissie is positief over de zorgvuldige bedrijfsvoering van de SSBU en de ontwikkeling van het eigen vermogen op middellange termijn. Zowel het ondernemerschap als het relatie-management is kwalitatief goed. Hierbij realiseert de commissie zich dat de grote zaal in relatie tot vergelijkbare theaters kleiner qua omvang is en dus relatief eenvoudiger is vol te krijgen. De SSBU past de Cultural Governance Code volgens eigen zeggen integraal toe, maar voor de commissie is de prioriteit niet helemaal duidelijk. Wil de SSBU geheel aan deze code voldoen, dan dienen de toekomstige wisselingen in de Raad van Toezicht te worden gebruikt om te verjongen (30-ers) en een maker toe te voegen of uit te leggen waarom hiervoor niet is gekozen. Gezien de omvang en positie van de SSBU adviseert de commissie om in de toekomst de Raad voor Toezicht door een externe partij te laten evalueren.

Onderscheidendheid

De SSBU is de enige theaterinstelling in de stad met deze brede en grote functie.

Cultuur voor iedereen

De commissie constateert dat de SSBU stappen maakt in meer divers programmeren maar heeft de indruk dat het bereik van een meer divers samengesteld publiek daarin achterblijft. Een andere manier van organiseren en marketing kan daarbij helpen. Ook kan het anders organiseren van de marketing bijdragen aan het inclusiever maken van de organisatie. In het kader van een meer divers personeelsbestand ziet de commissie kansen in het aanboren van andere dan de bekende netwerken.

Ruimte voor talentvolle makers

De SSBU positioneert zich in de stad als pleitbezorger voor de makers in Utrecht. In de ondersteuning van makers kan de SSBU beperkte fysieke ruimte bieden, gezien het overvolle programmatische aanbod. Alleen in de zomermaanden kunnen makers repeteren en monteren. De SSBU probeert (jonge) makers die richting grote zaal gaan te ondersteunen in hun ontwikkeling.

Fair Practice Code

De SSBU is bekend met de Code en past deze toe. De SSBU kiest heel bewust voor het betalen van een faire prijs (garantiebedrag of uitkoopsom) aan makers en gezelschappen. Voor zzp'ers vormt het loon-functiegebouw van de cao de basis voor de honorering, verhoogd met minimaal 30 procent (zoals voorgeschreven in de cao Nederlandse Podia). De commissie ziet een verantwoordelijkheid van de SSBU in het benoemen van de Fair Practice Code in de contacten met de gezelschappen.

Festival Tweetakt

Stichting Storm

Stichting Storm (2000) organiseert het jeugdkunstenfestival Tweetakt dat elk voorjaar plaatsvindt op de Neude, diverse podia in Utrecht en Fort Ruigenhoek bij Groenekan. In 2014 is Tweetakt gefuseerd met het beeldende kunstenfestival Kaap, ook door Storm georganiseerd. Het programma omvat (inter)nationale theater- en dansvoorstellingen, beeldende kunst, games, interactieve installaties en muziekconcerten. Storm wil nieuwe ontwikkelingen zichtbaar maken om het Nederlandse aanbod van jeugd(podium)kunst een kwaliteitsimpuls te geven. Tweetakt is zowel een breed publieksfestival als een vakmatig festival voor programmeurs, vakgenoten en de media.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie constateert dat er een heldere artistieke visie aan de programmering van festival Tweetakt ten grondslag ligt met een voorkeur voor experimenteel, beeldend, fysiek en danstheater.

De directeur is verantwoordelijk voor programmering, er zijn twee muziekprogrammeurs en een adviseur voor het beeldende kunstprogramma. Storm selecteert onder andere voorstellingen van een aantal Nederlandse jeugdtheatergezelschappen en wordt daarnaast ook zelf door hen benaderd. Storm heeft goede relaties met de Vlaamse programmeurs van Het paleis en Fabuleus. Jaarlijks vraagt Storm een conceptuele theatermaker of choreograaf een kunstwerk voor de tentoonstelling op Fort Ruigenhoek te maken, zodat de inhoudelijke samenhang tussen de verschillende disciplines wordt verstevigd. Storm ziet het als haar verantwoordelijkheid en opdracht om een kwaliteitsimpuls aan het Nederlandse aanbod van jeugd(podium)kunst te geven. De commissie constateert dat Storm hier met activiteiten als workshops, symposia en gesprekken met programmeurs en (jeugd)theatermakers in het land meer aandacht aan mag geven.

Betekenis voor de stad

Storm werkt onder andere samen met de Stadschouwburg Utrecht, Theater Kikker, Podium Hoge Woerd en de HKU. Tijdens de editie van 2018 programmeerde Storm een weekend lang vernieuwende voorstellingen in Podium Hoge Woerd. Hier waren hoge kosten aan verbonden en het bleek moeilijk om publiek te trekken waardoor Storm in 2019 nog enkel op zondag een familiedag voor de basisschoolleeftijd organiseert. Storm ervaart dat scholen in Leidsche Rijn moeilijk te motiveren zijn om mee te doen maar erkent ook hier zelf meer energie in te moeten steken. Om de jongeren van Leidsche Rijn te bereiken is een langdurige investering nodig die ook kan worden bereikt door de samenwerking met scholen, constateert de commissie. Storm biedt een project aan voor mbo-leerlingen en bereikt basis- en voortgezet onderwijs leerlingen uit de hele provincie door eigen werving en via Kunst Centraal, maar geeft aan nog meer scholen te willen bereiken. Veel scholen werken thematisch, wat om maatwerk vraagt: een voorstelling moet aansluiten op een thema. Er is vooral veel animo bij witte scholen. Om diverse scholen te bereiken moeten alle zeilen worden bijgezet, merkt de organisatie. Storm biedt daarnaast workshops aan ouders van kinderen op twee scholen in Overvecht en Kanaleneiland,

om de drempel voor theaterbezoek te verlagen. De commissie ziet hierin nog andere mogelijkheden, zoals intensievere samenwerking met wijkcultuurhuizen.

Ondernemerschap

De commissie is positief over de expertise van de verschillende medewerkers van Storm en over het ondernemerschap van de organisatie. Storm heeft meerjarencontracten met drie sponsors gesloten die structureel geld opleveren. Ook heeft Storm een softwaresysteem ontwikkeld om zelf het programmaboek te maken, gekoppeld aan de informatie op de website. De commissie vindt dit innovatief. Storm loopt regelmatig aan tegen de eigen inkomsteneis van fondsen. De inkomsten uit kaartverkoop zijn minder hoog dan fondsen graag zien, maar Storm zou zelfs het liefst alle kinderen onder de 18 jaar gratis toegang verlenen. De commissie is van mening dat Storm trotser en transparanter mag zijn over de kennis en samenstelling van de organisatie zodat dit gedeeld kan worden en naar buiten toe zichtbaarder wordt. De commissie ziet de inspanningen van Storm om jongeren die naar de muziekprogrammering op de Neude komen te laten doorstromen naar het theaterprogramma. Toch denkt de commissie dat hier nog meer mogelijk is.

Onderscheidendheid

Storm wil dé innovatieve kracht in de ontwikkeling van jeugdpodiumkunsten zijn. Daarin focust het festival vooral op voorstellingen die niet tekstgebaseerd zijn, zoals jeugddans en fysieke en beeldende producties. Het festival blijft voortdurend experimenteren en nadenken over de theatervorm die past bij het publiek van nu. De commissie vindt Tweetakt een innovatief festival dat goed is in het scouten van vernieuwende voorstellingen voor de jeugd uit het Nederlandse en het Vlaamse aanbod. Ook de keuze voor beeldende kunst maakt Storm onderscheidend. De zoektocht naar meer samenhang tussen programma in de stad en op het fort vindt de commissie positief.

Cultuur voor iedereen

Storm wil vernieuwend theater aan een divers publiek tonen en richt zich minder op verhalend theater. De commissie respecteert deze keuze, maar ziet ook dat dit de drempel voor bepaalde doelgroepen verhoogt. De muziekprogrammering op de Neude trekt een divers publiek, maar in de vrije programmering blijft het wit en hoogopgeleid. Storm zoekt naar oplossingen om hier een duurzame verandering in te maken. Een vaste medewerker van Storm legt samenwerkingen met belangenorganisaties die actief zijn voor specifieke doelgroepen zoals vluchtelingen, mensen met een migratieachtergrond, ouderen en mensen in armoede. Hiermee probeert Storm het publiek te verbreden en drempels weg te nemen. De commissie vindt dit een vernieuwende aanpak. Het is de commissie onvoldoende duidelijk geworden of Storm bewust beleid voert om de samenstelling van de organisatie en de Raad van Toezicht diverser te maken.

Ruimte voor talentvolle makers

Storm werkt veel samen met studenten van de HKU. Verder is er samenwerking met de Mime opleiding Amsterdam en de Performance opleiding Maastricht. Storm geeft jaarlijks enkele talentvolle makers de opdracht om een voorstelling voor Tweetakt te maken. Storm ziet sommige makers doorstromen naar zelfstandigheid, maar vindt de grootste verantwoordelijkheid hiervoor bij de gezelschappen liggen. Het festival ziet zichzelf meer als een luis in de pels dat werk ontwikkelt om iets teweeg te brengen. De commissie is van mening dat Storm meer verantwoordelijkheid kan nemen in het aanbieden van een duurzaam vervolgtraject voor talentvolle makers.

Fair Practice Code

Storm heeft grote stappen gezet in een betere beloning van medewerkers en freelancers. Met de subsidie van de gemeente zijn de afgelopen jaren de salarissen van de vaste krachten verhoogd. Storm baseert haar dagprijs voor theatermakers op de cao Nederlandse podia, inclusief een toeslag. Beeldend kunstenaars krijgen werkgeld en een honorarium wat veel kunstenaars als uitzonderlijk ervaren.

Stuim (Schweigman&)

Stichting Stuim

Theatergezelschap Schweigman& (2006) is gevestigd in Het Huis Utrecht en opgericht ter ondersteuning van het werk van speler en regisseur Boukje Schweigman. Abstracte mime vormt het vertrekpunt voor voorstellingen die een brug slaan naar dans, muziektheater en performance. De voorstellingen spelen in theaters en op bijzondere locaties.

Schweigman& wil voorstellingen maken die de bezoeker lichamelijk en zintuigelijk aanspreken en ontregelen. De afgelopen periode heeft de stichting eerder ontstane financiële problemen opgelost en is de organisatie in zakelijk opzicht gereorganiseerd. In de periode 2017 - 2020 wil Schweigman& vier nieuwe producties uitbrengen en een aantal voorstellingen in reprise nemen. Schweigman& wil haar inhoudelijke visie verdiepen en zich op langere termijn ontwikkelen als expertisecentrum voor een fenomenologische benadering van de podiumkunsten.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

Schweigman& draait om artistiek leider Boukje Schweigman en de voorstellingen die zij initieert en maakt. Hoewel er veel ruimte is voor samenwerking met andere makers vormt de artistieke signatuur van Schweigman als maker de leidraad en het bestaansrecht van de organisatie.

Schweigman werkt vanuit de traditie van mime toe naar fysiek-zintuigelijk theater waarbij vooral het lichaam in relatie tot een fenomeen centraal staat. De commissie is positief over de artistieke kwaliteiten van Schweigman& en heeft bewondering voor de ontwikkeling die zowel Schweigman als de organisatie hebben doorgemaakt. Deze ontwikkeling komt voort uit nieuwsgierigheid en klinkt door in de hele organisatie. De commissie signaleert tevens dat de openheid van de organisatie aan het groeien is en is hierover positief. De commissie vindt de keuze voor fysiek-zintuigelijk theater helder en is positief over de inzet om vanuit de toegankelijkheid van dit werk nieuw publiek te vinden. Zij is van mening dat de externe communicatie over het werk en de manier waarop de identiteit van Schweigman& invulling krijgt hier (nog) niet bij aansluit.

De commissie kijkt met nieuwsgierigheid uit naar de voorstelling in de schouwburgen.

Betekenis voor de stad

Schweigman& is gevestigd in Het Huis.

De aanwezige studioruimtes worden ook door andere makers gebruikt, terwijl Schweigman& in het werkproces een ruimte nodig heeft die voor een aangesloten periode beschikbaar is en die helemaal kan worden getransformeerd. Als een stip op de horizon heeft Schweigman& een grotere plek in de stad voor ogen. De organisatie ambieert geen schaalvergroting, maar zou ooit wel een eigen ruimte willen waarin ruimte is voor experiment: een plek voor workshops en groot werk. De commissie vindt Schweigman& van grote waarde voor de stad en een waardevolle aanvulling op het Utrechtse aanbod. De zichtbaarheid van de organisatie in de stad is van evidente betekenis.

Ondernemerschap

Na de financiële problemen van de organisatie is het resultaat nu positief. De organisatie heeft geld uit bestemmingsreserves ingezet, onder meer voor de ontwikkeling van een nieuwe identiteit en een nieuwe website. De prognose voor 2019 is positief en op dit moment wordt goed gemonitord. De artistiek en zakelijk leider hebben veel vertrouwen in elkaar en de commissie heeft vertrouwen in de financiële koers van de organisatie. De situatie is stabiel en de continuïteit is gewaarborgd. Schweigman& heeft de afgelopen periode vaak gespeeld maar de inkomsten zijn relatief laag. Dit komt doordat de uitkoopsommen nooit de onkosten van de voorstelling dekken. Schweigman& heeft veel private ondersteuning, onder meer van Ammodo. De organisatie heeft een realistische kijk op haar financiële situatie en heeft een gezonde financieringsmix. Gewerkt wordt aan een breder publiek en de huidige bezettingsgraad is goed. Schweigman& is relatief nieuw in het grote zalen-circuit. Daarnaast zijn de PR en identiteit toe aan vernieuwing, wordt de website aangepast en tweetalig gemaakt. Ook komt er meer flexibiliteit in vormgeving en wordt de online zichtbaarheid vergroot om toegankelijker en zichtbaarder te worden voor een groter en breder publiek.

De commissie waardeert de manier waarop de organisatie vernieuwing zoekt binnen de kaders van de organisatie.

Onderscheidendheid

De bijdrage van Schweigman& aan de mime is groot. De organisatie omarmt het genre en zet zich er actief voor in. De commissie heeft waardering voor deze duidelijke keuze en positionering. Voorts heeft Schweigman& een intensief en diepgaand educatieprogramma dat is opgezet vanuit de wens verdieping aan te bieden naar aanleiding van voorstellingen. Educatie en regie-assistentie zijn in dezelfde persoon geborgd, waardoor educatie dicht op de maakpraktijk en artistieke kern staat. De organisatie onderzoekt samen met jongeren hoe zij zich in de wereld en hun sociale omgeving plaatsen. Schweigman& is voornemens een structureel jongerentraject op te zetten met workshops waarbij jongeren kunnen meekijken met de repetitie en kunnen meedenken vanuit fysieke en zintuiglijke aanwezigheid. Schweigman& heeft echter geen ambitie tot schaalvergroting of het creëren van een groter educatief aanbod. Het theater dat Schweigman& maakt blijft een niche en activiteiten op het gebied van educatie zijn op maatwerk gebaseerd. Schweigman& wil de diepte in kunnen gaan met scholen en partners in stad. Een netwerk aan educatiepartners is recentelijk opgebouwd. De commissie is enthousiast over de educatie-opzet van de organisatie die getuigt van kwaliteit en nauw verweven is met de taal en kunstpraktijk van Schweigman.

Cultuur voor iedereen

Diversiteit is een onderwerp waarvoor de instelling aandacht creëert binnen de organisatie. Zo heeft het team van Schweigman& meegedaan aan een Unconscious Bias-cursus. De organisatie en de spelers worden steeds diverser; een diverse spelersgroep roept herkenning op bij het publiek. De commissie ziet de inspanningen en de worsteling van de organisatie en waardeert de zorgvuldigheid. Het belang van diversiteit wordt oprecht onderschreven. De commissie ziet op een aantal vlakken mogelijkheden actievere inspanningen te doen, bijvoorbeeld op het niveau van het bestuur.

Tegelijkertijd denkt de commissie dat meer bewustzijn rondom de positie van de organisatie duidelijker maak dat iedere keuze consequenties heeft. De commissie adviseert de organisatie transparant te zijn in de keuzes die in het werk worden gemaakt en de eigen uitgangspunten en aannames te bevragen, ook wanneer op onderdelen de keuze wordt gemaakt iets te laten of niet aan te passen.

Ruimte voor talentvolle makers

Schweigman& voelt de noodzaak om te delen, binnen de maatschappij en binnen de kunst. Dit blijkt uit de manier waarop Schweigman& binnen de organisatie ruimte laat voor competenties van anderen. Schweigman& kan jonge makers die ook vanuit de mimetraditie opereren helpen bij het uitvinden van het eigen makerschap omdat Schweigman zelf deze weg heeft bewandeld. De commissie ziet in Schweigman een goede mentor. De organisatie zoekt naar passende makers, waarbij kwaliteit voorop staat, en laat hen net als Schweigman zelf werken en experimenteren in een veilige en besloten omgeving. Deze aanpak is zorgvuldig maar niet heel transparant. Het is de commissie dan ook niet duidelijk hoe het talentontwikkelingstraject met makers er concreet uitziet. De commissie vraagt zich verder af of de organisatie zich door de strenge selectie niet tekortdoet. Ze stimuleert de organisatie open te staan voor talentvolle makers die op andere manieren werken.

Fair Practice Code

Voor Schweigman& zijn transparantie en het maken van eerlijke afspraken belangrijk. Spelers wordt vrijheid en flexibiliteit geboden. Schweigman& vindt de vergoedingen voor dansers en acteurs in de huidige cao laag en is hierover in gesprek met de branchevereniging NAPK. Het betalen van eerlijke lonen zorgt voor hoge personeelskosten, daarom kan er maar één productie per jaar worden gemaakt. De commissie constateert dat de organisatie goed en bewust met het uitvoeren van de Fair Practice Code omgaat. De organisatie bouwt vertrouwen op met haar werknemers. Ze handelt realistisch en in lijn met de draagkracht van de organisatie, zonder de artistieke ontwikkeling te belemmeren. De commissie is positief over het feit dat de organisatie bewust kwaliteit boven kwantiteit verkiest.

Stut Theater

Stichting Stut Theater

Stut Theater (Stut, 1977) is een professioneel wijktheatergezelschap in Overvecht dat met en voor bewoners theater over hun eigen leven maakt. Het gezelschap beweegt zich op het snijvlak van kunst en welzijn en wil mensen uit kwetsbare groepen bereiken die weinig met theater in aanraking komen. Het doel van de voorstellingen is om actuele thema's aan de kaak te stellen, taboes te doorbreken en de spelers in hun kracht te zetten. Een groot aantal wijkbewoners van diverse culturele achtergronden heeft meegespeeld en met eigen verhalen bijgedragen. Ook organiseert Stut workshops en theaterprojecten op scholen en in theaters, buurthuizen, congrescentra, verzorgingshuizen en asielzoekerscentra. Jongeren in een kwetsbare positie kunnen bij JongStut in workshops hun talenten ontwikkelen.

Artistiek-inhoudelijke kwaliteit

Ondanks een roerige periode heeft Stut alle geplande projecten uitgevoerd. Stut werkt met verschillende freelance regisseurs, waardoor het voor de commissie lastig is om de artistiek-inhoudelijke kwaliteit te beoordelen. Wel heeft de commissie vertrouwen dat elke maker erin slaagt zich de werkwijze van Stut eigen te maken en een voorstelling met zeggingskracht te creëren. De artistieke leiding van Stut is in transitie. De huidige artistiek leider is voornemens om in 2020 afscheid van het gezelschap te nemen. Stut heeft een traject uitgezet om deze transitie zo organisch mogelijk vorm te geven. De commissie raadt Stut aan hier vaart achter te zetten om te zorgen dat de artistieke kwaliteit bij de overdracht geborgd blijft.

Betekenis voor de stad

Stut heeft een duidelijke positie in de culturele infrastructuur in de stad door mensen te bereiken die anders niet snel met theater in aanraking komen. Diverse maatschappelijke partners in de stad weten Stut goed te vinden en zijn essentieel voor de activiteiten van de organisatie. Er is op dit moment geen directe samenwerking met andere professionele culturele instellingen.

Het lijkt de commissie goed om mogelijke samenwerkingen te onderzoeken, onder meer om de zichtbaarheid buiten Overvecht te vergroten. Na de afgelopen moeilijke periode adviseert de commissie Stut de blik meer naar buiten te richten en kansen te verkennen. Stut geeft aan dat haar zichtbaarheid in de stad vergroot zou kunnen worden met meer speelbeurten in de wijkcultuurhuizen, als die een lager bedrag zouden vragen voor de verhuur van hun zalen. Stut ervaart deze huurkosten nu als aanzienlijk hoog.

Ondernemerschap

De commissie constateert dat Stut een zware periode achter de rug heeft, die onder andere resulteerde in een financiële achterstand. Deze is inmiddels weggewerkt dankzij een extra bijdrage van de gemeente. De organisatie heeft onvoldoende controle op de eigen financiële situatie gehad. Er is daarnaast te weinig aan fondsenwerving gedaan, terwijl Stut ook incidentele fondsenwerving nodig heeft om de financiële positie van de organisatie stabiel te krijgen en te houden. In februari 2018 is een nieuwe zakelijk leider aangetrokken. De commissie vindt haar eerste plannen vertrouwenwekkend. Stut heeft een duidelijke visie op de doelgroep en slaagt er goed in deze te bereiken. Ook kijkt de organisatie met aandacht naar de interne processen en maakt ze goede stappen om daarin orde te scheppen. In aanloop naar de nieuwe cultuurnotaperiode vraagt de commissie zich wel af of het bestuur van Stut voldoende krachtig is om de organisatie bij dit transitieproces te ondersteunen.

Onderscheidendheid

Stut werkt op een geheel eigen manier met specifieke doelgroepen aan maatschappelijke vraagstukken. Ze bereikt daarmee een ander publiek dan de meeste Utrechtse instellingen. Stut hanteert lage toegangsprijzen en gaat langdurige relaties met bezoekers en deelnemers aan. In de keten bevindt Stut zich naar eigen zeggen nog vóór de amateurkunst, door mensen te bereiken die niet de mogelijkheid hebben of kennen om aan cultuurparticipatie te doen.

Cultuur voor iedereen

Het bestuur, de spelersgroep, de vrijwilligersgroep en het publiek hebben bij Stut een diverse samenstelling. De uitdaging ligt vooral in het vergroten van de diversiteit op het kantoor en onder de regisseurs. De organisatie ziet weinig mensen met een biculturele achtergrond en weinig mannen van de opleiding afkomen, waardoor ze vooral vrouwen met een Nederlandse achtergrond in dienst heeft. Stut erkent het belang van het netwerk PACT en is aanwezig bij de bijeenkomsten.

Ruimte voor talentvolle makers

Jonge talenten scouten en de ruimte geven is van belang voor Stut. De organisatie bezoekt veel voorstellingen in het veld en laat zich goed informeren. De makers van Stut komen veelal van de makers- en docentenopleidingen aan de HKU en in Leeuwarden, Arnhem, Tilburg en Zwolle. Ook biedt Stut elk jaar een student de ruimte om onder begeleiding een afstudeer-voorstelling te maken. Daarnaast verkent Stut een mogelijke samenwerking met de mbo-opleidingen van het Creative College in Utrecht.

Fair Practice Code

Stut betaalt het eigen personeel volgens de cao Theater. De organisatie zou geholpen zijn bij richtlijnen voor de vergoeding van zzp'ers.

T

Theater Kikker & Podium Hoge Woerd

Stichting Theater Kikker

Theater Kikker (1972) is een podium voor eigentijds en vernieuwend theater en van jonge makers die een beroep doen op verbeeldingskracht en het publiek uitdagen tot een actieve kijkhouding.

Theater Kikker programmeert zowel makers en groepen met een al bewezen artistiek profiel als nieuw theatertalent. Theater Kikker bundelt jaarlijks een deel van het programma in zogenaamde ankerpunten, minifestivals rondom specifieke uitgangspunten. In de komende periode voorziet Kikker qua seizoenprogrammering een vergelijkbaar aantal voorstellingen als in de afgelopen jaren. Ongeveer een derde van die voorstellingen zal uit de eigen stad komen. Stichting Theater Kikker exploiteert ook Podium Hoge Woerd in Leidsche Rijn. Podium Hoge Woerd (2015) is gevestigd op de locatie Castellum Hoge Woerd. Podium Hoge Woerd wil het theater van en voor Leidsche Rijn zijn en een breed georiënteerd, kwalitatief en toegankelijk programma bieden, gericht op Utrechtse bewoners ten westen van het Amsterdam-Rijnkanaal. In het Castellum zijn drie zelfstandige partijen gevestigd, elk met eigen programma en bedrijfsvoering; opzet is om bezoekers gezamenlijk meerwaarde te bieden. Het theater heeft sinds de opening voorstellingen gepresenteerd in de theaterzaal, op het binnenterrein van het Castellum, op locatie elders in Leidsche Rijn, en men heeft deelgenomen aan het Uitfeest met de Culturele Zondag. Samenwerking is gezocht met diverse partijen en instellingen in de stad.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De organisatie is al vanaf het eerste begin betrokken geweest bij de ontwikkeling van Podium Hoge Woerd (PHW); het podium is meer en anders dan een dependance van Theater Kikker. Theater Kikker is vernieuwend, jong en experimenteel, PHW wil met een meer toegankelijke programmering de directe omgeving in de volle breedte bereiken. PHW en Theater Kikker hebben ieder een andere programmering en ze vinden elkaar juist in de verschillen. De organisatie werkt aan beide profielen en is hierbij niet op zoek naar een geforceerde samenhang. Wel beoogt ze overlap van beide podia, vooral in mentaliteit: beide zijn sterk gericht op hun plek en positie in de stad. Zowel PHW als Theater Kikker hebben een eigen programmeur en inhoudelijke keuzes worden in gezamenlijk overleg met de directeur waar mogelijk op elkaar afgestemd. De organisatie zoekt voor Theater Kikker naar oorspronkelijkheid en vakmanschap van talent

dat misschien nog ontwikkeld moet worden; de maker moet een belofte in zich dragen. De commissie is overtuigd van de artistieke kwaliteit van de organisatie en spreekt haar waardering uit voor de manier waarop ze de verschillende identiteiten van de twee podia weet te combineren. De organisatie weet helder onderscheid te maken tussen de twee podia en de ontwikkeling van PHW is goed doordacht. De commissie constateert ook dat de organisatie een bewezen neus voor talent heeft. Ze raadt de organisatie aan zichzelf uit te dagen door voor Theater Kikker ook buiten de geijkte plekken naar talent te zoeken.

Betekenis voor de stad

Theater Kikker en PHW stemmen aan begin van het seizoen de data in beide kalenders af met de Stadsschouwburg Utrecht (SSBU). Dit is vooral een organisatorisch overleg. Slechts sporadisch worden met de SSBU inhoudelijke programma-keuzes afgestemd, alleen als dat in het belang is van het betreffende podium en/of een maker. De overleggen verlopen in goede harmonie, omdat de podia ieder een eigen publiek bedienen. Theater Kikker en de SSBU delen een enkele keer samen de kosten en baten; als een 'Kikker-gezelschap' de stap maakt naar de SSBU wordt dit gepresenteerd als co-programmering. De commissie waardeert het overleg tussen de podia. Een meer inhoudelijk overleg zou wellicht een waardevolle aanvulling kunnen zijn. Het merendeel van de bezoekers van PHW komt uit de wijken Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern, de publieksstrategie is gericht op het bereiken van publiek uit de directe omgeving. De organisatie geeft aan goede contacten te onderhouden met het Nieuw Utrechts Toneel (NUT), maar er wordt nog niet structureel samengewerkt, vanwege het nomadisch bestaan van het NUT, met locatievoorstellingen op steeds andere plekken in Leidsche Rijn. De commissie ziet een structurele relatie tussen het 'stadsgezelschap' en het podium van Leidsche Rijn als wenselijk en hoopt dat beide partijen tot een passende samenwerkingsvorm zullen komen. Een in opdracht van de gemeente uitgevoerd groot-schalig publieksonderzoek geeft inzicht in de positie en kansen van de Utrechtse podia. De organisatie hoopt dat dit het startpunt zal vormen voor een gezamenlijke aanpak op

het gebied van programma's en marketing. De commissie onderschrijft het belang van de opvolging van dit onderzoek en stimuleert de betrokken partijen hier zo snel mogelijk werk van te maken.

Ondernemerschap

Theater Kikker en PHW zitten samen in Stichting Kikker en delen alle financiële middelen. Binnen de organisatie wordt gesproken over hoe beide podia zich tot elkaar verhouden. Er is een middenmanagement in het leven geroepen om ervoor te zorgen dat beide plekken autonoom kunnen opereren. Op het gebied van personeel wordt gestuurd op het flexibel inzetten van medewerkers en kennis op beide plekken. De eerder geformuleerde publieksambitie van PHW is al gehaald, er zit nog wat rek in omdat – in tegenstelling tot Theater Kikker – de zaal de helft van de tijd niet in gebruik is. Een dubbele programmering is binnen de huidige fte's van de organisatie echter niet realiseerbaar. Ook het publiek van Theater Kikker groeit, zij het minder dan bij PHW. Wat opvalt is dat het publiek steeds jonger wordt en dat de groei te danken is aan loyaliteit van dat publiek met Theater Kikker. De horeca van Theater Kikker ontwikkelt zich matig, vanwege de beperkte financiële middelen van het jonge publiek en de ongunstige locatie. De commissie begrijpt de moeilijke positie van de horeca en raadt de organisatie aan dit niet meer als mogelijkheid tot groei van de inkomsten in verdere begrotingen en plannen op te nemen.

De in Castellum gevestigde partijen (Museum, Steede, Café en Podium) onderzoeken de mogelijkheden om gezamenlijk een beheerstichting op te richten waar administratieve en facilitaire functies (verwarming, schoonmaak, terreinonderhoud en beveiliging) in worden ondergebracht. Ze loopt hierbij wel tegen ingewikkeldheden aan, vooral door het feit dat een van de partijen om juridische redenen niet kan participeren in een particuliere stichting. De commissie raadt Theater Kikker aan op korte termijn hiervoor een praktische oplossing te vinden. De organisatie geeft aan moeite te hebben met het vinden van een bredere financieringsmix. Particuliere fondsen vinden het volgens de organisatie niet interessant om een theater voor de zogenaamde reguliere activiteiten te

ondersteunen. De organisatie zoekt aansluiting bij fondsen die zich meer richten op maatschappelijke vraagstukken en presentatie. De commissie moedigt aan het fondsenbeleid aan te scherpen en ziet mogelijkheden voor private financiering, mits de organisatie bereid is voldoende te investeren in de relatie met particuliere fondsen. Ook ziet de commissie een inkomstenbron in meer zakelijke verhuur van PHW. De organisatie geeft aan hier nog geen optimaal model voor te hebben gevonden binnen de beschikbare personeelsformatie en organisatiestructuur en binnen Castellum. De commissie raadt de organisatie aan het verhuren van de zaal in samenwerking met de andere partijen in het Castellum verder te ontwikkelen. De locatie van Theater Kikker past gezien de toenemende fysieke beperkingen en de slechte bereikbaarheid van de binnenstad voor decorwagens niet meer bij de verdere ontwikkeling van dat podium. De organisatie denkt na over het type accommodatie dat beter zou passen bij de gewenste nieuwe speelpraktijk. Theater Kikker is een plek voor makers en in een andere accommodatie zou het contact tussen makers en publiek veel directer gemaakt kunnen worden. Het ontwikkelen en zoeken van een nieuwe accommodatie kost echter veel tijd en hangt samen met de ruimtelijke ontwikkeling in stad. De commissie vindt dit een zeer urgente kwestie. De huidige fysieke omstandigheden beperken het podium niet alleen, maar staan ook verdere ontwikkeling in de weg. Ze is nieuwsgierig naar de plannen voor de lange termijn, maar ziet ook graag een oplossing op korte termijn.

Onderscheidendheid

PWH is in de wijk Leidsche Rijn een belangrijk podium voor het op een toegankelijke manier presenteren van een doordacht kwalitatief podiumkunstenaanbod. De organisatie schuwt daarbij niet naast gekend aanbod voor die wijk ook nieuw en meer avontuurlijk aanbod te programmeren. Theater Kikker behoort in de stad en regio Utrecht, maar zeker ook op landelijk niveau, tot een van de schaarse plekken waar nieuwe makers kansen krijgen om te werken, zich te presenteren en waar samen met de organisatie aan publieksopbouw voor die makers wordt gewerkt.

De organisatie opent het seizoen met het programma Kikker kiest, waarin de directeur en programmeur een programma samenstellen en presenteren op persoonlijke titel. Deze geselecteerde programma's staan los van de rest van de programmering, er worden geen strategische of instrumentele keuzes gemaakt. De motivatie voor de programmering wordt voorafgaande aan de verschillende voorstellingen persoonlijk toegelicht. De commissie waardeert deze persoonlijke aanpak, die uniek en tevens inherent aan de structuur van de organisatie is. Wel denkt ze dat er nog kansen liggen in het sterker profileren van de (thematische) keuzes en het aanscherpen van de bijbehorende marketingstrategie.

Cultuur voor iedereen

Diversiteit is binnen de organisatie een steeds groter onderwerp, ook los van de druk vanuit de politiek. De organisatie signaleert dat het op de planken vanzelf gebeurt: het veld is in cultureel en sociaal opzicht veel meer divers dan tien jaar geleden. De commissie vindt deze vanzelfsprekendheid niet evident en benadrukt het feit dat het systeem van binnenuit veranderd moet worden en dat hiervoor ook voor de organisatie een opdracht ligt. De organisatie denkt na hoe zij kan inzetten op een meer divers publiek op het gebied van organisatie en samenwerkingen en neemt het mee bij het uitzetten van nieuwe vacatures. De organisatie geeft aan dat hierover concrete afspraken worden gemaakt, zodat het niet blijft hangen in vrijblijvende voornemens. Naar het publiek toe worden stappen gezet ook door andere keuzes te maken in de programmering, maar binnen de organisatie is nog veel te doen. De commissie vindt de organisatie open en transparant over de huidige situatie, maar ziet wel mogelijkheden voor verbetering. Zo is de inzet op schoolvoorstellingen in Leidsche Rijn kansrijk als route naar een meer divers publiek. Ook op het gebied van de selectie van makers en meer uitgesproken programmaliijnen ziet de commissie kansen.

Ruimte voor talentvolle makers

De organisatie gaat vaak een langere verbinding aan met makers. De organisatie heeft geen plannen om te gaan produceren maar heeft graag makers en een plek waar makers aan het

werk zijn om de hoek. Produceren en presenteren staan volgens de organisatie haaks op elkaar omdat de dynamiek van het programmeren niet strookt met de focus die nodig is voor het produceren. Vanuit deze positie worden de mogelijkheden tot samenwerking met Het Huis onderzocht, maar dit is nog in ontwikkeling. De organisatie ziet op het gebied van makersklimaat kansen liggen voor de stad. Het ontbreekt de stad aan een stevig middensegment en duidelijke infrastructuur die de makers ondersteunt. In samenwerking met andere verwante landelijke theaters vormt Theater Kikker Coproducers, die door voorfinanciering en het bieden van gegarandeerde speelbeurten de verantwoordelijkheid nemen voor nieuw op te zetten producties van onafhankelijke makers en groep. Coproducers heeft een meerwaarde ten opzichte van de reguliere programmering.

Voor dit model is gekeken naar internationale festivals. De commissie spreekt haar waardering uit voor het succes en de kwaliteit van Coproducers. Ze adviseert de organisatie de mogelijkheden voor een soortgelijke aanpak in de stad te zoeken. Een betere synergie tussen presenteren en produceren is daarbij van belang. De commissie denkt dat presenteren en produceren ook samen kunnen gaan.

Fair Practice Code

Fair Practice Code is een wezenlijk vraagstuk, maar bij PHW minder een probleem. Daar is genoeg publiek en zijn de productiekosten voor de makers gemiddeld genomen betrekkelijk laag. Problemen doen zich voor als er veel uitvoerders op het podium staan. Het uitvoeren van de Code is een nationale vraag voor de sector podiumkunsten. Met dezelfde middelen meer geld besteden per productie en/of speelbeurt kan geen oplossing zijn; dat heeft minder maken, minder spelen en dus minder publiek tot gevolg en brengt de sector onherroepelijk in een negatieve spiraal. Hoewel de organisatie niet terugdeinst voor het verhogen van de kaartprijzen, is ze ervan overtuigd dat dit geen echte oplossing is. Voor Theater Kikker is het ook een gewetensvol onderwerp. Veel makers willen spelen op basis van partage. Theater Kikker wil liever niet de verantwoordelijkheid en rekening bij de makers neerleggen. Met Utrechtse gezelschappen wordt anders omgegaan.

Omdat de organisatie hen niet een week lang kan uitkopen, maar wel de zaal en menskracht om niet beschikbaar stelt, spelen de Utrechtse gezelschappen soms wel op partage. Volgens de commissie legt dit het dilemma van de Fair Practice Code bloot. De door de organisatie aangeboden optie om Utrechtse gezelschappen vaker te laten spelen – op partage en dus mogelijk voor een lager loon – is echter begrijpelijk en verdedigbaar; de organisatie biedt hen dan immers een waardevol podium en een speel-mogelijkheid. Toch ziet de commissie liever niet dat makers minder worden betaald. Het is een sprekend voorbeeld van het probleem van de sector die een manier moet vinden de lasten en risico's samen te dragen. Het grootste probleem is dat er te weinig geld in het cultuursysteem zit.

Theater Utrecht

Stichting Theater Utrecht

Theater Utrecht (2008) vervult de functie van stadsgezelschap en heeft een nationale spreidingsopdracht. Het gezelschap brengt hoogtepunten en klassiekers uit het toneel en de literatuur. Theater Utrecht profileert zich sinds 2013 onder de artistieke leiding van Thibaud Delpout met uitdagend, betrokken en hoogwaardig toneel waarin muziek een belangrijke rol speelt. Het eigen theater De Paardenkathedraal functioneert als thuisbasis en het gezelschap is vaste bespeler van de Stadsschouwburg Utrecht. In de periode 2017 - 2020 wil Theater Utrecht de zichtbaarheid en reputatie in Midden-Nederland verstevigen en een sterke impuls geven aan de Utrechtse kunstenscene. Theater Utrecht zet zich in samenwerking met partners in de stad in voor talentontwikkeling en begeleidt een aantal jonge makers. Met Theatergroep DOX en Het Filiaal theatermakers wil Theater Utrecht in de regio een brede impuls geven aan educatie, in samenspraak met scholen en het kunstvakonderwijs.

Artistiek Inhoudelijke kwaliteit

De commissie complimenteert Theater Utrecht met de stappen die het gezelschap in de afgelopen jaren heeft gezet om inhoudelijk vorm te

geven aan het programma en de samenwerking aan te gaan met maatschappelijke partners en podiumkunstenaren. Theater Utrecht heeft een heldere visie op het streven maatschappelijk relevant theater te maken en hiermee de maatschappelijke discussie op gang te brengen en te verdiepen. Theater Utrecht zoekt naar een werkwijze waar de randprogrammering niet meer alleen ten dienste staat van de voorstelling maar deze extra activiteiten onderdeel worden van een totaalconcept. Daarbij staat het proces en de ervaring voorop, met als doel de betrokkenheid van en de impact op de bezoeker – als deelnemer in plaats van als consument – te vergroten. Bij de voorstelling *Thuislozen* wordt geconstateerd dat deze werkwijze, die in (samenwerking met) een aantal schouwburgen in het land intensief wordt toegepast, veel tijd vraagt en nog een weg te gaan heeft naar groter succes. Deze integrale werkwijze is experimenteel en vernieuwend en kan leiden tot een nog sterkere signatuur van het gezelschap. De commissie waardeert de overtuigende houding en urgentie van de artistiek directeur in deze specifieke productie om het thema ‘anders-zijn’ (randfiguren, buitenstaanders, mensen die afwijken van de norm) over het voetlicht te brengen. De commissie is positief over de samenwerking met Theatergroep DOX, die op artistieke gronden en een gezamenlijke doelstelling is gebaseerd.

Betekenis voor de stad

De commissie is positief over de rol die Theater Utrecht tot nu toe in de stad vervult. Mede op initiatief van Theater Utrecht is het Utrechts Theater Overleg (UTO) geïnstalleerd en de organisatie is nauw betrokken bij PACT. Daarnaast neemt Theater Utrecht als grootste theaterproducent in de stad een verantwoordelijkheid om het productieklimaat te stimuleren door het debat aan te zwengelen over het cultuurbeleid in de stad. Aangezien Theater Utrecht inzet op verbintenissen beoogt het gezelschap een verdere samenwerking met de Stadsschouwburg Utrecht en Utrechtse collega-producenten en podia om de continuïteit, zichtbaarheid en bekendheid te verhogen. Het gezelschap is nauw betrokken bij Theatergroep DOX en deelt met DOX het hoofd Educatie & Outreach.

De commissie raadt Theater Utrecht aan, gezien de voortrekkersrol die het zich toebedeelt, alert te blijven dat de organisatie niet overbelast raakt.

Ondernemerschap

De commissie is positief over de uitvoering van het ondernemerschap volgens het meerjarenplan en de financieringsmix oogt stabiel. Het inkomstenpercentage in 2017 was conform beleidsplan en in 2018 voorziet Theater Utrecht een hoger bedrag aan eigen inkomsten door meer en grotere activiteiten en coproductie. Theater Utrecht heeft de ambitie om de aankomende jaren te groeien van middelgroot naar een groot theatergezelschap in de culturele basisinfrastructuur (BIS). Een verdere ontwikkeling van de Paardenkathedraal als publiekspodium voor collega-producenten is van belang voor de stad en geeft de mogelijkheid langere series en ander repertoire te kunnen spelen.

Onderscheidendheid

Theater Utrecht is het stadsgezelschap van Utrecht met een helder profiel in repertoire en maatschappelijke thema's. In de stad is Theater Utrecht de grootste producent.

Cultuur voor iedereen

Naast de deelname aan het stedelijke netwerk PACT heeft Theater Utrecht het landelijk convenant over de intensivering en ondersteuning van het diversiteitsbeleid – geïnitieerd vanuit het Noordwijkoverleg tussen schouwburgen en BIS-gezelschappen – ondertekend. De commissie waardeert de goede intenties van dit convenant. Wel raadt de commissie aan meer aandacht te besteden aan de verbreding van het eigen netwerk om diversiteit in culturele achtergrond te bevorderen en zo de personele samenstelling van de organisatie te veranderen.

Theater Utrecht ziet het als een uitdaging om op een integrale manier theater te maken, waarbij specifieke partners worden gezocht en wil hiermee een meer divers publiek bereiken. De commissie raadt aan de marketingstrategie de aankomende jaren stevig vorm te geven om een meer divers publiek te bereiken in leeftijd en culturele achtergrond. Hier is nog meer winst te behalen.

Ruimte voor talentvolle makers

Theater Utrecht heeft als stadgezelschap een functie voor talentontwikkeling van nieuwe makers. Theater Utrecht zet expertise, fysieke ruimte, geld en tijd in om dit te bewerkstelligen. Samen met een aantal partners in de stad is Standplaats Utrecht opgericht, een platform voor toekomstige theatermakers in de stad.

Fair Practice Code

Theater Utrecht is bekend met de Fair Practice Code en hanteert de cao Toneel en Dans die op het gezelschap wordt toegepast. Bij zzp'ers wordt de cao-vergoeding verhoogd met de werkgeverslasten.

Theater Utrecht was mede initiatiefnemer van het pamflet *De Kunst van het Groeien* waarbij werk maken van *fair practice* een actiepunt is.

Theatergroep Aluin

Stichting Theatergroep Aluin

Theatergroep Aluin (1991, Aluin) maakt toegankelijk theater gebaseerd op klassieke verhalen en toneelteksten uit de westerse cultuur, zoals de Griekse tragedies, Shakespeare, en mythologische of historische verhalen. Aluin speelt op scholen, in theaters en op locaties die thematisch aansluiten bij een voorstelling, zoals een museum. Ze bereikt daarmee een groot en divers publiek. Het aanbod is ingedeeld in drie onderdelen die de culturele loopbaan van het publiek vormen: educatieklassiekers voor leken (vooral schoolvoorstellingen), neo-klassiekers (nieuw geschreven werk) voor liefhebbers en *unplugged* klassiekers (mobiel theater zonder decor en belichting) voor fijnproevers.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

Aluin maakt gedegen educatief theater met een herkenbare signatuur. Ze vertelt klassieke oersterke verhalen vanuit een humoristische en toegankelijke speelstijl. Aluin past het abstractie-niveau van een voorstelling aan op de kennis van de doelgroep en geeft tekstbehandeling veel aandacht in de regie. Het werk van Aluin kenmerkt zich door een passie voor het vertellen van klassieke verhalen, die volgens Aluin andere

gebieden zoals beeldende kunst en literatuur ontsluiten. Ook lenen ze zich goed om iets te vertellen over de huidige tijd. Aluin wil zich de komende periode richten op oude Nederlandse verhalen uit de middeleeuwen tot de zeventiende eeuw, gebracht in een uur. Soms haalt Aluin inspiratie voor een voorstelling van buitenaf, zoals materiaal van de eindexamenklassen op het gymnasium. De commissie is nieuwsgierig naar de artistieke ambities van Aluin om het veranderende publiek en de veranderende samenleving te blijven aanspreken en aansluiting bij jongeren te blijven vinden.

Betekenis voor de stad

Aluin is van betekenis voor de stad vanwege de vele samenwerkingspartners en het grote bereik onder scholen, waar ze in deze omvang als een van de weinige in slaagt. Ook is Aluin zich bewust van haar verantwoordelijkheid voor talentvolle makers in Utrecht en speelt daarin een rol van betekenis.

Ondernemerschap

Aluin probeert mensen te bereiken die doorgaans niet in het theater te vinden zijn en wil dit bereik vergroten. Hierin slaagt Aluin uitstekend, vooral in het onderwijs. De groep speelt 60 procent van het aanbod op scholen en 40 procent op openbare locaties (in theaters of elders). Aluin kiest ervoor om zoveel mogelijk te spelen en maakt daarin in de ogen van de commissie geen keuzes op basis van een inhoudelijke visie. De commissie prijst het ondernemerschap van Aluin, maar ziet hierin ook een valkuil. De commissie ziet dat Aluin veel energie steekt in het verkopen van voorstellingen aan theaters, maar dat dit desondanks al langere tijd terugloopt. Uit de visitatie blijkt dat Aluin sterk is in het maken van voorstellingen voor andere speellocaties dan reguliere theaters. De commissie ziet dan ook kansen om een nog groter aanbod te ontwikkelen voor instellingen en organisaties buiten de kunst- en cultuursector. Met duidelijke keuzes kan Aluin zich sterker focussen op dat wat haar onderscheidend maakt. Aluin kreeg voor de huidige cultuurnotaperiode in een laat stadium een meerjarige subsidie van het Fonds Podiumkunsten toegekend, doordat instellingen in de zogenoemde B-categorie waarin Aluin was geplaatst toch werden gehonoreerd.

Deze subsidie maakt het mogelijk om langer van tevoren te plannen, acteurs zekerheid te bieden en het team uit te breiden. De commissie adviseert Aluin om nu al in aanloop naar de volgende subsidieronde een strategie op te stellen over de branding van de organisatie en zich te richten op het integreren en versterken van de inhoudelijke kwaliteit van het educatieve aanbod. De commissie vindt het vertrouwenwekkend hoe Aluin over marketing en publieksbenadering nadenkt. De commissie ziet kansen in het betrekken van de freelance educatiemedewerkers die de workshops geven bij het vormgeven van de educatieve activiteiten. Het is nog onzeker of Aluin op de huidige locatie mag blijven, doordat het huurcontract in 2020 afloopt. Aluin is daarom begonnen met het aanleggen van een bestemmingsfonds om eventuele extra huurlasten bij een verhuizing te kunnen betalen.

Onderscheidendheid

Aluin heeft een eigen signatuur, lokaal maar zeker ook nationaal. Door de specifieke aanpak en de flexibele inzetbaarheid van de voorstellingen is zowel inhoudelijk als qua ondernemerschap sprake van onderscheidendheid.

Cultuur voor iedereen

Aluin zoekt actief naar acteurs en workshopleiders met een biculturele achtergrond en heeft daarover contact met toneelopleidingen. Ook in de zoektocht naar nieuwe medewerkers en bestuursleden zoekt Aluin actief naar diversiteit door de vacature breed uit te zetten, gericht mensen te benaderen en een toegankelijke tekst te schrijven. In de randprogrammering werkt Aluin onder meer samen met Black Archives om een diverse kijk op de geschiedenis te bieden. In de toekomst zou Aluin graag verhalen verzamelen uit andere culturen, verteld door acteurs van diverse herkomst. De commissie is positief dat Aluin ook nadenkt over repertoirekeuze en ziet graag dat dit daadwerkelijk vorm en inhoud krijgt.

Ruimte voor talentvolle makers

Aluin heeft zorgen over talentontwikkeling in Utrecht. Een van de grootste knelpunten op dit gebied is het bieden van meerjarige contracten aan acteurs en makers. Hierdoor is moeilijk voor talentvolle makers om een eigen signatuur te

ontwikkelen en voor acteurs om een eigen speelstijl te vinden. De zakelijk leider van Aluin begeleidt jonge zakelijk leiders bij hun professionalisering en maakt deel uit van het bestuur van de Utrechtse initiatieven Vloeken in de Kerk en Boesjans. De commissie moedigt aan dat Aluin hierin een rol voor zichzelf ziet. Ook probeert Aluin zo gastvrij mogelijk met de eigen ruimte om te gaan en voor een lage prijs repetitieruimte aan te bieden.

Fair Practice Code

Aluin is goed bekend met de Fair Practice Code en voert deze actief uit. Aluin voorziet geen knelpunten bij het uitvoeren van de Code. De organisatie betaalt volgens de cao Toneel en Dans en begeleidt medewerkers en betrokken zzp'ers actief in hun loopbaan. Aluin voert regelmatig gesprekken over (artistieke) ontwikkeling, waarin ze aangeeft wat de plannen zijn en wat de rol is die een ieder hierin kan vervullen. Zo hoopt de organisatie transparant te zijn.

Theatergroep DOX

Stichting DOX

DOX (1997) is een theatergroep en opleiding voor jonge theatermakers die affiniteit hebben met de jongerencultuur. De theatergroep heeft naam gemaakt met een dynamische speelstijl waarin theater en dans in elkaar overvloeien. Deze stijl heeft zich verbreed tot een vorm van totaaltheater met de grootstedelijke cultuur als inspiratiebron en waarin diverse disciplines en subculturen samenkomen. De activiteiten van DOX bestaan uit de zelfbenoemde onderdelen Outreach, Playground en Productie. Het traject start met het bereiken van een brede groep jongeren via partnerscholen en eindigt met een productie van talent dat zich bij DOX heeft ontwikkeld. De diversiteit van de groep jongeren waar DOX mee werkt is relatief groot als het gaat om etniciteit, cultuur, religie en sociaaleconomische positie. DOX heeft voor de periode 2017 - 2020 subsidie ontvangen van de gemeente Utrecht, Fonds voor Cultuurparticipatie en Fonds Podiumkunsten. Verder wil de theatergroep zich verbinden met een groter netwerk en inzetten op meer (co) productievormen.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

DOX richt zich op urban en heeft zichzelf daarbinnen een breed takenpakket toebedeeld. DOX focust zich op produceren, coproduceren en talentontwikkeling waarbij de volgende vraagstukken leidend zijn: wat speelt zich af binnen jongerencultuur, wat in het veld van nieuwe makers en wat op het gebied van de gezelschappen? Urban is leidend voor het artistieke profiel van de instelling en signatuur van de producties. De ambitie is de komende periode zich artistiek te ontwikkelen door onder andere langere tijd residenties voor makers aan te bieden en voorstellingen te spelen voor een testpubliek. Op het gebied van eigen producties wil DOX de huidige positie en werkwijze behouden; de deur staat open voor makers, collectieven en ideeën. De instelling wil daarbij zorgdragen voor de zichtbaarheid van de jonge generatie. De commissie ziet DOX als een actieve organisatie die afgelopen jaren veel heeft bereikt maar merkt op dat de hoeveelheid aan activiteiten en inzet van veel makers ten koste kunnen gaan van de kwaliteit van het eindresultaat.

Betekenis voor de stad

DOX is van grote betekenis voor de stad; veel instellingen willen met DOX samenwerken. Samenwerkingspartners worden gekozen op basis van interesse in urban en wederzijdse klik. Er worden ook samenwerkingen aangegaan met nieuwe makers en makerscollectieven. In overleg met hen wordt gekeken wat er nodig is, zoals een ontwikkelfase of een aparte residentie voor onderzoek. DOX is gevestigd in een centraal gelegen pand met goede faciliteiten. De doelgroep voelt zich er echter niet thuis. DOX ziet de doelgroep en de makers liever op een plek met een rauwere uitstraling. De beperkte fysieke ruimte in het pand vergroot de urgentie. Grotere groepen dansers kunnen er moeilijk terecht, terwijl DOX bij voorkeur in huis voorstellingen wil kunnen maken. Nu beperkt de ruimte de keuze in makers en dat ziet DOX graag op korte termijn anders, het liefst binnen twee jaar.

Ondernemerschap

2018 was voor DOX een uitzonderlijk jaar vanwege een incidentele financiële bijdrage van het Fonds Podiumkunsten. DOX kon de productie Bloedlink maken en uit eigen reserves is

Schoppen gefinancierd. In 2019 moet de organisatie weer een stap terug doen. DOX bekijkt de mogelijkheden een lopende voorstelling te hernemen en een nieuwe productie door te schuiven naar 2020. Investeren in een eigen productie legt een grote claim op de middelen van de organisatie, wat de reguliere ambities, zoals internationalisering, kan beïnvloeden. DOX is in belangrijke mate afhankelijk van bestaande publieke en private subsidiemogelijkheden en onderzoekt mede daarom ook mogelijkheden voor andere vormen van financiering. De mogelijkheden die de bestaande markt rond urban-projecten en hun doelgroepen kan bieden, horen daar ook bij. Daarnaast zouden andere afspraken kunnen worden gemaakt met grotere samenwerkingspartners om kosten meer evenredig over de in te zetten middelen te verdelen. DOX investeerde het afgelopen jaar in de professionalisering van de organisatie, onder meer door het invoeren van een structuur van afdelingen en afdelingshoofden. De stabielere financiële basis onder de organisatie geeft ruimte om nieuwe stappen te zetten. De commissie wijst de organisatie erop dat dit ook de noodzaak tot het maken van keuzes met zich meebrengt.

Onderscheidendheid

DOX heeft als pionierende instelling op het gebied van urban een onderscheidende positie. Op nationaal niveau onderhoudt DOX goede contacten met diverse partijen zoals producenten, educatieve organisaties en festivals. De kern van het werken vanuit urban maakt DOX ook op het gebied van talentontwikkeling onderscheidend. De structurele combinatie van eigen educatie en productie draagt daar ook aan bij. De commissie onderschrijft de koploerspositie van DOX, maar signaleert ook dat de organisatie momenteel te kampen heeft met de wet van de remmende voorsprong. Urban is als genre volwassen geworden en de organisatie zou vanwege dit toenemende succes de koploerspositie kunnen verliezen. De commissie vraagt zich af of DOX deze risico's ziet en is benieuwd hoe de instelling hierop in de komende periode wil anticiperen. Een duidelijkere articulatie van de artistieke visie en het bewustzijn van zijn eigen cultureel kapitaal kunnen de organisatie helpen bij het

maken van intrinsieke keuzes op het gebied van samenwerking, talentontwikkeling en positie in de stad.

Cultuur voor iedereen

DOX is een voorloper op het gebied van diversiteit, vooral met betrekking tot de deelnemers, jonge makers en publiek bij schoolvoorstellingen. Het hiermee opgebouwde kapitaal van DOX is iets waar zorgvuldig mee moet worden omgegaan. Veel DOX-talenten zijn inmiddels uitgestroomd, met een 'verkleuring' van het Nederlandse theater tot gevolg. Binnen het bestuur en de organisatie liggen hiervoor nog kansen. Op het gebied van nieuw publiek en nieuwe partners is eveneens winst te behalen.

Ruimte voor talentvolle makers

DOX heeft een stevige basis voor talentontwikkeling; met name voor dansers heeft ze een neus voor talent en is ze een bewezen kweekvijver. De manier waarop kunstvakstudenten, jong talent en ervaren makers bij DOX samenwerken binnen projecten is uniek. Voor de begeleiding van makers heeft DOX het mentoraat uitgebreid. De mentoren voeren wekelijks gesprekken met de talenten en bouwen een vertrouwensband op. DOX ziet begeleiding als maatwerk en biedt makers ondersteuning naar een volgende stap. De commissie ziet hier geslaagde voorbeelden van maar mist een structureel beleid en aanpak op dit punt. De commissie ziet hier voor de organisatie kansen om de urgentie te behouden, bijvoorbeeld door ambassadeurs en alumni sterk aan de organisatie te verbinden.

Fair Practice Code

DOX is transparant over waar de instelling tegenaan loopt met betrekking tot het uitvoeren van de Fair Practice Code. Vergoedingen van DOX zijn niet slecht: talenten kunnen ervan leven. Veel makers van DOX bevinden zich echter ook in het commerciële veld. Zij zijn gewend aan hoge bedragen, wat het gesprek over beloning bij DOX soms lastig maakt. DOX richt zich op wat het de makers kan bieden naast financiële middelen, bijvoorbeeld het uitbreiden van hun skills. Daarin ziet DOX ook mogelijkheden om de urban scene te professionaliseren. De scheiding tussen talent en professional, en alles daar tussenin, wordt steeds dunner

en diffuser en daarmee het vaststellen van de beloning. Het aantal *self makers* groeit, dus het hanteren van de genoten opleiding als maatstaf is niet langer afdoende. DOX wil het betalings-systeem herzien maar heeft nog geen antwoord op deze urgente vragen gevonden.

TivoliVredenburg

Stichting TivoliVredenburg

In juni 2014, na jaren van nieuwbouw en renovatie en een personele fusie van Muziekcentrum Vredenburg en poppodium Tivoli, opende TivoliVredenburg zijn deuren als muziekcentrum met vijf zalen en meerdere horecavoorzieningen onder één dak. TivoliVredenburg biedt een podium voor klassiek, pop, jazz, dance, urban, familieconcerten en alles daartussenin. In die muziekgenres realiseert TivoliVredenburg een programmering waarin zowel plek is voor de internationale top als voor beginnende muzikanten.

In de lopende beleidsperiode richt TivoliVredenburg zich op vier doelstellingen:

- Programma: gevarieerd en toegankelijk, met een topprogrammering in geselecteerde muziekgenres.
- Publiek: stijgende bezoekersaantallen, divers publieksbereik en online aanwezigheid;
- Pand: open en levendig.
- Bedrijfsvoering/ondernemerschap: financieel gezond.

De organisatie meldt dat zich geen substantiële veranderingen hebben voorgedaan in de doelstellingen en activiteiten ten opzichte van het ondernemingsplan 2017 - 2020. Men verwacht ook geen grote veranderingen voor 2019 en 2020. Wel wil TivoliVredenburg in de aanloop naar een volgende beleidsperiode de strategische doelstellingen en prioriteiten verder aanscherpen en daaraan ook concretere ambities verbinden.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

TivoliVredenburg heeft de afgelopen periode stevig ingezet op de ontwikkeling van het muziekcentrum voor de stad. De pluriforme mogelijkheden van het gebouw worden daartoe zo

optimaal mogelijk gebruikt. TivoliVredenburg is volop bezig om het gebouw nog uitdagender te maken om zodoende ontmoeting te faciliteren en als podium het muzikale hart van midden Nederland te zijn. TivoliVredenburg heeft in de diverse genres zowel excellent en op topniveau gepresteerd als ruimte gegeven aan experiment en aanstormend talent.

Met een incidenteel extra programmabudget heeft de instelling onder meer een aantal interessante nieuwe programmeringsvormen en festivals opgezet zoals Pieces of Tomorrow, Out of the Blue, Medfest en Footprints. TivoliVredenburg realiseert zich dat de impuls-gelden een incidenteel karakter hebben en dat na 2020 voor dit soort nieuwe programma's een andere financiering gevonden moet worden. Er worden fondsen aangeschreven, met name voor de nieuwe festivals, er worden donateurs-programma's ontwikkeld en inkomsten uit *hospitality* en horeca komen ten goede aan de programmering. Tegelijkertijd benadrukt TivoliVredenburg de spanning die bestaat tussen enerzijds het streven minder afhankelijk te worden van (incidentele) subsidies en anderzijds de culturele en maatschappelijke ambities die zonder subsidies moeilijk te realiseren zijn.

TivoliVredenburg is voornemens de artistieke koers te koppelen aan de nieuwe missie 'een leven lang muziek voor iedereen', die gericht is op een divers programma-aanbod, verbreding van het publieksbereik en talentontwikkeling. Daarbij krijgen ook thema's als betekenis voor de stad, ruimte voor nieuwe makers en cultuur voor iedereen aandacht. Een concretisering van deze beleidsvoornemens zal volgen in het kader van de aankomende beleidsperiode 2021 - 2024. De commissie kan zich hier derhalve nu nog geen beeld van vormen. Als aanbeveling wil de commissie alvast meegeven dat er in haar optiek winst valt te behalen door ontschotting tussen de genres en presentatievormen, een bredere canon en uitbreiding van het netwerk.

TivoliVredenburg geeft aan dat zij op korte termijn, in 2019, gedoseerd wil groeien. De accenten die de instelling daarbij legt zijn inclusiviteit, muziek voor stad en regio, en het jubileum.

Betekenis voor de stad

TivoliVredenburg bereikt een groot Utrechts publiek en spant zich in, bijvoorbeeld door het openstellen van gebouw en horeca, om een laag-drempelige ontmoetingsplek te worden. Daartoe werkt de organisatie ook samen met diverse maatschappelijke en culturele instellingen. De commissie ziet TivoliVredenburg bij uitstek als een plek voor festivals, georganiseerd door meerdere partijen in de stad, en benadrukt dat lokale partners maximaal moeten kunnen profiteren van de beoogde groei van TivoliVredenburg.

Ondernemerschap

De commissie is positief over het stijgende aantal bezoekers en over de stappen die in de afgelopen twee jaar zijn gezet in het ondernemerschap. Intern zijn afdelingen gereorganiseerd om tot een betere onderlinge afstemming te komen, zoals het clusteren van de afdelingen programma, marketing en zakelijk. Ook komend jaar wil de organisatie verder werken aan het op orde brengen en houden van de basis: het gebouw, de organisatie en bedrijfsprocessen.

TivoliVredenburg heeft voor de periode 2017 - 2020 een extra financiële impuls gekregen, bestemd voor de versterking van de zakelijke leiding. Deze moet zich op relatief korte termijn zelf terugverdienen. De commissie constateert dat de organisatie zich inspant om deze kosten na 2020 onderdeel te laten zijn van de reguliere bedrijfsvoering.

De horeca is ondergebracht in een aparte bv en de bedoeling is dat de opbrengsten ten goede gaan komen aan het programma. De afgelopen twee jaar heeft Het Gegeven Paard zich ontwikkeld tot een goed lopend bedrijf. Gezien de ambities van de organisatie op het gebied van programmering vindt de commissie deze eigen inkomsten hiervoor van wezenlijk belang. Of dat momenteel al het geval is, of dat de winst vooralsnog mogelijke verliezen uit Danel compenseert, heeft de commissie niet kunnen constateren. Ze adviseert de gemeente daarom bijzondere aandacht te hebben voor ontwikkelingen op dit gebied.

Onderscheidendheid

TivoliVredenburg is als muziekgebouw uniek en de enige instelling in deze stad met een brede en grote functie.

Cultuur voor iedereen

Cultuur voor iedereen behoort tot de kerntaken en verantwoordelijkheid van TivoliVredenburg. De organisatie is er zich van bewust dat op het punt van inclusiviteit veel van haar verwacht wordt en heeft dit als een speerpunt benoemd voor de komende jaren. Zij wil aan de hand van de code diversiteit stappen maken, bijvoorbeeld bij de invulling van vacatures, het inschakelen van *critical friends* en het uitbreiden van partnerships in de wijken en cultureel diverse gemeenschappen.

Nu TivoliVredenburg het financiële en zakelijke deel van de organisatie goed op orde lijkt te hebben, ziet de commissie kansen om met name op programmeringsgebied stevig te investeren in zittende en nieuwe medewerkers. De commissie vindt de noodzaak daarvan evident en hoopt dat het ondanks de complexiteit van de organisatie lukt om op korte of middellange termijn grote stappen te zetten. De commissie waardeert het netwerk dat de organisatie heeft op het gebied van een diversere programmering, maar vindt dat deze nog onvoldoende toegerust is om grootstedelijk aanbod en het daarbij behorende publiek aan te boren.

Ruimte voor talentvolle makers

TivoliVredenburg staat als concertzaal bovenaan in de keten van muziek in Utrecht. Nieuwe makers krijgen ruimte in het programma zoals recent de Utrechtse Muziekarchipel. De organisatie werkt samen met muziekopleidingen voor onder andere de lunchpauzeconcerten en de concerten op de Rabo Open Stage. Waar de organisatie veel aandacht geeft aan het thema nieuwe makers, constateert de commissie tegelijkertijd een spanningsveld vanwege de hoge kosten van het gebouw, waardoor er weinig speling en ruimte is om nieuwe makers te laten experimenteren. De commissie vindt dit jammer, juist omdat het voor jong muzikalent van groot belang is om zich in zo'n professionele omgeving te kunnen presenteren.

Fair Practice Code

TivoliVredenburg vervult in haar rol als werkgever volgens de commissie een voorbeeldfunctie voor wat betreft de Fair Practice Code. De afgelopen jaren is een functiewaarderingshuis tot stand gekomen dat een faire honorering waarborgt voor de eigen medewerkers. TivoliVredenburg geeft aan ook te streven naar een faire honorering van gages voor artiesten, maar vooralsnog is dit zeker niet voor alle performers het geval. Betaling van musici is immers een zaak van de gehele keten. De commissie hoopt dat TivoliVredenburg zijn invloed op dit punt optimaal zal aanwenden.

Utrecht Marketing

Stichting Utrecht Marketing

Utrecht Marketing is geen onderdeel van de Cultuurnota 2017 - 2020. Het heeft een gemeente-brede opdracht, waarvan cultuur een onderdeel vormt. Aangezien Utrecht Marketing een verbinding heeft met alle instellingen in de stad is aan de visitatie-commissie gevraagd Utrecht Marketing ook te visiteren om de benoemde thema's Cultuur voor iedereen, Ruimte voor nieuwe makers en Fair Practice Code te bespreken.

Utrecht Marketing, waarin de oude stichtingen Toerisme Utrecht en Cultuurpromotie Utrecht zijn samengevoegd, is per 1 januari 2017 gestart. Utrecht Marketing draagt bij aan de versterking van de positie van Utrecht als stad om in te wonen, te werken en te verblijven. Utrecht Marketing doet dit door het merk Utrecht en het verhaal van de stad en regio te vertellen en in beeld te brengen. De organisatie richt zich op vier doelgroepen: bewoners, bezoekers, bedrijven en talent. Utrecht Marketing functioneert als verbindende partij, organiseert campagnes

en positioneert Utrecht als sterk merk. In de opdracht aan Utrecht Marketing is opgenomen dat zij moeten bijdragen aan cultuurparticipatie en moeten zorgen voor collectieve cultuurpromotie. Dit krijgt vorm in Culturele Zondagen en Uitagenda Utrecht, zowel online als offline. Culturele Zondagen is een onderscheidend fenomeen dat een aantal keer per jaar in de binnenstad en verschillende wijken plaatsvindt, specifiek of thematisch van aard. Uitagenda Utrecht is een belangrijke gids die culturele activiteiten verbindt in een overzicht voor alle bewoners en zo de partners verbindt.

Cultuur voor iedereen

Utrecht Marketing poogt met de organisatie van Culturele Zondagen om iedereen in de stad te bereiken. Inclusiviteit en diversiteit is hierbij het uitgangspunt. De culturele afdeling van Utrecht Marketing organiseert deze zondagen waarbij een laagdrempelig en veelal gratis programma wordt aangeboden om de participatie van bewoners te bevorderen en cultuur te ontsluiten. Onderdeel van de opdracht van Utrecht Marketing is om inwoners en bezoekers van de stad en regio Utrecht te verleiden gebruik te maken van het culturele aanbod. Soms wordt gekozen voor een bepaald thema, nieuwe samenwerkingen of specifieke programma's en locaties zoals in de openbare ruimte, om publiek te bereiken dat niet direct in cultuur is geïnteresseerd. Om gegevens van bestaand en potentieel publiek te verwerven trekt Utrecht Marketing een onderzoeksbureau aan. Utrecht Marketing werkt met dit onderzoeksbureau samen om meer te weten te komen over onder andere een (cultureel) divers publiek. Hoewel niet specifiek gevraagd is naar culturele achtergrond, heeft de organisatie het vermoeden dat vanuit het specifieke cultureel diverse publiek minder respons is gekomen dan vanuit het 'reguliere' publiek. De commissie zet dan ook vraagtekens bij de keuze van Utrecht Marketing voor dit specifieke onderzoeksbureau: als er weinig respons komt, zijn de vragen die het bureau stelt wellicht niet de juiste. De commissie merkt op dat het kan lonen om zich breder te oriënteren en zo ervoor te zorgen dat gegevens wel kunnen worden opgehaald. In de programmering van Culturele Zondagen probeert Utrecht Marketing voor een langere periode partijen aan zich te binden.

Dit slaagt niet altijd en de verbindingen zijn in sommige gevallen tijdelijk van aard. Utrecht Marketing maakt gebruik van influencers en tijdelijke programmeurs voor de organisatie van de Culturele Zondagen in de wijken, bijvoorbeeld uit wijken als Zuilen, Overvecht en Ondiep. De commissie vraagt zich wel af of Utrecht Marketing over de juiste middelen beschikt om specifieke doelgroepen te bereiken. Die hebben weliswaar tot meer verbindingen geleid met bewoners uit veel verschillende sociale klassen, maar hier blijft de connectie met specifiek cultureel divers publiek beperkt. De Uitagenda Utrecht bestaat uit een redactioneel gedeelte en een agenda, zowel offline als online. De commissie is positief over de (maandelijkse) invulling die wordt gerealiseerd door een onafhankelijke redactie. Zo wordt speciaal ruimte gereserveerd voor de groep ambassadeurs voor de stad Thirty030, onafhankelijke kunstenaars, kleine en grote initiatieven en wel of niet gesubsidieerde instellingen. Utrecht Marketing is voor de invulling afhankelijk van wat vanuit het veld wordt aangeleverd, daarbinnen probeert het zo een breed mogelijk aanbod te realiseren. Het blad heeft een goed bereik onder een iets oudere doelgroep en wordt door hen positief gewaardeerd. Een jonger publiek maakt vooral gebruik van onlinekanalen en constateert dat hier voor Utrecht Marketing nog veel werk te verrichten valt, bijvoorbeeld door het opschonen en bundelen van de meer dan twintig losse sites die er nu zijn. De commissie raadt de organisatie aan om juist binnen een jonger publiek op zoek te gaan naar juiste ambassadeurs en influencers om de doelgroep te bereiken. De commissie kan zich voorstellen dat Utrecht Marketing een grotere ondersteunende en coördinerende rol op zich neemt ten behoeve van Utrechtse culturele instellingen als het gaat om bijvoorbeeld onderzoek naar het bereiken van diverse doelgroepen. Op de vraag of Utrecht Marketing zelf een cultureel divers personeelsbeleid voert, kon geen antwoord gegeven worden omdat de verantwoordelijke hiervoor niet aan tafel zat. De culturele afdeling van Utrecht Marketing werft voor de redactie en zzp'ers wel breed en divers.

Ruimte voor talentvolle makers

De ruimte die Utrecht Marketing heeft voor nieuwe makers bestaat uit het bieden van een presentatieplek bij de Culturele Zondagen. Jonge makers vormen in Uitagenda Utrecht Magazine één van de speerpunten. Utrecht Marketing ondersteunt nieuwe makers specifiek op de locatie waar ze optreden met goede faciliteiten en publiciteit. Makers zijn enthousiast om zo vliegreuen te kunnen maken. Het bieden van langlopende trajecten of andere begeleiding vindt Utrecht Marketing geen taak voor de organisatie.

Fair Practice Code

De culturele afdeling van Utrecht Marketing constateert op dit vlak een imago probleem. Culturele Zondagen kan enkel worden georganiseerd in nauwe samenwerking met de vele culturele partijen in de stad, ook omdat de organisatie zelf slechts een beperkt programma-budget voor deze evenementen heeft. Utrecht Marketing betaalt een honorarium aan de makers die zij contracteren, maar waar het gaat om een programma dat door partners wordt geprogrammeerd, heeft de organisatie daar geen zicht en dus geen invloed op. Dit vormt een probleem in de beeldvorming van en draagvlak voor de Culturele Zondagen. De commissie kan zich voorstellen dat Utrecht Marketing de rol op zich neemt om met de partners in gesprek te gaan over de collectieve verantwoordelijkheid voor honorering. Op dit moment lijkt de opzet van de Culturele Zondagen primair een investering van de makers te vragen, omdat optreden een promotionele waarde vertegenwoordigt. De financiële verantwoording 2017 van Utrecht Marketing laat een positief saldo voor de Culturele Zondagen zien. De commissie vraagt zich af of een dergelijk bedrag niet ingezet had kunnen worden voor tegemoetkoming aan deelnemers, maar de organisatie van de Culturele Zondagen blijkt te laat geïnformeerd te zijn over dit overschot. Transparantie over dit soort zaken maakt ook onderdeel uit van de Fair Practice Code.

Utrechtse Klokkenspel Vereniging

Utrechtse Klokkenspel Vereniging

De Utrechtse Klokkenspel Vereniging (UKV) is in 1928 opgericht om de belangstelling voor de Utrechtse beiaarden te bevorderen. Drie carillons heeft zij onder haar hoede: twee historische carillons – in de Domtoren en de Nicolaïkerk – en een moderne beiaard in de Willibrordustoren in Vleuten. De UKV presenteert in haar jaarlijkse zomeravondconcertenreeks een keur aan internationale beiaardiers. Zij laten vanaf de Domtoren een gevarieerd repertoire horen, dat regelmatig buiten de gebaande paden treedt. Ook in Vleuten wordt geëxperimenteerd met de mogelijkheden van de beiaard in combinaties met zangstemmen, slagwerk, blazersensemble of piano. Om de ongebruikelijke instrumentcombinaties te realiseren, wordt creatief gebruik gemaakt van versterkingstechnieken. De concerten kunnen live in de omgeving van de torens worden beluisterd, of gevolgd worden op het eigen YouTube-kanaal. De centrale en openbare locatie van de beiaarden leidt als vanzelf tot samenwerking met een groot aantal partners in het Utrechtse muziekgebied. In 2018 werd het 90-jarig bestaan van de UKV gevierd.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De Utrechtse Klokkenspel Vereniging speelt een belangrijke rol in het actief instant houden van hoogwaardig materieel en immaterieel erfgoed. Met de concerten verzorgt de UKV een verrassende en karakteristieke traktatie voor toeristen en passanten in de Utrechtse binnenstad. De commissie waardeert de manier waarop de UKV met de concertreeksen klassieke beiaardmuziek combineert met hedendaagse experimenten. De commissie is erg te spreken over de manier waarop de UKV en de stadsbeiaardier Malgosia Fiebig samen werken aan een uitdagende programmering van hoge artistieke kwaliteit. De vereniging mag zich volgens de commissie gelukkig prijzen met deze beiaardier.

Betekenis voor de stad

De commissie acht het uniek dat de UKV gratis concerten verzorgt in de openbare ruimte van Utrecht, op een klassiek instrument en op een iconische locatie. De concerten vormen een belangrijke toevoeging aan de beleving van de binnenstad en de oude Domtoren. De UKV werkt samen met verschillende partijen in Utrecht. In 2023 zal de UKV het Beiaard Wereld Congres organiseren en daarmee een internationaal gezelschap naar de stad halen.

Ondernemerschap

De commissie ziet dat de UKV beschikt over een degelijk bestuur met leden die beschikken over de noodzakelijke expertise. De organisatie staat middenin de wereld, is ondernemend en weet inventief om te gaan met vraagstukken die het op haar pad vindt. De commissie heeft er dan ook alle vertrouwen in dat de UKV een groot evenement als het Beiaard Wereld Congres zal weten te organiseren. De continuïteit van de vereniging heeft de aandacht van het bestuur, bijvoorbeeld door te zorgen voor de verjonging van zowel het bestuur als de vrijwilligers. De commissie waardeert het dat het vinden van nieuwe donateurs en het verhogen van de publieksinkomsten de aandacht van het bestuur heeft. Het Beiaard Wereld Congres biedt daarnaast een kans om sponsors te werven en te proberen die langdurig aan UKV te verbinden. De UKV en de beiaardier weten goed gebruik te maken van social media, wat zorgt voor aandacht en publiciteit tot ver buiten de stadsgrenzen. De UKV heeft door de toekenning van een lager subsidiebedrag dan aangevraagd een aantal activiteiten niet kunnen laten doorgaan, zoals een concert met beiaard en elektronica van een Russische componiste/beiaardier.

Onderscheidendheid

De UKV weet de carilloncultuur in Utrecht levend en vooruitstrevend te houden en daarmee ook internationaal de aandacht te trekken. Dit is een grote verdienste voor een vrijwilligersorganisatie.

Cultuur voor iedereen

De UKV streeft naar een diverse programmering van de concerten om zo een divers publiek te bedienen. Populaire muziek en misschien eens een samenwerking met een dj voor de jongeren,

maar ook de cellosuites van Bach voor de fijn proevers. Op die manier denken UKV en beiaardier ook na over muziekvormen waarmee ze een cultureel divers publiek kunnen bereiken. Daarnaast experimenteert de vereniging om via pr en marketing andere doelgroepen te bereiken.

Ruimte voor talentvolle makers

De UKV hecht er groot belang aan de beiaard-cultuur levend te houden. Soms worden daarom opdrachten voor het maken van nieuwe composities verstrekt. Daarnaast krijgen studenten van de beiaardopleiding die cum laude afstuderen een uitnodiging om op het carillon van de Dom te spelen. Nationaal en internationaal worden beiaardconcoursen georganiseerd, waarvan de belangrijkste iedere vijf jaar in Mechelen plaatsvindt. De winnaar van dit concours wordt uitgenodigd om een concert in Utrecht te geven. De UKV zoekt actief de samenwerking met andere (muzikale) organisaties in Utrecht, zoals bijvoorbeeld het Festival Oude Muziek. De commissie is zeer positief over de openheid voor experiment en vernieuwing bij de UKV en de stadsbeiaardier.

Fair Practice Code

De gage die de UKV de beiaardier betaalt ligt boven het gemiddelde. De organisatie weet een trouwe groep vrijwilligers aan zich te binden en verzorgt voor hen bijvoorbeeld excursies naar andere carillons.

De Vrijstaat

Stichting De Vrijstaat

Stichting De Vrijstaat (2016, voorheen Via Vinex) is geworteld in het Utrechtse stadsdeel Leidsche Rijn en heeft sinds 2010 een kunstlocatie voor kinderen als basis. De Vrijstaat wil kinderen in de leeftijd van 6 tot 16 jaar op een toegankelijke en interactieve wijze in

contact brengen met kunst en professionele kunstenaars. De monumentale boerderij Hofstede Ter Weide en expositieruimte Het Gebouw horen tot de werklocaties van De Vrijstaat. Ze bieden naast tentoonstellingsruimte onderdak aan het Atelier en de Werkplaats. Volgens het meester-gezel-leerling principe biedt De Vrijstaat op verschillende niveaus en in verschillende vormen een praktijk-gerichte leeromgeving, 'dicht op de huid van de kunstenaar' en werkend met seizoenthema's. In de periode 2017 - 2020 worden er vier programmalijnen ontwikkeld: twee seizoens-exposities met bijbehorende educatieve trajecten waarbij Het Gebouw een centrale plek inneemt, de Vrijstaat KunstAcademie, de Zomercampus en de Fabuleuze familie-voorstellingen. In de komende jaren raakt de directe omgeving van De Vrijstaat meer bewoond. De Vrijstaat ziet hierin kansen om nieuw publiek te veroveren en aan zich te binden.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is onder de indruk van de werkwijze van De Vrijstaat. De organisatie werkt vanuit een sterke artistieke visie met lange leerlijnen die voor kwaliteit en verdieping zorgen. Die integrale aanpak spreekt ook uit de manier waarop de tentoonstellingen in Het Gebouw aan verschillende educatieve programma's worden gekoppeld. Daarbij valt de interdisciplinaire werkwijze op, met aandacht voor nieuwe ontwikkelingen op bijvoorbeeld digitaal gebied. De Vrijstaat werkt intensief samen met kunstenaars en zit dicht op de huid van wat er speelt in de wijk. De commissie waardeert de manier waarop De Vrijstaat, als pioniers van het eerste uur, in de werkwijze en het programma steeds heeft ingespeeld op maatschappelijke ontwikkelingen in de wijk. De organisatie zet in op kwaliteit, ziet kansen, experimenteert en leert van de opgedane ervaringen.

Betekenis voor de stad

De Vrijstaat is sterk geworteld in Leidsche Rijn maar maakt ook verbinding met partners in de stad. De organisatie is er trots op een wijkcultuurhuis te zijn. De Vrijstaat is actief betrokken bij de ontwikkelingen in de wijk, onder

meer als partner in de Leidsche Rijn Connectie. De organisatie merkt dat er behoefte is aan activiteiten voor jongeren en rekt daarom de leeftijdsgroep waarmee gewerkt wordt op. De Vrijstaat pleit daarom voor een nieuw jongerencultuurhuis in de vorm van een netwerkorganisatie, in te vullen door meerdere partijen waaronder zichzelf. De artistieke kwaliteit van De Vrijstaat en de sterke verbondenheid met de wijk maken de Vrijstaat tot een belangrijke speler in de cultuur-as van Leidsche Rijn Centrum. De commissie vindt het voor de hand liggen om deze door de jaren heen gegroeide positie te formaliseren in het beleid voor de ontwikkeling van de cultuur-as. Ook de nog prille samenwerking met RAUM ziet de commissie in dat kader als beloftevol. Het lijkt de commissie, gezien de kwaliteit en ervaring in de wijk die De Vrijstaat te bieden heeft, belangrijk dat de organisatie een plek krijgt binnen de integrale plannen van RAUM.

Ondernemerschap

Het karakter van De Vrijstaat is zeer bepalend voor de identiteit en het ondernemerschap. Deelnemers, publiek en huurders vallen voor de charmes, mogelijkheden en eigenzinnigheid van de locatie. Ondertussen bevindt Boerderij Ter Weide zich al jaren in een zeer slechte staat en moet grondig verbouwd worden. De onzekerheid over de toekomst van de Vrijstaat legt een grote druk op de organisatie. De commissie hoopt dan ook dat hier snel duidelijkheid over komt. De deelname aan de cursus Wijzer Werven heeft De Vrijstaat als leerzaam ervaren. De organisatie zoekt naar alternatieve vormen van ondersteuning, bijvoorbeeld in diensten (gebruik van het atelier in ruil voor klusjes). De commissie waardeert de realistische manier waarop De Vrijstaat vanuit haar eigen kracht ondernemerschap ontwikkelt. Dat het programma Creatief Vermogen Utrecht in 2020 waarschijnlijk ophoudt in de huidige vorm, vormt een bedreiging voor het waarborgen van de kwaliteit van de partnerschappen van De Vrijstaat met basisscholen in de omgeving. Het lijkt de commissie onwenselijk dat De Vrijstaat deze samenwerkingen, die de kwaliteit van cultuureducatie op de scholen heeft verbeterd, niet kan continueren, laat staan kan uitbreiden in een groeiend

stadsdeel. Wat betreft publieksbereik zit De Vrijstaat aan haar grenzen, zowel in middelen als in fysieke ruimte.

Onderscheidendheid

Het programma van De Vrijstaat onderscheidt zich in de manier van werken, met langlopende en verdiepende trajecten. De samenhangende artistieke visie en werkwijze maakt de organisatie uniek. Ruimte voor onderzoek en experiment is van essentieel belang voor het creatieve proces en de Vrijstaat heeft deze kwaliteiten letterlijk en figuurlijk te bieden.

Cultuur voor iedereen

De Vrijstaat selecteert bewust een diverse groep partnerscholen waardoor leerlingen met diverse sociale en culturele achtergronden worden bereikt. Ook de recente samenwerking van De Vrijstaat met mbo-opleidingen biedt mogelijkheden om een meer diverse groep stagiaires aan De Vrijstaat te verbinden. De commissie ziet dat de organisatie openstaat voor het concretiseren van meer culturele diversiteit, bijvoorbeeld bij de uitbreiding van de Raad van Toezicht. De commissie kijkt uit naar verdere stappen die bijdragen aan inclusiviteit.

Ruimte voor talentvolle makers

De Vrijstaat werkt in haar programma samen met kunstenaars, pas afgestudeerde kunstenaars en studenten van de HKU. De op het meester-gezel-leerling-principe gebaseerde werkwijze zorgt voor een doorgaande lijn van talentontwikkeling van deelnemers naar professionele makers. De organisatie heeft contacten met opleidingen in de verschillende kunstdisciplines, van beeldend tot dans, theater en nieuwe media.

Fair Practice Code

De Vrijstaat hecht aan een duurzame verankering van de Code in de organisatie. De organisatie betaalt medewerkers in vaste dienst volgens de cao. Behalve in financieel opzicht wordt met scholings- en ontwikkelingsmogelijkheden ook ingezet op het welbevinden van medewerkers.

W

Werftheater

Stichting Werftheater Activiteiten

Het Werftheater (1978) is een laagdrempelig klein podium waar jonge, beginnende en gearriveerde artiesten cabaret en kleinkunst presenteren. Het theater heeft in 2018 zijn 40-jarig jubileum gevierd. Het theater geeft ruimte aan diverse stromingen binnen het genre – van traditioneel cabaret tot stand-upcomedy – en wil flexibel inspelen op modernismen met behoud van kwaliteit. Het Werftheater profileert zich als kweekvijver en groeiplek waar veelbelovende talenten zich kunnen ontplooiën en gerenommeerde artiesten hun nieuwe programma's kunnen testen. De groei van het aantal artiesten met diverse culturele achtergronden komt ook in het Werftheater over het voetlicht. Het theater werkt samen met 17 impresariaten waarbij de optredende podiumkunstenaars veelal zijn aangesloten.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie heeft waardering voor de bestendigheid van het Werftheater in de stad. De rol die het Werftheater in de keten zou kunnen vervullen is minder uitgekristalliseerd. De commissie constateert dat in het Werftheater bepaalde vernieuwende genres zoals *spoken word* of *storytelling* geen podium krijgen. Hier ligt een onontgonnen terrein. Een samenwerking met het Café Theater Festival en Het Literatuurhuis ligt in dit verlengde en heeft naar de mening van de commissie potentie. Zo worden nieuwe makers bereikt vanuit een andere achtergrond dan cabaret of kleinkunst.

Betekenis voor de stad

Het Werftheater heeft een unieke maar wat geïsoleerde plek in de stad. In de keten kan het Werftheater fungeren als schakel tussen de opleiding en de grotere podia als de Blauwe Zaal van de Stadsschouwburg Utrecht. De commissie

raadt aan het netwerk te verbreden en actief verbindingen aan te gaan met partners om de betekenis in de stad te vergroten.

Ondernemerschap

De onderneming van het Werftheater is gericht op de promotie van de cabaretier. In de zoektocht naar een breder publiek raadt de commissie het Werftheater aan om het impresariaat van de artiest een grotere rol toe te bedelen in het werven bij de eigen achterban. Hier is winst te behalen. De inzet van onlinecommunicatie vraagt een inhaalslag ten opzichte van de offlinecommunicatie.

De commissie is van mening dat het verdienmodel een herziening vraagt. Aandachtspunt is de verhouding publieksinkomsten ten opzichte van de vaste en variabele kosten en de 100 procent recette die de maker ontvangt. Daarbij heeft de commissie de overtuiging dat meer publieksinkomsten gegenereerd kunnen worden als het Werftheater meer inspanning verricht op het gebied van marketing. De commissie raadt aan om marketingexpertise in het profiel van een bestuurslid op te nemen. De organisatie van het Werftheater is klein maar kwetsbaar.

De commissie raadt het Werftheater aan om naast de directeur, die een uitstekende inhoudelijke en een intern verbindende functie heeft, een zakelijke leider aan te trekken voor de dagelijkse leiding en bedrijfsvoering.

Onderscheidendheid

Het Werftheater onderscheidt zich in het programmeren van (jonge) makers ten opzichte van de andere podia in de stad.

Cultuur voor iedereen

Het Werftheater programmeert veelal jonge makers met verschillende culturele achtergronden en is laagdrempelig. De commissie is van mening dat het publiek kan worden uitgebreid, zowel in aantal als meer divers.

Ruimte voor talentvolle makers

De commissie is positief over de fysieke ruimte die het Werftheater biedt aan jonge makers om zo vliegreuen te kunnen maken. Een kans om meer jonge makers te presenteren kan gezocht worden in de samenwerking met andere theaters in de stad.

Fair Practice Code

Werftheater past de Fair Practice Code goed toe in de recette voor de makers. Makers ontvangen 100 procent recette minus een klein vast bedrag voor de vaste lasten van de organisatie.

De maatschappelijke functie van het Werftheater vindt de commissie van belang. Deze is van waarde voor de groep van 18 vrijwilligers.

Het Wilde Westen

Stichting Het Wilde Westen

Het Wilde Westen (1999) is gehuisvest in de Cereolfabriek en wil een laagdrempelige en bruisende plek zijn voor kunst- en cultuuractiviteiten. Makers en andere (creatieve) bewoners uit de wijk worden aangespoord om een rol te spelen bij het initiëren, tot stand komen en uitvoeren van de activiteiten. De organisatie is gebaseerd op deze vorm van zelforganisatie waarbij de continuïteit gewaarborgd wordt door een kleine kern van vaste medewerkers. Het complex biedt onderdak aan een theater, dans- en muziekstudio's, ateliers en andere flexibel in te richten activiteitenruimtes.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De visie op het artistiek programma, geplaatst in een maatschappelijke context, wordt door Het Wilde Westen 'proces maken' genoemd; kunstprofessionals uit de wijk ontwikkelen en realiseren samen met buurtbewoners culturele activiteiten waarin kunst meerwaarde creëert voor de gemeenschap in de wijk. De commissie complimenteert Het Wilde Westen over deze werkwijze die door deze organisatie, vooral mondeling, overtuigend over het voetlicht wordt gebracht. Het Wilde Westen zet bewuste stappen, reflecteert hierop in Het Wilde Delen en betreft een grotere groep bewoners uit de wijk erbij. Het Wilde Westen heeft proces maken onderdeel gemaakt van verschillende interne onderzoeken, ondersteund door Brace en Berenschot. De commissie constateert dat ook bij de educatieve trajecten het proces vanuit de ervaring begint. Het Wilde Westen werkt niet projectmatig maar trajectmatig waarbij een doorlopende evaluatie plaatsvindt tijdens het traject en zo de

bestaande manier van organiseren doorlopend wordt aangepast, indien gewenst.

Betekenis voor de stad

Het Wilde Westen vervult alle functies die van een wijkcultuurhuis verwacht worden maar de werkwijze is verschillend ten opzichte van de andere cultuurhuizen in de stad. De betekenis voor de wijk is groot en de activiteiten vormen een brugfunctie naar stedelijke initiatieven zoals de Toekomstacademie van de New Dutch Connections.

Ondernemerschap

De commissie waardeert de ambitie die besloten ligt in de artistieke, economische en maatschappelijke waarde van het programma. Het Wilde Westen heeft als doel het domeinoverstijgend werken te verduurzamen. Uit de analyse van de bedrijfsvoering, uitgevoerd door Berenschot, blijkt dat het huidige programma voornamelijk zelf wordt gefinancierd. Uitbreiding van het programma ter ondersteuning van initiatieven op domeinoverstijgende trajecten is financieel niet mogelijk. Het publieksbereik breidt zich de afgelopen jaren uit door veel trajecten die Het Wilde Westen organiseert zoals Muziek in West en de Toekomstacademie met nieuwkomers.

Onderscheidendheid

Het Wilde Westen werkt discipline- en domeinoverstijgend. Zo verbindt Het Wilde Westen zich met welzijn, onderwijs, sport, gebiedsontwikkeling en economische zaken en dat leidt tot trajecten zoals Recept op Maat (gezondheid) en Het Wilde Weten (wetenschappen). Het Wilde Westen onderscheidt zich van andere soortgelijke organisaties die meer aanbodgericht werken. De commissie vindt Het Wilde Westen in de keten van de cultuurhuizen een speler van belang door de kennis die de organisatie heeft opgedaan. De commissie raadt aan om interne en externe reflectie te blijven toepassen op de organisatie zodat het een best practice kan worden voor de cultuursector en andere sectoren in Utrecht.

Cultuur voor iedereen

Het Wilde Westen biedt een plek aan kunstprofessionals en wijkbewoners met verschillende culturele, etnische en sociale achtergronden

en allerlei leeftijden. De commissie is positief over de toepassing en bovengemiddelde hoge score in de Code Culturele Diversiteit. Culturele diversiteit bevindt zich in het DNA van Het Wilde Westen.

Ruimte voor talentvolle makers

Voor Het Wilde Westen is het van belang dat jongeren niet in het afstudeerjaar maar op een eerder moment in de opleiding met proces maken in aanraking komen. De commissie kijkt met belangstelling uit naar het resultaat en de daaruit volgende relevante ontwikkeling voor de toekomst. Talentontwikkeling vindt plaats op verschillende niveaus. De commissie raadt Het Wilde Westen aan om een samenhangend talentprogramma te realiseren en een regisserende rol te vervullen.

Fair Practice code

Het Wilde Westen is bekend met de Code en volgt de cao Kunsteducatie. Het Wilde Westen is kritisch op de inzet van vrijwilligers en voert steeds het gesprek over de waarde van het werk en tijd die de vrijwilliger investeert.

Z

Zaterdagmiddagmuziek

Domkerk

Stichting Zaterdagmiddagmuziek Domkerk

De Stichting Zaterdagmiddagmuziek Domkerk (1971) verzorgt wekelijks een vrij toegankelijk zaterdagmiddagconcert in de Utrechtse Domkerk. De vaste bespelers van de serie Zaterdagmiddag Muziek zijn Dom-organist Jan Hage en de Domcantorij, bestaande uit een koor, orkest, kindercantorij en solistenensemble. De concerten door de Domcantorij worden afgewisseld met gastoptredens door kamermuziekensembles en andere

gerenommeerde organisten. De programmering sluit aan bij het kerkelijk jaar en de concerten gaan vergezeld van een gesproken toelichting. Er wordt veel aandacht besteed aan de collecte en nadrukkelijk wordt gevraagd om een bijdrage naar draagkracht. Voor de komende periode zet Zaterdagmiddagmuziek Domkerk in op handhaving van kwantiteit en kwaliteit. Daarbij stelt de stichting zich ten doel om de zichtbaarheid en toegankelijkheid van de concertreeks te vergroten teneinde de bezoekersaantallen te verhogen.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie waardeert de wijze waarop de relatief kleine organisatie een groot aantal activiteiten ontplooit en daarmee een fors publiek weet aan te trekken op de zaterdagmiddagen in de Domkerk. Zij is positief over de sterke betrokkenheid van de bestuursleden. Binnen het specifieke genre (vier eeuwen klassieke muziek) brengt de organisatie een boeiend muziekprogramma, waarmee zij de Domkerk als podium sterker op de kaart zet.

De organisatie ziet zich als zelfstandige instelling en brengt circa 60 procent kerkkalendergebonden en 40 procent niet-kalendergebonden concerten. Elke week klinkt een nieuw gratis concert met uiteenlopende musici en componisten. De organisatie is bereid meer samenwerkingen te zoeken. De opera Martine en Martinus, het jubileumproject in samenwerking met Theatergroep DOX met dans in de Domkerk, was grensverleggend en bracht tevens een jongerenpubliek mee. Voor Zaterdagmiddagmuziek was dit een artistiek geslaagd project, wel was het wat betreft tijdsinvestering aan de grens van het kunnen van de organisatie.

Betekenis voor de stad

De organisatie onderhoudt contact met de conservatoria in Utrecht, Amsterdam en Rotterdam. Veel optredende musici en vocalisten komen daarvandaan. De Domkerk heeft als muziekpodium wellicht geen grote uitstraling, maar het is een relatief veilige omgeving om podiumervaring op te doen, constateert de commissie. De organisatie geeft aan dat de akoestiek in de kerk voor zangers beter werkt dan voor musici. Met name het bijzondere orgel is aantrekkelijk voor musici.

Zaterdagmiddagmuziek neemt deel aan het netwerkoverleg van kerken en aan het festivaloverleg in de stad. Samenwerking met grote festivals in Utrecht zoals het Festival Oude Muziek vindt de organisatie wenselijk maar is niet tot stand gekomen. In de optiek van de commissie kan Zaterdagmiddagmuziek met een meer open en assertieve houding naar buiten treden en de eigen zichtbaarheid als mogelijke samenwerkingspartner vergroten. Denk daarbij ook aan Utrecht Marketing, aangezien de gratis concerten een onderscheidende aanvulling bieden op het stadsaanbod.

Ondernemerschap

Het bestuur is verantwoordelijk voor het beleid van Zaterdagmiddagmuziek, een werkgroep fungeert als klankbord en voert ideeën uit. De vervlechting met de Domcantorij vindt de organisatie van belang, zonder deze cantorij zou de Zaterdagmiddagmuziek niet bestaan. De helft van de bruto personeelslasten van de organist en cantor wordt vergoed door Zaterdagmiddagmuziek in de vorm van detachering vanuit de Domkerk. Het Citypastoraat Domkerk verhuurt de kerk voor een relatief lage huur aan Zaterdagmiddagmuziek.

De commissie noemt deze verbinding met de kerk begrijpelijk maar raadt de organisatie aan de eigen autonomie te bewaken en zelfstandig naar buiten te treden, met name in pr-uitingen. Het programma heeft een eigen aantrekkingskracht en de aanbeveling is om binnen een ruimer spectrum van doelgroepen naar potentieel publiek te zoeken. Het te nadrukkelijk optrekken met de Domcantorij kan drempelverhogend werken. Samenwerking met andere kerken en een partner als Stichting Kerken Kijken kan de zichtbaarheid van het programma versterken. Beknopte publieksenquêtes maken duidelijk dat het huidige publiek uit Utrecht en daarbuiten komt en voor een deel uit toeristen bestaat. Bezoekers kunnen hun vrijwillige bijdrage inmiddels ook pinnen, verder wordt gedacht aan Tikkies en ander snel betalingsverkeer bij collectes na de concerten. Donateurs dragen bij met bescheiden bedragen en incidenteel ontvangt de organisatie gelden uit een legaat. Inkomsten uit donaties dekken 20 procent van de totale kosten en collecte-inkomsten ruim 50 procent. Sponsoring lijkt ondanks inspanningen van de

organisatie lastig te realiseren. De commissie ziet met name kansen in het verhogen van publieksinkomsten, door de programmering breder onder de aandacht te brengen.

Onderscheidendheid

De eigenheid van Zaterdagmiddagmuziek hangt samen met de bijzondere uitstraling van de Domkerk als hart van de stad en iconisch erfgoed. Met name voor toeristen gaat hiervan een sterke aantrekkingskracht uit. De aanwezigheid van het bijzondere orgel is uniek en de commissie geeft aan dat het muziekinstrument in een grotere kring bekendheid mag krijgen.

Cultuur voor iedereen

De commissie ziet mogelijkheden om vanuit de kracht van het huidige programmeringspakket sterker naar buiten te treden en binnen meer diverse doelgroepen naar geïnteresseerd publiek te zoeken. Denk daarbij bijvoorbeeld ook aan instellingen als de Voedselbank en asielzoekerscentra. De commissie benadrukt hoe aantrekkelijk de bestaande programmering kan zijn voor een geïnteresseerd maar weinig draagkrachtig publiek. De commissie merkt op dat het bestuur een eenzijdige samenstelling laat zien wat betreft de man-vrouwverhouding, sociale diversiteit en culturele achtergrond.

Ruimte voor talentvolle makers

De commissie waardeert het laagdrempelige podium waar jonge zangers en musici ervaring kunnen opdoen. Ook is zij positief over mogelijke uitvoeringen van jonge componisten en ziet zij kansen voor het werven van projectsubsidies op dit vlak. De samenwerking met jonge dansers van theatergroep DOX getuigt van een open houding ten aanzien van onderzoek en nieuwe ontwikkelingen.

Fair Practice Code

De organisatie heeft de wens optredende musici beter te betalen. Zij betaalt professionals, studenten en amateurs eenzelfde bedrag. De commissie begrijpt dat een hogere betaling in de huidige situatie niet binnen de mogelijkheden ligt. Tegelijkertijd merkt zij op dat het podium een ervaringsplek en plek voor talentontwikkeling is waar zangers en musici kansen krijgen als solist op te treden.

ZIMIHC

Stichting ZIMIHC

ZIMIHC (1989) biedt amateurkunstenaars en wijkbewoners de mogelijkheid kunst te maken, te vertonen en te beleven door podia, repetitieruimtes, adviezen en een netwerk te faciliteren. Ze exploiteert drie ZIMIHC-theaters met in totaal zes podia in de wijken Zuilen, Witte-vrouwen en Overvecht. Het zijn laagdrempelige voorzieningen die passend bij de wijken verschillen van karakter en elkaar daarin aanvullen. Mede daardoor beschikt de organisatie over een groot netwerk van lokale tot internationale contacten dat ze inzet om projecten op het gebied van amateurkunst te realiseren. Dit doet ZIMIHC door optredens, zowel in hun theaters als in de buitenruimte en op festivals te organiseren op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

ZIMIHC stelt dat de amateurkunstsector nog altijd groeit en dat veel amateurs graag op het podium willen staan. In de kern organiseert ZIMIHC voor hen kunst- en cultuuractiviteiten waarbij de maatschappelijke impact even belangrijk wordt gevonden als de artistieke waarde. Uitgangspunt van ZIMIHC is dat het eigenaarschap bij de kunstenaars zelf blijft. ZIMIHC zoekt nog naar een structuur om meer samenhang aan te brengen tussen de programmering, het netwerk en de activiteiten, met oog op het doorgeven van kennis. Bij de programmering vanuit ZIMIHC staan vijf kernwaarden centraal: is het amateurkunst, draagt het bij aan een community, aan talentontwikkeling, aan het gevoel welkom te zijn, en is er samenhang of samenwerking met andere afdelingen binnen ZIMIHC.

Betekenis voor de stad

ZIMIHC ziet haar activiteiten op internationaal en landelijk gebied als vliegwiel voor kunst in de wijken en in de stad. Vooral voor haar internationale inspanningen is de volle steun van de gemeente onmisbaar. ZIMIHC ziet hierin een terugtrekkende beweging en constateert bijvoorbeeld dat ze niet wordt genoemd in het onderdeel Internationalisering van het Regioprofiel,

terwijl daarin veel aandacht is voor internationalisering. De accenten van de internationale samenwerkingen lagen de laatste jaren op blaasmuziek en koormuziek. Hier wordt binnenkort dans aan toegevoegd. ZIMIHC speelt een rol in verschillende overleggen in de stad en is aangesloten bij landelijke netwerken, vanuit de gedachte dat dit nodig is om op wijkniveau betekenis te geven. Ook werkt de organisatie met wisselende partners uit de stad, zoals het Nederlands Kamerkoor, De Dansers, TivoliVredenburg en het Centraal Museum. Gezien de 120 geloofshuizen in Utrecht en de rijkdom aan religieus erfgoed in de wijken gaat ZIMIHC een strategische samenwerking met Museum Catharijneconvent aan: het gesprek hierover is al gestart.

Amateurkunst en de wijkcultuurhuizen worden door professionele theaterinstellingen geregeld gezien als een andere tak van sport, die niet thuishoort in hun sectoranalyse of cultuurnota. Hier loopt ZIMIHC vaak tegenaan. Om meer inzicht te krijgen in de betekenis van de organisatie voor de stad gaat de Hogeschool Utrecht de impact van het werk van ZIMIHC en andere wijkcultuurhuizen onderzoeken. Ook is ZIMIHC mede-ontwikkelaar en adviseur van de nieuwe masteropleiding Community Development aan de Hogeschool Utrecht.

Ondernemerschap

ZIMIHC streeft in de verhouding basissubsidie en eigen inkomsten naar een verdeling van 35 tegenover 65 procent. Op dit moment is de verhouding 55 procent structurele subsidie en 45 procent eigen inkomsten (uit locatieverhuur en incidentele fondsenwerving). ZIMIHC zet hier op verschillende manieren stappen in, onder andere door aanpassingen te maken in de foyers zodat deze als podium fungeren, allianties te sluiten en additionele fondsenwerving buiten de gemeente te zoeken. De communicatiestrategie blijft een worsteling, geeft ZIMIHC aan, omdat ze veel verschillende activiteiten bieden voor diverse doelgroepen. ZIMIHC is hier actief mee bezig met een externe partij, wat in juni 2019 zal resulteren in een nieuwe website die als doel heeft om ZIMIHC voor een breed publiek aantrekkelijk en toegankelijk te maken. Ook probeert ZIMIHC externe kennis binnen te halen, bijvoorbeeld door een Instagram- of Facebooktraining voor medewerkers aan te bieden.

Onderscheidendheid

De commissie is overtuigd van de onderscheidende positie van ZIMIHC. De organisatie legt op stedelijk, landelijk en internationaal niveau over en weer verbindingen. Ze neemt verantwoordelijkheid als hoofdrolspeler, initiatiefnemer en kennisdeler in ontwikkelingen als netwerk PACT Utrecht, bij presentaties van Nederlandse koormuziek in het buitenland met een Holland House voor koren, en met een stevige bijdrage aan het ontwikkelen van een divers cultureel-stedelijk weefsel.

Cultuur voor iedereen

ZIMIHC wil graag jongeren in huis halen, maar ervaart dat het bereiken van jongeren om een specifieke benadering vraagt. ZIMIHC ziet Jongeren Cultuurhuis Kanaleneiland hierin als een deskundige partner en betreft hen bij de activiteiten van ZIMIHC om te waarborgen dat er voor jongeren ruimte is. De commissie is van mening dat de programmering van de ZIMIHC-theaters bepaalt welk publiek komt kijken, dus dat ZIMIHC zelf een stap kan zetten in het bereiken van jongeren door een steviger programmalijs te kiezen.

Diversiteit en inclusie zijn voor ZIMIHC vanzelfsprekend, ook onder de freelancers en het vrijwilligersbestand. De Code Culturele Diversiteit wordt te allen tijde gehanteerd. ZIMIHC heeft zich onder andere verbonden aan een aantal mbo-opleidingen van ROC Midden Nederland en heeft permanente stageplekken op de afdelingen administratie en facilitair beheer. Hierbij kiest ZIMIHC vaak voor jongeren die moeilijk een stageplek kunnen krijgen. De diversiteit van het eigen personeel heeft volop de aandacht, maar een belangrijke hindernis is dat er met vaste contracten wordt gewerkt waardoor er weinig verloop is.

Ruimte voor talentvolle makers

ZIMIHC is een verzamelpunt en verbindende factor voor talentvolle makers en biedt hun een opstap door podiumplekken te bieden. Beginnende makers kunnen zo meters maken op de podia. Ook werkt ZIMIHC aan een langere lijn van talentontwikkeling door stagiairs of vrijwilligers aan de organisatie te blijven binden door hen in te huren als zzp'ers. Tot voor kort had ZIMIHC geen educatieve insteek, vanuit de

gedachte dat dit al bij het Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK) was belegd. Met het wegvallen van het UCK zal het echter nodig zijn om educatie meer te faciliteren, waarin ZIMIHC een rol wil spelen. De organisatie is hierover in gesprek met verschillende collega-instellingen.

Fair Practice Code

ZIMIHC onderschrijft de Fair Practice Code en leeft deze na voor alle professionals die binnen en rond de organisatie werken. Voor de honorering van amateurkunstenaars gelden vanzelfsprekend andere regels.

Zuilens Fanfare Corps

Zuilens Fanfare Corps

Het Zuilens Fanfare Corps (ZFC) is de enige fanfare in Utrecht. Het ZFC is een eigentijdse stadsfanfare die met verrassende projecten een breed publiek wil aanspreken. Dat doet de organisatie met kwalitatief hoogstaande fanfaremuziek, een vaak thematische aanpak en het leggen van verrassende verbindingen met andere kunstdisciplines en domeinen. Het ZFC organiseert eigen evenementen, veelal in het huistheater van ZIMIHC in Zuilen, en speelt geregeld bij belangrijke momenten in de stad. De organisatie is voor het eerst onderdeel van de Cultuurnota 2017 - 2020.

Artistiek inhoudelijke kwaliteit

De commissie is zeer te spreken over de artistieke kwaliteit van het ZFC. Per project wordt bekeken welk repertoire het beste past. Voor het uitzetten van de grote lijnen, de zorg voor continuïteit en de naleving van het vierjarenplan heeft het ZFC een artistieke commissie. Het ZFC heeft zich nadrukkelijk ontworsteld aan het ouderwetse imago van een dorpsfanfare en is er uitstekend in geslaagd een frisse blik op fanfare te geven. De organisatie borgt dit door professionele partners in het veld te zoeken en interdisciplinaire en zelfs domeinoverstijgende projecten op te zetten. Het ZFC heeft ambitieuze en mondige leden die zich willen blijven ontwikkelen als muzikant en die de organisatie scherp houden, zodat ze niet uit het oog verliest dat ze in de basis een muziekvereniging is. Het ZFC speelt

een positieve rol in het leggen van verbindingen tussen het professionele veld en de amateurkunst. Zo werkt ze voor De Werkspoor Opera samen met professionals en koren. De samenwerking tussen amateurs en professionals heeft beide partijen veel te bieden. Voor het jaarlijkse winterproject nodigt de fanfare jaarlijks professionals vanuit wisselende disciplines uit om mee samen te werken. Het ZFC kan een toegangspoort zijn voor professionele instellingen die naar de wijken willen bewegen.

Betekenis voor de stad

Het ZFC legt verbindingen met diverse instellingen in de stad – ook met niet voor de hand liggende partijen zoals de hedendaagse kunstinstituut BAK – en met andere domeinen zoals het sociale domein en het onderwijs. Ze maakt geen *community art*, maar haalt wel verhalen op uit de wijk, die actueel en urgent zijn. Waar het kan probeert het ZFC ook in de wijk te spelen. Dit sluit aan bij het doel om de fanfare te blijven vernieuwen. De samenwerking met het onderwijs vindt het ZFC zeer belangrijk, maar is tevens een worsteling. Het ZFC heeft ervoor gekozen geen muziekeducatie aan te bieden, om praktische redenen en omdat de organisatie wil focussen op de artistieke ontwikkeling van de eigen leden. Wel voelt het ZFC zich verantwoordelijk voor educatie, maar niet op de klassieke manier met een jeugdorkest. De ontwikkeling van een alternatief educatiemodel is een aandachtspunt. De fanfare experimenteert met samenwerking met nieuwe muzikaanbieders aan scholen en met Muziek in de Wijk. Het ZFC ambieert nieuwe huisvesting op het Werkspoorterrein in Zuilen. De beweging terug naar Zuilen, waar het ZFC oorspronkelijk vandaan komt, heeft voor- en nadelen. Nu is het ZFC gevestigd tussen Zuilen en het centrum, wat helpt bij de zichtbaarheid. Maar in Zuilen liggen de wortels en in die wijk haalt het ZFC veel verhalen op die ze voor de stad zichtbaar wil maken.

Ondernemerschap

Het ZFC maakt voor het eerst onderdeel uit van de Cultuurnota. De meerjarige subsidie biedt meer continuïteit en maakt het mogelijk om grote projecten op te zetten die veel voorbereiding nodig hebben. Ook heeft de subsidieaanvraag het ZFC geholpen om structuur aan te brengen

in de eigen activiteiten, doordat ze vier jaar vooruit moest kijken. Daarnaast merkt het ZFC dat ze door de Cultuurnota zichtbaarder is geworden. De meerjarige subsidie vergemakkelijkt bovendien het contact met fondsen. Het ZFC heeft meer verbinding gekregen met stedelijke partners en andere partijen in de culturele sector. De organisatie wordt veel gevraagd, waardoor ze waakzaam moet zijn om de leden niet te overvragen.

De commissie waardeert de professionalisering van de organisatie. Zo heeft het ZFC een zakelijk adviseur en een adviseur op het gebied van marketing en communicatie aangetrokken. Ook bij andere amateurverenigingen is veel behoefte aan transitie, maar de meeste weten niet hoe. Het ZFC wordt door hen als goed voorbeeld beschouwd.

De organisatie geeft aan meer bekendheid te willen bij een groter publiek. Momenteel focust ze op projecten die voor de hele stad interessant zijn. Dit past goed bij de vernieuwende manier van werken door steeds op andere plekken aanwezig te zijn met andersoortige projecten voor verschillende doelgroepen. De commissie ziet dat het ZFC erin slaagt een kernpubliek uit te bouwen en te behouden en met nieuwe projecten ook nieuw publiek aan te boren.

Onderscheidendheid

Het ZFC is de enige fanfare in Utrecht en draagt deze term met trots. Het ZFC kijkt voorbij de eigen grenzen, wat de organisatie onderscheidend maakt van veel andere fanfares. Het ZFC is bovendien aan het verjongen. Dit vindt de commissie ook landelijk gezien een bijzondere ontwikkeling.

Cultuur voor iedereen

De organisatie heeft geen cultureel divers ledenbestand. Wel zijn de leden van jong tot oud en wonend in Utrecht en de regio. Het ZFC is erg geïnteresseerd in diverse contacten en geschiedenissen en ziet diversiteit als een spannende stap, ook muzikaal gezien. Het bestuur kijkt hoe het ZFC opener naar verschillende (muziek)culturen in Utrecht kan zijn en wil de deskundigheid op dit gebied vergroten. Zo heeft het ZFC contacten gezocht met Turkse gemeenschappen voor de nieuwe voorstelling *Selma* die zij samen met Theater RAST maakt.

De organisatie ziet dit als het begin van een langlopend traject, waarin ze streeft naar een inclusief beleid met voldoende ruimte voor de wensen en ambities van leden. De commissie verwacht dat het ZFC in de nabije toekomst concrete stappen zet op cultureel divers gebied, zelfs op het niveau van het ledenbestand.

Ruimte voor talentvolle makers

Het ZFC doet op twee manieren aan talentontwikkeling: ze werkt aan de artistieke ontwikkeling van de leden en ze biedt mensen in de wijk de kans artistiek mee te werken aan de producties. Het ZFC ziet dat studenten en starters enorm worden aangetrokken door haar vernieuwende aanpak. Dit zorgt voor een continue toestroom van nieuwe leden.

Fair Practice Code

Dankzij de meerjarensubsidie van de gemeente kan het ZFC professionals zoals dirigenten, workshopleiders, zakelijk adviseurs, regisseurs en solisten inhuren voor de daarvoor geldende tarieven.

A close-up portrait of a young woman with light skin, numerous freckles, and green eyes. She is looking directly at the camera with a slight smile. The word "Bijlagen" is overlaid in white text across the middle of her face.

Bijlagen

Bijlage 1

De visitatieprocedure

In de Uitgangspuntennotitie Cultuurnota 2017 - 2020 'Creatieve Lijnen' is in het hoofdstuk over de procedure en besluitvorming opgenomen, dat een visitatie halverwege de vierjarige termijn deel uitmaakt van de cultuurnotaprocedure. Het doel van de visitatie is om een actueel en onderbouwd inzicht te krijgen in de realisatie van de jaarlijkse activiteitenplannen en het daarmee verbandhoudende functioneren van de organisaties.

De visitatiecommissie heeft in haar rapport antwoord gegeven op de volgende vragen:

- In hoeverre is het meerjarenplan 2017 - 2020 tot nog toe uitgevoerd;
- Welke afwijkingen hebben zich ten opzichte van dit meerjarenplan voorgedaan;
- Wat is het verwachte verdere verloop van het meerjarenplan tot en met 2020.

De visitatie is geen beoordelingsmoment om te bepalen of een instelling wel of geen subsidie meer krijgt. Wel kan de visitatie het startpunt zijn van intensiever overleg met een instelling. Deze elementen geven samen met de bevindingen en aanbevelingen van de visitatiecommissie, de meerjarig gesubsidieerde instellingen instrumenten in handen om de kwaliteit van de activiteiten gestructureerd te versterken.

De visitatiecommissie heeft dezelfde criteria gehanteerd, die voor de aanvraag Cultuurnota 2017 - 2020 golden:

- artistiek inhoudelijke kwaliteit
- betekenis voor de stad
- ondernemerschap
- onderscheidendheid

Daarnaast heeft de visitatiecommissie aandacht besteed aan de thema's uit de Nota subsidievoorstellen cultuurnota 2017 - 2020:

- cultuur voor iedereen
- ruimte voor talentvolle makers

Het thema cultuureducatie is in samenhang met genoemde criteria meegenomen. Tot slot is de visitatiecommissie gevraagd om te inventariseren op welke manier culturele instellingen invulling geven aan de Fair Practice Code.

Het visitatierapport geeft samen met de bevindingen en aanbevelingen van de visitatiecommissie de instellingen instrumenten in handen om de kwaliteit van de activiteiten gestructureerd te versterken. Daarnaast geldt de visitatie als een belangrijk document voor de adviescommissie Cultuurnota 2021 - 2024.

Integrale benadering

Voortbordurend op dit advies is er voor gekozen de commissie niet te verdelen in verschillende werkgroepen gebaseerd op disciplines of sectoren. Om enige flexibiliteit te behouden in het verdelen van commissieleden per instelling is een omvangrijke poule van 32 deskundigen samengesteld.

Zelfevaluatie

Onderdeel van de visitatie was een zelfevaluatie door de instelling. De zelfevaluatie betrof de mate en kwaliteit van de realisatie van het ingediende meerjarenplan tot op heden en het te verwachten verloop. Belangrijke onderwerpen in de zelfevaluatie zijn de gerealiseerde activiteiten, eventuele afwijkingen van het activiteitenplan, een reflectie op bovengenoemde criteria en aanvullende thema's, de financiële exploitatie en de kwaliteit en continuïteit van de organisatie.

Het visitatiegesprek

Belangrijk moment in de procedure was het visitatiegesprek. Op locatie van de instelling heeft een gesprek plaatsgevonden over genoemde onderwerpen. Per instelling zijn 3 leden van de commissie in gesprek gegaan, in het bijzijn van een secretaris en de accounthouder van Culturele Zaken. Bij TivoliVredenburg, de Stadsschouwburg Utrecht en het Centraal Museum zijn 4 of 5 leden van de commissie met de instelling in gesprek gegaan. Ernestine Comvalius was als voorzitter aanwezig bij deze 3 visitatiegesprekken.

Bijlage 2

De Visitatiecommissie

Cultuurnota 2017 - 2020

De voorzitter van de visitatiecommissie was Ernestine Comvalius, directeur van het Bijlmer Parktheater in Amsterdam.

Vanwege de continuïteit van advisering enerzijds en het borgen van een frisse blik anderzijds, is gekozen voor een commissie bestaande uit een combinatie van ervaren en nieuwe leden.

De commissie is samengesteld uit 7 leden van de voormalig Adviescommissie Cultuurnota 2017 - 2020, 4 leden van de Adviescommissie Eenmalige subsidie Cultuur en 21 nieuwe leden. De nieuwe leden zijn aangetrokken via een open sollicitatieprocedure waar 170 kandidaten op hebben gereageerd. De individuele kandidaten zijn geselecteerd aan de hand van de volgende criteria:

- is goed op de hoogte van ontwikkelingen in de Utrechtse en landelijke kunstsector;
- heeft hierin landelijke autoriteit;
- heeft deskundigheid in het artistieke en productionele proces binnen in één of meerdere disciplines en/of expertise op het gebied van cultureel ondernemerschap;
- is niet direct betrokken (als maker, organisator, bestuurslid of anderszins) bij Utrechtse culturele organisaties en -initiatieven;
- heeft bij voorkeur ervaring met advies-organen en/of besturen;
- heeft kennis van kunstbeleid in brede zin.

Daarnaast is gekeken naar de diversiteit in de samenstelling van de volledige commissie en de breedte van de gehele cultuursector.

De Visitatiecommissie Cultuurnota 2017 - 2020 bestond uit de volgende leden:

Voorzitter

Ernestine Comvalius

Commissieleden

Roufaida Aboutaleb, Pieter van Adrichem, Yara Cavalcanti Araujo, Jonás Bisquert, Ellen Blom, Lars Brouwer, Niek vom Bruch, Joep Coolen, Joop Daalmeijer, Ella Derksen, Arthur van Dijk, Anna Elffers, Marjan van Gerwen, Koen Hilberdink, Johan Idema, Hans van Keulen, Joram Kraaijeveld, Joop Kuyvenhoven, Miryam van Lier, Liane van der Linden, Bert Mennings, Malique Mohamud, Arriën Molema, Rajae El Mouhandiz, Geert Overdam, Emjay Rechsteiner, Koen Schouten, Karolina Spaic, Sara Lisa Verbrugge, Jorien Waanders, Karen Welling en Edwin Zwakman

Algemeen secretaris

Brigitte De Goeij

Secretarissen

Lotte Haagsma, Sanneke Huisman, Anouk Leeuwerink en Anita Twaalfhoven

De 'State of the Art' commissie bestond uit:

Voorzitter - Ernestine Comvalius
Commissieleden - Joop Daalmeijer, Johan Idema, Liane van der Linden, Rajae El Mouhandiz en Geert Overdam
Secretaris - Anita Twaalfhoven

Fotograaf Rick Huisinga

Colofon

Visitatierapport Cultuurnota 2017 - 2020

December 2018

Gemeente Utrecht
Afdeling Culturele Zaken
Postbus 2158
3500 GD Utrecht
www.utrecht.nl/kunst-cultuur

Ontwerp: Ontwerpwerk

Druk: De Bondt

Fotografie: Rick Huisinga en Getty Images

